

2177

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Συνταχθεῖσα μὲν

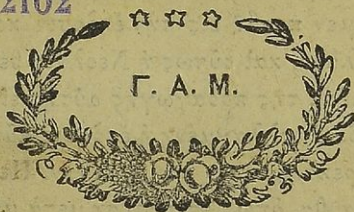
ὑπὸ Γ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ.

ΚΑΤΑ ΔΙΑΤΑΓΗΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

Ἐκδοθεῖσα δὲ δαπάνῃ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΘ. ΜΙΧΑΛΑΚΕΑ
ΚΑΙ ΑΔΕΛΦΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΠΡΟΕΣΤΟΣ

ΕΝ ΚΑΛΑΜΑΙΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΜΙΧΑΛΑΚΕΑ
ΚΑΙ ΑΔΕΛΦΟΥ

1876

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΠΡΟΕΣΤΟΣ

Τῇ Φιλομούσῳ Νεολαίᾳ.

Ἐπιθυμοῦντες τὸ κατὰ δύναμιν νὰ συντελέσωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν πρόοδον τῆς σπουδαζούσης Νεολαίας, ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐκδώσωμεν τὴν εὐμέθοδον τοῦ σοφοῦ διδασκάλου τοῦ Γένους μακαρίτου Γενναδίου, Γραμματικὴν, καλλιτέρα τῆς ὁποίας ἄλλη μέχρι τοῦδε δὲν ἐφάνη διὰ τὰ Σχολεῖά μας, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν Ἑλληνοδιδασκάλων φίλων μας, οὓς συνεβουλεύθημεν.

Ἡ ἔκδοσις αὕτη γινομένη πρὸς εὐχολίαν τῶν μαθητῶν καὶ μάλιστα τῶν μὴ εὐπορούντων, θελ' εἶσθαι εὖωνος, καθόσον ἡ τιμὴ αὐτῆς ἀποκαθίσταται λίαν συγκαταβατική· εἰς τὸ ἐξωφυλλον ἐθέσαμεν τὴν αὐτὴν μὲν τιμὴν, ἣν καὶ οἱ ἄλλοι ἐκδότης ἐτήρησαν, διὰ τὸ ὁμοιόμορφον, οὐδὲν ἤπτον ὅμως δυνάμεθα νὰ δίδωμεν τοῖς ἡμετέροις ἀγορασταῖς καὶ εἰς πολὺ κατωτέρα τιμὴν, ὅσον οὐδεὶς τῶν συναδέλφων μας ἐπώλησεν.

Ἐὰν οἱ διδασκάλοι τῶν Σχολείων καὶ ἡ σπουδάζουσα Νεολαία φανῶσιν ἐκτιμῶντες, ὅπως, νομίζω, τὰς ἀγαθὰς προθέσεις μας, θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἔκδοσιν καὶ πολλῶν ἄλλων διδακτικῶν βιβλίων, καὶ οὕτως ἡ Νεολαία θέλει ἔχει πρόχειρα καὶ εὖωνα τὰ μέσα τῆς προαγωγῆς αὐτῆς εἰς τὰς μαθήσεις.

Διὰ νὰ ᾗναι δὲ ἀπηλλαγμένη ἡ ἔκδοσις αὕτη τυπογραφικῶν σφαλμάτων παρεκαλέσαμεν τὸν κ. Ἀθαν. Πετρίδην, Ἑλληνοδιδάσκαλον ἐνταῦθα, ὅπως ἐπιτηρήσῃ μετὰ μεγάλης ἀκριβείας τὴν ἐκτύπωσιν, καὶ οὕτως αὕτη ἐγένετο καθαρὰ καὶ ἄνευ τοιούτων, ἅτινα οὐκ ὀλίγας δυσκολίας παρέχουσι τοῖς μαθηταῖς διὰ τὴν διαστροφὴν τῶν ἐννοιῶν τὴν ἐκ τῶν σφαλμάτων προερχομένην.

Ἐν Καλάμῳ τῇ 4 Μαΐου 1876

Γ. ΑΘ. ΜΙΧΑΛΑΚΕΑΣ
ΚΑΙ ΑΔΕΛΦΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

§ 4. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

1. **Α** προσβάλλουσιν εἰς τὰς αἰσθήσεις ἐναπολείπουσιν εἰς τὸν νοῦν τύπους τινάς, τοὺς ὁποίους ὀνομάζομεν **ἰδέαι**.

2. Ὅταν ὁ νοῦς ἐξετάζη ἐν ἑαυτῷ τὰς ἰδέας, τότε λέγομεν, ὅτι ὁ νοῦς **λέγει**, **φράσσεται**, **διανοεῖται**, **διαλογίζεται**.

3. Ἡ δύναμις αὕτη, δι' ἧς ὁ νοῦς διαλογίζεται, ὀνομάζεται **διάνοια**, **λόγος ἐνδιάθετος**.

4. Ἡ κρίσις, τὴν ὁποίαν ὁ νοῦς κάμνει, ὅταν ἐξετάζη τὸ τί εἶνε, τί κάμνουσι, τί πάσχουσι τὰ προσβάλλοντα εἰς τὰς αἰσθήσεις, λέγεται **διανόημα**, **διαλογισμός**, **ἐννόια**.

5. Ὅταν θέλωμεν νὰ ἐκφράσωμεν εἰς ἄλλους ὅσα διαλογίζομεθα, τότε μεταχειριζόμεθα φωνάς τινας. τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν **λέξεις**.

6. Ἡ δύναμις, δι' ἧς ἐκφράζομεν εἰς ἄλλους τὰ διανοήματα ἡμῶν, λέγεται **λόγος προφορικός**· ἡ δὲ πράξις τοῦ προφορικοῦ λόγου λέγεται **λόγος**, **πρότασις**, **φράσις**.

7. Διὰ τοῦ προφορικοῦ λόγου μόνον πρὸς παρόντας δυνάμεθα νὰ ἐκφράσωμεν τὰ διανοήματα ἡμῶν. Διὰ νὰ κάμωμεν δὲ τοῦτο καὶ πρὸς μὴ παρόντας, ἐπενοήθησαν ἄλλα σημεῖα. Ἐπαράτηρήθη δηλαδή, ὅτι πᾶσι λέξις δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς φωνάς μικροτέρας, καὶ αὗται εἰς ἄλλας μικροτέρας, μὴ δυνάμενας πλεον νὰ διαιρεθῶσι. Καὶ αὗται αἰ μικρόταται καὶ ἀδιαίρετοι φωναὶ ὀνομάζονται **στοιχεῖα**.

8. Τὰ στοιχεῖα εἶνε δύο εἰδῶν· ἄλλα μὲν ἀκούονται εὐθὺς· καθὼς ἀνοίξῃ τις τὸ στόμα, καὶ ἐκπέμψῃ διὰ τοῦ λάρυγγος ἀέρα, καὶ ταῦτα λέγονται **φωνήεντα**· ἄλλα ὅμως σχεδὸν δὲν ἀκούονται, ἐὰν δὲν συνοδεύωνται ὑπὸ τινος τῶν φωνηέντων, καὶ ταῦτα λέγονται **σύνφωνα**.

9. Διὰ νὰ γείνωσι δὲ τὰ στοιχεῖα καὶ εἰς τὴν ὄψιν αἰσθητά, ἐπεινοήθησαν αὐτῶν σημεῖα ὁρατά, τὰ ὅποια λέγονται **γράμματα**.

10. Αἱ λέξεις δὲ σύμπασαι, καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν συνάπτονται πρὸς ἀλλήλας, καὶ συνδυάζονται πρὸς ἐκφρασιν τῶν διανοημάτων, ὀνομάζονται **γλῶσσαι**.

11. Πάντες, ὅσοι ἔχουσι τὴν αὐτὴν τοῦ γένους καταγωγὴν, καὶ λαλοῦσι τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, λέγονται **ἔθνη**.

12. Οἱ τοῦ αὐτοῦ ἔθνους δὲν λαλοῦσι τὴν αὐτὴν γλῶσσαν ὁμοίως, ἀλλὰ κατὰ τὸν τρόπον ἔχουσι καὶ διαφοράς τινας εἰς τὰς λέξεις ἢ τὴν (ΓΡΑΜ. ΜΙΚΡ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ.)

προφορὰν αὐτῶν. Αἱ τοπικαὶ δὲ αὐταὶ διαφοραὶ τῆς αὐτῆς γλώσσης ἀποτελοῦσι τὰς διαλέκτους.

13. Ἡ τῶν ἡμετέρων προγόνων γλώσσα λέγεται Ἑλληνική, καὶ κατὰ τόπους εἶχε καὶ τὰς διαλέκτους τῆς. Αἱ δὲ γνωστότεραι τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διάλεκτοι εἶνε ἡ Αἰολὶς ἢ Αἰολική, ἡ Δωρὶς ἢ Δωρική, Ἰᾶς ἢ Ἰωνική, Ἀτθὶς ἢ Ἀττική.

14. Ἐπικρατεστέρα τῶν διαλέκτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶνε ἡ Ἀττική, ὅχι μόνον διότι ἔγεινεν ἡ συνηθεστέρα μεταξὺ τῶν πεπειδευμένων, ἀλλὰ καὶ διότι ἐν ταύτῃ ἐγράφησαν παντοῖα καὶ περὶ καὶ ποιητικὰ πονήματα καὶ εἰς ἡμᾶς σώζονται πολλά.

15. Ὅσα ἰδιώματα ἡ Ἀττική ἔχει κοινὰ πρὸς τὰς λοιπὰς διαλέκτους, ἀποτελοῦσι τὴν κοινὴν διάλεκτον.

16. Ἡ γλώσσα, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς λαλοῦμεν, εἶνε διάλεκτος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ λέγεται νῦν Ἑλληνική, κοινή, λαλουμένη γλώσσα. Καὶ οἱ μὲν προγενέστεροι λόγοι τὴν ὠνόμαζον μιξοσόλοικον, μιξοθάρβαρον, τινὲς ὅμως παρατηρήσαντες πολλοὺς αἰολισμοὺς καὶ δωρισμοὺς ἐν αὐτῇ, τὴν ὠνόμασαν Αἰολοδωρικήν. Οἱ δὲ Ἑυρωπαῖοι τὴν ὀνομάζουσι Γραικικήν καὶ Γραικοθάρβαρον, διότι καὶ ἡμᾶς ὀνομάζουσι Γραικοὺς. Ὁ χυδαῖος ὅμως λαὸς τὴν ὀνομάζει Ρωμαίικην, καὶ ἑαυτοὺς Ρωμαίους.

17. Ἡ τέχνη, ἥτις ἐξετάζει τὸν τροφορικὸν λόγον λέγεται γραμματική.

18. Τὸ μέρος τῆς Γραμματικῆς, τὸ ὁποῖον ἐξετάζει πῶς μεταβάλλονται, πῶς παράγονται, πῶς συνθέτονται καὶ πῶς γράφονται αἱ λέξεις, λέγεται ἑτυμολογικὸν ἢ τεχνολογικόν. Τὸ δὲ μέρος αὐτῆς, τὸ ὁποῖον διδάσκει πῶς συνάπτονται, πῶς συνδυάζονται, πῶς συντάσσονται αἱ λέξεις πρὸς ἀπαρτισμὸν προτάσεως, λέγεται συντακτικόν.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ

§. Β'. Περὶ τῶν Γραμμάτων.

19. Ο ἄριθμος τῶν γραμμάτων, ὅσα ἔθνος τι μεταχειρίζεται, διὰ τὴν γράψιν τὰ διανοήματά του, λέγεται ἀλφάβητον.

20. Τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τὸ ἀλφάβητον ἔχει 24 γράμματα, α, β, γ, δ, ε, ζ, κτλ.

21. Τῶν εἰκοσιτεσσάρων γραμμάτων ἑπτὰ εἶνε φωνήεντα καὶ δεκαεπτὰ σύμφωνα (8).

22. Τῶν ἑπτὰ φωνήεντων τὸ μὲν η καὶ ω λέγονται μακρά, διότι οἱ ἀρχαῖοι προφέροντες αὐτά, ἐχρηάζοντο περισσότερὰν ὥραν· τὸ δὲ ε καὶ ο βραχέα, διότι ὀλίγην ὥραν ἐχρηάζοντο, προφέροντες αὐτά. τὸ δὲ α, ι, υ δὲ ἵχρον α, διότι ἐπροφέροντο ἄλλοτε μὲν ὡς μακρά, καὶ ἄλλοτε ὡς βραχέα. Ὅσακις δὲ θέλουσι τὴν σημειώσωσι τῶν διχρόνων τὴν μακρότητα ἢ βραχύτητα, γράφουσιν ἐπ' αὐτῶν τὸν ματρὸν χρόνον (·) ἢ τὸν βραχύν (·)· οἷον τιμίος.

23. Δύο φωνήεντα, μονοφώνως προφερόμενα, λέγονται δίφθογοι· εἶνε δὲ δίφθογγοι τριῶν εἰδῶν· ἤγουν

α.) αἰ, αὐ, εἰ, εὐ, οἰ, οὐ, αἱ ὁποῖαι λέγονται κύριαι,

β.) α, η, ω, υἱ, αἶ ὁποῖαι λέγονται καταχρηστικαί·

γ.) ηυ, ου, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη γίνεται κατὰ τροπὴν ἀπὸ τῆς αὐ καὶ εὐ· ἡ δὲ δευτέρα ἀπὸ τῆς αὐ κατὰ τροπὴν Ἰωνικὴν.

24. Τὸ πρῶτον φωνὴν τῶν διφθόγγων λέγεται πρῶτακτικόν, καὶ τὸ δεύτερον ἐπιτακτικόν· Τὸ δὲ ι τὸ ὑπὸ τὸ α, η, ω λέγεται ὑπογεγραμμένον, καὶ τὸ παρὰ τῷ ὑπροσγεγραμμένον, καὶ εἰς τὴν κεφαλαίᾳ προσγράφεται, καθὼς ΤΗΙ ΣΟΦΙΑΙ, ΤΩΙ ΓΙΩΙ.

25. Τὸ ἐπιτακτικὸν υ τῆς αὐ καὶ εὐ πρὸ φωνήεντων μὲν, καὶ ἀμεταβόλλων, καὶ μέσων, καὶ πρὸ τοῦ ζ, προσφέρεται ὡς β'· οἷον, αὔρος, εὐήλιος, αὐλός, εὐρωστος (ἄβρος. ἐβήλιος, ἀβλός, ἐβρωστος)· πρὸ δὲ τῶν λοιπῶν συμφώνων ὡς φ'· οἷον, αὐτὸς εὐτυχής, αὐξάνω, εὐξυστος (ἄφτὸς, ἐφτυχής, ἀφξάνω, ἐφξυστος).

26. Τῶν δεκαεπτὰ συμφώνων τὰ μὲν ἑννέα (κ, π, τ, γ, β, δ· χ, φ, θ.) λέγονται ἄφωνα· διότι δὲν ἀκούεται σχεδὸν ὁ ἤχος αὐτῶν, ἐὰν δὲν συναφθῶσι μετὰ τινος τῶν τελείων φωνῶν· τὰ δὲ ὀκτὼ (ξ, ψ, ζ, λ, μ, ν, ρ, σ.) ὀνομάζονται ἡμίφωνα· διότι, καὶ ἐὰν δὲν συναφθῶσι μετὰ τελείας φωνῆς, πάλιν ἀκούεται ὁ ἤχος αὐτῶν ὁπωσοῦν.

27. τὰ ἄφωνα μοιράζονται εἰς τρεῖς συζυγίας.
ψιλὰ, μέσα, δασέα.

κ.	γ.	χ.	οὐρανικοπρόφερτα.
π.	β.	φ.	χειλοπρόφερτα.
τ.	δ.	θ.	δδοντοπρόφερτα ἢ γλωσσοπρόφερτα.

Ταῦτα ὀρίζονταίως μὲν συγγενέουσιν κατὰ τὰ φωνητήρια ὄργανα, δι' ὧν προφέρονται, καὶ λέγονται ἀντίστοιχα· καθέτως δὲ συγγενέουσιν κατὰ τὸν πνευματισμὸν, ὅστις συνοδεύει αὐτὰ προφερόμενα, καὶ εἶνε λεπτότατος μὲν εἰς τὰ ψιλὰ, παχύτατος δὲ εἰς τὰ δασέα, καὶ μέσος εἰς τὰ μέσα, καὶ δι' αὐτὸ αὐτὰ λέγονται σὺστοιχα. Εἰς δὲ τὰς λέξεις πολλάκις ἀντικαταστήνονται· οἶον, Ἐπτά, ἐσθ' ἡμερῶς, ἐφθ' ἡμερῶς· δ' κ' τὼ, ὅ γ' δ' οὐκ· ἡ γ' δ' ἡμερῶν.

28. Τὰ ἡμίφωνα μοιράζονται εἰς
3 διπλὰ, 4 ἀμετάβολα, καὶ τὸ συριστικὸν
ξ, ψ, ζ. λ, μ, ν, ρ. σ.

29. Τὰ διπλὰ ἔχουσι τὸ ὄνομα τοῦτο, διότι γίνονται ἐκ δύο συμφώνων· ἔχουσι, ἐὰν τὸ συριστικὸν σ ἐπιταχθῇ εἰς τὴν ἀ. ἀντιστοιχείαν τῶν ἀφώνων (κ, γ, χ), γίνονται τὸ ζ· ἐὰν δὲ εἰς τὴν β'. (π, β, φ), γίνονται τὸ ψ· ἐὰν ἔμως αὐτὴ προταχθῇ τοῦ δ' τῆς γ'. συζυγίας γίνονται τὸ ζ.

30. Τὰ ἀμετάβολα λέγονται οὕτω, διότι εἰς τὴν κλίσιν τῶν λέξεων δὲν μεταβάλλονται· οἶον, ῥήτωρ, ῥήτορας, ῥήτορι, ῥήτορα. Ἐπεὶ δὲ καὶ ὑγρά ὀνομάζοντα τὰ αὐτὰ διὰ τὴν εὐκολίαν, μὲ τὴν ὁποίαν συνδυάζονται καὶ συμπροφέρονται μετ' ἄλλων γοομμάτων.

31. Τὸ σ. λέγεται συριστικὸν, διότι ἡ προσφορά του συνοδεύεται ὑπὸ συριγμοῦ τινος. Αὐτὸ πρὸ τῶν μέσων καὶ τῶν ἀμεταβόλων προφέρεται ὡς ζ. οἶον, πρόσθους, πρόσχειρος, προσδέχομαι, προσκαλιᾶ, προσμένω, προσνέω, πρόσρημα.

§. γ'. Περὶ συλλαβῆς καὶ συλλαβισμού

32. Ὅταν σύμφωνον ἢ σύμφωνον συνέρχωνται μετὰ φωνήεντος ἢ διφθόγγου καὶ προφέρονται μονοφώνως, τότε γίνονται κυρία συλλαβὴ. Ἀλλὰ καὶ ἐν μόνον φωνῇ ἢ μία διφθόγγος ἀποτελεῖ συλλαβὴν κατὰ χρηστικὴν· οἶον, αἰ-ώ-μος.

33. Ἡ συλλαβὴ λέγεται λήγουσα μὲν, ἐὰν ᾗται εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως· παρὰ λήγουσα δὲ, ἐὰν ᾗται πρὸ τῆς ληγουμένης· καὶ προπαρὰ λήγουσα, ἐὰν ᾗται πρὸ τῆς παραληγουμένης· οἶον, ἀν-θρώ-πος.

34. Ἡ συλλαβὴ, κυρία ἢ παραχρηστική, ἐὰν δὲν ἔχῃ ἀρκτηκὸν σύμφωνον, λέγεται καθαρά· οἶον, ἄ-γι-ος, ἄ-γι-α.

35. Ἡ συλλαβὴ κατὰ τὸ φωνῆεν, τὸ ὁποῖον τὴν συγχροτεῖ, ὀνομάζεται
α.) φύσει μακρά, ἐὰν ἔχῃ φωνῆεν μακρὸν ἢ διφθόγγον οἶον,

ᾠ-ρ-α, μ-ε-λ-α.

Β'.) Β ρ α χ ε ι α, ἐὰν ἔχη βραχὺ φωνῇεν· οἶον, λ έ γ ο μ ε ν.

γ'.) Θ έ σ ε ι μ α κ ρ ά, ἐὰν ἔχη βραχὺ φωνῇεν πρὸ δύο συμφώνων ἢ πρὸ διπλοῦ· οἶον, ε σ τ ε ψ ε.

36. Συλλαβισμὸς εἶνε ἡ ἐκφώνησις ἐκάστης συλλαβῆς μιᾶς τινος λέξεως· ἰδιαιτέρως. Διὰ τὴν συλλαβίζωμεν δε ὁρθῶς, χρειάζεται να ἔχωμεν τοὺς γενικοὺς τούτους κανόνας.

α.) Σύμφωνον, μετὰξὺ δύο φωνηέντων ἐν μέσῳ λέξεως εὐρισκόμενον συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ· οἶον, ἄ-γι-ος.

β'.) Δύο σύμφωνα, μετὰξὺ δύο φωνηέντων ἐν μέσῳ λέξεως εὐρισκόμενα, συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος, ἐὰν ᾖ ἀρκτικά λέξεως Ἑλληνικῆς· οἶον, πύ-τρα, διότι λέγομεν τ ρ έ χ ω.

γ'.) Δύο σύμφωνα, ἐὰν δὲν ᾖ ἀρκτικά λέξεως Ἑλληνικῆς, χωρίζονται ἐν τῷ συλλαβισμῷ· οἶον ἄλ-λος, ἄλ-μυρός. διότι δύο σύμφωνα ὅμοια, ἢ λμ δὲν εὐρίσκονται ἐν ἀρχῇ λέξεως Ἑλληνικῆς.

δ'.) Τὰ σύνθετα χωρίζονται εἰς τὰ μέρη των· οἶον, ἐξ-ἄλθον, συν-εκ-δέχομαι.

ε.) Ἐν τοῖς κατ' ἐκθλιψιν συνθέτοις καὶ τοῖς ἀποστρεφόμενοις τὸ τοῦ ἐκθλιφθέντος ἢ ἀποστρεφέντος φωνήεντος σύμφωνον συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος· οἶον, πα-ρέ-χω κα-τ'έ-μοῦ.

§. δ'. Περὶ τόνων.

37. Ἐπειδὴ δὲ πάσας τὰς συλλαβὰς τῆς αὐτῆς λέξεως δὲν προφέρουσιν ἐπίσης δυνατὰ, ἀλλὰ μόνον μίαν ἐξ αὐτῶν δυνατώτερα παρὰ τὰς ἄλλας, διὰ τοῦτο ἐπενόησαν σημεῖν τινὰ διὰ τὴν ἐπιθέτωσιν ἐν ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τῆς δυνατώτεραι προφερομένης συλλαβῆς.

38. Τὰ σημεῖα ταῦτα ὀνομάζονται κοινῶς μὲν τόνοι ἢ τάσεις, ἰδιαιτέρως δὲ τὸ μὲν (') τόνοϛ ὀξύς ἢ ὀξεῖα τάσις, τὸ δὲ () τόνοϛ βαρύς ἢ βαρεῖα, τὸ δὲ (˘) τόνοϛ περισπώμενος ἢ περισπωμένη.

39. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγοῦσης, παρὰ ληγοῦσης καὶ παρὰ παρὰ ληγοῦσης· ἡ δὲ λέξις ὀνομάζεται.

Ὁξύτονος, ἐὰν ὀξύνηται· οἶον, καλόϛ.

Παροξύτονος, ἐὰν παροξύνηται. οἶον, λόγος.

Προπαροξύτονος, ἐὰν προπαροξύνηται· οἶον, ἄγγελοϛ.

40. Ἡ βαρεῖα τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγοῦσης, ὅταν ἡ ὀξύτονος λέξις δὲν χωρίζηται ἀπὸ τῆς ἀκολουθοῦσας διὰ στιγμῆς, ἀλλὰ προσφέρεται κατὰ συνέχειαν, διότι να στηριχθῇ πολὺ ἐπὶ τῆς ληγοῦσης ὁ προσφέρων· οἶον, αὐτὸς ἑαυτὸν βλάπτει δι' ἑσώτοϛ.

41. Τὸ ἐρωτηματικὸν τίς καὶ τί πάντοτε ὀξύνεται.

42. Ἡ περισπωμένη τίθεται μόνον ἐπὶ μακρῆς ληγοῦσης ἢ παρὰ ληγοῦσης, ἡ δὲ λέξις ὀνομάζεται.

Περισπωμένη, ἐὰν περισπᾶται ἐπὶ τῆς ληγοῦσης· οἶον, ἄγαπῶ.

Η ρ ο π ε ρ ι σ π ω μ έ ν η. ἐὰν περισπᾶται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον, ἄ γ α π ῶ μ ε ν.

43. Πᾶσα λέξις ἔχει ἓνα τῶν εἰρημένων τόνων. Δὲν ἐπιδέχονται δὲ οὐδένα μόνον τὰ μονοσύλλαβα ταῦτα· ὁ, οἶ, ἦ, αἶ· ἐς, εἰς, ἐκ, ἐξ, ἐν· οὐ, ὡς, εἰ.

Ἐκ τῶν ἀτόνων ὁμως τὸ εἰ, συνθετόμενον μετὰ τοῦ ὡς, τονίζεται· οἶον, ὡσεὶ· τονίζεται δὲ καὶ τὸ οὐ ἐν τέλει περιόδου θετόμενον· οἶον, πῶς γὰρ οὐ;

44. Ὁξεῖαν δέχεται

1) Πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ· οἶον, κ α λ ὅ ς, λ ὅ γ ο ς.

2) Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης· οἶον, ἐ κ τ εῖ ν ω.

3) Ἡ προπαραλήγουσα πάντοτε· οἶον, ἦ λ ι ο ς.

45. Περισπωμένην δέχεται

1) Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχεῖας ληγούσης· οἶον, οἰ κ εῖ ο ς.

2) Πᾶσα λέξις λήγουσα εἰς εὐ καὶ οὐ· οἶον, εὐ, π ο ὕ· πλὴν τοῦ ἰδοῦ, ἰού, οὐ.

46. Ἡ αἰ καὶ οἰ, ὅταν ᾔνε εἰς λήγουσαν δίχως ληκτικὸν σύμφωνον, λογίζονται βραχεῖαι ὡς πρὸς τὸν τονισμόν· οἶον, μ ο ὕ σ α ι, β ῶ λ ο ι. Δὲν λογίζονται βραχεῖαι μόνον ὅταν ᾔνε καταληκτικαὶ τῆς εὐκτικῆς ἐγκλίσεως τῶν ῥημάτων καὶ τοῦ ἐπιβρῆματος οἷ κ ο ι.

47. Ἡ θέσει μακρὰ συλλαβὴ τονίζεται πάντοτε ὡς βραχεῖα· οἶον, λ έ ξ ε ι ς.

48. Ὅταν ἡ λήγουσα ᾔνε μακρὰ, ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται.

49. Οἱ τόνοι πάντοτε θέτονται ἐπὶ τοῦ ἐπιτακτικοῦ φωνήεντος τῶν διφθόγγων· οἶον, μ ο ῖ ρ α.

50. Τῶν ἀρχικῶν καὶ πρωτοτύπων καὶ ἀμεταποιήτων λέξεων τονίζεται πάντοτε ἡ ῥιζικὴ συλλαβὴ· οἶον, φ ἰ λ ο ς. Τῶν παραγώγων ὁμως τονίζεται πάντοτε ἡ προσδιορίζουσα συλλαβὴ· οἶον, φ ι λ ι κ ὅ ς ἄ φ ι λ ο ς. Διὸ πρὸς τοῦτο χρησιμεύουσιν οἱ ἐξῆς κανόνες.

α.) Ὅταν ἡ λέξις αὐξάνῃ ἐν τῇ ἀρχῇ, τότε ὁ τόνος μεταβιβάζεται πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐὰν δὲν ἐμποδίζῃ τι· οἶον, ὁ δ ὅ ς, σ ύ ν ο ὅ ς, γ ρ ᾶ φ ω, ἔ γ ρ α φ ο ν.

β.) Ὅταν ἡ λέξις αὐξάνῃ ἐν τέλει, τότε, ὅσον ἀναγκάζεται ὑπὸ τῆς προσλαμβανομένης αὐξήσεως, καταβιβάζει τὸν τόνον τῆς· οἶον, ἐ φ ἰ λ ε ο ν, ἐ φ ι λ έ ο ν τ ο, ἐ φ ι λ έ έ σ θ η ν.

γ. ε. Ἑγκλισις τόνου.

51. Πολλάκις μονοσύλλαβοι καὶ δισύλλαβοί τινες λέξεις συμπρόφρονται τόσον σφικτὰ μετὰ τῶν προηγούμενων, ὥστε φαίνονται ὡς συνηνωμένοι μετ' ἐκείνων κατὰ τὸν τόνον· οἶον π α τ ῆ ρ μ ὁ ο υ, φ ἰ λ ο ς τ ι ς. Τοιαῦται δὲ εἶνε αἱ ἐξῆς· μ ο ὕ, μ οἶ, μ έ· σ ο ὕ, σ οἶ, σ έ· ο ὕ, οἶ, ἔ· σ ῆ έ, σ φ ἰ σ ι ν, τ ἰ ς· ὁ ἐνεστώς τοῦ εἶ

μὴ καὶ φημί (πλὴν τοῦ εἰ καὶ φής)· ἔτι δὲ τὰ μύρια π ὥ ς, π ο ὕ, π ο ἰ, π ῆ, π ο θ ῖ, π ο θ ῑ ν, π ο τ ῆ, τ ῆ, τ ο ἰ, γ ῆ, κ ῑ ν, ν ὕ ν, π ῆ ρ, ῥ ᾱ.

52. Αἱ λέξεις αὗται ἐγκλίνουσιν ἢ μεταβιβάζουσι τὸν ἴδιον ἑαυτῶν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης ὡς δέξιναν, ὅταν ἐκείνη ᾖ προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη ἢ ἄτονος. Διὸ αἱ μὲν λέγονται ἐ γ κ λ ι τ ι κ α ῖ, ἡ δὲ ἐ γ κ λ ι ν ο μ ῆ ν η· οἶον, σ ῶ μ ᾱ μ ο υ, ᾱ ν θ ρ ω π ὅ ς τ ι ς, εἴ τ ι ς

53. Αἱ ἐγκλιτικαὶ ἀποβάλλουσι τὸν ἴδιον τόνον, ὅταν αἱ ἐγκλινόμεναι δέξινωνται ἢ περισπῶνται· οἶον, κ α λ ὅ ς τ ι ς, κ α λ ο ὕ τ ι ν ο ς.

54. Ἐὰν τὸ ἐγκλινόμενον παροξύνηται, τὸ μὲν μόνοσύλλαβον ἐγκλιτικὸν ἀποβάλλει ἐπίσης τὸν τόνον του, τὸ δὲ δισύλλαβον τὸν φυλάττει· οἶον. φ ῖ λ ο ς μ ο υ, ἦ ν λ ὅ γ ο ς π ο τ ῆ.

55. Αἱ ἀντωνυμίαι μετὰ τῶν προθέσεων, ἀντιθετικῶς ἢ ἐμφαντικῶς προφερόμεναι, ὀρθοτονοῦνται· οἶον, ἀ ν τ ῖ σ ο ὕ, μ ε τ' ἑ μ ο ὕ π α ρ ᾱ σ ο ῖ· ἐ μ ῆ μ ῆ ν, ἄ λ λ' ο ὕ σ ῆ.

56. Ὅταν πολλὰ ἐγκλιτικὰ ἀκολουθῶσιν ἀλλεπάλληλα, τότε συνεγκλίνονται, ὥστε τὸ ἔσχατον μόνον μένει ἄτονον· οἶον, εἴ τ ῖ ς τ ι ν ᾱ φ ῆ σ ῖ μ ο ι παρσῖναι.

§. 5'. Περὶ Πνευματισμοῦ.

57. Φωνῆς ἢ δίφθογγος ἐν ἀρχῇ λέξεως δὲν προφέρεται δίχως νὰ συνοδεύηται ὑπὸ λεπτοῦ ἢ παχέος πνεύματος, ἐξερχόμενου ἀπὸ τοῦ λάρυγγος. Διὸ ἐπὶ τῶν ἀρκτικῶν τῶν λέξεων φωνήεντων σημειώνεται τοῦτο. Σημεῖον δὲ τοῦ μὲν λεπτοῦ εἶνε ἡ ψ ῖ λ ἢ ('), τοῦ δὲ παχέος ἡ δ α σ ε ῖ α (').

58. Πᾶσα λέξις, ἀπὸ φωνήεντος ἀρχίζουσα, δασύνεται ἢ φιλοῦται.

59. Τῶν διφθόγγων τὸ ἐπιτακτικὸν φωνῆς πνευματίζεται· οἶον, αὐτός.

60. Τὸ ἀρκτικὸν λέξεως ὑ δασύνεται· οἶον ὕ π ν ο ς.

61. Τὸ ρ ἐν ἀρχῇ λέξεως δασύνεται· ἐν δὲ τῇ μέσῳ, ἐὰν εὐρεθῶσι δύο, τὸ πρῶτον φιλοῦται, καὶ τὸ δεύτερον δασύνεται· οἶον, ῥ ῆ μ α, ἐ π ῖ ῥ ῥ η μ α.

ΣΗΜ. α'. Οἱ Αἰολεῖς δὲν ἐπρόφερόν ποτε τὴν δασεάν, οὔτε τὴν ἔγραφον. Ἡμεῖς δὲ οἱ αἰολοδωρίζοντες τὴν γράφομεν, ἀλλὰ δὲ τὴν προφερόμεν.

ΣΗΜ. β'. Ἐκτὸς δὲ τῶν δύο πνευμάτων τούτων οἱ ἀρχαιότεροι εἶχον καὶ τρίτον, σχηματιζόμενον μεταξὺ τῶν χειλέων. Σημεῖον δὲ τούτου εἶνε τὸ F, τὸ ὅποτον ὡς ἀπὸ τοῦ σχήματος μὲν ὀνομάζεται δ ῖ γ α μ μ α· ὡς ἀπὸ τῶν Αἰολέων ὅμως, οὔτινας, καὶ ἀφ' οὗ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἔπαυσαν νὰ τὸ μεταχειρίζωνται, μετεχειρίζοντο αὐτὸ, λέγεται Α ἰ ο λ ι κ ὸ ν δ ῖ γ α μ μ α. Ἐπρόφερετο δὲ ὡς θ. οἶον, ἑ Fαρ, ὅ Fις, ἀντί ἑαρ, ὅς. Τοῦτο καὶ ἡ κοινὴ ἡμῶν γλῶσσα προσφέρει ὡς θ ἡ γ, ὅμως δὲν γράφει· οἶον, γ α τ μ α, θ α β ὕ ζ ε ι (αἷμα θαύζει), καὶ τὸ ἀναδιπλασιάζει ἐν μέσῳ λέξεως· οἶον, κ α ὕ γ ω κ ὀ ὅ γ ω (κάω κῶ=κόπτω).

§. 5'. Περὶ τῶν λοιπῶν γραπτῶν σημείων τοῦ λόγου.

62. Ἐκτὸς τῶν 24 γραμμάτων, τῶν χρόνων, τῶν τόνων καὶ τῶν

πνευμάτων, ἔχομεν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ.

α.) Τὰς στιγμάς, ἔχουν τὴν ὑποστιγμὴν ἢ τὸ κόμμα (,) τὴν μέσην ἢ ἄνω στιγμὴν ἢ κῶλον (') καὶ τὴν τελείαν στιγμὴν (·).

β.) Τὸ ἐρωτηματικόν (;), τὸ ὁποῖον γράφομεν μετὰ τὰς ἐρωτηματικὰς φράσεις.

γ.) Τὸ ἐπιφωνηματικόν (!) τὸ ὁποῖον γράφεται ὑπὸ τῶν νεωτέρων μετὰ τὰς θυμαστικὰς, ἀπορηματικὰς καὶ σχετλιαστικὰς φράσεις.

δ.) Τὴν παρένθεσιν (), δι' ἧς κλείομεν λέξιν ἢ φράσιν ἐξηγητικὴν προηγουμένου τινός.

ε.) Τὸ διαλυτικόν (·), τὸ ὁποῖον γράφομεν ἐπὶ τοῦ ι καὶ υ, ὅταν ᾔνε μετὰ τὰ α, ε, η, ο, υ, καὶ προφέρωνται χωριστά· οἶον, ἄυλος, ἀτίδος κτλ.

ς.) Τὸ διαίρετικόν (-), τὸ ὁποῖον γράφομεν μεταξὺ συλλαβῶν τῆς αὐτῆς λέξεως, ὅταν τὴν διαίρωμεν· οἶον, ἀν-ὄρω-πος.

ζ.) Τὴν ἀποστροφον ('), τὴν ὁποίαν γράφομεν ἀντὶ ἀποστραφέντος φωνήεντος τελικοῦ λέξεως· πρὸ ἄλλου φωνήεντος ἀρκτηκοῦ ἐπιφερομένης λέξεως· οἶον, ἀ λ λ' ἐ γ ὦ, ἀντὶ ἀ λ λ ἄ ἐ γ ὦ.

η.) Τὴν κορωνίδα ('), τὴν ὁποίαν γράφομεν ἐπὶ τοῦ κατὰ κράσιν γινόμενου φωνήεντος· οἶον, κ α κ ε ῖ ν ο ς ἀντὶ τοῦ κ α ἰ ἐ κ ε ῖ ν ο ς.

θ.) Τὴν παύλαν (—), τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται, ὅταν κόπτωσι τὸν λόγον, ἀντικοπτόμενοι ὑπ' ἄλλων, ἢ συλλογιζόμενοι ἐλίγον.

ι.) Τὸ ἀποσιωπητικόν (...), τὸ ὁποῖον γράφουσιν, ὅταν δὲν θέλωσι νὰ ἀποτελειώσωσι τὸν λόγον.

ια.) Τὸ παράγραφον (§), τὸν ὁποῖον γράφουσιν, ὅταν λόγον ἔκτεταμένον διακρίωσιν εἰς μικρότερα μέρη.

ιβ.) Τὸ εἰσαγωγικὸν («—»), δι' οὗ σημειώνομεν λόγον ἄλλου τινός, ἀναφερόμενον αὐτολεξεί.

§. 4. Περὶ συνδρομῆς καὶ τροπῆς ἀφώνων πρὸ ἀφώνων.

63. Ὅταν χειλοπρόφερτον ἢ οὐρανισκοπρόφερτον συμπέσῃ πρὸ ὀδοντοπρόφερτου, τότε συμπνευματίζεται μετ' αὐτοῦ· οἶον,
 τρίς ω, τέτρι πτ αι, ἐτρί ϑη η ἀντὶ τέτρι θτ αι, ἐτρί θθ η.
 γράρ ω, γέγρρ κτ αι, ἐγρρά ϑη η ἀντὶ γέγρρ ϑτ αι —
 ἐλέπ ω, ἐβέβλε πτ αι, ἐβλέ ϑη η ἀντὶ — ἐβλέ πθ η.
 πλέκ ω, πέπλε κτ αι, ἐπλέ χθ η ἀντὶ — ἐπλέ κθ η.
 λίγ ω, λέλε κτ αι, ἐλέ χθ η ἀντὶ λέλε γτ αι, ἐλέ γθ η.
 βρέχ ω, βέβρε κτ αι, ἐβρέ χθ η ἀντὶ βέβρε χτ αι, —
 ἐπ τ ἄ, ἐβή ομος, ἐβή ἡμερος ἀντὶ ἐπ τ ομος, ἐπ τ ἡμερος.
 ὀ κ τ ὦ, ὀ κ τ ὠ ς, ἀντὶ ὀ κ τ ὠ ς.

64. Ὅταν ὀδοντοπρόφερτον συμπέσῃ πρὸ ὀδοντοπρόφερτου, τρέπεται συνήθως εἰς σ' οἶον.

πλήθ ω, πέπλη στ αι, ἐπλή θθ η ἀντὶ πέπλη θτ αι, ἐπλή θθ η.
 φρλλ ω, πέφρρ στ αι, ἐφρρά θθ η ἀντὶ πέφρρ θτ αι, ἐφρρά θθ η.

ἀντί ω, ἔνυσται, ἡνύσθη, ἀντί ἔνυσται, ἡνύσθη.

63. Ἐκαστον ἄφωνον εἰμφορεῖ καὶ γὰρ διπλασιασθῆ οἶον, ἔππρος, παράττω, κάββαλας (Ὀμ.), μάδδα (Δωρ.) Ἐάν ὅμως τὸ ἄφωνον ἦν δασύ, τὸ πρῶτον τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του ψιλόν, οἶον, Σαφώ, Βάχχος, Ἀτθίς, ἀντί Σαφώ, Βάχχος Ἀθθίς.

66. Καὶ ὅταν ἐν δυσὶν ἄλλεπαλλήλοις συλλαβαῖς τῆς αὐτῆς λέξεως ἐπαναλαμβάνηται τὸ αὐτὸ δασύ, τότε τὸ τῆς προηγούμενης συλλαβῆς δασύ πρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του ψιλόν, οἶον,

φυνεύω, πεφόνευκα καὶ ὄχι φεφόνευκα
 χωνεύω, κεχώνευκα καὶ ὄχι χεχώνευκα.
 θεωρῶ, τεθεώρηκα καὶ ὄχι θεθεώρηκα.
 ΘΕΩ, τίθημι καὶ ὄχι θίθημι.

67. Ὅταν κατὰ σύνθεσιν συμπέσῃ τὸ αὐτὸ δασύ ἐν δυσὶν ἄλλεπαλλήλοις συλλαβαῖς, τότε μόνον τὸ χ τρέπεται, τὸ δὲ θ καὶ φ μένουσιν ἄτρεπτα οἶον, ἐκεχειρία (ἀπὸ τὸ ἐχω καὶ χεῖρ), ὁρνιόθηρας, ἀμφιφορεύς.

68. Ὅταν τὰ ἐν ἄλλεπαλλήλοις συλλαβαῖς δασέα ἦν διαφόρων ἐργάνων, τότε μόνον τὸ θ, ἐάν προηγῆται, τρέπεται, τὸ φ ὅμως καὶ χ μένουσιν ἄτρεπτα. οἶον, θάπτω, ἐτάφη, τάφος, φάθι, χυθῆναι, πανταχόθεν.

69. Ὅταν ἐκ τῶν ἄλλεπαλλήλων συλλαβῶν τῆς μιᾶς τὸ δασύ συμπλέκηται μετ' ἄλλου συμφώνου, τότε τῆς ἄλλης τὸ δασύ δὲν τρέπεται εἰς ψιλόν, οἶον, ἐθέλχθην, ὁρθώθην, θαφθεῖς, πύθεσθαί, τὸ ἀρκτικὸν λέξεων θρ ὅμως τρέπεται, ὅταν ἡ ἐπιφερομένη ἀρχίζῃ ἀπὸ δασέος, οἶον, τρέφω-θρέψω θρίξ-τριχύς.

70. Ὅταν λείψῃ ἀπὸ τῆς ἀκολουθοῦσης συλλαβῆς τὸ δασύ, τότε ἐπανέρχεται τὸ ἐν τῇ πρώτῃ δι' αὐτὸ ψιλωθέν, οἶον, τρέφω-θρέψω-θρέμ. α' θρίξ-τριχύς-θρίξι.

71. Ἐν τῷ ἀναδιπλασιασμῷ, ἔχουν ἐπαναλήψει τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου μετὰ τοῦ ε ἢ ι, τὰ δασέα τρέπονται εἰς τὰ ἀντίστοιχά των ψιλὰ, ὄχι μόνον ὅταν ἦν μόνον (66), ἀλλὰ καὶ συμπεπλεγμένα (69) ἐάν ἦν οἶον, φεύγω, πέφευγα θνήσκω, πέθνηκα. Τὸ δὲ θ τοῦτο μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν, καὶ ἄλλο δασύ ἐάν ἀκολουθῇ, δὲν μεταβάλλεται, οἶον, πέθαφα καὶ ὄχι πέταφα (68).

72. Οἱ παθ. ἀόριστοι τῆς προτακτικῆς ἐγκλίσεως ἐκ τῶν δύο θ τρέπουσι τὸ δεύτερον οἶον, τυφθητι, γράφθητι (ἀντὶ τυφθῆθι γράφθῆθι).

§. 6'. Περὶ τῶν ἀφώνων πρὸ τοῦ Σ,

73. Ὅταν συμπέσῃ χειλοπρόφορον πρὸ τοῦ σ, τότε σπρίγονται καὶ τὰ δύο εἰς ψ (29) οἶον,

βλέπω, πρίβω, γράφω.
 βλέψω, πρίψω, γράψω.

74. Ὄταν οὐρανισκοπρόφερτον συμπέσῃ πρὸ τοῦ σ, τότε σμίγονται, καὶ τὰ δύο εἰς ξ (29)· οἶον,

λέ γ ω, πλέ κ ω, βρέ χ ω,

λέ ξ ω. πλέ ξ ω. βρέ ξ ω.

75. Ὄταν συμπέσῃ ὀδοντοπρόφερτον πρὸ τοῦ σ, τότε ἀποβάλλεται· οἶον,

ἐρεῖ δ ω, πεῖ θ ω, ἀνύ τ ω,

ἐρεῖ σ ω. πεῖ σ ω. ἀνύ σ ω.

ΣΗΜ. Τὴν σύμπτωσιν τοῦ θσ καὶ το δὲν ἀποφεύγει· ἡ χυδαία γλῶσσα, διότι λέγει καὶ θσε, τσα καὶ ζω κτλ.

§. ι. Περὶ τῶν ἀφώνων πρὸ τοῦ Μ.

76. Χειλοπρόφερτον, ὅταν συμπέσῃ πρὸ τοῦ μ, τρέπεται εἰς μ'· οἶον

βλέ π ω, τρί θ ω, γρά φ ω,

βέβλε μ μαι. τέτρι μ μαι. γέγρα μ μαι.

77. Οὐρανισκοπρόφερτον, ὅταν συμπέσῃ πρὸ τοῦ μ, τρέπεται εἰς γ'· οἶον,

λέ γ ω, πλέ κ ω, βρέ χ ω,

λέλε γ μαι. πέπλε γ μαι. βέβρε γ μαι.

78. Ὄδοντοπρόφερτον, ὅταν συμπέσῃ πρὸ τοῦ μ, τρέπεται εἰς σ'· οἶον,

ἐρεῖ δ ω, πεῖ θ ω, ἀνύ τ ω,

ἤρει σ μαι. πέπει σ μαι. ἤνυ σ μαι.

ΣΗΜ. Οὐρανισκοπρόφερτα κ, χ, καὶ ὀδοντοπρόφερτα εὐρίσκονται πρὸ τοῦ μ'· οἶον, ἀκμή, αἰχμή, ἀτμός, πυθμήν, φράδμων.

§. ια. Περὶ τοῦ Ν.

79. Τὸ ν πρὸ τῶν χειλοπροφέρτων τρέπεται εἰς μ'· οἶον, σύμ-
βουλος, συμπολίτης, συμφοιτητής, σύμψηφος.

80. Τὸ ν πρὸ τῶν οὐρανισκοπροφέρτων τρέπεται εἰς γ'· οἶον, συγ-
γενής, συγκοινωνός, συγξέω, συγχέω.

ΣΗΜ. Τὸ γ. πρὸ τῶν οὐρανισκοπροφέρτων προφέρεται ὡς ν· οἶον, συν-
κοινωνός, συνξέω, συνχέω. Ὡσαύτως καὶ πρὸ τοῦ γ, ἀλλὰ τότε τὸ
ἄλλο γ προφέρεται ὀλίγον σκληρῶς, σχεδὸν ὡς κ'· οἶον, ἄγγελος-ἄνκελος.

81. Τὸ ν πρὸ τῶν ὀδοντοπροφέρτων μένει ἀμετάβλητον· οἶον,
συνδέω, συνθέω, συντείνω.

82. Τὸ ν πρὸ τῶν ἀμεταβόλων τρέπεται εἰς αὐτὰ ταῦτα· οἶον,

συλλέγω, συρράπτω, συμμένω.

ΣΗΜ. Τῆς ἐν προθέσεως τὸ ν πρὸ τοῦ ρ μένει ἀτρέπουν· οἶον ἐνράπτω.

83. Τὸ ν πρὸ τοῦ σ καὶ πρὸ τοῦ ζ ἀποβάλλεται συνήθως· οἶον,

δαίμοσι, συζυγία, ἀντὶ τοῦ δαίμονσι, συνζυγία.

84. Τὸ ν τῆς ἐν προσθέσεως δὲν ἀποβάλλεται, οὐδὲ τρέπεται πρὸ
τοῦ σ καὶ ζ'· οἶον ἐνσεῖω, ἐνζυμός. Τὸ δὲ τῆς σύν, πρὸ μὲν
τοῦ ζ πάντοτε ἀποβάλλεται· οἶον. συζῶ· πρὸ δὲ τοῦ σ, εἰ μὲν τοῦτο
εἶνε συμπεπλεγμένον μετ' ἄλλου συμφώνου, ἀποβάλλεται, εἰ δὲ μόνον,
τρέπεται εἰς αὐτὸ τοῦτο· οἶον. συστέλλω, σύσσιτος.

85. Τὰ ἐνικά καὶ πληθ. τρίτα πρόσωπα τῶν ῥημάτων, τὰ λήγοντα εἰς εἰ καὶ αἱ δοτικαὶ πληθυντικαὶ αἱ λήγουσαι εἰς σι, ξι, ψι, ὅταν ἀκολουθῇ φωνήεν, προσλαμβάνουσι ν, τὸ ὁποῖον λέγεται εὐφωνικόν ἢ ἐφελκυστικόν· οἶον, εἶπεν αὐτός, λέγουσιν αὐτοί, τοῖς λεχθεῖσιν ἀνθρώποις. Τὸ εὐφωνικὸν προσλαμβάνει καὶ τὸ εἰκοσι καὶ τὸ ι, ὁ προσχηματισμὸς τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν. Ἐτι δὲ καὶ τὸ στερητικὸν α, ὅταν συνθέτῃται μετὰ λέξεων ἀρχιζουσῶν ἀπὸ φωνήεντος· οἶον, ἀνάξιος, ἀνίκανος, ἀνήκουστος, ἀνύποπτος, ἀνωφελής. Πολλάκις ὅμως δὲν τὸ προσλαμβάνει· οἶον, ἄομματος, ἀέκων, ἀήττητος.

ΣΗΜ. Εὐφωνικὸν ἢ ἐφελκυστικὸν εἶνε καὶ τὸ εἰς τὰ ἐπιρρήματα οὕτω, ἄχρι, μέχρι, ἀτρέμα, πρὸ φωνήεντος. Ἐτι τὸ κ εἰς τὸ οὐ πρὸ φωνήεντος φιλουμένου, καὶ τὸ χ εἰς αὐτὸ τοῦτο πρὸ δασυνομένου· οἶον, οὐκ ἔχω, οὐχ ἡμῶν ἐσιν. Ἐτι τὸ οὐ καὶ μή, πρὸ τοῦ ἔτι θετόμενα, προσλαμβάνουσι τὸ εὐφωνικὸν κ· οἶον, οὐκέτι, μηκέτι.

§. ιβ'. Περὶ τοῦ Σ.

86. Τὸ σ, ὅταν συμπέσῃ μετὰξὺ δύο συμφώνων, ἀποβάλλεται· οἶον τρίβομαι, τέτριφε ἀντὶ τοῦ τέτριπθε, τετρίφι φθαῖ ἀντὶ τοῦ τετρίψθαι (63).

87. Ὅταν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλληται μόνον ὀδοντοπρόφερτον (75) ἢ ν μόνον (83), τότε τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνήεν μεταβολὴν δὲν πάσχει οὐδεμίαν· οἶον, ἐλπιδσι, ἐλπίσι· σώματσι, σώμασι· κόρουσι, κόρουσι· μερίζονσι, μερίζουσι.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τὸ πρὸ τοῦ σ φωνήεν, καὶ ἐάν μόνον ἀποβληθῇ πρὸ αὐτοῦ, ἐκτείνεται· οἶον, ἐνσεῖς, τάλανς-τάλας, μέλανς-μέλας. Ἐνίοτε καὶ μόνον δ' ἐάν ἀποβληθῇ πρὸ τοῦ σ, ἐκτείνεται τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνήεν· οἶον, πόδες-πόυς.

88. Ὅταν πρὸ τοῦ σ ἀποβληθῇ ν μετὰ ὀδοντοπροφέρτου, τότε τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα ἐκτείνονται, τὸ μὲν ε εἰς ει, τὸ δὲ ο εἰς ου, τὸ δὲ ἄ, ἰ, ὕ, εἰς ἄ, ἰ, ὕ· οἶον, σπένδομαι-σπεῖσομαι, τυφθέντισι-τυφθεῖσιν, λέοντισι-λέουσι, ἰστάσιν-ἰστάσιν, δεκνύντισι-δεκνύουσιν.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς εις-εἰς-εἰς-εἰς ἐν ἐπίθετα εἰς τὴν δοτ. πληθ. μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ν· πρὸ τοῦ σ δὲν ἐκτείνουν· τὸ εἰς εις κατὰ τινας, κατ' ἄλλους ὅμως τὸ ἐκτείνουν.

§. ιγ'. Περὶ συστολῆς συλλαβῆς.

99. Δὲν συστέλλεται συλλαβή· ἀν' ἐξ ἀρχῆς δὲν ἦτον βραχεῖα. Ὅθεν ἡ μακρά, συστέλλομένη, ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρώτην μορφήν της.

90. Τὰ μακρά φωνήεντα καὶ τὰ διπλασιαζόμενα σύμφωνα, ὡς ἐκ δύο ὁμοίων μερῶν, ἀποβάλλουσι τὸ ἐν' ἡγουν, τὸ ἦθελον, ἰκον, βάλλον, ἐπότε, συστέλλεται εἰς τὸ ἔθελον, ἰκον, βάλον, ἐπότε.

ΣΗΜ. Τὸ ἦ, ἀν' ἔγινε κατ' ἔκτασιν ἀπὸ τοῦ α, εἰς τοῦτο συστέλλεται· οἶον,

ἀ κ ο ύ ω, ἔ κ ο υ σ α, ἀ κ ο ύ σ ι ς.

91. Ἐν γένει δὲ, ὅσαις χρειάζεται νὰ γείνη συστολή, πάντοτε ἀποβάλλεται τὸ δευτερον γράμμα. Πλὴν τῆς εὐ, ἥτις ἀποβάλλει πάντοτε τὸ πρῶτον, καὶ τῆς εἰ, ἥτις πρὸ ἀρώνου καὶ ζ ἀποβάλλει ὡσαύτως τὸ πρῶτον. Ὅθεν

αἱ συλλαβαὶ π ν εἰ, τ εἰ ν, π ν οἰ, ἀ κ ο υ, αἰ ρ, τ έ μ ν, τ ύ π τ συστέλλονται εἰς τὰς π ν ε, τ ε ν, π ν ο, ἀ κ ο, αἰ ρ, τ ε μ, τ υ π.

αἱ δὲ συλλαβαὶ π εἰ θ, π ε υ θ, φ ε υ γ, φ ρ ῶ ζ σ τ ε ι χ, συστέλλονται εἰς τὰς π ε θ, π υ θ, φ υ γ. φ ρ α δ, σ τ ι χ.

§. ιδ. Περί λέξεως καὶ ρίζης λέξεων.

92. Μία ἢ περισσύτερα συλλαβαί, προσδιορισμέναι ὡς σημεῖον ιδέας, λέγονται λέξεις (ῥ). Πᾶσα λέξις εἶνε ἢ μονοσύλλαβος ἢ πολυσύλλαβος. Γίνεται δὲ ἡ λέξις πολυσύλλαβος διὰ κλίσεως ἢ παραγωγῆς ἤγουν, θ η ρ, θ η ρ ό ς, θ η ρ ί, θ ἦ ρ α κτλ. ἰ ς, ἰ σ χ ύ ς ἰ σ χ υ ρ ό ς, ἰ σ χ υ ρ ί ζ ο μ α ι.

93. Καθὼς εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν δύο τινὲς ιδέαι πολλάκις συγχωνεύονται, παρομοίως καὶ εἰς τὸν προφορικὸν λόγον αἱ λέξεις, δι' ὧν αὗται σημαίνονται, συνθέτονται, καὶ οὕτω προκύπτουσιν αἱ σύνθετοι οἶον, ν ο μ ο θ έ τ η ς, σ υ ν δ ρ ο μ ή.

94. Πᾶσα ιδέα θεωρεῖται σχετικῶς πρὸς ἄλλην, ὡς συνηνωμένη μετ' ἐκείνης, ἤγουν μετ' ἀριθμοῦ, προσώπου, ἢ σχέσεως πρὸς ἄλλην ιδέαν. Διὰ τοῦτο ἡ λέξις προσλαμβάνει ἢ γράμματα ἢ συλλαβάς, διὰ νὰ συσσημαίνῃ καὶ τὸν ἀριθμὸν, τὸ πρόσωπον ἢ τὴν σχέσιν.

95. Ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς λέξεως, τὸ ὅποσον σημαίνει τὴν ιδέαν ἀπλῶς καὶ ἀπολύτως, δὲν ἐπιδέχεται ἀλλοίωσιν, καὶ λέγεται ρίζα. Αἱ συλλαβαὶ δὲ ἢ τὰ γράμματα, ὅσα προσλαμβάνει ἡ ρίζα, διὰ νὰ συσσημαίνῃ τὰς εἰρημένας (94) σχέσεις, λέγονται κ α τ ά λ η ξ ι ς μὲν, ἐὰν προσλαμβάνῃ κατὰ τὸ τέλος, α ὕ ξ η σ ι ς δὲ καὶ ἀναδιπλασιασμός, ἐὰν κατὰ τὴν ἀρχήν· οἶον, θ ή ρ, θ η ρ ό ς, θ η ρ ί, θ ἦ ρ α γ ρ ά φ ω, γ ρ α φ ο ν, γ έ γ ρ α φ α. Ἡ συλλαβὴ θ ἦ ρ καὶ γ ρ α φ εἶνε ρίζα καὶ μένει ἀμεταποίητος· αἱ δὲ συλλαβαὶ ς, ι, α, ω, ον, α εἶναι καταλήξεις καὶ ἐπιδέχονται μεταβολήν· καὶ αἱ συλλαβαὶ έ, γε, εἶνε αὐξησις καὶ ἀναδιπλασιασμός.

ΣΗΜ. α'. Τῶν ἐ λ π ί δ ο ς, ἐ λ π ί δ ε ς, ἐ λ π ί δ α ς ρίζα εἶνε τὸ ἐ λ π ί δ. Ὅταν λοιπὸν ἀπαντῶμεν ἐ λ π ί ς, ἐ λ π ί σ ι, τότε γνωρίζομεν, ὅτι ἀρχικοὶ τύποι αὐτῶν ἦσαν τὸ ἐ λ π ί δ ς, ἐ λ π ί δ σ ι, καὶ ἀπεβλήθη ἐξ αὐτῶν τὰ δ πρὸ τοῦ σ (75).

ΣΗΜ. β'. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω βλέπομεν, ὅτι αἱ ρίζαι τῶν λέξεων ποτὲ σχεδὸν καθαφαὶ δὲν ἀπαντῶνται, ἀλλ' ἀρ' οὐ ἀποβληθῶσιν, ὅσα προσέλθουσιν, τότε διακρίνονται. Ὅθεν δὲν πρέπει νὰ ὑπολαμβάνωμεν ὡς αὐθόπαρκτὸν τι, οὐδ' ὡς ἐντελεῖς λέξεις τοὺς τύπους ἐ λ π ί δ, γ ρ α φ· ἀλλ' ὁμως πρέπει νὰ συνειθίσωμεν, ὅταν ἀπαντῶμεν πολλοὺς τύπους, νὰ ἐξάγωμεν τὴν ρίζαν, ὡς εἰς τὴν πάντων τῶν τύπων, ὑπὸ τοὺς ὁποίους μὲς ἐμφανίζονται λέξεις ὁποιαδήποτε.

§. ιε', Περὶ πολλαπλῶν ριζῶν

96. Πολλάκις ἀπαντῶμεν ρίζας τῆς αὐτῆς λέξεως πολλαπλᾶς ἡγούν ἀπαντῶμεν $\chi \epsilon \rho \theta \epsilon$, $\chi \epsilon \rho \iota$ καὶ $\chi \epsilon \rho \acute{o}$, $\chi \epsilon \rho \iota'$ ἔτι νηθς καὶ νεώς, φαίνω καὶ φανῶ, ἀκρόω καὶ ἀκήχοα. Ὅθεν πρό-
πει νὰ δεχθῶμεν διττάς ρίζας $\chi \epsilon \rho$ καὶ $\chi \epsilon \rho$, νη καὶ νε, φαί ν
καὶ φαν, ἀκροῦ καὶ ἄκο.

97. Ὅταν λέξις ἔχῃ δύο ρίζας, τότε ὀνομάζομεν μακράν μὲν τὴν
ἐχούσαν μακράν λήγουσαν, βραχεῖαν δὲ, τὴν ἐχούσαν βραχεῖαν λή-
γουσαν.

98. Αἱ βραχεῖαι ρίζαι εἶνε πάντοτε αἱ πρωτότυποι, καὶ ἀπ' αὐτῶν
ἔγειναι αἱ μακραί κατὰ διπλασιασμὸν ἢ ἔκτασιν.

99. Ἡ μακρὰ ρίζα τότε δύναται νὰ συσταλῇ, ὅταν ἡ λήγουσα
τῆς ἐπιδέχεται συστολήν. Ἡ δὲ συστολή γίνεται κατὰ τὸ 90 ἐδάφιον.

§. ις'. Περὶ τῶν ἐν ταῖς λέξεσι μεταβολῶν ἐκ συμπτώσεως φωνηέντων,

100. Ὅταν συμπέσωσιν ἄλλεπαλλήλως δύο φωνήεντα ἐν τῇ αὐτῇ
λέξει, ἢ ἐν τῷ τέλει μιᾶς καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ ἄλλης, ἐκ δύο ἄλλεπαλ-
λήλων λέξεων, τότε αὐτὰ τὰ διεστώτα φωνήεντα συγχωνεύονται ποι-
κιλοτρόπως.

101. Ὅταν ἐν τῇ αὐτῇ λέξει δύο ἄλλεπαλλήλλα φωνήεντα συ-
νάπτωνται εἰς ἓν, τότε ἡ συνάφεια αὐτῶν ὀνομάζεται συνάφεισι.
οἶον, ἀοιδή ᾧ δὴ, τιμῶν-τιμῶν.

ΣΗΜ. Τὸ ἐκ τῆς συναιρέσεως προκύπτον φωνήεν, τονίζομενον, περισπᾶται
γέ-α-γῆ. Δὲν περισπᾶται δὲ, ὅταν ταγαῖν πρό μακρᾶς λήγουσας, ἢ ἐν τῇ
προπαρρηγοῦσῃ (44) ἔτι δὲ, καὶ ὅταν ἐκ τῶν συναιρετέων φωνηέντων οὕ-
νεται τὸ δεύτερον οἶον, ἐστ αὐ-ἐστ αὐ.

102. Ἡ συνάφεισι λέγεται.

1) $\kappa \upsilon \rho \iota \sigma$ μὲν, ὅταν δύο διεστώτα φωνήεντα συνάπτωνται εἰς
ἓν, ἀλλὰ τοῦτο συμπεριλαμβάνη ἐν ἐαυτῷ ἀμφότερα οἶον, $\kappa \iota \iota \sigma$
 $\chi \iota \sigma$, δέ ε-λος-δὴ λος, τεῖχ-εἰ-τεῖχ-ει, ἤχ-εἰ-ἤχ-ει.

2) $\kappa \alpha \tau \alpha \chi \rho \eta \sigma \tau \iota \kappa$ ἢ δέ, ὅταν ἐκ τῶν συναπτομένων φων-
ηέντων τὸ ἐν ὑπερισχύῃ καὶ αὐτὸ τότε πολλάκις μεταβάλλῃ καὶ τὴν
μορφήν του καὶ τὴν ποσότητά του οἶον, φιλέειν-φιλέειν, τι-
μαίν-τιμᾶν, λείπε-αι-λείπε-η, πόλε-α-ε-πόλε-εις, τιμᾶ-ο-ι
μ-ι-τιμῶ-μ-ι.

103. Περὶ συναιρέσεως ἀκριβέστερα γίνεται λόγος παρκατάω ἐν τῷ
περὶ κλίσεως καὶ σχηματισμοῦ, ἀλλ' ἐνταῦθα σημειωτέον ἰαυτὰ μᾶ-
λιστα.

α.) Ὅταν συμπέσωσιν οἱ φθόγγοι Α καὶ Ε, τότε ὑπερισχθεὶς ὁ προη-
γούμενος φθόγγος οἶον, λείπε-αι-λείπε-η, τίμ-α-ε-τίμ-α, τεῖχ-ε-α-
τεῖχ-η.

ΣΗΜ. Τὸ α ἐν τῇ β'. κλίσει τῶν ὀνομάτων πάντοτε, καὶ ἐν τῇ α'. ὅταν προ-
ῆλθῃ ρ συναιρεταί εἰς ἀοῖον, ὅτ' ἐ-κ-όσ-ε, βορ-ε-α-βορ-ας καὶ βορρ-ας.

β'). Ὅπου τύχη ὁ φθόγγος Ο, μένει ἐπικρατέστερος μετὰ τὴν συναίρεσιν αὐτὸς, οἱ δὲ φθόγγοι Α καὶ Ε, εἴτε πρὸ αὐτοῦ, εἴτε μετὰ τὸν τύχουσιν, ἀποβάλλονται. οἶον, ὅστ' ἐ ο ν ὅστ' ο ὕ ν, β ὁ α ς β οῦς, τι ν ἄ ο ι μ ι τι μ ὦμι, φι λ ἐ ο υ σ ι φι λ οῦσι.

ΣΗΜ. Τὸ σ η καὶ σ α ἐν τοῖς ἐπιθέτοις συναίρουσιν εἰς η καὶ α· οἶον, ἀπ λ ὅ η ἀπ λ η, ἀπ λ ὁ α-ἀπ λ ἄ.

104. Ὅταν δύο ἄλλεπαλλήλων λέξεων διεσῶτα φανήεντα συνάπτωνται εἰς ἓν, τότε τοῦτο λέγεται σ υ ν α λ ο ι φ ῆ. Τῆς δὲ συναλοιφῆς εἶδη εἶνε ἡ κ ρ ᾱ σ ι ς, ἡ ἔ κ θ λ ι ψ ι ς καὶ ἡ ἄ φ α ἰ ρ ε σ ι ς.

105. Κ ρ ᾱ σ ι ς εἶνε, ὅταν τὸ τελικὸν φωνῆεν προηγουμένης καὶ τὸ ἀρκτικὸν ἀμέσως ἐπιφερομένης λέξεως συγκιρῶνται εἰς ἓν, καὶ οὕτως αἱ λέξεις ἐκείναι γίνονται τρόπον τινά μία. Σημεῖον δὲ τῆς κράσεως εἶνε ἡ κ ο ρ ω ν ῖ ς ('), ἥτις ἐπιθέτεται ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος· οἶον, κ α ἰ ἐ κ ε ἰ ν ο ς-κ ἄ κ ε ἰ ν ο ς, τ ὁ ἐ λ ἄ χ ι σ τ ο ν-τ ο ὕ λ ἄ χ ι σ τ ο ν.

106. Τὸ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτον φωνῆεν εἶναι μακρὸν, καὶ τὰ προηγούμενα ψιλὰ σύμφωνα δασύνονται, ἂν τὸ ἀκόλουθον φωνῆεν ἐδασύνετο· οἶον, κ α ἰ ἐ ἰ τ α-κ ᾱ τ α, τ ὁ ἰ μ ἄ τ ι ο ν θ ὁ ἰ μ ἄ τ ι ο ν.

ΣΗΜ. ἄ. Τῶν ἄρθρων τὸ φωνῆεν διὰ τῆς κράσεως ἐξαφανίζεται· οἶον, ὁ ἄ ν ἡ ρ-ἄ ν ἡ ρ, τ ο ὕ ἄ ν δ ρ ὁ ς-τ ἄ ν δ ρ ὁ ς. τ ῶ ἄ ν δ ρ ῖ-τ ἄ ν δ ρ ῖ. Τὸ ἔτερος μετὰ τὴν κράσιν λαμβάνει α· εἶον, ὁ ἔ τ ε ρ ο ς-ἄ τ ε ρ ο ς, τ ο ὕ ἔ τ ε ρ ο υ-θ α τ ἔ ρ ο υ.

ΣΗΜ. β'. Ὑπὸ τὸ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτον α, η, ω, υπογράφεται τὸ ι μόνον, ὅταν αὐτὸ εὑρίσκηται ἐν τῇ ἐπιφερομένῃ συλλαβῇ. οἶον, κ α ἰ ἐ ἰ τ α-κ ᾱ τ α, κ α ἰ ἐ ἰ π ε ι τ α-κ ᾱ π ε ι τ α. Οἱ ἄρχατοι Ἕλληνες γραμματικοί, εἴτε ἐν τῇ προηγούμενῃ εἴτε ἐν τῇ ἐπιφερομένῃ συλλαβῇ εἶναι τὸ ι, τὸ υπογράφουσι πάντοτε.

107. Ἐ κ θ λ ι ψ ι ς εἶνε, ὅταν τῆς προηγουμένης λέξεως τὸ τελικὸν βραχὺ ἀποστρέφηται πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ τῆς ἐπιφερομένης, καὶ ἂντ' αὐτοῦ θέτεται ἡ ἀπόστροφος ('). οἶον, ὁ δ ἐ δ ἄ γ α θ ὁ ς, ὁ δ' ἄ γ α θ ὁ ς.

ΣΗΜ. ἄ. Ὁ τόνος τοῦ ἀποστραφέντος φωνήεντος, τῶν μὲν μορίων συναποβάλλεται, τῶν δὲ κλιτῶν ἀναδιβάσκεται εἰς τὴν παραλήγουσαν ὡς ἐξῆς. οἶον, π α ρ ᾱ ἡ μ ῶ ν-π α ρ' ἡ μ ῶ ν, κ α κ ἄ ἔ π η-κ ἄ κ' ἔ π η.

ΣΗΜ. β'. Τοῦ ἀποστραφέντος φωνήεντος τὸ ψιλὸν σύμφωνον τρέπεται εἰς δασύ, ἂν τὸ ἐπιφερόμενον φωνῆεν δασύνηται· οἶον, μ ε τ ἄ ἡ μ ῶ ν-μ ε θ' ἡ μ ῶ ν, ν ὁ κ τ α ὅ λ η ν-ν ὁ χ θ' ὅ λ η ν.

ΣΗΜ. γ'. Ἐκθλίσεται δὲ μάλιστα τὸ τελικὸν φωνῆεν ἡ δίφθογγος τῶν ἐξῆς· 1) τῶν δισυλλάβων προθέσεων πλὴν τῆς π ε ρ ῖ καὶ ἄ μ φ ῖ· τῆς δὲ π ἰ μ ὶ-νον ἐν τοῖς συνθέτοις ἐ π ἰ ο ρ κ ο ς, ἐ π ἰ ε ι κ ῆ ς· 2) τῶν μορίων ἄ λ λ ἄ, ἄ ρ α, ἄ ρ α γ ἔ, δ ἐ, τ ῆ, τ ο ἰ, κ ἐ. 3) τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων μ α ι, σ α ι, σ ο, τ α ι, σ ο, σ θ α ι, τ ε, σ θ ε, καὶ τὰ ι τοῦ ἐ σ τ ῖ πολλῶν.

108. Ἀ φ α ἰ ρ ε σ ι ς εἶναι ἀποβολὴ τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος τῆς λέξεως, ἂν τὸ τῆς προηγουμένης τελικὸν ᾗνε μακρὸν· Σ η

μεῖον δὲ καὶ ταύτης εἶνε ἡ ἀπόστροφος· οἶον π ο ὕ ἔ σ τ ι ν π ο ὕ
 ἔ σ τ ι ν, ὧ ἄ ν α ξ-ὧ ἄ ν α ξ. Συνειθίζουσι δὲ ταύτην οἱ ποιηταὶ μάλιστα.
 §. ιζ. Περὶ τῶν εἰδῶν τῶν λέξεων ἢ τῶν μερῶν τοῦ λόγου.

409. Ἡ πρὸς ἄλλους ἐκφρασις τοῦ τί διανοούμεθα λέγεται λόγος.
 Πρὸς τοῦτο δὲ μεταχειρίζομεθα λέξεις (5). Διὸ αἱ λέξεις λέγονται
 μέρη τοῦ λόγου.

410. Εἰς τὰς αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου προσβάλλουσι τὰ ἐκτὸς αἰ-
 τοῦ διάφορα ἀντικείμενα, τὰ ὅποια λέγονται ὄντα, οὐσίαι· τὰ
 δὲ ἀκουστά σημεῖα, τὰ ὅποια μεταχειρίζεται διὰ τὴν ἐκφράσιν αὐτὰ
 πρὸς ἄλλους, λέγονται ὀνόματα οὐσιαστικά.

411. Τὸ οὐσιαστικὸν ἀρμόζει.

α) εἰς οὐσίαν ἰδίαν, ἤγουν εἰς ἓν μόνον ἄτομον, καὶ λέγεται κί-
 ριον· οἶον, Παῦλος, Ἐλλάς, Κόρινθος, Κηφισ-
 σός, Ὀλυνθος.

β.) εἰς οὐσίαν κοινήν, ἤγουν εἰς πάντα τὰ ὁμοειδῆ ἄτομα, καὶ τότε
 λέγεται προσήγορικόν οἶον, ἄνθρωπος, χῶρα,
 πόλις, ποταμός, ὄρος.

412. Αἱ οὐσίαι, ὅσαι προσβάλλουσιν εἰς τὰς αἰσθήσεις, ἔχουσι καὶ
 ποιότητα ἢ ἰδιότητα τινας. Ὅταν λοιπὸν θέλῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν ἐκ-
 φράσιν καὶ ποίαν ποιότητα ἔχει ἡ δεῖνα οὐσία, τότε μεταχειρίζεται
 ἄλλα σημεῖα ἄκουσά, τὰ ὅποια λέγονται ὀνόματα ἐπί-
 θετα· οἶον, ῥόδον κόκκινον, ὕψμον, ἀνθρώπον,
 ξηρόν, χλωρόν, κτλ.

413. Διὰ τὴν φανερώσωμεν δὲ, ὅτι ἡ δεῖνα οὐσία ἔχει τὴν δεῖνα
 ποιότητα ἢ ἰδιότητα, συνδέομεν τὸ οὐσιαστικὸν μετὰ τοῦ ἐπιθέτου
 διὰ τοῦ ἔστι, τὸ ὅποιον διὰ τοῦτο λέγεται κατ' ἐξοχὴν σύν-
 δεσμός· οἶον, τὸ ῥόδον ἐστὶν ἐὺωδες.

414. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ οὐσίαι δὲν ἔχουσιν αἰωνίως τὰς αὐτὰς ποιό-
 τητας, ἀλλὰ τὰς ἀλλάζουσι, καὶ μεταβαίνουσιν ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην,
 διὰ τοῦτο ἔχουσι καὶ ἄλλον σύνδεσμον μετὰ τὴν οὐσίαν καὶ ποιότη-
 τος, τὸ γίνεταί, κατὰσταί, γίνεται, κατὰντα·
 οἶον, τὸ ῥόδον γίνεταί ξηρόν.

415. Πολλὰκις τὸ ἐπίθετον καὶ ὁ σύνδεσμός συγκωνεύονται εἰς
 μίαν λέξιν· οἶον, τὸ ῥόδον ἐστὶν ἐὺωδες = τὸ ῥόδον ἐὺω-
 διές, τὸ ῥόδον γίνεταί ξηρόν = τὸ ῥόδον ξηραί-
 νεται. Αἱ λέξεις ἐὺωδιές καὶ ξηραίνεταί λέ-
 γονται ῥήματα.

416. Διὰ τῶν ῥημάτων φανερώνομεν ὅχι μόνον τὸ τί εἶναι ἢ γί-
 νεσθαι ὁποιοιδήποτε ἀντικείμενον, ἀλλὰ καὶ τὸ τί κάμνει, ἢ πά-
 σχει, ἢ πῶς εὐρίσκεται· οἶον, ὁ Πέτρος γράφει, γράφεται,
 κοίτεται, κοιμᾶται, ὑγιαίνει, νοσεῖ.

117. Τὸ μὲν εἶνε, γίνεταί, κατασταίνεται, κατανατᾷ, λέγονται ῥήματα οὐσιαστικὰ ἢ ὑπαρκτικά, ἐπειδὴ ἐκφράζουσι τὸ τί εἶνε ἢ ὑπάρχει ἀντικείμενον τι. Τὰ λοιπὰ λέγονται ῥήματα ἐπιθετικὰ ἢ κατηγορηματικά· ἐπειδὴ συμπεριλαμβάνουσιν ἐν ἑαυτοῖς καὶ τὰ ἐπίθετα ἢ τὰ κατηγορήματα, ἡγουν τὰς ποιότητας ἢ τὰς διαθέσεις, δηλαδή τὰς ἐνεργείας καὶ τὰ πάθη, τὰ ὁποῖα λέγομεν, ὅτι ἔχει ἀντικείμενόν τι.

118. Ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν, ὅτι ἀντικείμενόν τι εἶναι ἤδη γνωστὸν, ὠρισμένον, τότε μεταχειριζόμεθα τὰς μονοσυλλάβους λέξεις, ὁ, ἡ, τό. Αὗται προτάσσονται τῶν ὀνομάτων, τὰ ὁποῖα προσδιορίζομεν, καὶ λέγονται ἄρθρα· οἷον, ὁ ἄνθρωπος, οὗτος δὲν διαφέρει τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου.

119. Ὅταν θέλωμεν νὰ δρίσωμεν τὸ πρόσωπον ἢ τὸ ἀντικείμενον δίχως νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ ὄνομά του, τότε ἀντὶ τοῦ ὀνόματος μεταχειριζόμεθα λέξεις τινάς, τὰς ὁποῖας ὀνομάζουσιν ἀντωνυμίας· οἷον, ἐγώ, σύ, ἐκεῖνος, οὗτος, αὐτός, ἐμός, ὅς, ἐμὸν, σέα, αὐτόν, ἀλλήλους, τίς κτλ.

120. Ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν τὰς ποιότητας ἢ τὰς διαθέσεις, ἐπιθεμένας ἢ ἐφηρμοσμένας εἰς τὰ ἀντικείμενα, καὶ τὸν καιρὸν καὶ ὅν εὐρίσκονται ἐν αὐτοῖς, τότε μεταχειριζόμεθα τὰ ῥήματα μετὰ κατὰλήξεως ἐπιθετικῆς, καὶ τὰ τοιαῦτα ὀνομάζονται μετοχές· οἷον, ὁ Πέτρος ὁ γράφων, ὁ γράφόμενος, ὁ κοιτῶν, ὁ ὑγιαίνων, ὁ νοσῶν.

121. Ὅταν θέλωμεν νὰ φανερώσωμεν τὴν μετὰξὺ δύο τινῶν ἀντικειμένων σχέσιν, τότε τάσσομεν πρὸ τοῦ ὀνόματος ἐνὸς ἐξ αὐτῶν λέξιν σημαντικὴν τῇ σχέσει, καὶ ἡ τοιαύτη λέγεται πρόθεσις· οἷον, εἶμαι ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἔρχομαι πρὸς ἐσένα.

122. Ὅταν τὰς ἰδιότητας, τὰς ὁποῖας παρατηροῦμεν ἐν τοῖς ῥήμασιν ἢ ἐν τοῖς ἐπιθέτοις, θέλωμεν νὰ προσδιορίσωμεν κατὰ τόπον, ἢ χρόνον, ἢ τρόπον, ἢ ἄλλως πως, τὸ ὁποῖον αἰκαταλήξεις, καὶ λοιπὰ μεταβολαί, ὅσας ταῦτα δέχονται, δὲν ἐξαρκούσι νὰ φανερώσωσι, τότε μεταχειριζόμεθα λέξεις τινάς, τὰς ὁποῖας ὀνομάζουσιν ἐπιρρήματα· οἷον, ὁ πολὺ καλὸς ἄνθρωπος· ὁ ἄνθρωπος περιπατεῖ γρήγορα· ὁ ἄνθρωπος περιπατεῖ σήμῃρον, ὁ ἄνθρωπος ἔρχεται ἐδῶ.

123. Ὅταν θέλωμεν νὰ συνδέσωμεν λέξιν μετ' ἄλλης λέξεως, ἢ φράσιν μετ' ἄλλης φράσεως, τότε μεταχειριζόμεθα λέξεις τινάς, τὰς ὁποῖας ὀνομάζομεν συνδέσμοις· οἷον, ἐγὼ καὶ ἐσὺ τρώγομεν· ἐμὲ νὰ διδάσκηται, ὁ δὲ μαθητὴς γράφει.

124. Ὅταν θέλωμεν νὰ ἐκφράσωμεν πάθος, ψυχῆς σφοδρόν, προσερχόμενον ἐκ θαυμασμοῦ, λύπης, χαρᾶς, ἐκπλήξεως, τότε προσφέρομεν λέξεις τινάς ἐκφραστικάς, τούτου, αὐτῆς ὀνομάζουσι ἐπιφωνήματα.

τὰ, οἶον, φ ε υ τῶν κακῶν ! β α θ α ἰ τῆς κακίας ! ὦ τῆς ἀπληστίας !

125. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ρηθέντων συνάγεται, ὅτι τὰ μέρη τοῦ λόγου (109) εἶνε δέκα· ἤγουν, ὄνομα οὐσιαστικόν, ὄνομα ἐπίθετον, ῥῆμα, μετοχή, ἄρθρον, ἀντωνυμία, πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος, ἐπιφώνημα.

ΣΗΜ. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες γραμματικοί, συγκαταλέγοντες τὸ ἐπίθετον εἰς τὸ οὐσιαστικόν, καὶ τὸ ἐπιφώνημα εἰς τὸ ἐπίρρημα, ἀριθμοῦσιν ὀκτὼ τὰ μέρη τοῦ λόγου.

§. ιη. Περὶ κλίσεως

126. Τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον ἐμφανίζεται εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν καὶ γίνεται ὑποκείμενον καὶ τοῦ ἐνδιαθέτου καὶ τοῦ προφορικοῦ λόγου (2. § 6).

α.) εἶναι ἓν, ἢ δύο, ἢ ὑπὲρ τὰ δύο· τοῦτο ἐκφράζεται διὰ καταλήξεως, ἥτις λέγεται ἀ ρ ι θ μ ὁ ς.

β.) ἔχει σχέσιν καὶ συνάφειαν πρὸς ἄλλο, καὶ τοῦτο φανερόνεται διὰ καταλήξεως, ἥτις λέγεται π τ ῶ σ ι ς.

γ.) εἶνε ἀρσενικόν, θηλυκόν, ἢ οὐδέτερον (δηλαδή οὔτε ἀρσενικόν οὔτε θηλυκόν)· καὶ τοῦτο φανερόνεται ὡσαύτως διὰ καταλήξεως, ἥτις λέγεται γ ἑ ν ο ς.

δ.) ἐνεργεῖ, πάσχει, ἢ εἶνε τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον καὶ τὸ τοιοῦτον φανερόνεται διὰ καταλήξεως, ἥτις λέγεται δ ι ᾶ θ ε σ ι ς.

ε.) ἔχει, εἶχε, θὰ ἔχῃ τοιαύτην ἢ τοιαύτην διάθεσιν. Τοῦτο φανερόνεται καὶ διὰ καταλήξεως καὶ διὰ τινος μεταβολῆς τῆς ῥίζης· καὶ αὐτὸ λέγεται χ ρ ὀ ν ο ς.

127. Ὅσαι λέξεις διὰ τῆς καταλήξεως τῶν δυνάμει νὰ φανερώσῃ τὰ ἀνωτέρω πάντα, δέχονται μεταβολὰς τινάς, ἤγουν κλίνονται καὶ δι' αὐτὸ λέγονται κ λ ι τ αῖ.

128. Ὅσαι λέξεις φανερόνουν τὰς σχέσεις ἀντικειμένου πρὸς ἀντικείμενον (121), συνδέουσιν ἀντικείμενον μετὰ ἀντικειμένου καὶ φράσιν μετὰ φράσεως (123), ἢ προσδιορίζουσι τόπον, χρόνον, τρόπον ἢ ἄλλην τινὰ περίστασιν οὐσίας ἢ καὶ ποιότητος (122), ἢ πάθος ψυχῆς σφοδρὸν (124), δὲν ἐπιδέχονται οὐδεμίαν μεταβολήν, δὲν κλίνονται, καὶ δι' αὐτὸ λέγονται ἄ κ λ ι τ ο ι.

129. Τὰ μέρη τοῦ λόγου λοιπὸν διακρίνονται εἰς κλιτὰ καὶ εἰς ἄκλιτα. Καὶ κλιτὰ μὲν εἶνε οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ῥῆμα, μετοχή, ἄρθρον καὶ ἀντωνυμία· ἄκλιτα δὲ πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

130. Καὶ τὰ μὲν οὐσιαστικά, ἐπίθετα, ἄρθρα, ἀντωνυμιαὶ ἐπιδέχονται μόνον ἐν τῇ καταλήξει μεταβολήν, διὰ νὰ φανερώσῃ τὰς πρὸς ἄλληλα τῶν ἀντικειμένων σχέσεις, τὰς ὁποίας ἡ γραμματικὴ ὀνομάζει π τ ῶ σ ι ς· ὅθεν καὶ ταῦτα λέγονται π τ ῶ τ ι κ ᾶ· τὰ ῥήματα δὲ καὶ αἱ μετοχαὶ δέχονται μεταβολὰς καὶ ἐν τῷ τέλει καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ (126. ε.).

131. Ὁ ἀριθμός, ἡ πτώσις, ἡ διάθεσις καὶ ὁ χρόνος λέγονται π α ρ ε β ο μ ε ν α τῶν κλιτῶν μερῶν τοῦ λόγου.

132. Τὰ παρεπόμενα τῶν πτωτικῶν εἶνε γένος, ἀριθμός, πτώσις.

133. Γένη εἶνε τρία, ἀρσενικός, θηλυκὸν καὶ οὐδὲ τερον' οἶον, Ἀλέξανδρος, Ἐλένη, ξύλον.

ΣΗΜ. Πολλὰ ὀνόματα ἀψύχων ἔχουσι κατάληξιν ἀρσενικὴν ἢ θηλυκὴν, ἐνῷ τὰ σημασιώμενά τῶν εἶνε οὐδέτερα. Ταῦτα λέγονται κατὰ φωνὴν ἀρσενικά ἢ θηλυκά· κατὰ σημασίαν ὁμως εἶνε οὐδέτερα. Ἡ δὲ γραμματικὴ μόνον τὸ κατὰ φωνὴν γένος ἐξετάζει.

134. Ἀριθμοὶ εἶνε τρεῖς, ἐνικός, δυνάμει, πληθυντικὸς· οἶον, ἄνθρωπος, ἄνθρωπῳ, ἄνθρωποι.

ΣΗΜ. Ὁ Πληθυντικὸς φανερῶναι τὸ ἀντικείμενον πολλάκις λαμβανόμενον, καὶ ὅχι ὥρισμένως τῶσάκις, καθὼς ὁ ἐνικός καὶ οὐτός. Διὰ τὸ προσδιορίζεται δὲ καὶ τοῦτο ἀκριβῶς, ἐπενοήθησαν τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα τρεῖς, τέσσαρες, πέντε κτλ.

135. Πτώσεις εἶναι πέντε, ὀνομαστική, γενική, δοτική, αἰτιατική καὶ κλητική. Ἐκ τούτου ἡ μὲν ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ λέγονται ὀρθαί καὶ εὐθεῖαι, αἱ δὲ ἄλλαι πλάγιαί.

136. Τὰ πτωτικὰ ἔχουσι διαφόρους καταλήξεις, ἐπομένως καὶ διαφόρως μεταβάλλουσιν αὐτάς. Πάντες δὲ οἱ τρόποι, καθ' οὓς μεταβάλλονται αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις τῶν πτωτικῶν, εἶνε τρεῖς, καὶ λέγονται κλίσεις. Αἱ δὲ πτωτικαὶ καταλήξεις τῶν κλίσεων εἶνε αὗται.

Α'. ΚΛΙΣΙΣ.

	Ἐνικ.				Δυνάμει	Πληθ.
Ὄνομ.	α,	η,	ας,	ης,	α,	αι,
Γενικ.	ας,	ης,	ου,	ου,	αιν,	ων,
Δοτικ.	α,	η,	α,	η,	αιν,	αις,
Αἰτιατ.	αν,	ην,	αν,	ην,	α,	ας,
Κλητικ.	α.	η.	α.	η.	α.	αι,

Β'. ΚΛΙΣΙΣ

Ὄνομ.	ος,	ον,	ω	οῖ,	α,
Γενικ.	ου,	ου,	οιν,	ων,	ων,
Δοτικ.	ω,	ω,	οιν,	οις,	οις
Αἰτιατ.	ον,	ον,	ω,	ους,	α,
Κλητικ.	ε.	ον.	ω.	οι.	α.

Γ. ΚΛΙΣΙΣ

Ὄνομ.	—	—	ε,	ες,	α,
Γενικ.	ος,	ος,	οιν,	ων,	ων,
Δοτικ.	ι,	ι,	οιν,	σι,	σι,
Αἰτιατ.	α,	—	ε,	ας	α,
Κλητικ.	—	—	ε.	ες	α.

437. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω πινάκων τῶν πτωτικῶν καταλήξεις συνάγουμεν ταῦτα.

α.) Ὁ δυνικὸς ἀριθμὸς ἔχει δύο μόνον καταλήξεις, μίαν διὰ τὴν ὀνομαστ. αἰτιατ. καὶ κλητικ. καὶ ἄλλην διὰ τὴν γενικ. καὶ δοτικὴν.

β.) Ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς ἔχει τέσσαρες καταλήξεις, μίαν διὰ τὴν ὀνομ. καὶ κλητ. καὶ τρεῖς διὰ τὰς ἄλλας τρεῖς πτώσεις.

γ.) Ἡ γενικὴ πληθ. πασῶν τῶν κλίσεων λήγει εἰς ὦν, καὶ δι' αὐτὸ λέγεται μ. ε. σ. η.

δ.) Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, τὴν ὀνομαστ. αἰτιατ. καὶ κλητικὴν.

ε.) Τῶν οὐδετ. ἡ πληθ. ὀνομ. αἰτιατ. καὶ κλητ. λήγει εἰς α βραχύ.

ς.) Ἡ ἐνικ. δοτ. πασῶν τῶν κλίσεων ἔχει τελικὸν ι, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ α. καὶ β. ὑπογράφεται, ἐν δὲ τῇ γ. προσγράφεται.

ζ.) Τῆς α. καὶ β. κλίσεως ἡ ἐνικὴ γενικὴ καὶ δοτικὴ, ἅπας ὁ δυνικὸς ἀριθμὸς, ἡ γεν. δοτ. καὶ αἰτιατὴ τοῦ πληθυντικοῦ, μακροκατάληκτοῦσιν.

η.) Αἱ καταλήξεις τῶν πλαγίων πτώσεων ι, α, ας τῆς γ. κλίσεως εἶνε βραχεῖαι.

θ.) Τὰ δίχρονα ἐν τῷ τέλει τῶν οὐδετέρων, ἐὰν δὲν προκύπτωσιν ἐκ συναρέσεως, εἶνε βραχεῖα.

ι.) Ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τῆς α. καὶ β. κλίσεως ἔχει καὶ τὸν τόνον καὶ τὸν χρόνον τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς.

438. Περὶ τονισμοῦ τῶν πτώσεων ἔχομεν τοὺς γενικοὺς τούτους κανόνας.

α.) Ἡ συναίρετος ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ, τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης, ὀξύνεται, καὶ μακράν ἐὰν ἔχῃ αὐτὴν ὀλον, ἡ τιμὴ, τὴν τιμὴν.

β.) Ἡ μακροκατάληκτος γενικὴ καὶ δοτικὴ, τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης, περισπᾶται ὀλον, τῆς τιμῆς, τῇ τιμῇ.

§. ιθ'. Περὶ τοῦ ἄρθρου.

439. Ἐκθέτομεν κατὰ πρῶτον τὴν κλίσιν τῶν ἄρθρων· διότι κλίνοντες τὰ πτωτικά, συνοδεύομεν αὐτὰ μετὰ τοῦ ἄρθρου.

Ἐ ν ι κ.

Δ υ ι κ.

Π λ η θ.

αρ.	θήλ.	οὐδ.	αρ.	οὐδ	θηλ.	αρ.	θηλ.	οὐδ.		
Ὀν.	ὁ,	ἡ,	τό,	Ὀν	αἰτ.	τώ,	τά,	οἱ,	αἱ	τά,
Γεν.	τοῦ,	τῆς,	τοῦ,	Γεν.	δοτ.	ταῖν	ταῖν,	τῶν,	τῶν.	τῶν
Δοτ.	τῷ,	τῇ,	τῷ,					ταῖς,	ταῖς,	ταῖς,
Αἰτ.	τόν,	τήν,	τό.					τούς,	τάς,	τά.

440. Τὸ ἄρσ. καὶ οὐδέτερον κλίνεται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, τὸ θηλυκὸν δὲ κατὰ τὴν πρώτην.

141. Τὸ ἄρθρον κλητικὴν δὲν ἔχει· τῆς δὲ κλητικῆς τῶν ἄλλων πτωτικῶν προτάσσομεν τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὦ.

142. Τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχίζοντα ἄρθρα δασύνονται καὶ δὲν το-
νίζονται.

143. Τοῦ ἄρσ. ἡ ἐνικὴ ὀνομαστ. δὲν ἔχει τελικὸν ε, καὶ τοῦ οὐ-
δετέρου δὲν ἔχει ν.

§. κ'. Πρώτη κλίσις.

144. Ἡ πρώτη κλίσις ἔχει ὀνόματα ἄρσεν' λήγοντα εἰς ας ἢ εἰς
ας, καὶ θηλ. λήγοντα εἰς α ἢ εἰς η.

Παραδείγματα.

Ἀρσενικά.

Θηλυκά.

Ε ν ι κ ῆ.

ὄνομ.	ὦ	μονί-ας,	λησ-ής,	ἡ	μοῦς-α,	οἰκί-α,	τιμ-ή,
γενικ.	τοῦ	μονί-ου,	λησ-οῦ,	τῆς	μοῦς-ης,	οἰκί-ας,	τιμ-ῆς,
δοτικ.	τῷ	μονί-α,	λησ-ῇ,	τῇ	μοῦς-ῃ,	οἰκί-α,	τιμ-ῇ,
αἰτιατ.	τὸν	μονί-ον,	λησ-ήν,	τὴν	μοῦς-αν,	οἰκί-αν,	τιμ-ήν,
κλητ.	ὦ	μονί-α.	λησ-ά.	ὦ	μοῦς-α.	οἰκί-α.	τιμ-ή.

Π λ η θ υ ν τ ι κ ῆ.

ὄνομ.	εἰ	μονί-αι	λησ-αί,	αἱ	μοῦς-αι,	οἰκί-αι,	τιμ-αί,
γενικ.	τῶν	μονι-ῶν,	λησ-ῶν,	τῶν	μουσ-ῶν,	οἰκι-ῶν,	τιμ-ῶν
δοτικ.	ταῖς	μονί-αις,	λησ-αῖς,	ταῖς	μούσ-αις	οἰκί-αις	τιμ-αῖς,
αἰτ.	τούς	μονί-ας,	λησ-άς	τάς	μούσ-ας,	οἰκί-ας,	τιμ-άς,
κλητ.	ὦ	μονί-αι,	λησ-αί.	ὦ	μούσ-αι,	οἰκί-αι.	τιμ-αί.

Δ υ τ ι κ ῆ.

ὄν. αἰτ.	τὴν	μονί-α,	λησ-ά,	τὴν	μούς-α,	οἰκί-α,	τιμ-ά,
γεν.δοτ.τοῖν	μονί-αιν,	λησ-αῖ ν	ταῖν	μούσ-αιν,	οἰκί-αιν,	τιμ-αῖν,	
κλητ.	ὦ	μονί-α.	λησ-ά.	ὦ	μούς-α.	οἰκί-α.	τιμ-ά.

145. Τὰ λήγοντα εἰς α καθαρὸν ἢ εἰς ρα, καὶ τινὰ κύρια ὀνόματα (καθὼς τὸ Ἀήδ α, Γέλα, Φιλομήλα, Ἀνδρομεδα,) καὶ τὰ εἰς α ἐκ συναρέσεως (καθὼς μνάα-μ. νᾶ) φυλάττουσι τὸ α ἄτρε-
πτον ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ
εἰς ας ἄρσ. πλὴν τῆς ἐνικ. γενικ. τῶν κοινῶν ὀνομάτων.

146. Ἡ ἐνικ. αἰτ. γίνεται ἀπὸ τῆς ἐνικ. ὀνομαστικῆς τῶν μὲν ἄρ-
σεν. κατὰ τροπὴν τοῦ σ εἰς ν, τῶν δὲ θηλυκῶν κατὰ πρόσληψιν τοῦ ν.

147. Ἡ ἐνικ. κλητ. τῶν θηλ. εἶνε ὁμοίᾳ τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς.

148. Ἡ ἐνικ. κλητ. τῶν εἰς ης ἀρσενικῶν λήγει εἰς η. Σχηματί-
ζουσι δὲ αὐτὴν εἰς α βραχὺ τὰ εἰς τ ης, τὰ εἰς π ης, τὰ ἐθνικά,
καὶ τὰ σύνθετα ἀπὸ τοῦ π ὠ λ ὦ, τ ρ ῖ β ὠ, μ ε τ ρ ὠ, ἄ ρ χ ὠ,
ὦ ν ο ὦ μ α ι, λ α τ ρ ε ὦ ω. οἶον, ὦ π ο ι η τ ᾶ, κ υ ν ὦ π α,
ἔ χ ὠ θ α, β ῖ β λ ι ο π ὦ λ α, π α ι δ ο τ ρ ῖ β α, γ ε ω μ ῆ

π ρ α, π α τ ρ ι ᾶ ρ χ α, τ ε λ ῶ ν α, ε ἰ δ ῶ λ ο λ ᾶ τ ρ α. Τὸ δ ε σ π ὶ τ η ς δὲ ἀναβιβάζει καὶ τὸν τόνον· οἶον, ᾧ δέ σ π ο τ α.

149. Ἡ γενικὴ πληθυντικὴ τῶν μὲν οὐσιαστικῶν τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγουσας, πλὴν τῶν ἀρσενικῶν χ ρ ῆ σ τ ω ν, χ λ ο ὄ ν ω ν, ἐ τ η σ ῖ ω ν καὶ τοῦ θηλυκοῦ ᾠ ῥ ὶ ω ν· τῶν δὲ ἐπιθέτων περισπᾶται μὲν, ἔὰν ἔχωσι τὸ ἀρσενικὸν τριτόκλιτον, οἶον, ὁ τ υ φ θ ε ῖ ς, ἡ τ υ φ θ ε ῖ σ α, τῶν τ υ φ θ ε ῖ σ ῶ ν· ὁμοτονεῖ δὲ τῇ γενικῇ πληθυντικῇ τοῦ ἰδίου ἀρσενικοῦ, ἔὰν ἔχωσιν αὐτὸ δευτερόκλιτον· οἶον, ὁ ἄ γ ι ο ς, οἱ ἄ γ ι ο ι, τῶν ἄ γ ῖ ω ν, ἡ ἄ γ ῖ α, αἱ ἄ γ ι α ι, τῶν ἄ γ ῖ ω ν.

150. Ἐκ τῶν εἰς ης ἀρσενικῶν εἶνε τῆς ᾠ κλίσεως.

ἀ.) Τὰ εἰς δ η ς πατρωνυμικά ἢ πατρωνυμικοσχημάτιστα κύρια. οἶον, Ἀ τ ρ ε ἰ δ η ς, Ν ε σ τ ο ρ ῖ δ η ς, Ἀ ρ ι σ ε ἰ δ η ς, Μ ι λ τ ι ᾶ δ η ς.

β.) Τὰ εἰς τ η ς καὶ σ η ς π ρ ο σ η γ ο ρ ι κ ᾶ· οἶον, π ο λ ῖ τ η ς, λ η ς ἡ ς.

γ.) Τὰ ἀπὸ ῥημάτων σύνθετα προσηγορικά ἢ κύρια· οἶον, β ἰ λ ι ο π ῶ λ η ς, γ ε ω μ ἑ τ ρ η ς. Ἐξαίρουνται τὰ ἀπὸ τοῦ φ α ἰ ν ο μ α ι σύνθετα· οἶον, Ἀ ρ ι σ τ ο φ ᾶ ν η ς, Λ ε ξ ι φ ᾶ ν η ς.

δ.) Τὰ ἀπὸ θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς ᾠ κλίσεως σύνθετα· οἶον, ὁ λ υ υ π ι ο ν ῖ κ η ς (νίκη), ᾠ ρ χ ι δ ῖ κ η ς (δίκη).

151. Τὰ εἰς α ς τῆς ᾠ κλίσεως μακροκαταληκτοῦσιν· οἶον, Α ἰ ν ε ῖ α ς.

152. Ἐκ τῶν εἰς α θηλυκῶν ἔχουσι τὸ ληκτικὸν α τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς μακρόν.

ἀ.) Τὰ ἐπιθέτα, ὅσων τὸ ἀρσενικὸν εἶνε δευτερόκλιτον· οἶον, ἄ γ ι ο ς, ἄ γ ῖ ᾶ· εξαίρουνται τὸ π έ π ε ι ρ ο ς, π έ π ε ι ρ α καὶ τὰ π ά σ χ ο ν τ α κύριαν συναίρεσιν ἐν τῇ παραληγουσῇ, οἶον, δ ῖ τ ο ς-δ ῖ τ ο ς δ ῖ ᾶ, Χ ῖ τ ο ς-Χ ῖ ο ς-Χ ῖ ᾶ.

β.) Τὰ εἰς ι α παροξύτονα· οἶον, κ α κ ῖ ᾶ, σ ο φ ῖ ᾶ.

γ.) Τὰ εἰς ε ι α δυσύλλαβα, καὶ τὰ εἰς ε ι α παραγόμενα ἀπὸ ῥημάτων εἰς ε υ ω ληγόντων· οἶον, μ ν ε ῖ ᾶ, β α σ ι λ ε ῖ ᾶ, (βασιλεύω).

δ.) Πάντα τὰ ὀξύτονα· οἶον, χ α ρ ᾶ, λ α λ ῖ ᾶ.

ε.) Τὰ εἰς ρ α δυσύλλαβα παραλήγοντα εἰς φωνῆεν· οἶον, ὦ ρ α, ἔδ ρ α, θή ρ α. Πλὴν τοῦ π ρ ῶ ρ ᾶ, χ ὺ τ ρ ᾶ, σ φ ῦ ρ ᾶ.

ς.) Τὰ εἰς ο α καὶ ε α παροξύτονα· οἶον, χ ρ ὶ ᾶ, π ὶ ᾶ, μ η λ ῖ ᾶ, Τ ε γ ῖ ᾶ.

ζ.) Τὰ εἰς ι α ὑπερδυσύλλαβα· οἶον, ἐ λ α ῖ ᾶ, κ ε ρ α ῖ ᾶ· Ἐξαίρουνται πόλεων τινων ὀνόματα· οἶον, Φ ῶ κ α ι ᾶ, Η λ ᾶ τ α ι ᾶ.

153. Ἐχουσι δὲ τὸ α βραχύ.

ἀ.) Ὅσα θηλυκά ἐπιθέτα ἔχουσι τὸ ἀρσ. τριτόκλιτον· οἶον, π ᾶ ς-π ᾶ σ ᾶ.

β.) Ὅσα δυσύλλαβα καταλήγουσιν εἰς ι α· οἶον μ α ῖ ᾶ, γ ρ α ῖ ᾶ.

γ.) Τὰ εἰς ε ι α προσηγορικά, γινόμενα ἀπὸ τῶν εἰς ε υ ς προσηγορικῶν· οἶον, ἱ ε ρ ε ῦ ς-ἱ έ ρ ε ῖ ᾶ, Ἀ λ ε ξ α ν δ ρ ε ῦ ς-Ἀ λ ε ξ α ν δ ρ ε ῖ ᾶ.

δ.) Τὰ εἰς ε ι α ἀφρημένα, γινόμενα ἀπὸ τῶν εἰς η ς τριτοκλίτων ἐπιθέτων· οἶον, ε ὕ γ ε ν ῆ ς-ε ὕ γ έ ν ε ῖ ᾶ.

έ.) Τὰ εἰς οἰα ἀφρημένα, γινόμενα ἀπὸ τῶν εἰς ο ο ς-ο υ ς ἐπι-
θέτων· οἶον ε ὕ ν ο ο ς-ε ὕ ν ο υ ς-ε ὕ ν ο ι ᾱ.

ς.) Τὰ εἰς υἱα οὐσιαστικά· οἶον, μ υ ἱ ᾱ· ἔτι καὶ τὰ δξύτονα, οἶον,
δ ρ γ υ ἱ ᾱ, ἀ γ υ ἱ ᾱ.

ζ.) Πάντα τὰ ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ τρέποντα τὸ α εἰς η' οἶον, μ ο ὕ-
σ ᾱ, γ λ ὧ σ σ ᾱ.

ή.) Τὰ εἰς ρα δισύλλαβα διορθογγοπαρληκτοῦντα· οἶον, σ φ α ῖ ρ ᾱ,
π ε ῖ ρ ᾱ. Εἰσιροῦνται τὸ Λ ἱ θ ρ ᾱ, Φ α ἰ δ ρ ᾱ, α ὕ ρ ᾱ, λ α ὕ ρ ᾱ, σ α ὕ ρ ᾱ.

θ.) Τὰ εἰς τρία καὶ τεῖρα, γινόμενα ἀπὸ τῶν εἰς τ η ς καὶ τ η ρ,
καὶ πάντα τὰ προπαροξύτονα, οἶον, π ο ι η τ ῆ ς-π ο ι ῆ τ ρ ι ᾱ,
σ ω τ ῆ ρ, σ ω τ ε ῖ ρ ᾱ, τ ρ ᾱ π ε ζ ᾱ, θ ᾱ λ α σ σ ᾱ.

154. Ὀνόματά τινα κύρια δωρικά εἰς α ς λήγοντα, κάμνουσι τὴν
γενικὴν εἰς ᾱ κατ' ἀποβολὴν τῆς καταλήξεως ο'· οἶον, τοῦ Π υ θ ᾱ-
γ ὁ ρ ᾱ, τοῦ Λ ε ω ν ῖ δ ᾱ (ἀπὸ τῆς δωρικῆς γενικῆς Πυθαγόραο,
Λεωνίδαο). Ταῦτα ἀκολουθοῦσι καὶ ἄλλα τῆς κοινῆς διαλέκτου, καὶ
μάλιστα κύρια ὀνόματα ξενικά, οἶον, τοῦ Ἀ ν ν ῖ β ᾱ, τοῦ ἑ ρ ν ι θ ο ῦ ρ ᾱ.

155. Ἡ πρώτη κλίσις ἔχει καὶ συνηρημένα, τὰ ὁποῖα γνωρίζονται
ἐκ τῆς περισπωμένης τῆς ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς. Κλινόνται δὲ ταῦτα
ὁμαλῶς· οἶον, β ο ρ ῆ α ς-β ο ρ ᾱ ς καὶ (κατὰ συμβεβηκός)

β ο ῤ ῥ ᾱ ς, γεν. β ο ῤ ῥ ᾱ, κτλ.

Ἑ ρ μ ῆ α ς-Ἑ ρ μ ῆ ς, γεν. Ἑ ρ μ ο ὕ κτλ.

Ἀ θ η ν ᾱ ᾱ-Ἀ θ η ν ᾱ, γεν. Ἀ θ η ν ᾱ ς κτλ.

μ ν ᾱ ᾱ-μ ν ᾱ, γεν. μ ν ᾱ ς κτλ.

γ ῆ α-γ ῆ, γεν. γ ῆ ς κτλ.

§ κα. Δευτέρα κλίσις.

156. Ἡ δευτέρα κλίσις ἔχει ἀρσενικά καὶ θηλυκά λήγοντα εἰς ο ς,
καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς ο ν.

Παραδείγματα

Ἀ ρ σ ε ν ι κ ᾱ.

Θ η λ υ κ ᾱ.

Ο ὕ δ ῆ τ ε ρ α.

Ἑ ν ι κ ᾱ.

ὀνομ.	ὁ	λόγ-ος,
γενικ.	τοῦ	λόγ-ου,
δοτικ.	τῷ	λόγ-ῳ,
αἰτιατ.	τὸν	λόγ-ον,
κλητικ.	ὦ	λόγ-ε.

ἡ	ὁδ-ός,
τῆς	ὁδ-οῦ,
τῇ	ὁδ-ῳ,
τὴν	ὁδ-όν,
ὦ	ὁδ-έ.

τὸ	ξύλ-ον,
τοῦ	ξύλ-ου,
τῷ	ξύλ-ῳ,
τὸ	ξύλ-ον,
ὦ	ξύλ-ον.

Π λ η θ υ ν τ ι κ ᾱ.

ὀνομ.	οἱ	λόγ-οι,
γενικ.	τῶν	λόγ-ων,
δοτικ.	τοῖς	λόγ-οις,
αἰτιατ.	τοὺς	λόγ-ους,
κλητ.	ὦ	λόγ-οι.

αἱ	ὁδ-οί,
τῶν	ὁδ-ῶν,
τοῖς	ὁδ-οῖς,
τοῖς	ὁδ-οῖς,
ὦ	ὁδ-οί.

τὰ	ξύλ-α,
τῶν	ξύλ-ων,
τοῖς	ξύλ-οις,
τὰ	ξύλ-α,
ὦ	ξύλ-α.

Δ υ ῖ κ ά.

ὄν. αἰτ. τὼ λόγ-ω,	τά δδ-ώ,	τὼ ξύλ-ω,
γεν. δοτ. τοῖν λόγ-οιν,	ταῖν δδ-οῖν,	τοῖν ξύλ-οιν,
κλητ. ὦ λόγ-ω.	ὦ δδ-ώ.	ὦ ξύλ-ω.

157. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἀττικῶς εἶνε ὁμοία τῆς ὀνομαστικῆς· οἶον, δ λ ό γ ο ς, ὦ λ ό γ ε καὶ ὦ λ ό γ ο ς.

158. Πολλὰ ὀνόματα, ἀλλάζοντα τὸ γένος, ἀλλάζουσι καὶ τὴν σημασίαν· οἶον ὁ ζ υ γ ό ς (ζυγός), ἡ ζ υ γ ό ς (ζυγαριά), ὁ ἱ π π ο ς (ἄλογον), ἡ ἱ π π ο ς (ἡ φοράδα) καὶ τὸ ἱππικόν.

159. Πολλὰ ὀνόματα, ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ ἀρσενικά ἢ θηλυκά ὄν-
τα, ἐν τῷ πληθυντικῷ γίνονται οὐδέτερα· οἶον, ὁ δ ε σ μ ό ς-τ ά δ ε σ μ ά, ἡ κ έ λ ε υ θ ο ς-τ ά κ έ λ ε υ θ α.

§. κβ'. Συνηρημένα τῆς δευτέρας κλίσεως.

160. Τὰ πτωτικά τῆς δευτέρας κλίσεως συναϊροῦνται πολλάκις, ἀλλὰ μόνον ὅταν ἡ ῥίζα λήγῃ εἰς ε ἢ ο· οἶον. ἐς ἔον-οῦν, ν-όρς-οῦς.

161. Τὰ μέν ε ο καὶ ο ο συναϊροῦνται εἰς ο υ, τά δὲ ε α καὶ ο α συναϊροῦνται εἰς α. Τὸ ε ὅμως καὶ ο πρὸ τῶν μακρῶν φωνηέντων καὶ διφθόγγων ἀποβάλλεται ἢ μαλλον καταπίνεται ὑπ' αὐτῶν.

Παραδείγματα.

Έ ν ι κ ά.

ὄνομ.	ὁ πλ ό ς-πλ οῦς,	περίπλ ο ς-περίπλ ο υς,	τὸ ὅς ἔον-ὅς οῦν,
γεν.	τοῦ πλ ό ρου-πλ οῦ,	περιπλ ό ρου-περίπλ ο υ,	τοῦ ὅς ἔου-ὅς οῦ,
γεν.	τῷ πλ ό ω-πλ ῶ,	περιπλ ό ω-περίπλ ω,	τῷ ὅς ἔω-ὅς ῶ,
αἰτι.	τὴν πλ ό ον-πλ οῦν,	περίπλ ο ον-περίπλ ο υν,	τὸ ὅς ἔον-ὅς οῦν,
κλητ.	ὦ πλ ό ε-πλ οῦ.	περίπλ ο ε-περίπλ ο υ.	ὦ ὅς ἔον-ὅς οῦν.

Π λ η θ υ ν τ ι κ ά.

ὄνομ.	οἱ πλ ό ρι-πλ οῖ,	περίπλ ο ρι-περίπλ ο ι,	τὰ ὅς ἔα-ὅς ᾱ,
γεν.	τῶν πλ ό ων-πλ ῶν,	περιπλ ό ων-περίπλ ων,	τῶν ὅς ἔων-ὅς ᾶν,
δοτ.	τοῖς πλ ό ρις-πλ οῖς,	περιπλ ό ρις-περίπλ ο ις,	τοῖς ὅς ἔοις-ὅς οῖς
αἰτ.	τοὺς πλ ό ρους-πλ οῦς,	περιπλ ό ρους-περίπλ ο υς,	τὰ ὅς ἔα-ὅς ᾱ,
κλητ.	ὦ πλ ό ρι-πλ οῖ.	περίπλ ο ρι-περίπλ ο ι.	ὦ ὅς ἔα-ὅς ᾱ.

Δ υ ῖ κ ά.

ὄν. αἰτ. τὼ πλ ό ω-πλ ῶ,	περιπλ ό ω-περίπλ ω,	τὼ ὅς ἔω-ὅς ῶ,
γεν. δοτ. τοῖν πλ ό οιν-πλ οῖν,	περιπλ ό οιν-περίπλ ο ιν.	τοῖν ὅς ἔοιν-ὅς οῖν,
κλητ. ὦ πλ ό ω-πλ ῶ.	περιπλ ό ω-περίπλ ω.	ὦ ὅς ἔω-ὅς ῶ.

162. Κατὰ ταῦτα κλίνονται καὶ τὰ εἰς ό ς καὶ ό ν πολλαπλα-
σιαστικά· ἐτι δὲ καὶ τὰ εἰς έ ς καὶ έ ο ν μετουσιαστικά ἐπίθετα.

163. Τοῦ δυνάου ἡ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ δὲν περι-
σπᾶται ἐναντίον τοῦ κανόνος (401 Σημ.)

164. Τὰ ἀπὸ τοῦ ν ό ς καὶ π λ ό ς σύνθετα καὶ συναϊρούμενα
παροξίζονται πάντοτε· οἶον, π ε ρ έ π λ ο ο ς-π ε ρ έ π λ ο υ ς π ε-

ρι π λ ο υ - π ε ρ ί π λ ο υ, ε ὕ ν ο ο ς - ε ὕ ν ο υ ς, ε ὕ ν ο ο υ - ε ὕ ν ο ὕ. Ἐκ τούτοις ὅμως τὸ ο α μένει πάντοτε ἀσυναίρετον ὅλον, ε ὕ ν ο α - ε ὕ π λ ο α.

465. Τὸ κ ά ν ε ο ν καὶ τὰ εἰς ε ο ς καὶ ε ο ν μετουσιαστικά, συναϊρούμενα, καταβιδάζουσι τὸν τόνον εἰς τὸ ἐκ συναϊρέσεως προκύπτον, καὶ ὅταν οὐδέτερον τῶν συναϊρετέων φωνηέντων δὲν τονίζηται ὅλον, κ ά ν ε ο ν - κ α ν ο ὕ ν, χ ρ ὕ σ ε ο ς - χ ρ υ σ ο ὕ ς.

466. Τὸ θ γ δ ο ο ς καὶ λ ι θ ο ξ ό ς δὲν συναϊροῦνται ποτέ. — Τὸ δὲ ἀ ν τ ί ξ ο ο ς, δ ο ρ υ ξ ό ς καὶ π ρ ό χ ο ο ς συναϊροῦνται ὅλον, ἀ ν τ ί ξ ο ο ς - ἀ ν τ ί ξ ο υ ς, ἀ ν τ ί ξ ό σ ο υ - ἀ ν τ ί ξ ο υ, π ρ ο - χ ό σ ο υ - π ρ ό χ ο υ (τονίζόμενα κατὰ τὰ 164), δ ο ρ υ ξ ό ς - δ ο ρ υ - ξ ο ὕ ς, κτλ. Ἀλλὰ ταῦτα ἐνίοτε συγκόπτουσι τὸ ο τῆς ρίζης ὅλον, ἀ ν τ ι ξ ο ς, δ ό ρ υ ξ ο ς. Οὕτω συγκόπτουσι τὸ ο καὶ πολλὰ κύρια ὀνόματα σύνθετα ἀπὸ τοῦ ν ό ς· ἀλλὰ τότε ταῦτα ἐκτείνουσι τὸ προηγούμενον δίχρονον ὅλον, Ε ὕ θ ὕ ν ο ς, Κ α λ λ ῖ ν ο ς, ἀντὶ Ε ὕ θ ὕ ν ο ο ς - Ε ὕ θ ὕ ν ο υ ς, Κ α λ λ ῖ ν ο ο ς Κ α λ λ ῖ ν ο υ ς.

ΣΗΜ. Ἡ Αἰολοδωρική γλῶσσα τὰ εἰς ο ο ς πολλαπλασιαστικά καὶ τὰ εἰς ε ο ς μετουσιαστικά σχηματίζει ἀσυναϊρέτως καὶ ὀξύτονως, ἀποβάλλουσα τὰ ληκτικὰν τῆς ρίζης ε κα ῖ ο ὅλον, ὁ δ ι π λ ό ς, ὁ χ ρ υ σ ό ς.

§. κγ'. Δευτέρα κλίσις Ἀττική.

ω ς,

ω ν.

467. Εἰς τὴν δευτέραν κλίσιν ἀνάγουσι τὰ εἰς ω ς ἀρσενικά καὶ θηλυκά, καὶ τὰ εἰς ω ν οὐδέτερα οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα, τὰ ὅποια ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι φυλάττουσι τὸ ω, ὑπὸ τὸ ὅποῖον καὶ υπογράφουσι τὸ ι, δασαί· κατὰ τὸν κοινὸν σχηματισμὸν ἢ προσγράφεται ἢ υπογράφεται.

468. Λέγεται δὲ Ἀττικὸς ὁ σχηματισμὸς οὗτος, ἐπεὶδὴ οἱ Ἀττικοὶ προτιμῶσι νά μετὰ χειρὶ ζῶνται τὸν κατὰ τὸν τύπον τοῦτον κλινόμενον σχηματισμὸν τῶν ὀνομάτων, ὅσα κλινόνται καὶ κατὰ τὸν κοινόν.

469. Τὰ εἰς ε ι ο ς καὶ ἄ ο ς τρέπουσι καὶ τὸ ε ι καὶ τὸ ἄ εἰς ε ὅλον, ε ὕ γ ε ι ο ς - ε ὕ γ ε ω ς, λ ἄ ό ς - λ έ ω ς.

470. Ὅσα κατὰ τὸν κοινὸν σχηματισμὸν προπαροξύνονται, καὶ κατὰ τὸν Ἀττικὸν προπαροξύνονται ἐναντίον τοῦ κανόνος (48).

471. Τὰ ὀξύτονα δὲν περισπῶσι τὴν ἐνικὴν γενικὴν παρὰ τὸν κανόνα (138, 6').

472. Παραδείγματα.

Ἀρσενικά

Θηλυκά.

Οὐδέτερα.

Ἐνικά.

ὀνομ.	δ	λε ώς,	ἢ	ἄλ ως,	τὸ ἀνώγε ων,
γενικ.	τοῦ	λε ώ,	τῆς	ἄλ ω,	τοῦ ἀνώγε ω,
δοτικ.	τῷ	λε ῷ,	τῇ	ἄλ ω,	τῷ ἀνώγε ω,
αἰτιατ.	τὸν	λε ὶ ων,	τῇν	ἄλ ων,	τὸ ἀνώγε ων,
κλητικ.	ὦ	λε ὠς,	ὦ	ἄλ ως.	ὦ ἀνώγε ων.

Πληθυντικά.

ὄνομ.	οἱ	λε ὦ,	αἱ	ἄλ ω,	τὰ	ἀνώγε ω,
γενικ.	τῶν	λε ὦν,	τῶν	ἄλ ων,	τῶν	ἀνώγε ων,
δοτικ.	τοῖς	λε ὧς,	ταῖς	ἄλ φς,	τοῖς	ἀνώγε φς,
αἰτιατ.	τοὺς	λε ὠς,	τάς	ἄλ ως,	τὰ	ἀνώγε ω,
κλητ.	ὧ	λε ῶ,	ὧ	ἄλ ωι,	ὧ	ἀνώγεω.

Δυτικά.

ὄνομ. αἰτ.	τὼ	λε ὦ,	τὰ	ἄλ ω,	τὼ	ἀνώγε ω,
γεν. δοτ.	τοῖν	λε ὦν,	ταῖν	ἄλ ων,	τοῖν	ἀνώγε ων,
κλητ.	ὦ	λε ὠ.	ὦ	ἄλ ω.	ὦ	ἀνώγε ω,

Ἑνικά.

ὄνομ.	ὁ	ῆ	εὐγε ως,	τὸ	εὐγε ων,
γενικ.	τοῦ	τῆς	εὐγε ω,	τοῦ	εὐγε ω,
δοτικ.	τῷ	τῇ	εὐγε φ,	τῷ	εὐγε φ,
αἰτιατ.	τὸν	τὴν	εὐγε ων,	τὸ	εὐγε ων,
κλητ.	ὦ		εὐγε ως.	ὦ	εὐγε ων.

Πληθυντικά.

ὄνομ.	οἱ	αἱ	εὐγε φ.	τὰ	εὐγε ω,
γενικ.	τῶν		εὐγε ων,	τῶν	εὐγε ων,
δοτικ.	τοῖς	ταῖς	εὐγε φς,	τοῖς	εὐγε φς,
αἰτιατ.	τοὺς	τάς	εὐγε ως,	τὰ	εὐγε ω,
κλητ.	ὧ		εὐγε φ.	ὧ	εὐγε ω.

Δυτικά.

ὄνομ. αἰτ.	τὼ	τὰ	εὐγε ω,	τὼ	εὐγε ω,
γεν. δοτ.	τοῖν	ταῖν	εὐγε ων,	τοῖν	εὐγε ων,
κλητ.	ὦ		εὐγε φ.	ὦ	εὐγε ω.

173. Κατὰ τὸν τύπον τοῦτον κλίνονται μάλιστα τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ ἐκ τοῦ γ έ α, γ ῆ ρ α ς, κ έ ρ α ς, κ ρ έ α ς σύνθετα.

2) Τὰ ἐπίθετα ἄ ν ε ω ς, ἄ ξ ι ό χ ρ ε ω ς, π λ έ ω ς, σ ῶ ς καὶ τὰ οὐσιαστικά ἡ γ ἄ λ ω ς καὶ γ α λ ό ω ς, ἡ ἔ ω ς, ἑ λ α γ ώ ς, δ ό ρ φ ό ς.

3) Πολλὰ κύρια ὀνόματα, ὅσα μάλιστα κατὰ τὸν κοινὸν τύπον καταλήγουσιν εἰς α ο ς ἢ ε ο ς, καθὼς Μ ε ν έ λ ε ω ς-Μ ε ν έ λ α ο ς, Ἄ ν δ ρ ό γ ε ω ς-Ἄ ν δ ρ ό γ ε ο ς.

174. Τῆς αἰτιατικῆς τὸ ν ἐνίοτε παραλείπεται, καὶ μάλιστα τῶν κυρίων ὀνομάτων· οἶον, ἡ ἔ ω ς-τὴν ἔ ω, ὁ ἄ γ ῆ ρ ω ς-τὸ ν ἄ γ ῆ ρ ω, ἡ Κ έ ω ς-τὴν Κ έ ω, ἡ Κ ώ ς-τὴν Κ ώ, ὁ Ἄ θ ω ς-τὸν Ἄ θ ω.

§. κδ'. Τρίτη κλίσις.

175. Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει ὀνόματα λήγοντα εἰς φωνήεντα α, ι, υ, ω, καὶ εἰς τὰ σύμφωνα ν, ρ, σ, (ξ, ψ). Ταῦτα δὲ περιττεύουσι

τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς κατὰ μίαν συλλαβὴν ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσσι. Διὸ καὶ π ε ρ ι τ τ ο σ ύ λ λ α β ε λ α γ ο ν τ α ι.

176. Τὰ πτωτικὰ τῆς γ'. κλίσεως κλίνονται πρόσλαμβάνοντα τὴν πτωτικὴν κατὰληξιν πρὸς τὴν ῥίζαν· θῆρ, θῆρ ός, θῆρ ί, θῆρ α.

177. Ἡ ῥίζα τῶν τριτοκλίτων διευρύνεται μέλιστα, εἴαν ἐκ τῆς γενικῆς ἢ ἄλλης πτώσεως ἀποβληθῇ ἡ πτωτικὴ κατὰληξις· π. χ. τοῦ ἄ ρ π α γ ο ς, Αἶ ν τ ο ς, λ έ ο ν τ ο ς, ἀ λ γ έ ο ς ῥίζα εἶνε τὸ ἄ ρ π α γ, Αἶ ν τ, λ έ ο ν τ, ἀ λ η θ έ.

178. Τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως γράμμα λέγεται χ α ρ α κ τ ή ρ.

179. Τὰ τριτόκλιτα δύνανται νὰ διευρυνθῶσιν εἰς ἀ φ ω ν ό λ η κ τ α, ὕ γ ρ ό λ η κ τ α, φ ω ν η ε ν τ ό λ η κ τ α· καθότι ὁ χαρακτήρ αὐτῶν εἶνε ά.) Ἄ ρ ω ν ο ν, οἶ ο ν, κύ κ λ ω ψ, κύ κ λ ω π ο ς, ἄ ρ π α ξ, ἄ ρ π α γ ο ς, πα τ ρ ί δ ο ς.

β.) Ὑ γ ρ ό ν ἢ ἀ με τ ά β ο λ ο ν (ν ρ)· οἶ ο ν, Ἑ λ λ η ν - Ἑ λ λ η ν ο ς, σ ω τ ή ρ - σ ω τ ή ρ ο ς, ἄ λ ε - ἄ λ ό ς (μοναδικόν).

γ.) Φ ω ν ή ν· οἶ ο ν, σέ λ α ς - σέ λ α ο ς, κί ς - κί ό ς, ἰ χ θ ύ, - ἰ χ θ ύ ο ς, ἀ λ η - θ ή ς - ἀ λ η θ έ ο ς, αἰ δ ώ ς αἰ δ ό ο ς, θώ ς - θ ω ό ς.

δ.) Πολλάκις εὐρίσκεται χαρακτήρ ὕ γ ρ ό ν πρὸ ἀφώνου, καθὼς ντ, γγ. = νγ), ρ κ ἢ καὶ κτ' οἶ ο ν, λ έ ω ν - λ έ ο ν τ ο ς, σά λ π ι γ ξ - σά λ π ι γ γ ο ς, σά ρ ξ - σ α ρ κ ό ς, νύ ξ νυ κ τ ό ς.

180. Παρθεύγματα ἀφωνολήκτων.

Ἐνικά.

	A.	B.	Γ.
ὀνομ.	ὁ ἄ ρ α ψ,	ἡ πλά ξ,	ἡ πα τ ρ ί ς,
γενικ.	τοῦ ἄ ρ α β ο ς,	τῆς π λ α κ ό ς.	τῆς πα τ ρ ί δ ο ς
δοτικ.	τῷ ἄ ρ α β ί,	τῇ π λ α κ ί,	τῇ πα τ ρ ί δ ί,
αἰτιατ.	τὸν ἄ ρ α β α,	τὴν π λ α κ α,	τὴν πα τ ρ ί δ α.
κλητ.	ὦ ἄ ρ α ψ.	ὦ πλά ξ.	ὦ πα τ ρ ί ς,

Πληθυντικά.

ὀνομ.	οἱ ἄ ρ α β ε ς	αἱ πλά κ ε ς,	αἱ πα τ ρ ί δ ε ς,
γενικ.	τῶν ἄ ρ α β ω ν,	τῶν π λ α κ ό ν,	τῶν πα τ ρ ί δ ω ν,
δοτικ.	τοῖς ἄ ρ α β ί,	ταῖς π λ α ξ ί,	ταῖς πα τ ρ ί σι,
αἰτιατ.	τούς ἄ ρ α β α ς,	τάς πλά κ α ς,	τάς πα τ ρ ί δ α ς,
κλητ.	ὦ ἄ ρ α β ε ς	ὦ πλά κ ε ς.	ὦ πα τ ρ ί δ ε ς.

Διὰ κά.

ὀν αἰτ	τὸ ἄ ρ α β ε,	τὰ πλά κ ε,	τὰ πα τ ρ ί δ ε,
γεν.δοτ.	τοῖν ἄ ρ α β ω ν,	ταῖν π λ α κ οῖ ν,	ταῖν πα τ ρ ί δ οῖ ν,
κλητ.	ὦ ἄ ρ α β ε.	ὦ πλά κ ε.	ὦ πα τ ρ ί δ ε.

Έ ν ι κ ά.

	Δ.	Ε.
ὄνομ.	τὸ γράμμα,	ἡ νύξ.
γενικ.	τοῦ γραμματός,	τῆς νυκτός,
δοτικ.	τῷ γραμματί,	τῇ νυκτί,
αἰτιατ.	τὸ γράμμα,	τὴν νύκτα,
κλητ.	ὦ γράμμα.	ὦ νύξ.

Π λ η θ υ ν τ ι κ ά.

ὄνομ.	τὰ γράμματα,	αἱ νύκτες,
γενικ.	τῶν γραμμάτων,	τῶν νυκτῶν,
δοτικ.	τοῖς γραμμασί,	ταῖς νυξί,
αἰτιατ.	τὰ γράμματα,	τάς νυκτας,
κλητ.	ὦ γράμματα.	ὦ νύκτες.

Δ υ ὶ κ ά.

ὄν. αἰτ.	τὸ γράμματε,	τὰ νύκτε,
γεν. δοτ.	τοῖν γραμματῶν.	ταῖν νυκτῶν.
κλητ.	ὦ γράμματε.	ὦ νύκτε.

484. Παραδείγματα ὑπολόγητων λεγόντων εἰς ὑγρὸν πρὸ ἀφώνου.

Έ ν ι κ ά.

	Α.	Β.	Γ.
ὄνομ.	ὁ ποιμήν,	μὴν.	αἰθέρ,
γενικ.	τοῦ ποιμένος,	μηνός,	αἰθέρος,
δοτικ.	τῷ ποιμένι,	μηνί,	αἰθέρι,
αἰτιατ.	τὸν ποιμένα,	μῆνα,	αἰθέρα,
κλητ.	ὦ ποιμήν.	μὴν.	αἰθέρ.

Π λ η θ υ ν τ ι κ ά.

ὄνομ.	οἱ ποιμένες,	μῆνες,	αἰθέρες,	λέοντες,
γενικ.	τῶν ποιμένων,	μηνῶν.	αἰθέρων,	λεόντων,
δοτικ.	τοῖς ποιμέσι,	μησίν,	αἰθέρσι,	λέουσιν,
αἰτιατ.	τοὺς ποιμένας.	μῆνας,	αἰθέρας,	λέοντας,
κλητ.	ὦ ποιμένες.	μῆνες.	αἰθέρες.	λέοντες,

Δ υ ὶ κ ά.

ὄν. αἰτ.	τὸν ποιμένα,	μῆνε,	αἰθέρε,	λέοντε,
γεν. δοτ.	τοῖν ποιμένσιν.	μηνσίν,	αἰθέρσιν,	λεόντσιν,
κλητ.	ὦ ποιμένε.	μῆνε.	αἰθέρε.	λέοντε.

182. Παρδείγματα φωνηεντολήκτων.

Έ ν ι κ ά.

	A.	B.
ὄνομ.	ὁ ἥρως,	κίς,
γενικ.	τοῦ ἥρω ος,	κι ός,
δοτικ.	τῷ ἥρω ι,	κι t,
αἰτιατ.	τὸν ἥρω α,	κίν,
κλητ.	ὦ ἥρωε.	κίς,

Π λ η θ υ ν τ ι κ ά.

ὄνομ.	οἱ ἥρω ες,	κί ες,
γενικ.	τῶν ἥρώ ων,	κι ὦν
δοτικ.	τοῖς ἥρω σι,	κι σί,
αἰτιατ.	τούς ἥρω ας,	κί ας,
κλητ.	ὦ ἥρω ε.	κί ες.

Δ υ ῖ κ ά.

ὄν. αἰτ.	τῷ ἥρω ε,	κί ε,
γεν. δοτ.	τοῖν ἥρώ οιν	κι οῖν,
κλητ.	ὦ ἥρω ε.	κί ε.

183 Τῶν φωνηεντολήκτων μόνον ὀλίγα ἔχουσι χαρακτηριστῆρα ὡς ἡ α' οἶον, Τρώς-Γρώ ός, γράς-γρᾶ ός· τᾶλλα δὲ πάντα ἔχουσιν ἢ βραχὺ δίχρονον, ἢ φύσει βραχὺ φωνῆεν. Ταῦτα πάντα πάσχουσιν ἐν τισι πτώσεσι συναίρεσιν, ἥγουν ὁ χαρακτηριστὴρ μετὰ τοῦ ὀρκτικοῦ φωνήεντος τῆς καταλήξεως συναίρουσιν καὶ ὀνομάζονται δ λ ι γ ο π α θ ῆ, διὰ τὰ διαστέλλονται ἀπὸ ἄλλων, πασχόντων συναίρεσιν ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι, καὶ λεγομένοις ὀ λ ο π α θ ῶ ν, καθὼς εἶνε πάντα τὰ συνηρημένα τῆς α' καὶ ε'. κλίσεως, καὶ τινὰ τῆς γ'.

β. κί. Συνηρημένα ὀλοπαθῆ τῆς γ'. κλίσεως.

184. Τὰ Τριτόκλιτα ὀλοπαθῆ συνηρημένα (183) πάσχουσι τὴν συναίρεσιν ἐντὸς τῆς ῥίξεως.

185. Ἡ ἐντὸς τῆς ῥίξεως συναίρεσις μεταβάλλει ἀπὸ τῆς γενικῆς καὶ εἰς τὰ λοιπὰς πτώσεις πάσας. Ὡστε κλίνονται τὰ τοιαῦτα κατὰ τὰ ὑπὸ τὸ 180, 181, 182, ἐδάριον παρδείγματα· συναίρεται δέ.

α.) Τὸ α ω καὶ α ο εἰς ω' οἶον, Ξενορά ω ν-ὦ ν, Ξενορά ο ν τ ο ς ὦ ν τ ο ς (181. γ').

β.) Τὸ α εἰς α' οἶον, θράς ῥ-θράς ῥ, θράκας, θρακός (180. β').

γ.) Τὸ ο ῖ εἰς ο' οἶον, ὄϊς-οῖς, ὄϊος οἶός (182. β').

ΣΗΜ. Τοῦτο δὲν συναίρεται ἐν τῇ ἐνικῇ κλητικῇ· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι, συναιρούμενον, κλίνεται ὡς μονοσύλλαβον. Ἐτι δὲ συναίρεται καὶ δευτεροπληθυντικήν, ὀνομαστικήν καὶ αἰτιατικήν, καὶ οὕτω κάμνει αὐτά· ὁμοιοσχῆς μου; τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ· οἶον, ὄϊας οἶας; οἶς, ὄϊας-οἶας;-οἶς.

δ'). Τὸ ε α εἰς η' οἶον, ἔ α ρ-ῆ ρ, ἔ α ρ ο ς-ῆ ρ ο ς (180. γ'), δέ λ ε-
α ρ (ὀνομαστικὴ ἀσυναίρετος πάντοτε) δέ λ έ α τ ο ς-δ έ λ η τ ο ς, σ τ έ-
α ρ-σ τ ῆ ρ, σ τ έ α τ ο ς-σ τ η τ ό ς φ ρ έ α ρ (ἀσυναίρετος πάντοτε),
φ ρ έ α τ ο ς-φ ρ η τ ό ς (180. δ'), τῶν δέ τελευταίων δύο καὶ ὁ τό-
νος καταβιβάζεται κατὰ τὸ 165.

ε.) Τὸ ο εἰ καὶ ο εἰς ου' οἶον, π λ α χ ό ε ι ς-ο ὤ ς, π λ α χ ό ε ν τ ο ς
ο ὤ ν τ ο ς, ἀ μ α θ ό ε ι ς-ο ὤ ς, ἀ μ α θ ό ε ν τ ο ς-ο ὤ ν τ ο ς.

ς'). Τὸ η εἰ ς εἰς ἡ ς καὶ τὸ η εἰς ἡ' οἶον, τι μ ῆ ε ι ς-ῆ ς, τι μ ῆ
ε ν τ ο ς-ῆ ν τ ο ς.

ζ. κς'. Συνηρημένα ὀλιγοπαθῆ τῆς γ'. κλίσεως.

186. Τριτόκλιτα ὀλιγοπαθῆ συνηρημένα εἶνε ὅσα πρὸ τῶν πτωτι-
κῶν καταλήξεων ἔχουσιν ἢ βραχὺ δίχρονον ἢ φύσει βραχὺ φωνῆεν, καὶ
αὐτὸ συναιροῦσι μετὰ τοῦ φωνήεντος τῆς καταλήξεως (183).

187. Παραδείγματα.

ά Τὸ κέρ α ς, τοῦ κέρ α ς-ο ς, τῷ κέρ α ῖ-α, τὸ κέρ α ς, ὦ κέρ α ς.—
Τά κέρ α α-α, τῶν κερ ά ω ν-ων, τοῖς κέρ α σ ι. τά κέρ α α-α, ὦ κ ε ρ α-
α-α. Τὼ κέρ α ε-α, τοῖν κερ ά ο ι ν-ων ὦ κέρ α ε-α.

ΣΗΜ. τοῦτο κοινῶς κλίνεται διὰ τοῦ τ, τὸ ὅποῖον κατὰ διάλεκτον ἀποβάλ-
λει, καὶ οὕτω συναίρεται ἀπτικῶς. Ὅμοίως συναιροῦνται καὶ τὸ γ έ ρ α ς, γ ῆ-
ρ α ς καὶ κ ρ έ α ς, τὰ ὅποια ποτὲ δέν κλίνονται διὰ τοῦ τ. Τὸ δ έ π α ς δέ
καὶ σ έ λ α ς κλινόμενα ὡσαύτως καθαρολήκτως, συναιροῦνται μόνον ἐν τῇ
ἐνικῇ δοτικῇ καὶ ἐν τῇ πληθ. ἀριθμῷ. Τὸ δέ π έ ρ α ς συναίρεται μόνον ἐν
τῇ πληθ. ἀριθμῷ.

β'). Ὁ ἰ χ θ ύ ς, τοῦ ἰ χ θ ύ ς, τῷ ἰ χ θ ύ ῖ, τὸν ἰ χ θ ύ ν, ὦ ἰ χ θ ύ.—Οἱ ἰ χ θ ύ ε ς
-ῦ ς, τῶν ἰ χ θ ύ ω ν, τοῖς ἰ χ θ ύ σ ι, τοὺς ἰ χ θ ύ α ς-ῦ ς, ὦ ἰ χ θ ύ ε ς-ῦ ς.
—Τὼ ἰ χ θ ύ ε, τοῖν ἰ χ θ ύ ο ι ν, ὦ ἰ χ θ ύ ε.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο κλίνονται καὶ θηλυκὰ οὐσιαστικά εἰς ο ς-
οἶον, ἢ π λ η θ ύ ς, τ ε τ ρ α κ τ ύ ς, έ κ α τ ο σ τ ύ ς κτλ. Ἐπεὶ δέ καὶ τὰ ἐπί-
θετα τὰ σύνθετα ἀπὸ τοῦ δ ά κ ρ υ καὶ ἰ χ θ ύ ς, καθὼς ἄ δ α κ ρ υ ς, π ο λ ύ ῖ χ θ υ ς.

γ'). Ὁ β α σ ι λ έ ὤ ς, τοῦ β α σ ι λ έ ω ς, τῷ β α σ ι λ έ ῖ-ε ἰ, τὸν β α σ ι λ έ α,
ὦ β α σ ι λ ε ὤ.—Οἱ β α σ ι λ έ ς ε ς-ε ἰ ς, τῶν β α σ ι λ έ ω ν, τοῖς β α σ ι λ ε ὤ
σ ι, τοὺς β α σ ι λ έ α ς-εἰ ς, ὦ β α σ ι λ έ ς ε ς-ε ἰ ς—Τὼ β α σ ι λ έ ς, τοῖν
β α σ ι λ έ ο ι ν, ὦ β α σ ι λ έ ε.

ΣΗΜ. Οἱ ἀρχατοὶ Ἀπτικοὶ τὴν πληθ. ὀνομαστικὴν συνήρουν εἰς ἡ ς ἀπὸ τῆς
Ἰωνικῆς καταλήξεως ἡ ε ς-οἶον, οἱ θ α σ ι λ ῆ ς, οἱ ἰ π π ῆ ς· ἀλλ' ἀπαν-
τᾶται καὶ εἰς ἡ ς, ὡς κατὰ τροπὴν τοῦ ε ι ς τῆς κοινῆς καταλήξεως. Τοῦτων
ἡ αἰτιατικὴ ἐνικ. καὶ πληθ. ἔχει τὸ α μακρόν, καὶ ἡ αἰτιατικὴ πληθ. εἶνε
εὐχρηστοτέρα ἀσυναίρετος.

δ'). Ἡ τ ρ ι ῆ ρ η ς τῆς τ ρ ι ῆ ρ ο ς-ο ὤ ς, τῇ τ ρ ι ῆ ρ ε ῖ-ε ι, τὴν τ ρ ι ῆ ρ ε α-η,
ὦ τ ρ ι ῆ ρ ε ς.—Αἱ τ ρ ι ῆ ρ ε ς ε ς-ε ι ς, τῶν τ ρ ι η ρ έ ω ν-ων, ταῖς τ ρ ι ῆ-
ρ ε σ ι, τὰς τ ρ ι ῆ ρ ε α ς-ε ι ς, ὦ τ ρ ι ῆ ρ ε ς ε ς-ε ι ς.—Τὰ τ ρ ι ῆ ρ ε ε-η
ταῖν τ ρ ι η ρ έ ο ι ν-ο ἰ ν, ὦ τ ρ ι ῆ ρ ε ε-η.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο κλίνονται καὶ τὰ ἐκ τοῦ κ ρ ἄ τ ο ς, σ θ ἔ ν ο ς, φ α ἶ ν ο μ α ἰ σύνθετα κύρια, καὶ τὰ κοινὰ κατὰ γένος ἐπίθετα· οἶον, Ὑ π ο κ ρ ἄ τ η ς, Δ η μ ο σ θ ἔ ν η ς, Ἀ ρ ι σ τ ο φ ἄ ν η ς, ὁ καὶ ἡ ε ὗ τ υ χ ῆ ς. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ κ λ ἔ ο ς σύνθετα ὀνόματα, πάσχοντα τὴν συνήθη τῶν εἰς συναιρέσειν, ἐνίοτε συναιροῦσι καὶ δις τὴν αὐτὴν πτώσειν, οἷον, Περικλ ἔ η ς-ῆ ς, τοῦ Περικλ ἔ ε ο ς, ἔ ο υ ς, τῷ Περικλῆ ε ἱ-ε ἱ, τὸν Περικλ ἔ ε α-ε α ῆ, τῷ Περικλ ἔ ε ς-ε ἱ ς, κτλ. Τὰ ἀπὸ τοῦ κ λ ἔ ο ς σύνθετα ἐπίθετα ὀξύνονται, καὶ κλίνονται δίγως νὰ συναιρῶνται καθὼς τὰ κύρια, ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστ. καὶ κλητικῇ, καὶ δίγως νὰ ᾔηνε διπλᾶ, ὡς ἐκεῖνα, ἐν τῇ ἐνικῇ δοτικῇ καὶ αἰτιατικῇ.

έ.) Τὸ τεῖχ ο ς, τοῦ τεῖχ ε ο ς-ο υ ς, τῷ τεῖχ ε ἱ-ε ἱ, τὸ τεῖχ ο ς, ὦ τεῖχ ο ς.—Τὰ τεῖχ ε α-η, τῶν τεῖχ ἔ ω ν-ῶ ν, τοῖς τεῖχ ε σ ι, τὰ τεῖχ ε α-η, ὦ τεῖχ ε α-η.—Τὼ τεῖχ ε ε-η, τοῖν τεῖχ ἔ ο ι ν-ο ἱ ν-ο ἱ ν, ὦ τεῖχ ε ε-η.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο κλίνονται καὶ πάντα τὰ εἰς ε οὐδέτερον ἐπίθετα· οἶον, τὸ ἄ λ η θ ἔ ς, τὸ ε ὗ τ υ χ ῆ ς.

ς.) Ἡ ἄχ ῶ, τῆς ἄχ ῶ ο ς-ο ὕ ς, τῇ ἡ χό τ-οῖ, τὴν ἡχ ῶ α-ῶ. ὦ ἡχ οῖ.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο κλίνονται καὶ τὰ αἰ ῶ ς καὶ ἡ ῶ ς, τῶν ὁποίων ἡ ἐνικὴ αἰτιατὴ περισπᾶται κατὰ τὸν κανόνα (401. Σημ.), τὸν ὁποῖον παραβαίνουσι τὰ εἰς ω—Πάντων δὲ τούτων ὁ ἐνικός καὶ πληθυντικός ἀριθμὸς σχηματίζεται κατὰ τὴν β'. κλίσειν τῶν ἰσοσυλλάβων.

ζ.) Ἡ πόλι ς, τῆς πόλ ε ω ς, τῇ πόλ ε ἱ-ε ἱ, τὴν πόλιν, ὦ πολι-
Αἱ πόλ ε ε ς-ε ἱ ς, τῶν πόλ ε ω ν, τοῖς πόλ ε σ ι, τὰς πόλ ε α ς
ε ἱ ς, ὦ πόλ ε ε ς-ε ἱ ς.—Τὰ πόλ ε ε, ταῖν πολ ἔ ο ι ν καὶ πόλ ε ω ν,
ὦ πόλ ε ε.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο κλίνεται τὸ π η χ υ ς καὶ πέ λ ε κ ο ς. Τὸ δὲ π ρ ἔ σ θ υ ς (ὁ γέρον) ἔχει ὀνομαστικὴν π ρ ἔ σ θ υ ς αἰτιατικὴν π ρ ἔ σ θ υ ν καὶ κλητικὴν π ρ ἔ σ θ υ κατὰ τὸ β'. παράδειγμα, καὶ ἀναπληρῶναι τὰς ἄλλας τοῦ πτώσεως ἀπὸ τοῦ π ρ ε σ θ ὕ τ η ς. Ὅταν δὲ σημαίνει τὸν π ρ ἔ σ θ ο ν, τότε ἔχει μόνον τὴν ἐνικὴν γενικὴν καὶ τὰ πληθυντικὰ κατὰ τὸ πολ-
λι ς, ἐνικὴν δὲ ὀνομαστικὴν, δοτικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικ. ἀπὸ τοῦ π ρ ἔ σ θ ε υ τ ῆ ς.—Τὸ ἔ γ χ ε λ υ ς κλίνεται κατὰ τὸ β'. παράδειγμα· ἀττικῶς ὁμοῦς ἔχει τὰ πληθυντικὰ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο.

ή.) Τὸ ἄστ υ, τοῦ ἄστ ε ο ς, τῷ ἄστ ε ἱ-ε ἱ, τὸ ἄστ υ, ὦ ἄστ υ.
—Τὰ ἄ σ τ ε α-η, τῶν ἄστ ἔ ω ν, τοῖς ἄστ ε σ ι, τὰ ἄστ ε α-η, ὦ ἄστ ε α-η.—Τὼ ἄστ ε ε, τοῖν ἄ σ τ ἔ ο ι ν, ὦ ἄστ ε ε.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο κλίνοντα καὶ τινὰ ὀλιγάριθμα ξενικὰ φο-
τῶν καὶ μεταλλῶν ὀνόματα εἰς ἱ λήγοντα, καθὼς τὸ σί ν η π ι, κ ι ν ἄ-
β α ρ ι. Τῶν τούτων ἡ εἰς ὡς γενικὴ εἶνε χρήσιμος παρὰ ποιητῆς, σπα-
νίως ὁμοῦς καὶ παρὰ τοῖς πεζογράφοις.

θ.) Ὁ ἡδ ὕ ς, τοῦ ἡδ ἔ ο ς, τῷ ἡδ ἔ ἱ-ε ἱ, τὸν ἡδ ὕ ν, ὦ ἡδ ὕ.
—Οἱ ἡδ ἔ ε ς-ε ἱ ς, τῶν ἡδ ἔ ω ν, τοῖς ἡδ ἔ σ ι, τοῖς ἡδ ἔ α ς ε ἱ ς, ὦ ἡδ ἔ ε ς-ε ἱ ς.—Τὼ ἡδ ἔ ε, τοῖν ἡδ ἔ ο ι ν, ὦ ἡδ ἔ ε.

ι.) Τὸ ἡδ ὕ, τοῦ ἡδ ἔ ο ς, τῷ ἡδ ἔ ἱ-ε ἱ, τὸ ἡδ ὕ, ὦ ἡδ ὕ.—Τὰ ἡδ ἔ α, τῶν ἡδ ἔ ω ν, τοῖς ἡδ ἔ σ ι, τὰ ἡδ ἔ α, ὦ ἡδ ἔ α.—Τὼ ἡδ ἔ ε, τοῖν ἡδ ἔ ο ι ν, ὦ ἡδ ἔ ε.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ θ'. καὶ ι. παράδειγμα κλίνονται πάντα τὰ εἰς υς, υ ἐπιθετα.—Τὸ ἤμ ι σ υ ὁ παρακμάζων Ἀττικισμὸς συναίρει οὕτω· γεν· ἡμί-σ ε ο ς-ο υ ς, πληθ. τὰ ἡμί σ ε α-η.

188. Ἐν τοῖς ὀλιγοπαθέσιν ἡ συναίρεσις γίνεται, κατὰ τοὺς γε-νικοὺς κανόνας (103. α. β'). ἤγουν συναίρεται.

α.) Τὸ α ε } ᾱ } κέρ σ ε-α.
 α ο } ω } κέρ α ο ς-ω ς.
 α ω } εἰς ω } οἶον, κερ ᾱ ω ν-ῶ ν.
 α ο ι } ϖ } κερ ᾱ ο ι ν-ῶ ν.

β.) Τὸ ε α } η } ἀληθ ἑ α-ἦ.
 ε ε } η } ἀληθ ἑ ε-ἦ.
 ε ε ς } εἰς } ἀληθ ἑ ε ς-ε ἱ ς.
 ε α ς } εἰς } οἶον ἀληθ ἑ α ς-ε ἱ ς.
 ε ο } ο υ } ἀληθ ἑ ο ς-ο ὕ ς.
 ε ω } ω } ἀληθ ἑ ω ν-ω ν.
 ε ο ι } ο ι } ἀληθ ἑ ο ι ν-ο ἱ ν.

γ.) Τὸ ο α } ω } Λητ ὀ α-ῶ.
 ο ο } εἰς ο υ } οἶον, Λητ ὀ ο ς-ο ὕ ς.
 ο ὶ } ο ι } Λητ ὀ ὶ-ο ἱ.

δ.) Τὸ υ ε ς } εἰς } ὕ ς, οἶον,, ἰχθ ε ς ὕ ς, ἰχθ ὕ α ς ὕ ς.
 υ α ς }

ΣΗΜ. α. Τὸ ε α καὶ ε ε μένει ἀσυναίρετον ἐν τοῖς εἰς υς μὴ καθαρολήκτοις, καὶ ἐν τοῖς υ οὐδετέροις ἐπιθέτοις· οἶον, ὁ βασιλ ε ὕ ς, τὸν βασιλ ἑ α, τὴ βασιλ ἑ ε· τὴ δὲ ὕ, τὴ δὲ ε, τὰ ἡ δ ἑ α.—Τὸ ε α τῶν εἰς ης καθαρολήκτων συναίρεται εἰς α· οἶον, ὁ ὕγι ἡ ς, τὸν ὕγι ἑ α-ᾱ.

ΣΗΜ. β'. Τὸ ε ω καὶ ε ο ι συναίρουσιν εἰς ω καὶ ο ι μόνον τὰ εἰς ης, ε ς καὶ ο ς. Πάντα δὲ τὰ ἄλλα φυλάττουσιν αὐτὰ ἀσυναίρετα· οἶον, βασιλ ἑ ω ν-βασι-λ ἑ ο ι ν, ταχ ἑ ω ν-ταχ ἑ ο ι ν. Καὶ αὐτῶν δὲ τῶν εἰς ο ς τὴν γενικὴν πληθυντι-κὴν δὲν συναίρουσιν ἐνίοτε οἱ Ἀττικοί, οἶον, ἀνθ ἑ ω ν, κερδέων, ὀρέων κτλ.

ΣΗΜ. γ'. Τινὰ τῶν εἰς ε υς καθαρολήκτων συναίρουσι τῆς ἐνικῆς γενικῆς τὸ ε ω ς εἰς υς, τῆς ἐνικῆς αἰτιατικῆς τὸ ε α εἰς α, καὶ τῆς αἰτιατικῆς πληθ-υν. τὸ ε α ς εἰς α ς, οἶον, Πειραιεύς, Πειραι ἑ α-ῶς, Πειραι ἑ α-ᾱ· χοεύς, χοέως-ῶς, χο ἑ α-ᾱ, χο ἑ ας-ᾱς. Ἀπαντάται δὲ σπανίως τῶν εἰς ε υς καὶ ἡ γενικὴ πληθ. συνηρημένα, οἶον, Ἐρετριεύς, Ἐρετρι ἑ ω ν-ῶν· Δωριεύς, Δωρι-ἑ ω ν-ῶν.

ΣΗΜ. δ'. Τὸ ε ο μένει ἀσυναίρετον μόνον ἐν τῇ γενικῇ τῶν ληγόντων εἰς ο, ι, υς, οἶον, τὸ ἄρ σ υ-τοῦ ἄρ ε ο ς, τὸ πέπερι, τοῦ πεπέ ρ ε ο ς, ὁ ἡδύς-τοῦ ἡδ ἑ ο ς, τὸ ταχύ-τοῦ ταχ ἑ ο ς.

§. κζ'. Σχηματισμοὶ τῶν πτώσεων τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων.

189. Τὰ ἀ φ ω ν ὀ λ η κ τ α σχηματίζουσι τὴν ὀνομαστικὴν των, ἀφῶ εἰς τὴν ῥίζαν προσλάβωσι τὸ ς, καὶ κάμωσι τὰς κατὰ τὸ ἐδάφ. 73, 75, 88, μεταβολάς, οἶον ὁ π ὀ ς. (ὅπερ) ὅ φ, νυκτ ὀ ς (νύκτε) νύξ, χαρίεντ ὀ ς (χαρίεντε) χαρίεις—Τὰ οὐδέτ. καὶ αἱ εἰς ὦν μετοχαὶ δὲν προσλαμβάνουσι τὸ ς εἰς τὴν ὀνομ., ἀλλ' ἀποκόπτουσι τὸ ἄφωνον, οἶον, (GRAM. ΜΙΚΡ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ).

μέλιτος-μέλι, σώματος-σῶμα, τιμάνοντος-τιμῶν, τύπτοντος-τύπτων.

ΣΗΜ. α'. Όταν συμπέσῃ ντς, τότε γίνονται αἱ ἀπαιτούμεναι μεταβολαί (88). Μόνον δὲ τὸ ἔλμινθος-ἐλμινε, καὶ τὸ Τίρυνθος Τίρυνε φυλάττουσι τὸ ν πρὸ τοῦ σ.

Σημ. β'. Τὰ πρὸ τῶν ἀφώνων βραχέα φωνήεντα καὶ μετὰ τήν πρόσληψιν τοῦ σ δὲν ἐκτείνονται, οἶον, φλογός-φλόξ, φλεδός-φλέψ· ἐξαιρεῖται τὸ ἀλώπεκος (ἀλώπεκις) ἀλώπηξ. — Οὐδὲ τὰ δίχρονα ἐκτείνονται, οἶον, βῶλακ ο ς-βῶλαξ, κατήλιπος-κατήλιψ· — Ἀλλὰ πολλὰ ἔχουσι μακρὸν τὸ δίχρονον ἐν τῇ ρίζῃ αὐτῇ, οἶον, ἰέρακ ο ς-ἰέραξ, θώρακ ο ς-θώραξ, οἶακ ο ς-οἶαξ, φαίακ ο ς-φαίαξ, πέριξ ο ς-πέριξις, φοίνικ ο ς-φοίνις, ψυχ ό ς-ψύξις, ῥιπ ό ς-ρίψις. — Ἐπεὶ δὲ καὶ πολλὰ τῶν ἐχόντων χαρακτηῖρα ὁδοντοπόροφροντα, τὰ ὅποια πάντα σχεδὸν εἶνε θηλυκὰ ὀξύτονα, οἶον, βαλῆτῶ ο ς-βαλβίς, κηλιδῶ ο ς-κηλίδς, κνημιτῶ ο ς-κνημίδς. — Παροξύνονται δὲ ἐκ τούτων μόνον τὸ ὄρνιθ ο ς-ὄρνις, ἄγλιθ ο ς-ἄγλις, μέριμθ ο ς-μέριμις. — Ἐπεὶ δὲ τὸ υ εἶνε μακρὸν, οἶον, βόμβυκ ο ς-βόμβυξ, δοίδυκ ο ς-δοίδυξ, κόκκυγ ο ς-κόκκυξ.

190. Τῶν ὅ γ ρ ο λ ή κ τ ω ν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τὰ μὲν οὐδέτερα φυλάττουσι τὸ βραχὺ φωνήεν τῆς ριζικῆς καταλήξεως, οἶον. τοῦ ἥτορ ο ς-τὸ ἥτορ, τοῦ ἄρρεν ος-τὸ ἄρρεν· τὰ ἀρσενικά δὲ καὶ θηλυκὰ ἐκτείνουσι τὸ φύσει βραχὺ φωνήεν, οἶον, ποιμέν ο ς-ποιμήν, δαίμων ο ς-δαίμων. Τὰ δὲ δίχρονα ἐκτείνονται μόνον ἐν τοῖς τρισὶ τούτοις τάλλωνος-τάλλως, μέλαιν ο ς-μέλας, πῦρ ός-πῦρ· τὰ δὲ λοιπὰ ἔχουσι μακρὸν τὸ δίχρονον ἐν τῇ ρίζῃ αὐτῇ, οἶον, παιᾶν ο ς-παιᾶν, Πᾶν ό ς-Πᾶν, ψᾶρ ός-ψάρ. — Τὰ ἔχοντά τήν ρίζαν εἰς ι ν, υ ν, συνθήως σχηματίζουσι τήν ὀνομαστικὴν, προσλαμβάνοντα τὸ ς καὶ ἀποβάλλοντα τὸ ν (83), οἶον, ἀκτίν ο ς-ἀκτίς, θιν ός-θίς, ἰν ός-ίς, Σαλαμίν ος-Σαλαμίς, Ἐλευσίν ο ς-Ἐλευσίς, Φόραυν ος-Φόρυς, Γόρτυν ο ς-Γόρτυς· τὸ δὲ θινός-θιν καὶ δελφιν ός δελφίν εἶνε παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις εὔχρηστα.

191. Τὰ κ α θ α ρ ο κ α τ ἄ λ η κ τ α ἔχουσι χαρακτηῖρα ε, ο ῆ α, ι, υ. Διό.

α.) Τὸ ε μετὰ τήν πρόσληψιν τοῦ ς ἐκτείνεται ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς καὶ θηλυκοῖς, οἶον, τριτήρ ε ο ς-τριτήρης, ἀληθ έ ο ς-ἀληθ ής· τῶν οὐδετέρων ὅμως τὰ μὲν ἐπίθετα φυλάττουσιν αὐτό, τὰ δὲ οὐσιαστικά τὸ τρέπουσιν εἰς ο, οἶον, τοῦ ἀληθ έ ο ς-τὸ ἀληθ έ ς, τοῦ τείχε ο ς τὸ τείχε ο ς.

β.) Τὸ ο ἐκτείνεται εἰς ω, εἴτε ἐπισυνάπτεται τὸ ς, εἴτε ὄχι, οἶον, Ἀ η τ ό ο ς-Ἀ η τώ, πειθ ό ο ς-πειθώ, αἰδ ό ο ς-αἰδώ ς, ἡ ό ο ς-ἡώ ς. Τὸ δὲ β ο ό ς-β ο ὤ ς, ν ο ό ς-ν ο ὤ ς καὶ χ ο ό ς-χ ο ὤ ς εἶνε ἀνώμολα.

γ.) Τὸ α ἐν τοῖς οὐδετέροις, τοῖς προσλαμβάνουσι τὸ ς, εἶνε βραχύ, οἶον, σέλα ο ς-σέλ α ς.

δ.) Τὸ ι μετὰ τοῦ ς εἶνε μακρὸν μὲν ἐν τοῖς μονοσυλλάβοις, βραχὺ δὲ ἐν τοῖς πολυσυλλάβοις, οἶον, κίς-κίός-κῖν, λίς-λῖν, πόλις, ὕδρις, ὄρις.

ε.) Τὸ υ μετὰ τοῦ ς μακρὸν μὲν εἶνε ἐν τοῖς φυλάττουσιν αὐτὸ πρὸ τῶν πτωτικῶν καταλήξεως, βραχὺ δὲ ἐν τοῖς τρέπουσιν αὐτὸ εἰς ε·

οἶον, δ ρ υ ό ς-δ ρ ὕ ς, μ υ ό ς-μῦς, ἰ χ θ ύ ο ς-ἰχθύς, ἡ δ έ ο ς-ἡδύς. Τά οὐδέτερα δὲν προσλαμβάνουσι τὸ ς καὶ ἔχουσι τὸ υ βραχύ, οἶον, δάκρυ ο ς-δάκρυ.

192. Γενική. Τὰ περισσότερα τῶν εἰς ι ς καθαρολήκτων ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ καὶ ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι τῶν ἄλλων ἀριθμῶν τρέπουσι τὸ ι εἰς ε, καθὼς καὶ πολλὰ τῶν εἰς υ ς καὶ υ' οἶον, πόλις-πόλις ο ς-πόλει-πόλε ε-πολέ ο ι ν-πόλε ε ς κτλ. πῆχυς-πῆχε ο ς-πῆχεϊ-πῆχε ε-πηχέ ο ι ν. Ἐν τοῖς τοιοῦτοις ὀνόμασι καὶ τὸ ο τῆς γενικῆς παντὸς ἀριθμοῦ ἀττικῶς ἐκτείνεται, καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ ε οὐδὲ μετρεῖται ὡς συλλαβὴ διὰ τὴν ἄκραν αὐτοῦ βραχύτητα. Διὸ προπαροξύνονται αἱ τοιαῦται μακροκατάληκτοι γενικαὶ παρὰ τὸν κανόνα (48), οἶον, πόλε ω ς-πόλε ω ν-πόλε ω ν, πῆχε ω ς-πῆχε ω ν. Καὶ τὰ εἰς ε υ ς δὲ ἐκτείνουνσι τὸ ο τῆς ἐνικῆς γενικῆς, οἶον, βασιλ εὖς-βασιλ έ ω ς, Πειρχι εὖς-Πειρχι έ ω ς καὶ Πειρχιῶς (188. Σημ. γ').

193. Αἰτιατική. Ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ τῶν εἰς ι ς, υ ς, α υ ς καὶ ο υ ς φωνηεντολήκτων λήγει εἰς ν' οἶον, πόλις-πόλις ω ς-πόλιν, βότρυς-βότρυ ο ς-βότρυν, βοῦς-βο ό ς-βοῦν, ναῦς-νη ό ς-ναῦν. Τῶν δὲ ἀφωολήκτων μὴ ὀξύτων λήγει εἰς ν καὶ α, οἶον, χάρις-χάριτ ο ς-χάριν καὶ χάριτα, ἔρις-ἔριδ ο ς-ἔριν καὶ ἔριδ α, ὄρνις-ὄρνιθ ο ς-ὄρνιν καὶ ὄρνιθ α, κόρυς-κόρυθ ο ς-κόρυ ν καὶ κόρυθ α, πολύπους-πολύποδος-πολύπου ν καὶ πολύποδα.

ΣΗΜ. Ἡ εἰς α αἰτιατικὴ τῶν τοιοῦτων εἶνε παρὰ ποιητῆς μόνον εὐχρηστος. Χάρις δὲ ἡ θεὰ ἔχει πάντοτε τὴν αἰτιατικὴν εἰς α.

194. Ἡ κλητικὴ τῶν τριτοκλίτων σχηματίζεται κατὰ τοὺς ἐξῆς τρόπους.

α.) Ἐὰν ἀποβληθῇ ἡ πτωτικὴ κατάληξις τῆς γενικῆς, οἶον, θυγάτερ ο ς-θύγατερ, δαίμονος-δαῖμον, ῥήτορ ο ς-ῥήτορ, βότρυ ο ς-βότρυ, πόλις ο ς-πόλι.

β.) Ὅταν ἡ ρίζα λήγῃ εἰς ντ, τότε ἡ κλητικὴ ἀποβάλλει τὸ τ' οἶον, Αἰάντ ο ς-Αἰάν, χαρίεντ ο ς-χαρίεν. Τινὰ ὅμως κύρια ἔχοντα ῥιζικὴν κατάληξιν α ν τ, ἀποβάλλουσι καὶ τὸ ν μετὰ τοῦ τ' οἶον, Ἀτλάντ ο ς-Ἀτλᾶ, Πολυδάμαντ ο ς-Πολυδάμᾶ.

γ.) Τὰ εἰς ε υ ς καὶ α υ ς ἀποβάλλουσι τὸ ς, οἶον, βασιλ εὖς-βασιλεῦ, ναῦς ναῦ.

δ.) Τὸ ληκτικὸν τῆς ρίζης ο ἐκτείνεται εἰς ο ι, οἶον αἰδό ο ς-οἶ.

ε.) Τὰ ἀφωολήκτα φυλάττουσιν ἐν τῇ κλητικῇ τὸ προσληφθὲν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν ς, οἶον, ἔρως-ἔρω τ ο ς-ῶ ἔρως.

ς.) Ἀποβάλλουσι τὸ ἄφωον καὶ τὸ προσληφθὲν εἰς τὰ ἐξῆς παῖς-παῖ δός-ῶ παῖ, ποῦς-ποδ ό ς-ῶ ποῦ, Ἀρτεμις-Αρτέμιδ ο ς-ῶ Ἀρτεμι, Δωρίς-Δωρίδ ο ς-ῶ Δωρί, τυραννίς-τυραννίδ ο ς-ῶ τ υραννί, ΓΥΝΑΙΞ γυναικ ό ς-ῶ γύναι, ἄνθρωπος-ἄνθρωπος ο ς-ῶ ἄνθρωπος (ἐπὶ θεοῦ) καὶ ῶ ἄνθρωπος (ἐπὶ ἀνθρώπου).

195. Τὸ ἀρχήθεν μακρὸν φωνῆεν τῆς ὀνομαστικῆς φυλάττει καὶ ἡ κλητικῇ, οἶον, Πλάτων-Πλάτωνος-ὦ Πλάτων, φιλότης-φιλότης ο-ς-ὦ φιλότης. Τὸ δὲ ἔκταθεν φυλάττει μακρὸν μόνον τῶν ὀξυτόνων ἡ κλητικῇ, οἶον, ποιμὴν-ποιμὴν ο-ς-ὦ ποιμὴν. Συστέλλουσι δὲ τὸ φωνῆεν, ἀναβιβάζοντα καὶ τὸν τόνον, ταῦτα· Ποσειδῶν-ὦ Πόσειδον, Ἀπόλλων-ὦ Ἀπολλων, σωτήρ-ὦ σῶτερ.

196. Δ ο τ ι κ ἡ π λ η θ υ ν τ ι κ ἡ. Τὰ εἰς ε υ ς, α υ ς καὶ ο υ ς φωνηεντόληκτα φυλάττουσι τὸ υ πρὸ τοῦ σι τῆς δοτικῆς· οἶον, βασιλεύς-βασιλεῦσι, ναῦς-ναυσί, βούς-βουσί. Τὰ ἄλλα πάσχουσι τὰς σημειωθείσας μεταβολάς (73, 74, 75, 87, 88).

§. κή· Τὰ εἰς ἡρ πάσχοντα συγκοπῇν.

197. Ὀνόματά τινα εἰς ἡρ, τῶν ὁποίων ἡ ῥίζα λήγει εἰς ε ρ, ἀποβάλλουσιν ἔντισι πτώσεσι τὸ ῥιζικὸν ε, καὶ οὕτω σχηματίζουσι διπλοῦς τύπους, ὥστε ἐν τῇ κοινῇ διαλέκτῳ ἀπαντᾶται ποτὲ μὲν ὁ εἰς, ποτὲ δὲ ὁ ἄλλος, οἶον, πατήρ-πατέρ ο-ς-πατρός ε. Ἐὰν δὲ μετὰ τὴν συγκοπὴν τοῦε συμπέσῃ νρ, παρενθέτεται δ πρὸς εὐφωνίαν, οἶον, ἀνὴρ-ἀνέρ ο-ς-ἀνρ ὁ-ς-ἀνδρ ὁ-ς. Τὰ τοιαῦτα ἐν τῇ δοτικῇ πληθ. παρενθέτουσιν ἅ μεταξὺ τῆς καταλήξεως καὶ τῆς συγκεκομμένης ῥίζης, οἶον, ἀνδρ ἄ σ ι, πατρ ἄ σ ι.

198. Παραδείγματα.

α.) Ὁ πατήρ, τοῦ (πατέρος) πατρός, τῷ (πατέρι) πατρί, τὸν πατέρα, ὦ πάτερ.—Οἱ πατέρες, τῶν πατέρων, τοῖς πατράσι, τοὺς πατέρας, ὦ πατέρες.—Τὼ πατέρε, τοῖν πατέροιν, ὦ πατέρε.

β.) Ὁ ἀνὴρ, τοῦ (ἀνέρος) ἀνδρός, τῷ (ἀνέρι) ἀνδρὶ, τὸν (ἀνέρα) ἄνδρα, ὦ ἄνερ.—Οἱ (ἀνέρες) ἄνδρες, τῶν (ἀνέρων) ἀνδρῶν, τοῖς ἀνδράσι, τοὺς (ἀνέρας) ἄνδρας, ὦ (ἀνέρες) ἄνδρες.—Τὼ (ἀνέρε) ἄνδρε, τοῖν (ἀνέροιν) ἀνδροῖν, ὦ (ἀνέρε) ἄνδρε.

199. Τοιουτοτρόπως κλίνονται ἡ μήτηρ, θυγάτηρ.—Τὸ γαστήρ ἔχει κλητικὴν ὦ γαστήρ, καὶ δοτικὴν πληθ. γαστήρσι, καὶ γαστράσι.—Τὸ Δημήτηρ, συγκοπτόμενον, ἀναβιβάζει τὸν τόνον, οἶον, Δήμη-μητρος, Δήμητρι.—Τὸ ἀστήρ, κλητ. ὦ ἀστήρ, δοτ. πληθ. ἀστράσι.

200. ΑΡΗΝ, (ἀρένος) ἀρνός, ἀρνί, ἄρνα· πλ. ἄρνες, ἀρνῶν, ἀρνάσι, ἄρνας.

§. κθ'. Τονισμός τῶν Τριτοκλίτων.

201. Τὰ μονοσύλλαβον ῥίζαν καὶ ὀνομαστικὴν ἔχοντα ὀξύνονται, οἶον, μῆν, θήρ, χεῖρ. Ὅσα ὅμως ἐκτείνουσι τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ συναιροῦνται ἐξ ὀξεύας καὶ βαρείας, περισπῶνται, οἶον, μ υ ὅ-ς-μ ὕ-ς π υ ρ ὅ-ς-π ὕ-ρ, π ά ῖ-ς-π ά ῑ-ς, φ ά ὁ-ς-φ ὠ-ς, (ἕατς ὦς) οὔς. Τὸ φῶς δὲ καὶ δάς ὀξύνεται ὡς ἐκ τοῦ φω ῖ-ς καὶ δ ά ῖ-ς (101. Σημ.).

202. Πάντα τὰ μονοσύλλαβα ταῦτα τῆς μὲν γενικῆς καὶ-δοτικῆς παντὸς ἀριθμοῦ τονίζουσι τὴν πτωτικὴν κατάληξιν, τῶν δὲ ἄλλων πτώσεων τὴν ῥιζικὴν συλλαβὴν, οἶον, μ ἡ ν-μ ἡ ν ὁ-ς-μ ἡ ν ἱ-μ ἡ ν α·

μῆνεσ-μηνων-μνησι-μῆνας· μῆνεσ-μηνοῖν. Ἐξαίρουνται.
 α.) Αἱ μονοσύλλαβοι μετοχαί, ὡς τονίζουσαι πάντοτε τὴν ῥιζικὴν
 συλλαβὴν, οἶον, θείε-θύντο-θεύ-τι-θέ-ντα.

β.) Αἱ γενικαὶ πληθυντικαὶ τῶν ἐξῆς ὀνομάτων· παῖς-παῖδων,
 δᾶς-δᾶδων, φῶς-φῶδων, κρᾶς (ἄχρ. ὀνομαστ.) κρά-
 των, οὔς-οὔτων, δμῶς-δμῶων, Τρώς-Τρώων, φῶς
 -φώτων, θῶς-θῶων. Τὸ δὲ φωτῶν (ἀνδρῶν) γίνεται ἀπὸ
 τοῦ δφῶς-τοῦ φωτός.

γ.) Ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ πληθυντικὴ τοῦ πᾶς καὶ πᾶν, οἶον,
 πᾶντων πᾶσι.

203. Τὰ εἰς ης σύνθετα ἐπίθετα, ὅσα προπαραξύνουσι τὸ οὐδέτε-
 ρον, παραξύνουσι τὴν γεν. πληθ. οἶον, δ καὶ ἡ ἀνάντης-τὸ ἄνα-
 τε-τῶν ἀνάτων, δ καὶ ἡ αὐτάρεκης-τὸ αὐτάρε-
 τῶν αὐτάρεκων, δ καὶ ἡ ἀήθης-τὸ ἄηθες- τῶν ἀήθων.

204. Ἐκ τῶν πολυσυλλάβων πάντα τὰ οὐδέτερα οὐσιαστικὰ τονί-
 ζονται ὅτον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης, οἶον, σῶμα-σώματος
 σωματάων, ἄγγελλμα-ἄγγέλλματα-ἄγγελλμάτων.

205. Ἐκ τῶν ἀφωολόγητων πολυσυλλάβων ἀρσενικῶν ἢ θηλυκῶν
 τὰ ἔχοντα χρακτῆρα χειλοπρόφερτον ἢ οὐρηνισκοπρόφερτον τονί-
 ζονται ἐπὶ τῆς περὶ ληγούσης, οἶον, ἱέραξ, κῆρυξ, φοῖνιξ,
 ἄραψ, λαῖλαψ.—Τὰ δὲ ἔχοντα χρακτῆρα τῆς θ τονί-
 ζονται συνήθως ἐπὶ τῆς περὶ ληγούσης, οἶον, ὄρνις-ὄρνιθες,
 φιλότης-φιλότητες. Τινὰ τῶν ἐχόντων χρακτῆρα τῆς θ
 διφοροῦνται, οἶον, ταχύτης καὶ ταχυτήης· ἢ δόξονται μόνον,
 οἶον, δηϊότης-δηϊότητες, ποτή-σποτήτες, ἱδρώς-
 ἱδρώτες.—Τὰ ἔχοντα χρακτῆρα δ δόξονται, οἶον, λαμπάς-
 λαμπάδες, ἐλπὶς-ἐλπίδες, κνημὶς-κνημίδες.
 Ἐξαίρουνται τὸ ἔρις-ἔριδες, καὶ τὰ εἰς τις θηλυκὰ προσηγορικά,
 ἔχοντα ἀρσενικὸν εἰς τῆς, οἶον, δ Σπαρτιάτης-ἡ Σπαρ-
 τιάτις, ὁ προφύτης-ἡ προφῆτις.

206. Τὰ ὑγρόληκτα οὐσιαστικὰ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης ὡς
 ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἶον, ποιεῖν, ἀκτίς, ἀλγῆδων. Ἐ-
 ξαιροῦνται τὸ Ἐλλην, θυγάτηρ, μήτηρ, εἰνάτηρ·
 ἔτι καὶ τὰ εἰς ἰω, ὠ, οἶον, Κρονίω, ῥήτωρ.

207. Τὰ φωνηεντόληκτα οὐσιαστικὰ τονίζονται διχφύρως· ἄγου,
 α.) Τὰ εἰς ε υς, ως καὶ ω καὶ πολλὰ τῶν εἰς υς ἐπὶ τῆς λη-
 γούσης, οἶον, βασιλεὺς, αἰδώς, ἡχώ, ἱσχύς.

β.) Τὰ εἰς ις καὶ πολλὰ τῶν εἰς υς, ἀνωτέρω τῆς ληγούσης, οἶον,
 πόλις, δύναμις, γένυς, πέλεκυς.

§. λ. Ἀνωμαλία κλίσεως.

208. Ἀνωμαλία κλίσεως εἶνε, ὅταν πτωτικῶς τινος πτώσεις τινὲς

δὲν ἔχουσι τὸν σχηματισμὸν, τὸν ὁποῖον ὑπαγορεύει ἡ ὀνομαστικὴ κατὰ τοὺς δεδομένους κανόνες τῆς γλώσσης.

209. Ἀνωμαλία εἶνε λοιπὸν, ὅσων τινὲς πτώσεις ἢ πᾶσαι κλίνονται κατὰ δύο κλίσεις, καὶ ταῦτα λέγονται δ ἰ κ λ ι τ α.

‘Ο Οἰδίπου-τοῦ Οἰδίποδος καὶ Οἰδιπόδης Οἰδιπόδου.

‘Ο Ἰφικλος-τοῦ Ἰφίκλου καὶ Ἰφικλῆς-Ἰφικλέους.

‘Ο Θάλης-τοῦ Θάλητος καὶ ὁ Θαλῆς τοῦ Θαλοῦ καὶ Θάλω (Ἰωνικὴ γενικὴ τῆς ἁ. κλίσεως εὐχρηστος καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς).

Τὸ δάκρυ-τοῦ δάκρυος καὶ τὸ δάκρυον τοῦ δακρύου.

‘Ο σκύρος-τοῦ σκύρου καὶ τὸ σκύρος-τοῦ σκύρους.

‘Ο σκότος-τοῦ σκότου καὶ τὸ σκότος-τοῦ σκότους.

‘Ο πάτριος-τοῦ πάτρω καὶ πάτρωος } τὰ πληθυντ. συνθέσερα κατὰ
 ‘Ο μήτριος-τοῦ μήτρω καὶ μήτρωος } τὴν γ’. κλίσιν.
 ‘Ο Μίνως-τοῦ Μίνω καὶ Μίνως.

‘Ο Ἄρης-τοῦ Ἄρεος (καὶ-ὡς)-τὸν Ἄρη(ν).

‘Ο Σωκράτης-τοῦ Σωκράτους, τὸν Σωκράτη καὶ Σωκράτην. Πληθ. οἱ Σωκράτες καὶ Σωκράται, τοὺς Σωκράταις καὶ Σωκράτας.

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ Σ ω κ ρ ἁ τ η ς σχηματίζονται καὶ πάντα τὰ ἐξ οὐδετέρων εἰς ο ε, ἢ ἐκ τοῦ φ α ἰ ν ω σύνθετα ὀνόματα, καθὼς Δ η μ ο σ θ έ ν η ς, Ἄ ρ ι σ τ ο φ ἁ ν η ς.

‘Ο μάρτυς-τοῦ μάρτυρος, τοῦ ὁποῦο ὁ χαρακτηρ δὲν ἐφυλάχθη ἐν τῇ ὀνομαστικῇ.

210. Τῶν ἐπομένων ἡ ρίζα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ μετὰ τὴν πρόστιληψιν τοῦ ς ἐκτείνει τὸ θραχὺ φωνῆεν.

Κ τ ε ν (κ τ ε ν ς) ὁ κτεῖς-τοῦ κτενός, κτλ.

Π ο δ (π ο δ ς) ὁ ποῦς-τοῦ ποδός, κτλ.

Χ ο (Χ ο ς) ὁ χοῦς-τοῦ χοός-τῷ χοῖ-τὸν χόα καὶ χοῦν. Πληθυντ. οἱ χόες-τῶν χόων-ταῖς χουσί-τοὺς χόας. Τοῦτο ἔχει καὶ παρασχηματισμὸς ἐκ τοῦ χοεύς ἤτοι γεν. χοέως καὶ χοῶς, αἰτιατ. χόεα καὶ χοᾶ, πληθ. αἰτ. χοέας καὶ χοᾶς.

Β ο (β ο ς) ὁ βοῦς-τοῦ βοός-τῷ βοῖ-τὸν βοῦν. Πληθ. οἱ βόες καὶ βοῦς, τῶν βοῶν, ταῖς βουσί, τοὺς βόας καὶ βοῦς.

211. Τὸ γραῦς καὶ ναῦς, ἔχουσι ρίζαν εἰς ἁ, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἀπὸ τοῦ Ἰωνικοῦ η (γρηῦς, ναῦς), καὶ ε (τὸ ὁπαῖον ἀπαντάται εἰς τὰ Ἰωνικά, τῆς νεός-τὴν νέα). Ἐκθέτεται ἡ κλίσις αὐτῶν ἐνταῦθα.

Ἡ ναῦς, τῆς νηός καὶ νεώς, τῇ νηί, τὴν ναῦν, ᾧ ναῦ. Αἱ νῆες, τῶν νηῶν καὶ νεῶν, ταῖς ναυσί, τὰς ναῦς.

Ἡ γραῦς, τῆς γραός, τῇ γραί, τὴν γραῦν, ᾧ γραῦ. Αἱ γράες καὶ γραῦς, τῶν γραῶν, ταῖς γραυσί, τὰς γράας καὶ γραῦς.

212. Τὰ ἐκ διαφύρου χαρακτηρὸς διαφύρως σχηματίζουσι τὰς πτώσεις των.

Ἐκ τοῦ	{ ο α τ	ὄνομ.	ὄς,
	{ ω τ	γεν.	ὄπός, κτλ.
Ἐκ τοῦ	{ γ υ ν α	ὄνομ.	γυνή.
	{ γ υ ν α ι κ	γεν.	γυναικός, κτλ.
Ἐκ τοῦ	{ δ ό ρ υ	ὄνομ.	δόρυ,
	{ δ ό ρ α τ	γεν.	δόρατος,
Ἐκ τοῦ	{ κ ύ ο ν	ὄνομ.	κύων,
	{ κ υ ν	γεν.	κυνός, κτλ.
Ἐκ τοῦ	{ γ ά λ α	ὄνομ.	γάλα,
	{ γ ά λ α κ τ	γεν.	γάλακτος, κτλ.
Ἐκ τοῦ	{ ύ δ ω ρ	ὄνομ.	ὔδωρ,
	{ ύ δ α τ	γεν.	ὔδατος, κτλ.

ΣΗΜ. Οἱ διάφοροι σχηματισμοὶ οὗς καὶ ὧ τ ό ς προέρχονται ἐκ τούτου, ὅτι ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ ἐκτείνεται τὸ ο εἰς ο υ, καὶ ἔπειτα συναϊρεῖται (103, θ'). καὶ τῆς τοῦ ο εἰς ο υ ἐκτάσεως ἀπόδειξις εἶνε τὸ ἐπικόν ο ὕ α τ α. Ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς πτώσεσι τὸ α συναϊρεῖται εἰς ω.—Ἡ ῥίζα τῆς ὀνομαστικῆς, εἶνε καὶ ἐν τῇ κλητικῇ εὐχρηστος, οἶον, ὦ κ ύ ο ν, ὦ γ ύ ν α ι (κατ' ἑκτασιν, καθὼς τὸ ὦ αἰ δ ο ῖ ἐκ τοῦ αἰ δ ο).—Κατὰ τὸ ὔδωρ κλίνεται καὶ τὸ σ κ ώ ρ-σ κ α τ ό ς.

213. Ἰδιαιτέρως σημειώσεως ἄξια εἶνε τὸ υῖ ό ς, Ζε ό ς, καὶ χεῖ ρ, τὰ ὅποια κλίνονται ἐκ τῶν ῥιζῶν.

	<u>υῖ καὶ υῖ ε</u>	<u>Ζε, Ζη ν, Δι</u>	<u>χε ρ, χεῖ ρ.</u>
ὄνομ.	ὁ υῖός,	ὁ Ζεύς,	ἡ χεῖρ,
γεν.	υῖού καὶ υῖός,	Διός καὶ Ζηνός,	χερὸς καὶ χειρός,
δοτ.	υῖῶ καὶ υῖεῖ,	Διὶ καὶ Ζηνί,	χερὶ καὶ χειρί,
αιτ.	υῖόν καὶ υῖέα.	Δία καὶ Ζήνα,	χέρα καὶ χεῖρα,
κλητ.	υῖέ.	Ζεῦ.	χεῖρ.

Π λ η θ υ ν τ ι κ ά.

ὄν. κλ.	υῖοὶ καὶ υῖεῖς,	χέρες καὶ χεῖρες,
γεν.	υῖῶν καὶ υῖέων,	χερῶν καὶ χειρῶν,
δοτ.	υῖοῖς καὶ υῖέσι,	χερσί,
αιτ.	υῖούς καὶ υῖέας.	χεῖρας.

Δ υ ῖ κ ά.

ὄν. αιτ. κλ.	υῖώ,	χέρεα καὶ χεῖρεα,
γεν. δοτ.	υῖοῖν.	χεροῖν καὶ χειροῖν.

214. Πολλάκις ὁ χαρακτήρ, ὅταν ᾔηνε ὀδοντοπρόφερτον ἢ ν, συγχόπτεται, καὶ τότε γίνεται κανονικὴ συναΐρεσις ἐν τισι τῶν πτώσεων. Ἦγουν συγχόπτεται.

α.) τ. ἡ χ ά ρ ι ς, δοτ. χ ά ρ ι τ ι-χ ά ρ ι-χ ά ρ ι. Ἐπὶ δ ἰδ ρώ ς, δοτ. ἰδ ρω τ ι-ἰδ ρώ τ ι-ἰδ ρώ, αιτ. ἰδ ρώ τ α-ἰδ ρώ α-ἰδ ρώ. χ ρώ ς-χ ρω τ ό ς-χ ρω τ ι καὶ χ ρῶ. Κατὰ τοιαύτην συγχόπτην καὶ συναΐρεσιν ἔργον καὶ

τὸ κρέας, κρέα τ ο ς-κρέα ο ς-κρέω ς.

β') δ. ἡ κλείς, τῆς κλει δ ό ς, αἷτ. τήν κλει δ α-κλείν. Πληθ. κλει δ ε ς καὶ κλει δ α ς-κλείς.

γ') θ. ὁ καὶ ἡ ὄρνις, ὄρνι θ ο ς. Πληθ. ὄρνι θ ε ς-ὄρνεις, ὄρνι θ ω ν καὶ ὄρνεων, ὄρνι θ α ς-ὄρνεις.

δ') ν, ὁ Ἀπόλλω ν-τὸν Ἀπόλλω ν α-Ἀπόλλω, ὁ Ποσειδ ῶ ν-τὸν Ποσειδ ῶ ν α-Ποσειδῶ.

215. Τῶν εἰς ω ν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν καὶ εἰς ο ν οὐδετέρων συγκριτικῶν αἱ πτώσεις, ὅσαι λήγουσιν εἰς ο ν α, ο ν ε ς, ο ν α ς ἀποβάλλουσαι τὸ ν, συναιροῦσι τὸ ο α εἰς ω, καὶ τὸ ο ε ς καὶ ο α ς εἰς ο υ ς.

Παραδείγματα.

Ὁ, ἡ μείζω ν, μείζο νο ς, μείζο νι, μείζο ν α, -(ο α)-ω, ὦ μείζω ν. —Οἱ αἱ μείζο ν ε ς-(ο ε ς)-ο υ ς, μείζο ν ω ν, μείζο σι, μείζο ν α ς-(ο α ς)-ο υ ς, ὦ μείζο ν ε ς-(ο ε ς)-ο υ ς. —Τῶ, τὰ μείζο ν ε, μείζο ν ο ι ν, ὦ μείζο ν ε.

Τὸ μείζο ν, μείζο νο ς, μείζο νι, μείζο ν. ὦ μείζο ν. —Τὰ μείζο ν α-(ο α)-ω, μείζο ν ω ν, μείζο σι, μείζο ν α-(ο α)-ω. —Τὰ μείζο ν ε, μείζο ν ο ι ν, ὦ μείζο ν ε.

§. λά. Ἰδιόκλητα, Ἑλλειπτικά, Ἀκλιτα.

216. Ἰδιόκλητα εἶνε ὀνόματά τινα κύρια ἢ προσηγορικά, τὰ ὅποια ἔγειναν κατ' ἀποκοπὴν, καὶ ἐδίδοντο εἰς τινὰς ὑποκοριστικῶς ἢ σκωπτικῶς, οἶον, Θεοδῶ ς, Ἀλεξᾶ ς, Ἀρπιοκρᾶ ς, Δημᾶ ς, Ἐπαφρᾶ ς, Ἐρμᾶ ς, Μητρᾶ ς, Φιλᾶ ς, ἀντὶ Θεόδωρος, Ἀλέξανδρος, Ἀρποκράτης, Δημήτριος, Ἐπαφρόδιτος, Ἐρμόδωρος Μητρόδωρος. Φιλόδημος. Ἐτι Διο νύ ς, ἀπφύς, ἀντὶ Διονύσιος πάπας. Ἐτι δανᾶ ς, τρεσᾶ ς, κατωφαγᾶ ς ἀπὸ τοῦ δάκνω, τρέω, κάτω-τρώω.

217. Μετὰ τούτων συναριθμοῦνται καὶ ξενικά τινα κύρια ὀνόματα, καταλήγοντα εἰς φωνῆν μακρὴν μετὰ ληκτικοῦ ς, καὶ τονίζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης, οἶον, Θωμᾶ ς, Ἰησοῦ ς, Μανασῆ ς.

218. Πάντα ταῦτα κλίνονται κατὰ τὰ παραδείγματα ταῦτα.

Ὁ Θωμᾶς, τοῦ Θωμᾶ, τῷ Θωμᾶ, τὸν Θωμᾶν, ὦ Θωμᾶ.
 Φιλῆς, Φιλῆ, Φιλῆ, Φιλῆν, Φιλῆ.
 Διονῦς. Διονῦ, Διονῦ, Διονῦν, Διονῦ.
 Ἰησοῦς Ἰησοῦ, Ἰησοῦ, Ἰησοῦν, Ἰησοῦ.

219. Ἑλλειπτικά λέγονται·

α.) Ὅσα ἀπαντῶνται κατὰ ἓνα μόνον ἀριθμὸν, καὶ ταῦτα εἶνε·

1) Ὁ αἰ θή ρ, τὰ ξ γ κα τ α, οἱ ἐ τ η σ ί α ι, αἱ δ υ σ μα ί.

2) Τὰ τῶν ἑορτῶν ὀνόματα, οἶον, τὰ Διο νύ σ ι α, τὰ Ὁ λύ μ π ι α κτλ.

3) Τὰ ἀριθμητικά, οἶον, εἶ ς, δ ύ ο, τ ρ ε ῖ ς, κτλ.

4) Τὰ τῶν τόπων, πόλεων, ποταμῶν, ὁρέων ὀνόματα, οἶον, Κόρινθος, Ἀθηναίαι, Κηφισός, Ὀλυμπος, κτλ.

β'). "Ὅσα ἀπαντῶνται μόνον ἐν τισὶ φράσεσι, καὶ ἐπομένως δὲν ἔχουσι πάσας τὰς πτώσεις εὐχρήστους. Ταῦτα δὲ εἶνε·

1) Τὰ οὐδέτερα ὄναρ, ὕπαρ, ὄφελος, τὰ ὁποῖα εἶνε ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ.

2) Μάλη, τοῦ ὁποίου μόνον ἡ γενικὴ εὐρίσκεται (ὕπερ μάλης), νέωτα (ἐς νέωτα).

3) Πολλά, τὰ ὁποῖα ἐξέπεσαν εἰς ἐπιρρήματικὴν σημασίαν καὶ ἀπαντῶνται κατὰ μίαν πτώσιν μόνᾳ ἢ καὶ μετὰ προθέσεως σύνθετα, οἶον, ἀΐφνης-ἐξαίφνης, ἐπὶ κλην, πανταχοῦ, οὐδαμῶς, κτλ.

220. Ἀκλιτα λέγονται ὅσα κατὰ διαφόρους πτώσεις μετὰ τῆς αὐτῆς καταλήξεως ἀπαντῶνται. Ταῦτα δὲ εἶνε·

1) Ὀνόματά τινα ξένων γλωσσῶν, παραδεχθέντα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ δίχως μεταβολῆς καταλήξεως, οἶον, τὸ πᾶσχα, ὁ Ἀδάμ, ὁ Δαβὶδ, ὁ Ἰωσήφ.

2) Τὰ τῶν γραμμάτων ὀνόματα, ὡς ξένα καὶ αὐτά, οἶον, τὸ ἄλφα, τὸ βῆτα.

3) Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τῶν πέντε ἕως τῶν ἑκατόν.

§. 32. Περὶ ἐπιθέτου.

221. Τὸ ἐπίθετον, ὡς σημαῖνον ποιότητα ἢ ιδιότητα ἐπιτεθειμένην ἐπὶ οὐσίας (112) ἔχει τὰ αὐτὰ παρεπόμενα, καθὼς καὶ τὸ οὐσιαστικόν (132, 130).

222. Ἐπειδὴ δὲ τὸ γένος τῶν οὐσιῶν δηλοῦται διὰ καταλήξεως ὡς ἐπὶ πλεῖστον, διὰ τοῦτο ἐξ ἀνάγκης τὸ ἐπίθετον ἔχει τριπλὴν κατάληξιν ἐν τῇ αὐτῇ ρίζῃ, οἶον, ὁ κάλος Γεώργιος, ἡ καλή Ἑλένη, τὸ καλὸν δένδρον,

223. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μετοχὴ σημαίνει ὅχι μόνον τὴν ποιότητα ἢ ιδιότητα ἐπιτεθειμένην ἐπὶ οὐσίας τινός, ἀλλὰ συσσημαίνει καὶ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ἡ ποιότης εὐρίσκεται ἐν τῇ οὐσίᾳ (120), διὰ τοῦτο καὶ αὐτὴ εἶνε ἐπίθετον, τὸ ὁποῖον μετέχει τοῦ ῥήματος· δηλαδὴ ἐκ τῶν παρεπομένων τοῦ ῥήματος ἔχει τὸν χρόνον, ἥγουν, τύπον ἢ σχηματισμὸν ἐπιτήδειον νὰ φανερῶσθαι τὸν καιρὸν, οἶον, ὁ γράψας ἀνὴρ, ἡ γράψασα γυνή, τὸ γράψαν παιδίον. Ἐδῶ ἡ μετοχὴ φανερώνει ὅχι μόνον τὴν ιδιότητα, ἀλλὰ καὶ ὅτι δὲν ἔχει πλέον ταύτην ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνή, τὸ παιδίον, ἀλλὰ τὴν εἶχε ποτε καιροῦ.

224. Αἱ μετοχαὶ εἶνε τρικατάληκται, ἥγουν ἔχουσιν ἰδιαιτέραν κατάληξιν πρὸς δῆλωσιν ἐνὸς ἐκάστου τῶν τριῶν γενῶν. Τὰ δὲ λοιπὰ ἐπίθετα εἶνε τρικατάληκτα ἢ δικατάληκτα, ἢ μονοκατάληκτα.

225. Ἐν τῷ προκαίμενῳ πίνακι τῶν ἐπιθετικῶν καταλήξεων τῶ ἐπισημαινόμενον Ε σημαίνει ἐπιθετον, καὶ τὸ Μ μετοχήν.

Α'. Τρικατάληκτα.

1	{	ὄν.	ἄς,	αῖνα,	ἄν.	{	μέλας-αῖνα-ἄν,		{	Ε.
		γεν.	ανός,	αῖνης,	ανός.		μέλανος-αῖνης-ανός.			
2	{	ὄν.	ας,	ασα,	αν.	{	παῖς ας-ασα-αν,		{	Μ.
		γεν.	αντός,	ασης,	αντός		παῖς αντός-ασης-αντός			
	{	ὄν.	ας,	ασα,	αν,	{	πᾶς-πᾶσα-πᾶν		{	Ε.
		γεν.	αντός,	ασης,	αντός.		παντός-ασης-αντός.			
3	{	ὄν.	εἰς,	εσσα,	εν,	{	χαρὶ εἰς-εσσα-εν,		{	Ε.
		γεν.	εντός.	εσσης.	εντός		χαρὶ εντός-εσσης-εντός			
4	{	ὄν.	εἰς,	εῖσα,	έν,	{	λυθ εἰς-εῖσα-έν.		{	Μ.
		γεν.	έντος.	εῖσης.	έντος.		λυθ εντός-εῖσης-έντος			
5	{	ὄν.	η',	εινα,	εν,	{	τέρ ην-εινα-εν.		{	Ε.
		γεν.	ενος.	εῖνης.	ενος.		τέρ ενος-εῖνης-ενος.			
6	{	ὄν.	ος,	η,	ον,	{	ἀγαθ ὅς-ή-όν,		{	Ε.
		γεν.	ου.	ης.	ου.		ἀγαθ οὔ-ῆς-οὔ.			
							λυόμεν ος-η-ον.		{	Μ.
							λυομέν ου-ης-ου.			
7	{	ὄν.	ος,	α,	ον	{	ἐχθρ ὅς-ἄ-όν,		{	Ε.
		γεν.	ου.	ας.	ου.		ἐχθρ οὔ-ἄς-οὔ.			
8	{	ὄν.	υς,	εἷα,	υ,	{	γλυκ ὕς-εἷα-ύ,		{	Ε.
		γεν.	εος.	εἷας.	εος.		γλυκ εος-εἷας-εος.			
9	{	ὄν.	ύς,	ῦσα,	ύν,	{	δεικν ὕς-ῦσα-ύν,		{	Μ.
		γεν.	ύντος.	ύσης.	ύντος.		δεικν ὕντος-ύσης-ύντος.			
10	{	ὄν.	οῦς,	οῦσα,	όν,	{	διδ οῦς-οῦσα-όν,		{	Μ.
		γεν.	όντος.	οῦσης.	όντος.		διδ ὄντος-οῦσης-όντος			
11	{	ὄν.	ων,	ουσα,	ον.	{	λείπ ων-ουσα-ον,		{	Μ.
		γεν.	οντος.	οῦσης.	οντος.		λείπ οντος-οῦσης-οντος			
12	{	ὄν.	ῶς,	υῖα,	ός,	{	τετυφ ῶς-υῖα-ός,		{	Μ.
		γεν.	ότος.	υῖας,	ότος.		τετυφ ότος-υῖας-ότος.			

Β'. Δικατάληκτα.

13	{	ὄν.	ος,	ον,	{	ὁ, ἡ κόσμιος, τὸ κόσμιον,		{	Ε.
		γεν.	ου.			τοῦ, τῆς τοῦ κοσμίου.			
14	{	ὄν.	ον,	ον,	{	ὁ. ἡ εὐδαίμων, τὸ εὐδαιμον,		{	Ε.
		γεν.	ονος,			τοῦ, τῆς, τοῦ εὐδαίμονος.			
15	{	ὄν.	ης,	ες,	{	ὁ, ἡ ἀληθής, τὸ ἀληθές,		{	Ε.
		γεν.	ους.			τοῦ, τῆς, τοῦ ἀληθοῦς.			

46	(ὄν. ἡν, εν, (ὁ, ἡ ἄρσην, τὸ ἄρσεν, (γεν. ενος. (τοῦ, τῆς, τοῦ ἄρσανος.	} E.
47	(ὄν. ις, ι, (ὁ, ἡ ἱδρῖς, τὸ ἱδρι, (γεν. ιος. (τοῦ, τῆς, τοῦ ἱδριος.	} E.
48	(ὄν. υς, υ, (ὁ, ἡ ἄδακρυς, τὸ ἄδακρυ, (γεν. υος. (τοῦ, τῆς, τοῦ ἀδάκρυος.	} E.
49	(ὄν. ους, ουν, (ὁ, ἡ πολύπους, τὸ πολύπουν, (γεν. οδος. (τοῦ, τῆς, τοῦ πολυπόδος. (ὄν. ους, ουν, (ὁ, ἡ καρχαρόδους, τὸ καρχαρόδουν. (γεν. οντος. (τοῦ, τῆς, τοῦ καρχαρόδοντος.	} E.

Γ'. Μονοκατάληκτα.

20	ἄξ-αγος. ὁ ἡ ἄρπαξ-ἄρπαγος.
21	ας-αδος. φυγᾶς-φυγάδος.
22	ις-ιδος. ἀνάγκης-ἀνάγκιδος.
23	υς-υδος. ἑπηλυσ-ἑπήλυδος.
24	υξ-υχος. μῶνυξ-μώνυχος.

226. Τὰ εἰς ο ς τρικατάληκτα σχηματίζουσι τὸ θηλυκὸν

α.) Εἰς η, ὅσα δὲν καθαροληκτοῦσι, καὶ τὰ εἰς ε ο ς μετουσια-
στικά καὶ τὰ εἰς ο ο ς, οἶον, ἀγαθὸ ς-ἀγαθὴ ἢ, χρύς εος-χρυσὴ ἐν,
ὄγδ-οος ὄγδ ὄη.

β.) Εἰς α, ὅσα λήγουσιν εἰς ο ς καθαρὸν, εἰς ρ ο ς, εἰς ρ ὁ ο ς
καὶ εἰς ρ ἑ ο ς μετουσιαστικά, οἶον, ἄγιος-ἄγία, καθαρὸς-καθαρά,
ἀθρόος-ἄθρόα, ἀργύρος-ἀργυρέα.

227. Τὰ εἰς ο ς ἐπίθετα ἔχουσι τὸ οὐδέτερον εἰς ο ν, οἶον, καλὸς
-καλὴ -καλὸν, ἅγιος-ἅγία -ἅγιον. Ἐχουσιν ὅμως εἰς ο τὸ οὐδέτ.
τὰ ἐξ ἥς· ἄλλος-ἄλλη -ἄλλο, ὅς-ῆ, ἑ-δ-ἡ-τό αὐτὸς-αὐτή -αὐτό,
ἔκτεινός-ἐκτεῖν ἡ-ἐκτεῖν ο, οὗτος-αὕτη-τούτο. Τὰ κατὰ παραγωγὴν
ὁμῶς γινόμενα δεικτικά διφοροῦνται, οἶον, τοιοῦτος-τοιαύτη -τοι-
οῦτ ο καὶ τοιοῦτον, τοσοῦτος-τοσαύτη -τοσοῦτ ο καὶ τοσοῦτον.

228. Ἐκ τῶν εἰς ο ς ἐπιθέτων τρικατάληκτα εἶνε·

α.) Τὰ εἰς τ ο ς καὶ τ ἑ ο ς ῥηματικά, οἶον, λεκτός-τή-τόν.

β.) Τὰ εἰς ι κ ο ς κτητικά ἁπλᾶ καὶ παρασύνθετα, οἶον, νομίζ-
κός-ικὴ-ικόν, ἐπιδεικτικός-ικὴ-όν.

γ.) Τὰ παρώνυμα λήγοντα εἰς λ ο ς, ν ο ς, ρ ο ς, λ ε ο ς. οἶον,
σιγῇ, σιγῇ λός-λή-λόν· δέος, δεινός-νή-νόν· αἵσχος, αἵσχρός-ρά-ρόν,
δίψα, δίψα-λέος-λέα-λέον.

δ.) Τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά, οἶον, λυπρὸς ὅτερος-οτέρως-ότε-
ρον, λυπρὸς ὅτατος-οτάτη-ότατον. Ἐξαιρῶνται ὑπερθετικά τινα, τὰ
ὅποια μόνον παρὰ ποιηταῖς καὶ τοῖς Ἀττικαῖς καὶ Ἀττικισταῖς ἀ-
παντῶνται δικατάληκτα, οἶον, δυσσεβωτάτος ἢ Λοκρεῖς (Θουκ. ε).

101), τὴν ὑπατον ἀρχήν (Διονύς. Ἀλικαρν. Ῥωμ. ἀρχ. 5'. 1), ἐλ-
ώτατος ὁδμή (Ὀδυσ. δ', 442.).

229. Τῶν εἰς ο ς ἐπιθέτων δικατάληκτα εἶνε.

α.) Τὰ σύνθετα καὶ ὅσα ἐκ συνθέτων ῥημάτων παράγονται, οἷον,
ὁ καὶ ἡ ἄσκοπος-τὸ ἄσκοπον, ὁ καὶ ἡ διάφορος-τὸ διάφορον.

β'.) Πολλὰ τῶν ληγόντων εἰς ι ο ς, ε ι ο ς, ι μ ο ς, α ι ο ς, οἷ-
ον, ὁ καὶ ἡ δαιμόνιος-τὸ δαιμόνιον, ὁ καὶ ἡ αὔλειος-τὸ αὔλειον, ὁ
καὶ ἡ ὠρέλιμος-τὸ ὠρέλιμον, ὁ καὶ ἡδρομαῖος-τὸ δρομαῖον.—Ἀλλὰ
καὶ τούτων πολλὰ εἶνε καὶ τρικατάληκτα, οἷον, εἰρήνη βεβαία (Ξεν.
Κύρ. παιδ. Γ', β', 11), φίλια χώρα (Θουκ. Α', 5), οὔρειαι σκοπιαί
(Εὐρ. Φοιν. 232).

230. Δικατάληκτα εἶνε προσέτι·

α.) Τὰ εἰς ω ν θετικά καὶ συγκριτικά, οἷον, ὁ καὶ ἡ εὐδαίμων-τὸ
εὐδαίμων, ὁ καὶ ἡ καλλίω ν-τὸ κάλλιον.

β'.) Πολλὰ σύνθετα ἐξ οὐσιαστικῶν εἰς ι ς, υ ς, ο υ ς, οἷον, ὁ καὶ ἡ
εὐχαρῖς-τὸ εὐχαρι, ὁ καὶ ἡ ἄδακρυς-τὸ ἄδακρυ, ὁ καὶ ἡ πολύπους
-τὸ πολὺ πουν-τοῦ πολύποδος, ὁ καὶ ἡ καρχαρόδου ς-τὸ καρχαρόδουν
-τοῦ καρχαρόδοντος.

γ'.) Τὰ ἀπὸ τοῦ γέλω ς καὶ κέρα ς σύνθετα, ἅτινα κλίνονται
καὶ κατὰ τὴν β'. ἀττικὴν κλίσιν καὶ περιττοσυνλλάβως, οἷον, ὁ καὶ ἡ
πολύγελως-τὸ πολύγελων-τοῦ πολύγελω καὶ πολυγέλωτος, ὁ καὶ ἡ
χρυσόκερως-τὸ χρυσόκερων-τοῦ χρυσόκερω καὶ χρυσοκέρωτος.—Τὸ
δ ὕ σ ε ρ ω ς (ἀπὸ τοῦ ἔρω ς) κλίνεται περιττοσυνλλάβως μόνον, καὶ
τονίζεται ὡς τὰ τῆς β'. ἀττικῆς κλίσεως.

231. Μονοκατάληκτα εἶνε ὅσα ἐπίθετα, σύνθετα ἐξ οὐσιαστικῶν,
ἔχουσιν αὐτὸ ἀμετάβλητον καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν, οἷον, ὁ καὶ ἡ ἄπαις,
μικρόχειρ, εὖρις καὶ εὐριν. Τῶν τοιούτων διγενῶν μόνον αἱ γενικαὶ καὶ
δοτικαὶ ἀπαντῶνται καὶ κατ' οὐδέτερον γένος, καὶ τοῦτο παρὰ ποιη-
ταῖς. Συνήθως δὲ τὰ εἰς α ς-α δο ς καὶ ι ς-ι δο ς ἀπλῶς εἶνε θηλυκὰ
μόνον, καὶ μετέπεσαν εἰς οὐσιαστικά, κατ' ἑλλειψιν οὐσιαστικοῦ, οἷον,
μαινὰς (γυνή)· πατρὶς (χώρα).—Ἐξ ἐναντίας ἐπίθετά τινα εἶνε μόνον
ἀρσενικά, οἷον, γέρων-γέροντος, πένης-πένητος, πρέσβυς-πρεσβύ-
του (κατὰ τὴν α'. κλίσιν)· ἔτι δὲ τὰ πρῶτόκλητα γεννάδας, ἐθελοντής,
ἐκτροπίας, ἐκτομίας, μονίας.

§. λγ'. Ἐπίθετα ἀνώμαλα καὶ ἑλλειπτικά.

232. Τὸ μέγας καὶ πολὺς κατὰ τοῦτον τὸν τύπον σχηματίζουσι μόνον τὴν ἐνικ. ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου· τὰς δὲ λοιπὰς πτώσεις καὶ πάσας τὰς τῶν θηλυκοῦ σχηματίζουσιν ἀπὸ τοῦ μέγας (εὐχρήστου κατὰ τὴν Αἰολοδωρικὴν) καὶ πολλός (εὐχρήστου παρὰ τοῖς Ἰωσι).

Ὁ μέγας, μεγάλου, μεγάλῳ, μέγαν, ὦ μέγα. Πληθ. καὶ δυϊκ. ὁμαλῶς κατὰ τὴν β'. κλίσιν.

Ἡ μεγάλη, μεγάλης, κτλ. ὁμαλῶς κατὰ τὴν α'. κλίσιν,

Τὸ μέγα, μεγάλου, μεγάλῳ, μέγα. Πληθυντ. καὶ δυϊκ. ὁμαλῶς κατὰ τὴν β'. κλίσιν.

Ὁ πολὺς, πολλοῦ, πολλῷ, πολύν, ὦ πολὺ. Πληθ. καὶ δυϊκ. ὁμαλῶς κατὰ τὴν β'. κλίσιν.

Ἡ πολλή, πολλῆς, κτλ. ὁμαλῶς κατὰ τὴν α'. κλίσιν.

Τὸ πολὺ, πολλοῦ, πολλῷ, πολὺ, ὦ πολὺ. Πληθ. καὶ δυϊκ. ὁμαλῶς κατὰ τὴν β'. κλίσιν.

233. Τὸ π ρ α ὺ ς εἶνε ἀρχαιότερος σχηματισμός, καὶ κλίνεται ὁμαλῶς ἐν πᾶσι τοῖς ἀριθμοῖς καὶ γένεσιν, ἐκ δὲ τοῦ π ρ ᾱ ο ς ἢ πρᾶος ἀπαντᾷται συνεχέστερα ὁ ἐνικός καὶ δυϊκός τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου.

234. Τὸ σ ῶ ς, συναιρούμενον ἀπὸ τοῦ ἀχρήστου σ ᾱ ο ς, εἶνε κοινὸν κατὰ γένος, καὶ ἔχει ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ τούτου μόνον σ ῶ ς (ὀνομαστικὴν ἐνικ. καὶ αἰτιατ. πληθ.) σ ῶ ν (ἐνικ. αἰτ. τοῦ ἀρσ. καὶ ὀνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδ.) καὶ σπανίως σ ᾱ (ἐνικ. ὀνομ. τοῦ θηλ. καὶ πληθ. ὀνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδ.). Πᾶσαι δὲ αἱ ἄλλαι πτώσεις γίνονται ἀπὸ τοῦ ὁμαλοῦ καὶ κατὰ πάντα εὐχρήστου σ ῶ ο ς-σ ῶ α-σ ῶ ν.

235. Ἑλλειπτικὰ εἶνε ὅσων ἀπαντῶνται εὐχρηστοὶ μόνον τινὲς πτώσεις ἢ ἀριθμοί. Τοιαῦτα δὲ εἶνε.

4) Τὰ ἀριθμητικά· ἐπειδὴ τούτων τὰ σημαίνοντα ἐν κλίνονται ἐνικῶς, τὰ δὲ δύο δυϊκῶς, καὶ τὰ περαιτέρω πληθυντικῶς.

2) Αἱ αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.

3) Τὸ φ ρ ο ὕ δ ο ς, τοῦ ὁποίου εἶνε εὐχρηστος μόνον ἡ ὀνομαστικὴ πᾶντός γένους καὶ ἀριθμοῦ.

§. λδ' Βαθμοὶ παραθέσεως τῶν ἐπιθέτων.

236. Ἀντιπαράβαλλοντες δύο τινὰ ἀντικείμενα, ἔχοντα τὴν αὐτὴν ποιότητα, διὰ τὰ ἴδωμεν ἂν εὐρίσκεται ἐν ἀμφοτέροις ἡ ποιότης ἔχουσα τὸν αὐτὸν βαθμόν, δὲν συγκρίνομεν τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ τὴν ποιότητα· διὸ τὰ μὲν οὐσιαστικά τότε δὲν πάσχουσι μεταβολὴν οὐδεμίαν, ἀλλὰ τὰ ἐπίθετα, ὡς σημαντικά τῆς ἐπιτεθειμένης εἰς αὐτὰ ποιότητος (112).

237. Τὸ ἐπίθετον λοιπὸν λέγεται.

1) Θ ε τ ι κ ὅ ν, ὅταν φανερῶνῃ τὴν ποιότητα ἐνός τινος ἀντικειμένου ἄνευ παραθέσεως πρὸς ἄλλο.

2) Σ υ γ κ ρ ι τ ι κ ὅ ν, ὅταν φανερῶνῃ ὅτι μία τις ποιότης εὐρίσκεται ἐν τισιν ἀντικειμένοις περισσότερα παρὰ ἐν ἄλλοις ὁμοφύεσιν.

3) Ὑ π ε ρ θ ε τ ι κ ὅ ν, ὅταν φανερῶνῃ, ὅτι ἡ ἐν τισιν ἀντικειμένοις ποιότης εἶνε εἰς ἀνώτατον βαθμόν, οἷον, σ ο φ ὅ ς Σοφοκλῆς, σ ο φ ῶ

τερος δ' Εὐριπίδης, ἀνδρῶν δ' ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης.

238. Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ λέγονται κοινῶς παρὰ θετικὰ, ὡς χρησιμεύοντα εἰς τὴν νὰ παραθέσωνται τὰ τὴν αὐτὴν ποιότητα ἔχοντα ἀντικείμενα, διὰ τὴν γνωρισθῇ ὁ βαθμὸς τῆς ἐν αὐτοῖς ποιότητος.

239. Συνηθεστέρα κατὰ λέξεις εἶνε τοῦ μὲν συγκριτικοῦ τερος, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ τατος, αἱ ὁποῖαι ἐπισυνάπτονται εἰς τοῦ θετικοῦ τὴν ῥίζαν. Ἦγουν τοῦ κλεινός, μέλας, μάκαρ, ἡδύς, χαρίεις, ἀληθής, ῥίξα εἶνε τὸ κλεινο. μέλαν, μάκαρ, ἡδύς, χαρίεντ, ἀληθέ. Ὅθεν ἐπισυναπτομένων εἰς ταύτας τῶν παραθετικῶν καταλήξεων, γίνονται.

Συγκρ. κλεινότερος, μελάντερος, μακάρτερος, ἡδύτερος, χαριέντερος, ἀληθέτερος.

Ὑπερθ. κλεινότατος, μελάντατος, μακάρτατος, ἡδύτατος, χαριέντατος, ἀληθέτατος.

240. Ὅταν ὁ ῥιζικός χαρακτήρ τῶν εἰσοῦντων βραχεῖαν τὴν πρὸ ἐκυτοῦ συλλαβὴν, τότε ἐκτείνεται εἰς ὧ ὅταν ὅμως μακράν κατὰ φύσιν ἢ κατὰ θέσιν, τότε μένει βραχύς, οἷον, σοφός-σοφώτερος-σοφώτατος, ξηρός-ξηρότερος-ξηρότατος, ἔνδοξος-ἐνδοξότερος-ἐνδοξότατος.

241. Ὅταν ἡ ῥίξα λήγῃ εἰς ντ, τότε τὸ μὲν τ (κατὰ τὸ 64) τρέπεται εἰς σ, τὸ δὲ ν (κατὰ τὸ 83) ἀποβάλλεται, οἷον, χαριέντ (χαριέντερος) χαριέσπερος-χαριέστατος· καὶ οὗτος ὁ σχηματισμὸς μόνον εἶνε εὐχρηστός. Ὅταν δὲ ἡ ῥίξα λήγῃ εἰς ε, τότε μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν παραθετικῶν καταλήξεων παρενθέσσεται σ' οἷον, ἀληθέ (ἀληθέτερος) ἀληθέσπερος-ἀληθέστατος· καὶ οὗτος ὁ σχηματισμὸς εἶνε μόνον εὐχρηστός.

242. Τὰ εἰς ων καὶ τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα οὐρανιστικοπρόφερτον τριτόκλιτα, προσλαμβάνοντα εἰς τὴν ῥίζαν τὰς παραθετικὰς καταλήξεις, παρενθέτουσι μεταξὺ τὴν συλλαβὴν εσ καὶ σπανίως τὴν ισ' οἷον, σώφρων-σώφρονος-σώφρον ἑστέρος-σώφρον ἑστάτος, ἀφῆλιξ-ἀφηλικος-ἀφηλικ ἑστέρος-ἀφηλικ ἑστάτος, ἄρπαξ-ἄρπαγος-ἄρπαγ ἑστέρος-ἄρπαγ ἑστάτος.

243. Τὰ εἰς ο ος-ο υς δευτερόκλιτα, προσλαμβάνοντα τὰς ἐπιτεταμένους παραθετικὰς καταλήξεις εσπερος, εστατος, ἀποβάλλουσι τὸ καταληκτικὸν ος, καὶ συναίρουσι τὸ ος εἰς ου' οἷον, ἀπλόος (ἀπλόστερος) ἀπλούστερος (ἀπλόστατος)-ἀπλούστατος. Πολλὰκις ὅμως δὲν ἔχουσι τὴν παρενθήκην εσ, οὐδ' ἀποβάλλουσι τὸ καταληκτικὸν ο' οἷον, εὐρόος-εὐρώωτερος-εὐώτατος, εὐχροος-εὐχρώωτερος-εὐχρώατος, τὸ ὁποῖον καὶ εὐχρόστερος εὐχρόύστατος λέγεται.

244. Τὰ εἰς εὐς μετουσιατικά, μετὰ τὴν πρόσληψιν τῶν παραθετικῶν καταλήξεων, συναίρουσι τὸ εἰς ὦ, οἶον, πορφύρεος-πορφυρεώτερος-πορφυρεώτατος-πορφυρώτατος.

245. Τῶν εἰς αἰος πολλά, μετὰ τὴν πρόσληψιν τῶν παραθετικῶν καταλήξεων, συγκόπτουσι τὸ καταληκτικόν ος· οἶον, παλαίος-παλαιότερος-παλαιάτατος, γεραιός-γεραίτερος-γεραίτατος, σχολαῖος-σχολαίτερος-σχολαίτατος. Ταῦτα ἠκολούθησε καὶ τὸ μέσος, ἥσυχος, ἴδιος, φίλος, εὖδιος, ὄψιος, πρῶτιος. Τὸ δὲ φίλος-φίλτερος-φίλτατος, εἶνε μοναδικόν.

246. Εἶνε καὶ ἄλλαι παραθετικαὶ καταλήξεις, τοῦ μὲν συγκριτικοῦ ιων, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ ιστος. Ἐπισυνάπτονται δὲ αὗται εἰς τὴν βίζαν τῶν εἰς υς ἢ τῶν εἰς ρος μετ' ἐπιπλοκῆς συμφώνου ἐπιθέτων, ἀφοῦ ἀφαίρεθῶσιν αἱ καταλήξεις αὗται· οἶον, ἡδύς-ἡδίων-ἡδιστος, αἰσχροός-αἰσχιών-αἰσχιστος.

ΣΗΜ. α'. Ἐχοῦσι δὲ τὰ τοιούτοτροπα παραθετικά ἐκ μὲν τῶν εἰς υς μόνον τὸ ἡδύς καὶ ταχύς συνήθως, τὰ ἄλλα ὁμῶς συνειθίζουσι περισσώτερον τὸν εἰς υτερος καὶ υτατος σχηματισμόν, ἐκ δὲ τῶν εἰς ρος μόνον τὸ αἰσχροός, ἐχθροός, οἰκτροός, κυδρόος, ὁλλὰ καὶ τούτων ὁ ἄλλος σχηματισμός· εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εὐχρηστος, μάλιστα τοῦ οἰκτροός ὁ εἰς ιων συγκριτικὸς δὲν εἶνε εὐχρηστος.

ΣΗΜ. β'. Πρὸς χρῆσιν τῶν διαφόρων τούτων παραθετικῶν καταλήξεων ἔχει μεγάλην ἐλευθερίαν ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα· ἐπειδὴ τὸ λαλός ἔχει παραθ. τὸ λαλώτερος-ώτατος καὶ λαλίστερος-ίστατος, τὸ δὲ τερπνός ἔχει συγκριτικὸν μὲν τερπνότερος, ὑπερθ. δὲ τέρπνιστος· ἔτι τὸ ἄφθονος ἔχει συγκρ. ἀφθονώτερος καὶ ἀφθονέστερος, ὑπερθ. ὁμῶς μόνον ἀφθονώτατος, καὶ τὸ κακός κακώτερος καὶ κακίων, ὑπερθ. δὲ μόνον κάκιστος.

247. Πολλὰ παραθετικά, μὴ ἔχοντα εὐχρηστον θετικὸν σύστοιχον, ὑπάρχοντα εἰς θετικὸν ταυτόσημον, καὶ ταῦτα ὀνομάζονται ἀνώμαλα. Τοιαῦτα δὲ εἶνε·

1. ἀγαθός,	συγκρ. ἀμείνων,	ὑπερθ. ἄριστος.	
	βελτίων,	βέλτιστος.	
	βέλτερος,	βέλτατος	
	κρείσσων,	κράτιστος.	(β)
	λῶτων,	λῶττος.	
	λῶων,	λῶστος.	
2. ἀλγεινός (ἄλγος),	ἀλγίων,	ἄλγιστος.	(α)
3. κακός.	κακίων,	κάκιστος.	
	χείρων,	χείριστος.	
4. καλός, (κάλλος),	καλλίων	κάλλιστος.	(α)
5. μακρός,	μακρότερος,	μακρότατος.	
(μᾶκος, μακίων),	μάσσω,	μήκιστος	(1)
6. μέγας	(μεγίων) μεΐζων,	μέγιστος	

7. μικρός,	(ἐλαχίων) ἐλάσσων, ἐλάχιστος. (β)
8. ὀλίγος,	μείων, ἥσσων, ὀλιγίστος.
9. πολὺς,	(πλέων) πλείων, πλεῖστος.
10. ῥάδιος,	ῥάων, ῥᾶστος.

ΣΗΜ. α. Τὰ μέτ' α σημειωθέντα παραθετικά ὑποθέτουσιν ὡς βάσιν τῆς παραγωγῆς τῶν οὐσιαστικά, οἷον, κάλλος-καλλίω-κάλιστος. ἄλγος-ἀλγίω-ἀλγίστος. Ἐξ οὐσιαστικῶν παραθετικά εἶνε καὶ τὰ κερδίω-κέρδιος, ῥίγιω-ρίγιος. Τοιαῦτα εἶνε καὶ τὰ ποιητικά βασιλεὺς-βασιλεὺς, κύων-κυνός-κύντερος, μυχός-μυχαίτατος. Τὰ δὲ σημειωθέντα μέτ' β προϋποθέτουσι θετικὸν εἰς ὃ ἤγουν, κρατύς, ἐλαχύς, μακὺς (Αἰολοδωρ. μακρύς). Ἡ δὲ κατάληξις σσων γίνεται κατὰ τροπὴν τοῦ ι καὶ τοῦ ῥιζικοῦ χαρακτήρος εἰς σσ-οἷον παχύς-παχίω-πάσσων, βαθύς-βαθίω-βάσσων, ταχύς-ταχίω-θάσσων (ρίζα τοῦ ταχύς εἶνε τὸ θαχ, καὶ τὸ δασὺ ἐτρέπη κατὰ τὸ 68). Τὸ δὲ μέγας-μεγίω-μεγίστος κατὰ τροπὴν τοῦ γ εἰς ζ μέζων (Ἰων.) καὶ μείζων (Ἀττ.). καὶ τὸ ὀλίγος-ολιγίω-ολιζών (Ἰων.).

ΣΗΜ. β'. Σπανίως γίνονται καὶ ἐκ παραθετικῶν παραθετικά, οἷον, χερείω-χεριώτερος (ἐξ οὗ κατὰ συγκοπὴν τὸ τῆς σημερινῆς γλώσσης χειρότερος), καλλίω-καλλιώτερος (Θουκυδ. δ'. 418), ἀρείω-ἀρειώτερος (Θεογν. 543).

ΣΗΜ. γ'. Γίνονται παραθετικά καὶ ἐκ προθέσεων καὶ ἐπιρρήματων, οἷον, πρό-πρότερος-(πρότατος-πρόατος)-πρώτος, ὑπέρ-ὑπέρτερος-ὑπέρτατος (καὶ κατὰ συγκοπὴν ὑπατος), ἄνω-ἄνώτερος-ἄνώτατος, ἔνδον-ἐνδότερος-ἐνδότατος.

ΣΗΜ. δ'. Ἡ Αἰολοδωρικὴ γλῶσσα ἔχει τέσσαρα συγκριτικὰ σημειώσεως ἅσια διὰ τὴν ὀρθογραφίαν. 1) τὸ ἀρχήτερος καὶ πρωτήτερος, τὰ ὅποια γίνονται κατὰ τροπὴν τῆς αἰ εἰς ἡ ἀπὸ τῶν συγκεκομένων πρωταίτερος καὶ ἀρχαίτερος. 2) τὸ καλλίτερος καὶ μεγαλειότερος κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τοῦ καλλιώτερος, καὶ μεγαλειώτερος, τὰ ὅποια καὶ ἀσύγκοπτα μεταχειρίζεται ὅχι ὀλιγάκις.

§. λέ. Ἀριθμητικά.

248. Τὰ ἀριθμητικά (134 Σημ.) φανερώουσι·

1) Τὴν πληθὺν ἢ τὴν πολλαπλότητα τῶν ὑποκειμένων προσώπων καὶ πραγμάτων, καὶ εἶνε ἐπίθετα.

2) Ἀριθμὸν τινα ἀφηρημένως, καὶ εἶνε οὐσιαστικά.

3) Ποσάκις γίνεται τι ἐν καιρῷ τινι, καὶ εἶνε ἐπιρρήματα.

249. Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα λέγονται.

α.] Ἀπόλυτα, ἐὰν φανερώωσιν ἀπλῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντικειμένων, οἷον, εἷς-μία-ἓν, δύο, τρεῖς-τρία κτλ.

β.] Τακτικά, ἐὰν φανερώωσι τάξιν καὶ ἀκολουθίαν. Ταῦτα δὲ γίνονται ἀπὸ τῶν ἀπολύτων, καὶ λήγουσιν εἰς τοσμέν, ὅσα γίνονται ἀπὸ τοῦ εἷς μέχρι τοῦ δέκα, εἰς δέστος, ὅσα γίνονται ἀπὸ τοῦ εἴκοσι καὶ καθεξῆς, οἷον, εἷς-πρώτος (ἀπὸ τῆς πρό-πρότερος 247. Σημ. γ'), δύο-δεύτερος, (συγκρ. τοῦ ὁποίου τὸ ὑπερβ. παρὰ ποιηταῖς δεύτατος), τρία- τρίτος, τέσσαρα-τέταρτος

(κατ' ἀποβολὴν τοῦ ἑνὸς τ), πέντε πέμπτος (ἀπὸ τοῦ αἰολικοῦ πέμπε, θεν καὶ τὸ ῥῆμα πεμπάζω, καὶ οὐσιαστικὸν ἀριθμητικὸν πεμπάς), ἐπτά-ἐβδομος (ἀπὸ τοῦ αἰολικοῦ ἐβδεμ, καὶ ποιητ. ἐβδόματος), ὀκτώ-ὀγδρόος (καὶ ποιητ. ὀγδόατος (63), ἑννέα-ἐννατός, δέκα-δέκατος, εἴκοσι-εἰκοστός, κτλ.

γ.) Χρονικά, ἐὰν φανερώσῃ τὰς ἡμέρας, καθ' ἣν γίνεται τι. Ταῦτα δὲ παράγονται ἀπὸ τῶν τακτικῶν, καὶ λήγουσιν εἰς αἰος, οἶον, προτεράιος, δευτεράιος, τριτάτος, τεταρτάτος, ὀσπεράτος, κτλ.

δ.) Πολλὰ πλάσιαστικά, ἐὰν φανερώσῃ ποσάκις τὸ ἔμπεριέχει ἄλλο. Ταῦτα δὲ γίνονται κατὰ σύνθεσιν ἀπὸ τοῦ ἀριθμητικοῦ ἐπιρρήματος (ἄς=εἰς, δῖς, τρίς, τετράκις, κτλ.) κατ' ἀποβολὴν τοῦ ς ἢ τῆς συλλαβῆς κίς, καὶ τοῦ πλόος (τοῦ κατὰ μετὰθεσιν γραμμάτων πολλός), οἶον, ἀπλοῦς, διπλοῦς, τριπλοῦς, τετραπλοῦς (162).

250. Τὰ ἀριθμητικά οὐσιαστικά εἶνε πάντα θηλυκά, γίνονται ἀπὸ τῶν ἀπολύτων, καὶ καταλήγουσιν εἰς ας-αδος, οἶον, εἰς-ἐνός-ἐνάς καὶ (συνηθέστερον ἀπὸ τοῦ ἐπιθέτου μόνος) μονάς, δύο-δύα, εἴκοσι-εἰκάς, τριάκοντα-τριακάς. Μόνον τέσσαρα καταλήγουσιν εἰς υς-ῦος. οἶον, τριτύς, τετρακτύς, ἑκατοστός, χιλιόστός (ἀπὸ τῶν τακτικῶν τρίτος, ἑκατοστός, χιλιόστός καὶ τοῦ ἐπιρρήματος τετράκις), ἀλλὰ καὶ ταῦτα εὐχρηστότερα εἶνε, ὅταν ἔχωσι τὴν κοινὴν κατάληξιν, ἐπισυναπτομένην εἰς τὴν ῥίζαν τῶν ἀπολύτων, οἶον, τρία-τριας, τέτταρα (τετταράς ἄχρηστον, καὶ κατὰ συγκοπὴν) τετράς, ἑκατὸν (καὶ ἄχρ. ἑκατοντ.) ἑκατοντάς, χίλια-χιλιάς.

251. Τὰ ἀριθμητικά ἐπιρρήματα καταλήγουσιν εἰς ακίς, καὶ γίνονται ἀπὸ τῶν ἀπολύτων· οἶον, τετράκις, πεντάκις καὶ καθεξῆς. Τὸ δὲ δις καὶ τρίς, γινόμενα ἀπὸ τοῦ δύο τρία, δὲν καταλήγουσι, καθὼς τὰ ἄλλα· τὸ ἀπαξ δὲ γίνεται κατὰ σύνθεσιν ἀπὸ τοῦ τῶν Ταραντίνων ἄς=εἰς καὶ τοῦ πᾶς.

252. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά ἀπὸ τῶν πέντε μέχρι τῶν ἑκατὸν εἶνε ἄκλιτα (220)· τὰ ἐπέκεινα δὲ κλίνονται ὡς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ἐπίθετα· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τῶν τεσσάρων κλινόνται οὕτως.

ἀ.) ἄρσ. εἰς-ἐνός-ἐνί-ἐνα.

οὐδ. ἐν-ἐνός-ἐνί-ἐν.

θηλ. μία-μῖς-μῖα-μῖαν.

β.) δυν. ὄνομ. αἰτ. δύο (καὶ κοιν. δύο), γεν. δοτ. δυῖν (καὶ

ἄττ. δυεῖν). πληθ. ὄνομ. γεν. αἰτ. δύο, δοτ. δυαί.

(GRAM. MIKP. GENNADIOY.)

γ') ἀρσ. θηλ.	τρεῖς	τρεῖς
οὐδ.	τρίων, τρισί,	τρία.
δ') ἀρσ. θηλ.	τέσσαρες,	τέσσαρες
οὐδ.	τεσσάρων τέσσαρσι.	τέσσαρα

253. Τὸ εἰς-μία-ἐν, συνθετόμενα μετὰ τοῦ οὐ καὶ μὴ, παρά-
γουσι τὰ ἀρνητικά καὶ ἀπαγορευτικά οὐ δέ εἰς-οὐ δέ μί-α-οὐ-
δέ ν, μὴ δέ εἰς-μὴ δέ μί-α-μὴ δέ ν. Οἱ ὑστερώτεροι ἐλεγόν καὶ
οὐ θέ εἰς-οὐ θέ ν ἀπὸ τοῦ οὐ τε εἰς, οὐ τε εἰ ν. Τὰ δὲ διη-
ρημένα οὐ δέ εἰς-οὐ δέ μί-α-οὐ δέ ἐν, μὴ δέ εἰς-μὴ δέ
μί-α-μὴ δέ ἐν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐνίοτε παρενθέτεται ὁ ἄν, ἢ
πρόθεσις, συντασσόμενη μετ' αὐτῶν, χρησιμεύουσιν εἰς ἐπίτασιν τῆς
ἀρνήσεως καὶ ἀπαγορεύσεως· οἷον, οὐδὲ παρ' ἐνὸς ἔμαθον ταῦτα.

254. Τὸ οὐ δέ εἰς καὶ μὴ δέ εἰς κλίνονται καὶ πληθυντικῶς
ἐνίοτε, οἷον, οὐ δέ ἐνε-ς-οὐ δέ ἐν-οὐ δέ ἐσι-ν-οὐ δέ ἐν-ας,
μὴ δέ ἐνε-ς-μὴ δέ ἐν-οὐ δέ ἐσι-ν-μὴ δέ ἐσι-ν-οὐ δέ ἐν-ας.

ΣΗΜ. α. Οἱ αἰολοδωρίζοντες ἐν τῇ συνθέσει τῶν ἀριθμητικῶν τούτων με-
ταχειρίζονται τὸ κα ν, τὸ ὅποτον δὲν εἶνε τὸ χ ἄ ν, κατὰ κράσιν τοῦ καὶ ἄν,
ἀλλὰ τὸ κα καὶ πρὸ φωνήεντος κα ν, τὸ ὅποτον μεταχειρίζονται οἱ Δωριεῖς
περιοριστικῶς καὶ ἐλαττωτικῶς. Διὸ δὲν χρειάζεται ὑπογεγραμμένον τὸ ι,
οὐδὲ κορωνίδα τὸ κα ν ἐν-ας-κα μ μί-α-κα ν ἐν-α. Θέλοντες δὲ νὰ ἐπι-
τείνωμεν τοῦτο, ἀναδιπλασιάζομεν τὸ κα ν, καὶ λέγομεν κα γ κα ν ἐν-ας
-κα γ κα ν μ μί-α-κα γ κα ν ἐν-α.

ΣΗΜ. β. Ἐν τῇ συνθέσει τῶν ἀριθμῶν προτάσσεται ὁ μικρότερος, καὶ ἐπι-
φέρεται ὁ μεγαλειότερος διὰ τοῦ καί· ἢ προτάσσεται ὁ μεγαλειότερος καὶ δι-
χῶς νὰ μεσολαβῇ πολλάκις ὁ καί· ἢ γουν, πέντε καὶ εἴκοσιν, εἴκο-
σι πέντε, εἴκοσι καὶ πέντε. — Οἱ ἀπὸ τοῦ δέκα σύνθετοι ἀριθμοί,
καὶ προτασσόμενοι. καὶ ἐπιτασσόμενοι· συνθετῶς γράφονται, οἷον, ἐνδε-
κα, δώδεκα, ἡδονοκαίδεκα, τρεῖς καὶ ἰδεκα-τρία καὶ ἰ-
δεκα (καὶ σπανίως δεκατρεῖς-δεκατρία-δεκατριῶν), τεσσαρεσκαί-
δεκα-τεσσαράκαίδεκα (καὶ σπανίως δεκατέσσαρες-δεκατέσσαρα
-δεκατεσσάρων), πεντεκαίδεκα, ἕκκαίδεκα, ἐπτακαί-
δεκα, ὀκτώκαίδεκα, ἐννεακαίδεκα, (καὶ οὐδέποτε δεκα-
πέντε, δεκαεῖ, δεκαεπτά, δεκαοκτώ, δεκαεννέα).

§. λς'. Ἀριθμητικά σημεῖα.

255. Οἱ Ἕλληνες σημεῖα τῶν ἀριθμῶν δὲν εἶχον τοὺς σήμερον
παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις ἐν χρήσει ἀράβικοις ἀριθμοῖς, τοὺς λεγομένους
κίφρας, ἀλλὰ τὰ τοῦ ἀλφαβήτου γράμματα, διαιροῦντες αὐτὰ εἰς
τρεις τάξεις. Ἐκ τούτων δὲ ἡ μὲν πρώτη περιέχει α—θ, καὶ σημαί-
νει τὰς μονάδας· ἡ δευτέρα δέ, περιλαμβάνουσα ι—π, σημαίνει τὰς
δεκάδας· καὶ ἡ τρίτη, περιέχουσα ρ—ω, σημαίνει τὰς ἑκατοντάδας.

256. Ἐκάστη δὲ τάξις περιέχει δικτῶμόνον γράμματα, ἐνῷ χρειά-
ζονται σημεῖα ἀριθμητικὰ ἐννέα. Διὸ ἐπρόσθεσαν εἰς μὲν τὴν τῶν μονά-

νάδων τὸ F, τὸ ὁποῖον κατ' ὀλίγον παρεμφερῶς εἰς τὸ στίγμα σ (στ), καὶ σημαίνει τὸν ἑξ ἀριθμὸν· εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὸ Φοινικικὸν κόππ 𐤕 (κάππα), τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸν ἀριθμὸν ἑ ν ν ε ν ἡ κ ο ν τ α· καὶ εἰς τὴν τρίτην τὸ Φοινικικὸν σαμπὶ 𐤑 (σπ), τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸν ἀριθμὸν ἑ ν ν ε α κ ὁ σ ι ο ι.

257. Διὰ τὰ φαίνονται δέ, ὅτι τὰ σημεῖα ταῦτα σημαίνουσι τὸν ἀριθμὸν, ὁξύνονται μὲν ὅταν φανερώσῃ μονάδας, δεκάδας, ἑκατοντάδας· δέχονται δὲ κεραίαν ὑπογεγραμμένην ἀριστερόθεν, διὰ τὰ φανερώσῃ τὰς χιλιάδας.

258. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀριθμητικὰ σημεῖα εἶχον τὰ ἑξ ταῦτα γράμματα I, II, Δ, Η, Χ, Μ. Σημαίνει δὲ τὸ μὲν I ἕνα, τὸ δὲ II πέντε, τὸ δὲ Δ δέκα. τὸ δὲ Η ἑκατόν, τὸ δὲ Χ χίλια, τὸ δὲ Μ μύρια. Ἐμπερικλειόμενα δὲ τὸ Δ, Η, Χ καὶ Μ εἰς τὸ II, σημαίνουσι τὸν διὰ πέντε πολλαπλασιασμὸν αὐτῶν. Ἐκθέτονται δὲ ἐνταῦθα τὰ ἀριθμητικὰ ταῦτα σημεῖα τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀθηναίων μετὰ τῶν ἀντιστοιχούντων ἀραβικῶν.

1—ἁ—I	45—ιε—ΔΠ	200—σ'—HH
2—β'—II	46—ις'—ΔΠΙ.	300—τ'—HHH.
3—γ'—III	47—ιζ'—ΔΠΙΙ.	400—υ'—HHHH.
4—δ'—IIII	48—ιη'—ΔΠΙΙΙ.	500—φ'—[H]
5—ε'—H	49—ιθ'—ΔΠΙΙΙΙ.	600—χ'—[H]H.
6—ς'—III.	20—κ'—ΔΔ	700—ψ'—[H]HH.
7—ζ'—ΠΙΙ.	30—λ'—ΔΔΔ	800—ω'—[H]HHH.
8—η'—ΠΙΙΙ.	40—μ'—ΔΔΔΔ	900—Ϟ—[H]HHHH.
9—θ'—ΠΙΙΙΙ.	50—ν'—[Δ]	4000—α—X.
40—ι—Δ.	60—ξ'—[Δ]Δ	2000—β—XX.
41—ια'—ΔΙ.	70—ο'—[Δ]ΔΔ	5000—ε—[X]
42—ιβ'—ΔΙΙ	80—π'—[Δ]ΔΔΔ	6000—ς—[X]X.
43—ιγ'—ΔΙΙΙ	90—Ϛ'—[Δ]ΔΔΔΔ.	40000—μ—M.
44—ιδ'—ΔΙΙΙΙ	400—ρ'—H.	20000—κ—MM.

§. λζ'. Ἀντωνυμία.

259. Ἐν πάσῃ ὀμιλίᾳ τρία τινὰ θεωροῦνται, ὁ λαλῶν δὲ πρὸς ὃν ἀποτείνεται ὁ λαλῶν, καὶ ὁ περὶ οὗ γίνεται ὁ λόγος. Τὰ τρία ταῦτα ὀνομάζονται π ρ ὁ σ ω π α, ἤγουν, π ρ ὦ τ ο ν ὁ λαλῶν, δ ε ὑ τ ε ρ ο ν δὲ πρὸς ὃν ἀποτείνεται τὸ πρῶτον, καὶ τ ρ ί τ ο ν τὸ ἀντικείμενον τοῦ λόγου.

260. Αἱ λέξεις, δι' ὧν ὀρίζονται τὰ πρόσωπα, λέγονται ἄ ν τ ω ν υ μ ί α ι (119) π ρ ο σ ω π ι κ α ῖ, αἵτινες εἶνε οὐσιαστικά ἰδιόκλητα, καὶ δὲν ἔχουσι κατάληξιν διακριτικὴν γένους, ἐκτὸς τῆς τοῦ

γ'. προσώπου, ἥτις ἔχει ἰδιαιτέραν πληθ. ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατὴν τῶν οὐδετέρων, ὅμως καὶ αὐτὴν σπανίως ἀπαντωμένην.

261, Κλίνοται δὲ αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον:

ἀ. π ρ ο σ β'. π ρ ο σ. γ'. π ρ ο σ.

Ἐ ν ι κ.

ἐγώ,	σύ.	=
ἐμοῦ καὶ μου,	σοῦ,	οὗ
ἐμοὶ καὶ μοι.	σοί,	οἱ
ἐμὲ καὶ με.	σέ.	ἐ.

Π λ η θ.

ἡμεῖς.	ὑμεῖς,	σφεῖς, οὐδ. σφέα;
ἡμῶν,	ὕμῶν,	σφῶν,
ἡμῖν,	ὕμῖν,	σφίσιν,
ἡμᾶς.	ὕμᾶς	σφεῖς, οὐδ. σφέα.

Δ υ ῖ κ.

νῶτ καὶ νώ,	σφῶι καὶ σφῶ,	σφῶς καὶ σφῶ.
νῶν καὶ νῶν.	σφῶν καὶ σφῶν.	σφῶν.

ΣΗΜ. Αἱ ἐγκλιτικαὶ ἀντωνυμίαι ἐσημειώθησαν ἥδη (51).—Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι προσλαμβάνουσι τὸν περιοριστικὸν γ ε πρὸς ἔμφασιν, καὶ τότε τὰ ἐνικά τοῦ ἀ. προσώπου ἀναδιβάζουσι καὶ τὸν τόνον, οἶον, ἔ γ ω γ ε κτλ.—Ἡ τοῦ γ'. προσ. ἐνικὴν ὀνομαστικὴν δὲν ἔχει, καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς σπανίως ἀπαντᾷται, ἀλλὰ καὶ τότε ἐπ' αὐτοπαθείας.—Τὰ πληθ. περισπῶνται πλὴν τοῦ σφίσιν· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἐνικὴ γενικὴ καὶ ἡ δυϊκὴ γενικὴ καὶ δοτικὴ, πλὴν τῆς τοῦ γ'. προσ. σ φ ῶ ῖ ν.

262. Θέλοντες δὲ νὰ φανερώσωμεν, ὅτι ἀντικείμενόν τι εἶνε κτῆμα προσώπου τινός, σχηματίζομεν ἐπίθετα ἀπὸ τῶν γενικῶν τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ἐπισυναπτόντες εἰς μὲν τὰς ἐνικάς τὴν κατ' ἀρχαίαν ο ς, εἰς δὲ τὰς δυϊκάς καὶ πληθυντικάς τὴν τ ε ρ ο ς, ἀφ' οὗ ἀποκόψωμεν ἐκείνων τὴν ἐδικὴν τῶν, οἶον,

ἐνικ. ἐμοῦ-ἐμ. ὅς-ή-όν.

δυϊκ. νῶν-νωτ' τ ε ρ ο ς-τ έ ρ α-τερον.

πληθ. ἡμέων-ἡμέτερο ς-τέ ρ α-τερον,

ἐνικ. σοῦ-σός-σή-σόν.

δυϊκ. σφῶν-σφῶτ' τ ε ρ ο ς-τέ ρ α-τερον

πληθ. ὑμέων-ὕμέτερο ς-τέ ρ α-τερον.

ἐνικ. οὗ (ἐο)-έός-ἐή-έόν.

πληθ. σφέων-σφέτερο ς-τέ ρ α-τερον.

πρωτοπρόσωποι.

δευτεροπρόσωποι.

τριτοπρόσωποι.

263. Ἐκτὸς δὲ τῶν κυρίων τούτων ἀντωνυμιῶν εἶνε καὶ ἄλλα ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται ἀντωνυμίαι· διότι ἀντὶ ὀνομάτων μεταχειριζόμεθα αὐτάς, ὅταν θέλωμεν.

1) Νὰ δεῖξωμεν, καὶ λέγονται δ ε ι κ τ ι κ α ῖ, οἶον, ο ὕ τ ο ς,

ἔκ εἰνος, ὁ δ δ ε.

2) Νὰ ἀναφέρωμεν τὸν λόγον εἰς τι, περὶ οὗ ἀνωτέρω ἔγεινεν, ἢ ἀμέσως κατωτέρω γίνεται λόγος, καὶ νὰ συνδέσωμεν τοῦτον μὲ ἐκεῖνον, καὶ λέγεται ἀναφορικὴ ἢ ἀναφορικὸς συνδεσμικὴ, οἶον, ὁ δ ε.

3) Νὰ ὀρίσωμεν ἢ νὰ ἐπαγαλάθωμεν ἀντικείμενόν τι, καὶ λέγεται ὀριστικὴ ἢ ἐπιναληπτικὴ, οἶον, αὐτό ε.

4) Νὰ φανερώσωμεν αὐτοπάθειαν ἢ ἀλληλοπάθειαν, καὶ λέγεται αὐτοπαθὴς ἢ ἀλληλοπαθὴς, οἶον, ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἐαυτοῦ, ἀλλήλων.

5) Νὰ ἐρωτήσωμεν περὶ τίνος, καὶ λέγεται ἐρωτηματικὴ, οἶον, τίς-τὶ.

6) Νὰ ἀναφέρωμέν τι ὀριστως, καὶ λέγεται ὀριστικός, οἶον, τίς.

7) Νὰ ἀρνηθῶμεν ἢ νὰ ἀπχορεύσωμέν τι, καὶ λέγεται ἀρνητικὴ, ἀπαγορευτικὴ, οἶον, οὐτίς, οὐδεὶς, μή-τις, μὴδεὶς.

8) Νὰ ἐπιμερίζωμεν, καὶ λέγεται ἐπιμεριστικὴ, οἶον, ἔτερος, ἄλλος.

9) Νὰ συναναφέρωμέν τινα ἔχοντα σχέσιν πρὸς ἄλληλα, καὶ λέγεται συσχετικὴ, οἶον, τόσος, τοσοῦτος, ἅσος, ὁ πόσος.

264. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε.

1) Οὗτος, τοῦτος, τούτω, τοῦτον, ὦ οὗτος. Οὗτοι, τούτων, τούτοις, τούτους. Τούτω, τούτοις.—Αὕτη, ταύτης, ταύτη, ταύτην, ὦ αὕτη. Αὗται, τούτων, ταύταις, ταύτας. Ταύτα, ταύταις.—Τοῦτο, τοῦτου, τούτω, τοῦτο. Ταῦτα, τούτων, τούτοις, ταῦτα. Τούτω, τούτοις.

2) Ὅδε, ἥδε, τόδε.

3) Ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο

ΣΗΜ. α'. Ἡ ὁδε εἶνε τὸ ἄρθρον μετὰ τοῦ ἐγκλιτικοῦ δὲ (51).

ΣΗΜ. β'. Ἡ οὗτος-αὕτη-τοῦτο ὡσαύτως εἶνε τὸ ἄρθρον δ-ή-τὸ μετὰ τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως υτ ο-ς-υτ η-υτ ο, πρὸ τῆς ὁποίας τὸ καταληκτικὸν ἐκείνου τρέπεται εἰς ο, ἐάν ᾔνε ο, ου, ω, οι, ἢ εἰς α, ἐάν ᾔνε η, οἶον, δ-οῦτος, ἡ-αὕτη, τ-ὸ-τοῦτο.

ΣΗΜ. γ'. Ἡ δεικτικὴ ἐπιτείνεται, προσλαμβάνουσα, τὸ ὁποῖον λέγεται προσχηματισμός, ἐκχρούει τὸ πρὸ αὐτοῦ ε, ο, α, καὶ ὀξύνεται, οἶον, οὗτος-οῦτοςί, αὕτη-αὕτηί, τοῦτο-τοῦτί, ταῦτα-ταύτι, ὁδε-ὁδέι κτλ.—Τὴν κλητ. ὦ οῦτος, ὦ αὕτη, μεταχειρίζονται, ἀποτεινόμενοι πρὸς τινα, τοῦ ὁποίου ἢ δὲν εἰξεύρουσι τὸ ὄνομα, ἢ δὲν θέλουσι νὰ τὸ ὀνομάσωσιν.

265. Ἀναφορικὴ ἢ ἀναφορικοσυνδεσμικὴ εἶνε μόνον ἡ ὁς, ἡ, ὅ. Αὕτη ἐπιτείνεται.

1) Προσλαμβάνουσα τὸ ἐγκλιτικὸν πὲρ (51), καὶ τότε κλίνεται ὁμαλῶς κατὰ τὴν β'. καὶ ἀκλίσιν, τὸ δὲ π ἐρ μένει προσῆρτημένον

εἰς πάσας τὰς πτώσεις, οἶον, ὁ ς π ε ρ-ο ὕ π ε ρ, ἢ π ε ρ-ῆ ς π ε ρ, ὅ π ε ρ-ο ὅ π ε ρ, κτλ.

2) Προσλαμβάνουσα τὴν ἐγκλιτικὴν ἀόριστον ἀντωνυμίαν· ἀλλὰ τότε κλίνεται ἀδικιρέτως ἐκάστη κατὰ τὴν ἰδιαιτέραν ἐαυτῆς κλίσιν. οἶον, ὁ ς τ ι ς-ο ὕ τ ι ν ο ς-ῶ τ ι ν ι' ἢ τ ι ς-ῆ ς τ ι ν ο ς, κτλ. ὅ τ ι-ο ὕ τ ι ν ο ς, κτλ.

ΣΗΜ. α. Μεταξὺ τοῦ ὅ τι συνειθίζουσιν οἱ ἀρχαιότεροι νὰ γράφωσιν ὑποδιαστολὴν (ὅ, τι,) διὰ νὰ διακρίνηται ἀπὸ τοῦ συνδέσμου ὅτι· ἀλλ' οἱ νεώτεροι τὸ γράφουσι δι' ἑως αὐτῆς, ἀλλὰ κατὰ διάστασιν (ὅ τι).

ΣΗΜ. β'. Τὸ ὅ ς τ ι ς καὶ ὅ τι ἔχουσι γεν. ὅ τ ο υ καὶ δοτ. ὅ τ η. Τὸ οὐδέτ. ἔχει πληθ. ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν ἄ τ τ α. Εὐρίσκεται δὲ καὶ πληθυντ. γεν. ὅ τ ω ν καὶ δοτ. ὅ τ ο ι ς τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου, πλην εἶνε σπάνιαι.

266. Ὅριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία εἶνε μόνον ἡ α ὕ τ ὅ ς α ὕ τ ῆ α ὕ τ ὅ, ἥτις κλίνεται ὁμαλῶς.

ΣΗΜ. Αὕτη πολλάκις, συντασσομένη μετὰ ἄρθρου, κινεῖται (105. 406. Σημ. α.) καὶ τὸ οὐδέτερον καταλήγει εἰς ο ἦ ο ν' τ α ὕ τ ὅ (227) καὶ τ α ὕ τ ὅ ν.

267. Πρὸς ἔμφασιν συνάπτεται ἡ ὀριστικὴ εἰς τὰς προσωπικὰς, τῶν ὁποίων αἱ πλάγια, ἐκφερόμεναι συνθέτως, ὀνομαζόνται α ὕ τ ο π α-θ ε ῖ ς, ὡς χρήσιμοι πρὸς δῆλωσιν, ὅτι αὐτὸς ὁ ἐνεργῶν πάσχει. Παρὰ δειγμάτα τοῦ σχηματισμοῦ εἶνε ταῦτα·

α. π ρ ὅ ς.

β'. π ρ ὅ ς.

γ'. π ρ ὅ ς.

Ἐ ν ι κ.

γεν. ἐμαυτ οὔ-ῆς,

δοτ. ἐμαυτ ῶ-ῆ,

αἰτ. ἐμαυτ ὄν-ῆν.

σεαυτ οὔ-ῆς,

σεαυτ ῶ-ῆ,

σεαυτ ὄν-ῆν.

ἐαυτ οὔ-ῆς-οὔ.

ἐαυτ ῶ-ῆ-ῶ.

ἐαυτ ὄν-ῆν-ό.

Π λ η θ.

γεν. ἐαυτ ὦν, δοτ. ἐαυτ οῖς-αῖς-οῖς, αἰτ. ἐαυτ οὓς-άς-ά.

ΣΗΜ. α. Τὸ ε τῆς σεαυτοῦ καὶ ἐαυτοῦ εἶνε ἐκ τῆς σ ἐ ο καὶ ἐ ο γενικῆς, ἀλλὰ πολλάκις καὶ τοῦτο συγκόπτεται, καθὼς τὸ τῆς ἐ μ ἐ ο, ἐξ ἧς τὸ ἐμαυτοῦ, καὶ τότε ἡ τριτοπρόσωπος αὐτοπαθῆς δασύνεται, οἶον, σαυτοῦ, αὐτοῦ κτλ.

ΣΗΜ. β'. Ἡ τοῦ α. καὶ β'. προσώπου αὐτοπαθῆς πληθ. ἐκφέρεται διηρημένως, οἶον, ἡμῶν αὐτῶν, ἡμῖν αὐτοῖς, ἡμᾶς αὐτοῖς· ὑμῶν αὐτῶν, ὑμῖν αὐτοῖς, ὑμᾶς αὐτοῖς· καὶ καθεξῆς· ἡ δὲ τοῦ τρίτου προσώπου συνθέτως μὲν ἐκλαμβάνεται πολλάκις καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν γενῶν, διηρημένη δὲ μόνον ἐπὶ τοῦ οὐδ. οἶον, σφῶν αὐτῶν, σφίσιν αὐτοῖς, σφᾶς αὐτοῖς καὶ σφέα αὐτά.

ΣΗΜ. γ'. Τοῦ α. καὶ β'. προσώπου εἶνε μόνον τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν ἐν χρήσει, τοῦ δὲ γ'. προσώπου καὶ τὸ οὐδέτερον.

268. Ἡ μεταξὺ δύο ἢ περισσοτέρων ἀμειβαλὰ ἐνέργεια λέγεται ἀ λ λ η λ ο π ᾶ θ ε ι α, καὶ δηλοῦται διὰ τῆς ἀ λ λ η λ ο π α θ ο ὤ ς λεγομένης ἀντωνυμίας, ἥτις κλίνεται οὕτως·

Π λ η θ.

ἀρσ. ἀλλήλων-ἀλλήλοισι-ἀλλήλους.

θηλ. ἀλλήλων-ἀλλήλαις-ἀλλήλας.

οὐδ. ἀλλήλων-ἀλλήλοις-ἄλληλα.

Δ υ ῖ κ,

ἄρσ. καὶ οὐδ γεν. καὶ δοτ. ἀλλήλων. αἰτ. ἀλλήλω.

θηλ. ἀλλήλαιν, » ἀλλήλα.

ΣΗΜ. Ἀὕτη γίνεται ἀπὸ τῆς ἐπιμεριστικῆς ἅ λ λ ο ς, κατὰ παρένθεσιν τῆς συλλαβῆς λ η, καὶ ἰσοδυναμεῖ μετὰ ἅ λ λ ο ι ἅ λ λ ω ν καὶ καθέξῃς.

269. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε τ ῖ ς, π ό τ ε ρ ο ς, π ο ῦ ο ς, π ό σ ο ς, π η λ ί κ ο ς, π ό σ τ ο ς· καὶ κλίνονται πᾶσαι ὡς ἐπίθετα ὁμαλά. Μόνον σημειώσεως ἄξιον ἐνταῦθα εἶνε τοῦτο.

1) Ὅτι ἡ τίς παντοῦ τονίζεται ἐπὶ τῆς ῥίζικῆς συλλαβῆς.

2) Ὅτι τὸ ἄρσενικὸν καὶ οὐδέτερον ἔχει γενικ. τ ῖ ν ο ς καὶ τ ο ῦ, δοτ. τ ῖ ν ι καὶ τ ῶ.

3) Ὅτι τὰ τ ο ῦ καὶ τ ῶ προφέρονται ἐντονώτερα παρὰ τὰ ὁμόφωνα των ἄρθρα.

270. Ἀόριστος εἶνε ἡ τ ῖ ς-τ ῖ, καὶ δ ε ῖ ν α, περὶ τῶν ὁποίων σημειωτέον·

α.) Ὅτι ἡ τ ῖ ς καὶ τ ῖ

1) Κλίνεται ὁμαλῶς κατὰ τὴν γ'. κλίσιν.

2) Παντοῦ τονίζεται ἐπὶ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως.

3) Ἐγκλίνεται.

4) Ἐχει γενικὴν τ ῖ ν ο ς καὶ τ ο ῦ, δοτ. τ ῖ ν ι καὶ τ ῶ.

5) Ἡ οὐδέτερά τι ἔχει πληθ. ὄνομ. καὶ αἰτ. τ ῖ ν ἅ καὶ ἄ τ τ α.

β.) Ὅτι ἡ δ ε ῖ ν α παλλάκις ἀπαντᾷται ἄκλιτος, παλλάκις δὲ καὶ κλίνεται οὕτως· ὁ, ἡ, τὸ, δ ε ῖ ν α, γεν. δ ε ῖ ν ο ς, δοτ. δ ε ῖ ν ι, καὶ αἰτ. δ ε ῖ ν α. Πληθ. δ ε ῖ ν ε ς-δ ε ῖ ν ω ν-δ ε ῖ ν α ς.

271. Παρὰ τὰς προσημειωθείσας (253, 254) ἀρνητικὰς καὶ ἀπαγορευτικὰς ἀντωνυμίας εἶνε καὶ αἱ ἐκ τοῦ ο ὑ δ έ, μ η δ έ καὶ τῆς μεριστικῆς ε ἕ τ ε ρ ο ς σύνθετοι, οἷον, ο ὑ δ έ τ ε ρ ο ς, μ η δ έ τ ε ρ ο ς. Καὶ αὗται κλίνουσι μόνον τὸ τελευταῖον συνθετικὸν μέρος κατὰ τὰ ἀπλά.

272. Ἐπιμεριστικαὶ εἶνε ἡ ε ἕ τ ε ρ ο ς, ε ἕ χ ἁ τ ε ρ ο ς, ε ἕ κ α σ τ ο ς, ἅ λ λ ο ς, αἵτινες κλίνονται ὁμαλῶς.

ΣΗΜ. Περὶ τῆς ε ἕ τ ε ρ ο ς, ἐνάρθρως ἐκφερομένης, ἰδὲ 106. Σημ. α.

273. Αἱ συσχετικαὶ εἶνε ἐρωτηματικαί, δεικτικαί, ἀναφορικαὶ καὶ ἀόριστοι, καὶ πᾶσαι κλίνονται ὁμαλῶς. Σημειωτέον δέ, ὅτι ἡ συσχετικὴ δεικτικὴ προσλαμβάνει·

1) Τὴν παραγωγικὴν κατάληξιν τῆς δεικτικῆς (264, Σημ. β.), καὶ τότε τονίζεται ἐπ' αὐτῆς.

2) Τὸ ἐγκλιτικὸν δὲ (51), καὶ τότε τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης.

Ἐ ρ ω τ. Ἀ ό ρ. Δ ε ι κ τ Ἀ ν α φ.

πόσος. ποσόρ. τόσος, ὅσος

Περὶ ῥήματος:

		τοσόςδε,	ἐπόσος.
		τοσοῦτος.	
ποῖος:	ποιός:	τοῖος,	οῖος,
		τοιόςδε,	ἐποῖος.
		τοιούτος	
τηλίκος:	ήλίκος:	τηλίκος,	ήλίκος.
		τηλικόςδε,	
		τηλικούτος.	

ΣΗΜ. Αἱ διὰ τοῦ τ ι ς ἤ π ε ρ έπιτεταμένα ἀναφορικαί (265), καὶ τῶν συσχετικῶν αἱ ἀναφορικαί, προσλαμβάνουσι τὰ μόρια ο ὕ ν, δ ή, πο τε, δ ή-πο τε, δ η πο το ὕ ν, καὶ τότε αὐτὰ τονίζονται, οἷον, ὁ πο ι ο σο ὕ ν, ὁ πο ι ο σ δ ή πο τε-ὁ πο ι ο σ δ η πο το ὕ ν, ὁ σ πε ρ ο ὕ ν, ὁ σ πε ρ-δ ή πο τε, ὁ πο σ ο σο ὕ ν, ὁ σ ο σ δ ή πο τε, κτλ.

§. λή. Περὶ ῥήματος.

274. Πρὸς ἀπαρτισμὸν πάσης προτάσεως (6) χρειάζονται τρεῖς μάλιστα λέξεις

4. Ὑ πο κ ε ί μ ε ν ο ν, πρόσωπον δηλαδὴ ἢ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὑπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ νοός.

2) Κ α τ η γ ο ρ ο ὕ μ ε ν ο ν, δηλαδὴ ποιότης ἢ ιδιότης τὴν ὁποίαν ὁ νοῦς κατηγορεῖ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου, ἤγουν, λέγει ὅτι ὑπάρχει ἐν τῷ ὑποκειμένῳ.

3) Σ ὕ ν δ ε σ μ ο ς, ῥήμα δηλαδὴ οὐσιαστικὸν ἢ ὑπαρκτικόν, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς συνδέει τὴν ποιότητα ἢ ιδιότητα μετὰ τοῦ ὑποκειμένου. οἷον, τὸ ῥόδον ἔ σ τ ι ν εὐώδες (143, 147).

275. Τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ σύνδεσμος συγχωνεύονται εἰς μίαν λέξιν, καὶ οὕτω προκύπτει τὸ λεγόμενον κ α τ η γ ο ρ η μ α τ ι κ ὸ ν ῥ ῆ μ α, οἷον, τὸ δένδρον ε ὕ ω δ ι ᾶ ζ ε ι (145).

276. Τὸ κατηγορηματικὸν ῥήμα φανερώνει, ὅτι τὸ ὑποκείμενον

4) Ἐνεργεῖ ἢ μεταβιβάζει τὴν ἐνέργειάν του εἰς ἀντικειμένον τι, ἤγουν εἰς ἄλλο τι ἐκτὸς ἑαυτοῦ, καὶ λέγεται ε ν ε ρ γ η τ ι κ ὸ ν ἢ μ ε τ α β α τ ι κ ὸ ν.

2) Δέχεται εἰς ἑαυτὸ τὴν ἐξ ἄλλου ἀντικειμένου προερχομένην ἐνέργειαν, ἤγουν πάσχει, καὶ λέγεται π α θ η τ ι κ ὸ ν.

3) Εὐρίσκεται ἐν τινι καταστάσει, καὶ ἐπομένως δὲν εἶνε οὔτε τὸ ἐν οὔτε τὸ ἄλλο ἐκ τῶν δύο προηγουμένων, καὶ δι' αὐτὸ λέγεται ο ὕ δ έ τ ε ρ ο ν.

4) Αὐτὸ ἐνεργεῖ καὶ αὐτὸ πάσχει, καὶ δι' αὐτὸ λέγεται μ έ σ ο ν ἢ γουν

ὁ δίκαιος τιμᾷ τὴν ἀρετὴν.

ἡ ἀρετὴ τιμᾶται ὑπὸ τοῦ δικαίου.

ὁ δίκαιος τιμᾶται διὰ τὴν ἀρετὴν.

ὁ δίκαιος ζῇ μετὰ συνειδήσεως ἡσύχου.

277 Τοῦ ῥήματος ἡ τοιαύτη ιδιότης λέγεται διὰ θ ε σ ι ς (117). Ἐπομένως τῶν ῥημάτων αἱ διαθέσεις εἶνε τέσσαρες, ἐ ν ε ρ γ η τ ι κ ή, πα θ η τ ι κ ή, ο ὐ δ ε τ έ ρ α καὶ μ έ σ η.

278. Τὸ ῥήμα, διὰ νὰ ἐκφράζῃ τὰς διαθέσεις ταύτας τοῦ ὑποκειμένου, ἔχει καταλήξεις διαφόρους, τὰς ὁποίας συμπεριλαμβάνοντες ὀνομάζουσι φ ω ν ά ς ἤγουν,

φ ω ν ή ν ἐ ν ε ρ γ η τ ι κ ή ν, οἶον, γ ρ ά φ ω, δέ δ ω μ ι.

φ ω ν ή ν πα θ η τ ι κ ή ν, οἶον, γ ρ ά φ ο μ α ι, δέ δ ο μ α ι.

ΣΗΜ. Τὴν μέσην διάθεσιν ἐκφράζουσι τὰ ῥήματα διὰ τῆς παθητικῆς φωνῆς, τὴν δὲ οὐδετέραν διὰ τῆς ἐνεργητικῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ τῆς μέσης.

279. Τὸ ῥήμα διὰ καταλήξεων ἐκφράζει· προσέτι·

1) Τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὑποκειμένου (126, α), οἶον γ ρ ά ρ ε ι, γ ρ ά φ ο υ σ ι, γ ρ ά φ ε τ ο ν.

2) Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ (259) οἶον, γ ρ ά φ ω, γ ρ ά ρ ε ι ς, γ ρ ά φ ε ι.

3) Τὸν χρόνον (126, έ.) ἢ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν τὸ ὑποκείμενον ἔχει τὴν δεῖνα διάθεσιν, οἶον, γ ρ ά φ ω, γ έ γ ρ α φ α, γ ρ ά ψ ω.

280. Ἀριθμοὶ εἶνε τρεῖς· ἐ ν ι κ ό ς, οἶον, γ ρ ά φ ο μ α ι· π λ η θ υ ν τ ι κ ό ς, οἶον, γ ρ α φ ό μ ε θ ά· δ υ τ ι κ ό ς, οἶον, γ ρ α φ ό μ ε θ ο ν.

281. Πρόσωπα εἶνε τρία· π ρ ῶ τ ο ν, οἶον, γ ρ ά φ ω· δ ε ύ τ ε ρ ο ν, οἶον, γ ρ ά φ ε ι ς· τ ρ ί τ ο ν, οἶον, γ ρ ά φ ε ι.

282. Χρόνοι εἶνε ἕξ.

1) Ἐ ν ε σ τ ώ ς, ὅστις φανερώνει, ὅτι τὸ ὑποκείμενον τὸρα ἔχει τὴν δεῖνα διάθεσιν, οἶον, γ ρ ά φ ω.

2) Μ έ λ λ ω ν, ὅστις φανερώνει, ὅτι τὸ ὑποκείμενον μέλλει νὰ ἔχῃ τὴν δεῖνα διάθεσιν, οἶον, γ ρ ά ψ ω (θά γ ρ ά ψ ω).

3) Π α ρ α κ ε ί μ ε ν ο ς, ὅστις φανερώνει, ὅτι τὸ ὑποκείμενον δὲν ἔχει πλέον τὴν δεῖνα διάθεσιν, πλὴν τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς παράκειται εἰς τὸν παρόντα καιρὸν· οἶον, γ έ γ ρ α φ α (ἔχω γ ρ ά ψ ει).

4) Π α ρ α τ α τ ι κ ό ς, ὅστις φανερώνει, ὅτι τὸ ὑποκείμενον εἶχε τὴν δεῖνα διάθεσιν, καθ' ὃν καιρὸν ἐγείνεν ἢ ἐγίνετό τι, οἶον, ἔ γ ρ α φ ο ν.

5) Ὑ π ε ρ σ υ ν τ ε λ ι κ ό ς, ὅστις φανερώνει, ὅτι τοῦ ὑποκειμένου ἡ διάθεσις παρῆλθε πρὸ ἄλλου πράγματος, τὸ ὅποion εἶνε ἤδη περσμένον, οἶον, ἔ γ ε γ ρ ά φ ε ι ν (εἶχα γ ρ ά ψ ει).

6) Ἀ ό ρ ι σ τ ο ς, ὅστις ἀπολύτως καὶ ἀσχετῶς φανερώνει, ὅτι τοῦ ὑποκειμένου ἡ διάθεσις συνέβη ἐν καιρῷ, ὅστις παρῆλθεν ἤδη, οἶον, ἔ γ ρ α ψ α,

283. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος διαιροῦνται εἰς ἀρχικοὺς καὶ παρχομένους. Ἐκαστος δὲ παραγόμενος γίνεται ἀπὸ ἀρχικοῦ, τοῦ ὁποίου ἔχει καὶ τὴν χρονικὴν ῥίζαν, οἶον,

Ἐνεστ. γ ρ ά φ ω, Παρχ. γ έ γ ρ α φ α, Μέλλ. γ ρ ά ψ ω.

Παρχτ. ἔ γ ρ α φ ο ν, Ὑπερσ. ἐ γ ε γ ρ ά φ ε ι ν, Ἀόρ. ἔ γ ρ α ψ α.

ΣΗΜ. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει τοῦ μέλλοντος καὶ ἀορίστου καὶ ἄλλον τύπον, ὅστις λέγεται δ ε ὑ τ ε ρ ο ς, ἀλλὰ δὲν διαφέρει τοῦ πρώτου κατὰ τὴν σήμασιαν.—Ἐν δὲ τῇ παθητικῇ φωνῇ ἔχει καὶ τρίτον μέλλοντα, ὅστις λέγεται Μετ' ὁ λ ἰ γ ο ν μ ε λ λ ω ν, οἷον, γ ε γ ρ ᾶ ψ ο μ α ι.

284. Ἡ διάθεσις τοῦ ῥήματος ἐν πᾶσι τοῖς ἀριθμοῖς καὶ χρόνοις καὶ προσώποις ἐκφράζεται κατὰ διαφόρους τρόπους, οἵτινες ἐν τῇ γραμματικῇ ὀνομάζονται ε γ κ λ ἰ σ ε ι ς. Εἶνε δὲ αὗται.

1) Ὁ ρ ι σ τ ι κ ή, ἥτις ἐκφράζει τὴν διάθεσιν ὠρισμένως, οἷον, Ὁ σοφὸς νοῦς, ὥσπερ χρυσοῦς, βάρος ἔ χ ε ι μέγιστον.

2) Π ρ ο σ τ α κ τ ι κ ή, ἥτις ἐκφράζει τὴν διάθεσιν προστακτικῶς ἐκ μέρους τοῦ λαλοῦντος, οἷον, Τοὺς μὲν γονεῖς σέ β α υ, τὸν δὲ θεὸν τ ῖ μ α.—Μηδένᾳ πρὸ τελευτῆς μ α κ ᾶ ρ ι ζ ε.

3) Ε ὑ κ τ ι κ ή, ἥτις ἐκφράζει τὴν διάθεσιν, ὡς ἐπιθυμητὴν εἰς τὸν λαλοῦντα ἢ καὶ δυνατὴν νὰ γένῃ, οἷον, Ταιούτος γίγνου περὶ τοὺς γονεῖς, οἷους ἂ ν ε ὑ ξ α ι ο περὶ σεαυτὸν γενέσθαι τοὺς σεαυτοῦ παῖδας.

4) Ὑ π ο τ α κ τ ι κ ή, ἥτις ἐκφράζει τὴν διάθεσιν ὡς ὑποτασσόμενην εἰς τι προηγούμενον ἢ ἐπιφερόμενον, δίχως τοῦ ἀπορίου ὁ λόγος εἶναι ἀτελής, οἷον, Ἀριστα χρῆση τοῖς φίλοις, ἂ ν μ ῇ π ε ρ ι μ έ ν η ς τὰς παρ' ἐκείνων δεήσεις, ἀλλ' αὐτεπάγγελτος ἐν τοῖς καιροῖς βοηθῆς.

5) Ἀ π α ρ έ μ φ α τ ο ς, ἥτις ἐκφράζει ἀπλῶς τὴν διάθεσιν μὴ παρεμφερίνουσα πρόσωπον μηδὲ ἀριθμὸν, οἷον, Ὁμοίως αἰσχρὸν νόμιζε τὸ μηδένᾳ φίλον ἔ χ ε ι ν, καὶ πολλοὺς ἐταίρους μ ε τ α λ λ ᾶ τ τ ε ι ν.

ΣΗΜ. Μετὰ τῶν ἐγκλίσεων ἐχρειάζετο νὰ συγκαταλέγεται καὶ ἡ μετοχή (120), ὡς ῥῆμα μετ' ἐπιθετικῆς καταλήξεως (223, 224). Διὸ ἕκαστος τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος λαμβάνει καὶ τὴν ἐπιθετικὴν κατάληξιν, καὶ σχηματίζει μετοχὴν.

285. Ἐκαστον ῥῆμα ἔχει δύο συστατικὰ μέρη, τὴν ρίζαν, ἡ ὁποία ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος, καὶ τὴν καταλήξιν, ἡ ὁποία ἐκφράζει τὴν διάθεσιν, τὸ πρόσωπον, τὸν ἀριθμὸν, τὴν ἐγκλίσιν, τὸν χρόνον· ἤγουν, τοῦ λ ὕ ω καὶ λ υ θ η σ ο ῖ μ ε θ α τὸ μὲν λ υ εἶνε ρίζα, τὸ δὲ ω καὶ θ η σ ο ῖ μ ε θ α εἶνε καταλήξεις.

286. Ὅταν συζεύγωμεν τὰς καταλήξεις μετὰ τῆς ρίζης, καὶ ἀπαγγέλλωμεν αὐτὰς κατὰ σειρὰν, τότε κλίνομεν ἢ σχηματίζομεν τὸ ῥῆμα. Ὡς βᾶσιν δὲ τῶν καταληκτικῶν μεταβολῶν, ὅσων εἶνε τὸ ῥῆμα ἐπιδεικτικόν, θέταται τὸ ᾱ. πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ γραμματικῇ ὀνομάζεται τοῦτο θ έ μ α.

237. Τὸ θέμα λέγεται β α ρ ὕ τ ο ν ο ν, ἔὰν ᾦνε ω ἄτονον, οἷον, λ έ γ ω· συνηρημένον ἢ περὶ σ π ῶ μ ε ν ο ν, ἔὰν ᾦνε ω ἐκ συναίρεσεως καὶ περισπᾶται, οἷον, ᾱ γ α π ᾶ ω-ῶ· εἰς μ.ι., ἔὰν ᾦνε μ.ι., οἷον, τ ῖ θ η μ.ι.

288. Τὰ βρώσιμα ἔχουσι μίαν συζυγίαν, τὰ περισπώμενα τρεῖς, καὶ τὰ εἰς μὲ τέσσαρας.

289. Ἡ ἐγκλισις, ἡ διάθεσις, ὁ ἀριθμὸς, τὸ πρόσωπον, ὁ χρόνος, τὸ θέμα καὶ ἡ συζυγία λέγονται πα ρ ε π ό μ ε ν α τοῦ ῥήματος.

290. Διὰ τὰ σχηματίζωμεν δὲ (286) ῥήμα ὅποιονδήποτε, χρειάζεται νὰ εἰξεύρωμεν τὴν ῥίζαν, τὴν κατάληξιν, τὸν χαρακτῆρα, τὴν αὐξήσιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν. καὶ ἡ μὲν ῥίζα καὶ κατάληξις ἐξηγήθη ἤδη (285)· χαρακτῆρ δὲ εἶνε τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως γράμμα.

291. Ὅσα ῥήματα ἔχουσι χαρακτῆρα δύο σύμφωνα, ὅχι ἄφωνον πρὸ ἀμεταβόλου, καθὼς ρχ, λκ, μπ, ἐκεῖνα δὲν ἔχουσιν αὐτὸν πρωτόθετον, ἀλλὰ μεταβεβλημένον· ἔχουν τὰ μὲν

ἄρχ	ω	ἔλκ	ω	θέλγ	ω	κλάγγ	ω
ἀμέλγ	ω	ἔρπ	ω	κάρφ	ω	λάμπ	ω
εἶργ	ω	θάλπ	ω			μέλπ	ω

ἔχουσι χαρακτῆρα πρωτόθετον, καὶ εἶνε δμαλά. τὰ δὲ

πράσσ	ω	τύπτ	ω	τέμν	ω	γνράσκ	ω
κράζ	ω	τίκτ	ω	ἀγγέλλ	ω	φράζ	ω κτλ.

δὲν ἔχουσι πρωτόθετον, καὶ ἐπομένως εἶνε ἀνόμαλα· ὁμοῦς εὐκόλως διὰ συστολῆς (89—91) ἀνευρίσκεται αὐτός, καὶ οὕτω συγκαταλέγονται μετὰ τῶν δμαλῶν οἷον,

πράσσ	ω	τύπτ	ω	τέμν	ω	γνράσκ	ω
πράγ	ω	τύπ	ω	τέμ	ω	γνρά	ω
κράζ	ω	τίκτ	ω	ἀγγέλλ	ω	φράζ	ω
κράγ	ω	τίκ	ω	ἀγγέλ	ω	φράδ	ω

ΣΗΜ. Εἰς ἀνέυρεσιν τοῦ πρωτοθέτου χαρακτῆρος τῶν τοιούτων συντείνουσι μάλιστα τὰ σύστοιχα αὐτῶν ὀνόματα οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα, οἷον, εὐπράγια—πράγω, (ἀπὸ τοῦ αἰολικοῦ κραύγω) κραυγή—κράγω, τύπος—τύπω, τέκνον (κατὰ συγκοπὴν ἀπὸ τοῦ τέκνον)—τέκω, γῆρας—γῆρα ος—γνράω, εὐφραδής—φράδω, τομή—τέμω, ἄγγελος—ἀγγέλλω.

292. Τὰ ῥήματα ὡς ἀπὸ τοῦ χαρακτῆρός των ὀνομάζονται·

1) Ἀ φ ω ν α ἢ ἄ φ ω ν ό λ η κ τ α, ὅσα ἔχουσι χαρακτῆρα ἄφωνον, οἷον, λείπω, ἄδω, λέγω.

2) Ὑ γ ρ ἰ ἢ ὕ γ ρ ό λ η κ τ α, ὅσα ἔχουσι χαρακτῆρα ὑγρόν, οἷον, νέμω, στέλλω, κρίνω, σπείρω.

3) Κ α θ α ρ ἰ ἢ φ ω ν η ε ν τ ό λ η κ τ α, ὅσα ἔχουσι χαρακτῆρα φωνῆεν, οἷον, λύω, φιλέω, τιμάω, χρυσόω.

§. λθ. Περὶ αὐξήσεως.

293. Ὁ παρτατικὸς, παρκαίμενος, ὑπερσυντελικὸς καὶ ἄοριστος λέγονται πα ρ ω χ η μ έ ν ο ι, διότι φανερῶνουν τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος παρελθοῦσαν, καὶ ἱ σ τ ο ρ ι κ ο ί, διότι αὐτοὺς μεταχειρίζομεθα ἱστοροῦντες τὰ ὅσα ἐγείναν.

294. Οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως προλαμβάνου-
σιν ἐν ἀρχῇ τῆς ῥίζης αὐξήσιν.

295. Ἡ αὐξήσις λέγεται·

1) σ υ λ λ α β ι κ ῆ, ἥτις εἶνε ε, τὸ ὅποιον προσθέτεται εἰς τὰ
ἀπὸ συμφώνου ἀρχίζοντα ῥήματα, οἶον, στέλλω, ἔσπελλον, ἔσταλκα,
ἑστάλκην, ἔστειλα.

2) χ ρ ο ν ι κ ῆ, ἥτις εἶνε τροπὴ τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνῆεν-
τος εἰς μακρόν· τρέπεται δὲ τὸ.

α	}	εἰς	}	η	}	οἶον	}	ἄκουω - ἤκουον.
ε				η				ἔλεω - ἤλέουν.
ο				ω				ὀρύσσω - ὤρυσσον.
αι				η				αἶρῶ - ἤρουν.
αυ				ηυ				αὐχῶ - ἠύχουν
ευ				ηυ				εὐχομαι - ἠύχόμην
οι				ηι				οἰκῶ - ἤκουν
ι				ι				ἰξέω - ἰξέουν.
υ				υ				ὕβριζω - ὕβριζον.

ΣΗΜ. α. Δὲν αὐξάνουσι 1) τὰ ἀρχίζοντα ἀπὸ η, ω, ου, ει, οἶον, ἤχω-ἤχουν, ὥθω-ὥθουν, οὐρῶ-οὐρουν, εἰκάω-εἰκάζον· 2) τέσσαρα ἀρχίζοντα ἀπὸ α βραχέος, οἶον, ἄω-ἄον, ἄλω-ἄλον, ἀηδίζομαι-ἀηδίζομην, ἀηθέσσω-ἀηθέσσουν· 3) τὸ οἰδάνω-οἰδάνων, οἰκουρῶ-οἰκούρουν καὶ τινες χρόνοι τοῦ εὐρίσκω· 4) τὰ ἐκ τοῦ οἶνος, οἷστρος, οἰωνός, οἷαζ σύνθετα ἢ παράγωγα, καὶ τινα ποιη-
τικά.

ΣΗΜ. β'. Τρέπεται εἰς εἰ τὸ ἀρκτικὸν ε τῶν ἐξῆς· ἔχω-εἶχον, εἶω-εἶλον, ἔρῳ-εἶρηκα, ἔθω-εἶθθα, ἐθίζω-ἐθίζον, ἐλίσσω-ἐλίσσον, ἐλκύω-ἐλκυον, ἔλκω-ἐλκον, ἔρπω-εἶρπον, ἐρπύζω-εἶρπυζον, ἐργάζομαι-εἶργαζόμην, ἐστι-
άω-εἰστίαν.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ἑορτάζω καὶ οἱ ὑπερσυντελυκοὶ τῶν ἀπὸ τοῦ εο ἀρχιζόντων παρακείμενων τρέπουσι τὸ ο εἰς ω, καὶ φυλάττουσι τὸ ἀρκτικὸν ε, οἶον, ἑορ-
τάζω-ἐώρταζον, ἑολπα-ἐώλπειν, ἑοικα-ἐώκειν.

ΣΗΜ. δ'. Ῥήματά τινα ἐν τισι χρόνοις ἀντὶ τῆς χρονικῆς λαμβάνουσι τὴν
συλλαβικὴν αὐξήσιν, εἰς τὴν ὁποίαν μεταβαίνει καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐνεστώ-
τος, οἶον, ἀλίσκω-ἐάλων, ἄγγυμι-ἐάγην. Ἐτι οἱ παρακείμενοι ἑοικα, ἑορ-
γα, ἑολπα, ἀπὸ τοῦ εἶκω (ὁμοιάζω), ἔργω, ἔλπω. Ἐτι καὶ τὸ ὠνέομαι, ὠ-
θέω, οὐρέω, ἐνίοτε.

ΣΗΜ. ε. Τὸ ὁράω, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ οἶνοχοεῖω καὶ ἀνοίγω ἔχουσι καὶ τὰς
δύο αὐξήσεις συγχρόνως, οἶον, ἐώραον, ἐφονοχόουν, ἠνέφξα. Τὸ βοῦλο-
μαι, δύνאμαι καὶ μέλλω πολλάκις τὴν συλλαβικὴν τρέπουσιν εἰς χρονικὴν αὐ-
ξήσιν, οἶον, ἐβουλόμην-ἠβουλόμην, ἐδυνάμην-ἠδυνάμην, ἐμελλον-ἠμελλον.

ΣΗΜ. ς'. Τὸ ρ μετὰ τὴν πρόσληψιν τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως διπλασιάζ-
εται, οἶον, ῥέω-ῥέρον.

296. Τὰ ἀπὸ προθέσεων σύνθετα ῥήματα αὐξάνουσιν ἔσωθεν, ἡ-
γουν μετὰ τὴν πρόθεσιν ἐν ἀρχῇ τῆς ῥίζης τοῦ ῥήματος, καὶ τὰ λη-
κτικὸν φωνῆεν τῶν προθέσεων ἐκθλίβεται, οἶον, πα ρ α λ α μ β ά ν ω
π α ρ ε λ ά μ β α ν ο ν, ά φ ο π λ ί ζ ω-ά φ ώ π λ ι ζ ο ν (ἀπὸ-ἐπλίζω).

ΣΗΜ. α. Ἡ πρὸ καὶ περὶ δὲν ἐκθλίβουσι τὸ ληκτικὸν αὐτῶν φωνῆεν, οἶον, περὶ ἐχ-ω-περι-ε-τ-χ-ον, περι-λα-μ-β-άν-ω-περ-ε-λ-ά-μ-β-αν-ον, περ-ο-ά-γ-ω-περ-ο-ή-γ-ον.

ΣΗΜ. β. Τῆς πρὸ τὸ μετὰ τοῦ ἀρχτικοῦ τῶν ῥημάτων εἰρνεῖται εἰς ου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου θέτεται καὶ ἡ κορωνίς, οἶον, περ-ο-έ-λ-ε-γ-ο-ν-περ-οὔ-λ-ε-γ-ον, περ-ο-έ-χ-ω-περ-οὔ-χ-ω.

297. Ὅσα ῥήματα παράγονται ἀπὸ ὀνομάτων συνθέτων μετὰ προθέσεως ἢ, παραγόμενα ἀπὸ ἀπλῶν, συνθέτονται μετὰ προθέσεως, ταῦτα αὐξάνουσι διττῶς.

1) Ἐξωθεν, ἤγουν ἐν ἀρχῇ τῆς προθέσεως, οἶον ἀντιδίκος-ἀ-ν-τ-ι-δ-ι-κ-ῶ-ή-ν-τ-ι-δ-ι-κ-ο-ν, ἐμπεδος-ἐ-μ-π-ε-δ-ῶ-ή-μ-π-έ-δ-ο-ν, προοίμιον-πρ-ο-ο-ι-μ-ι-ᾶ-ζ-ο-μ-α-τ-έ-πρ-ο-ο-ι-μ-ι-α-ζ-ό-μ-η-ν.

2) Ἐσωθεν ἤγουν ἐν ἀρχῇ τῆς ρίζης τοῦ ῥήματος μετὰ τὴν πρόθεσιν, οἶον, προφήτης-πρ-ο-φ-η-τ-ε-ύ-ω-πρ-ο-ε-φ-ή-τ-ε-υ-ο-ν, ἐγκώμιον-ἐ-γ-κ-ω-μ-ι-ᾶ-ζ-ω-ἐ-ν-ε-κ-ω-μ-ι-α-ζ-ο-ν, ἐκκλησία-ἐ-κ-κ-λ-η-σ-ι-ᾶ-ζ-ω-ἐ-ξ-ε-κ-κ-λ-η-σ-ι-α-ζ-ο-ν, παράνομος-πα-ρ-α-ν-ο-μ-ῶ-π-α-ρ-η-ν-ό-μ-ο-υ-ν, (ἐπί-θυμός) ἐ-π-ι-θ-υ-μ-ῶ-ἐ-πε-θ-ύ-μ-ο-υ-ν (ἐν-χειρ)-ἐ-ν-χ-ε-ι-ρ-ῶ-ἐ-ν-ε-χ-ε-ί-ρ-ο-υ-ν.

ΣΗΜ. Τὰ τοιοῦτά τοια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αὐξάνουσι μετὰ τὴν πρόθεσιν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ρίζης. Τινῶν ὅμως ἡ αὐξήσις διαφορεῖται καὶ μάλιστα ἡ τοῦ ἐγγύα (ἐγγύη ἀπὸ τοῦ ἐν-γύη) ἤγουν. παρ.τ. ἡ γ γύων καὶ ἐνεγύων, ἀόρ. ἡ γ γύησα καὶ ἐνεγύησα, ἐτι δὲ καὶ ἐνεγ γύων-ἐ-ν-ε-γ-γ-ύ-η-σ-α. Ἄλλ' ἀπάντωνται τοῦτου σχηματισμοὶ παντάπασιν ἀναβήτοι.

298. Τινὰ σύνθετα ἐκπροθέσεως, τῶν ὁποίων τὸ ἀπλὸν εἶνε ἀπρηχαιωμένον, ἢ μόνον παρὰ ποιηταῖς εὐχρηστον, αὐξάνουσι πρὸ τῆς προθέσεως, οἶον, καθ-ε-ύ-δ-ω-ἐ-κ-ά-θ-ε-υ-δ-ο-ν, κά-θ-η-μα-ι-ἐ-κ-α-ί-θ-η-μ-η-ν, ἀμ-φ-ι-ε-ν-νύ-ω-ή-μ-φ-ι-ε-σ-α.

ΣΗΜ. Τὸ ἀπολαύω αὐξάνει ἔσωθεν συλλαβικῶς καὶ χρονικῶς, οἶον, ἀ-π-ε-λ-α-υ-ο-ν-καὶ-ἀ-π-ή-λ-α-υ-ο-ν.—Τὸ καθεύδω αὐξάνει πολλάκις καὶ ἔσωθεν χρονικῶς, οἶον, κα-θ-η-υ-δ-ο-ν.—Τὸ ἀφίημι (ἀπό-ιημι) ἔχει παρ.τ. ἡ φίην καὶ ἡ φίο-ν, διότι τὸ εἶνε αὐξήσεως ἀνεπίδεκτον· τοῦ εἰς ἄλλους χρόνους αὐξάνει-ἔσωθεν.

299. Τινὰ τῶν ἐκ προθέσεως συνθέτων, ἔχοντα ἐν τῇ ρίζῃ ἀρχτικὸν βραχὺ φωνῆεν, αὐξάνουσιν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, οἶον, ἀ-ν-έ-χ-ο-μ-α-ι-ή-ν-ε-ι-χ-ό-μ-η-ν, ἀ-μ-π-έ-χ-ο-μ-α-ι-ή-μ-π-ε-ι-χ-ό-μ-η-ν-ή-μ-π-ε-σ-χ-ό-μ-η-ν, ἀ-ν-ορ-θ-ῶ-ή-ν-ώρ-θ-ο-ν, ἐ-ν-ο-χ-λ-ῶ-ή-ν-ώ-χ-λ-ο-ν, παρ-ο-ιν-ῶ-ἐ-παρ-φ-ν-ο-ν, ἀ-ν-ο-ί-γ-ω-ή-ν-έ-ω-ξ-α.

ΣΗΜ. Τὸ διακονῶ (ἀπὸ τοῦ διάκονος) καὶ δι-αι-τ-ῶ (ἀπὸ τοῦ δίαίτα) αὐξάνουσι καὶ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, οἶον, δι-η-κ-ό-ν-ο-ν-καὶ-ἐ-δι-η-κ-ό-ν-ο-ν, ἐ-δι-ή-τ-ω-ν-καὶ-ἐ-ή-τ-ω-ν.

300. Τὰ ἀπὸ τοῦ εὐ καὶ δὲς σύνθετα εἶνε κυρίως παρασύνθετα, καὶ αὐξάνουσι τὸ ἀρχτικὸν βραχὺ φωνῆεν τῆς ρίζης, οἶον, εὐεργέτης-εὐ-ε-ρ-γ-ε-τ-ῶ-εὐ-η-ρ-γ-έ-τ-ο-ν, δυσάρεστος-δ-υ-σ-α-ρ-ε-σ-ῶ-δ-υ-σ-η-ρ-έ-σ-τ-ο-ν. Ὅταν ὅμως ἀρχτικὸν τῆς ρίζης ᾖ φωνῆεν μικρὸν

ἢ σύμφωνον, τότε μόνον τὰ ἀπὸ τοῦ δ υ ε αὐξάνουσιν ἐξωθέν συλλαβικῶς, τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ ε υ μένουσιν ἀναύξητα, ἢ πρὸ συμφώνου τρέπουσι τὸ ε υ εἰς η υ, οἶον, δ υ σ η μ ε ρ ὤ-τ-δ υ σ η μ ε ρ ο υ ν, δ υ σ τ υ χ ὤ-ε-δ υ σ τ ὕ χ ο υ ν, ε ὕ η μ ε ρ ὤ-ε ὕ η μ ε ρ ο υ ν, ε ὕ τ υ χ ὤ-ε ὕ τ ὕ χ ο υ ν καὶ η ὕ τ ὕ χ ο υ ν.

ΣΗΜ. Ὁ τόπος τῶν συνθέτων ἀναδιβάζεται (βδ, α.). ὅσα ὅμως αὐξάνουσι χρονικῶς, τὸν ἔχουσιν ἐπὶ τῆς χρονικῆς αὐξήσεως σταθερόν, οἶον, ἀγω-π ρ ο σ ῆ γ ε (γ'. πρόσωπον παρατικῶ). πρόσαγε (β. πρόσωπον προστακτικῆς). εἶργω-ἀπειργε (γ'. πρόσωπον πρόσωπον παρατ.), ἀπειργε (β'. προσ. προσ.).

§. μ'. Περὶ ἀναδιπλασιασμοῦ.

301. Ἀναδιπλασιασμός λέγεται ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τῆς ῥίζης πρὸ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως. Γίνεται δὲ ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ τῷ ὑπερσυντελικῷ, ὅστις πρὸ αὐτοῦ πάλιν αὐξάνει συλλαβικῶς.

1) Ὅταν ἀρκτικὸν τῆς ῥίζης ᾖ ἐν ἀπλουν σύμφωνον, οἶον, λ έ-γω-ε-λεγον-λ-ε-λεχα-ε-λ-ε-λέγειν.

2) Ὅταν ἀρκτικὸν τῆς ῥίζης ᾖ ἄφωνον πρὸ ἀμεταβόλου, οἶον, γ ρ α-φ-ε-γραφον-γ-ε-γραφα-ε-γ-ε-γράφειν.

ΣΗΜ. α. Δὲν ἀναδιπλασιάζεται παρακειμένος καὶ ὑπερσυντ. 1) τῶν ἐχόντων ἀρκτικόν γν· οἶον, γνωρίζω-ἐγνωρίκα-ἐγνωρίκειν. 2) τοῦ γρηγορέω-ἐγρηγόρηκα.—Τὰ ἔχοντα ἀρκτικά γλ ἢ βλ, διαφοροῦνται, οἶον, διαγλύφωμαι-διεγλύφαι καὶ διαγέγλυφται· βλάπτω-βέβλαμμαι· βλαστάνω-εβλάστηκα.

ΣΗΜ. β. Τινὰ ῥήματα, ἀρχίζοντα ἀπὸ λ ἢ μ, ἐκτείνουσι τὴν συλλαβικὴν αὐξῆσιν εἰς εἰ, ἀντὶ νὰ ἀναδιπλασιασθῶσιν, οἶον, λαμβάνω (λ έβω)-λ έλ η-φα-έληφα· μέριμαι-μέμαρμαι-εἵμαρμαι.

302. Ὅταν ἀρκτικά τῆς ῥίζης ᾖ ἐν διπλοῦν συμφωνον, ἢ δύο σύμφωνα, ὅχι ὅμως ἄφωνον πρὸ ἀμεταβόλου, τότε ἀναδιπλασιασμός δὲν γίνεται, οἶον, ψάλλω-ἐψάλλκα-ἐψάλλκειν, φθείρω-ἐφθάρκα-ἐφθάρκειν, ῥάπτω-ἔρράφα-ἔρράφειν.

ΣΗΜ. Ἀναδιπλασιάζουσι τὸν παρακ. παρὰ τὸν κανόνα τοῦτον τὰ ἐξ ἧς κτῶμαι κέκτμαι, μνῶμαι-μémνημαι, πίπτω (πτώ)-πέπτωκα.

303. Τινὰ ῥήματα, ἔχοντα μονοσύλλαβον ἢ δισύλλαβον ῥίζαν, καὶ ἀρχίζοντα ἀπὸ α, ε, ο, ἐπαναλαμβάνουσιν ἐν ἀρχῇ τοῦ παρακειμένου τὰ δύο ἀρκτικά γράμματα, καὶ συστέλλουσι τὴν λήγουσαν αὐτῆς οἶον, ἀγείρω (ἡγερκα)-ἐγήγερκα-ἐγήγερμαι, ἐμέω (ἡμεκα)-ἐμήμεκα, ὀρύττω (ὠρυχα)-ὀρώρυχα, ὄζω (ὠδα)-ὠδῶδα, ἀλείφω (ἡλειφα)-ἀλήλιφα-ἀλήλιμμαι, ἀκούω (ἡκουα)-ἀκήκοα.

ΣΗΜ. Δὲν συστέλλει τὴν λήγουσαν τῆς ῥίζης τὸ ε ρ ε ἰ δ ω-ε ρ ῆ ρ ε ἰ κ α πρὸς διαφορὰν τοῦ ἐρήρικα ἀπὸ τοῦ ἐρίζω.—Τὸν τοιοῦτον ἀναδιπλασιασμόν ὀνομάζουσιν Ἀττικόν, καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν καὶ πολλοὶ β'. ἀόριστοι παρὰ ποιηταίς, ἐξ ὧν εὐχρηστος παρὰ τοῖς πεζοῖς εἶνε μόνον ὁ ἡ γ α γ ο ν (ἄγω), ὅστις μεταβάλλεται καὶ τὴν αὐξῆσιν εἰς τὴν ἀρχὴν.

304. Τὸν ἀναδιπλασιασμόν καὶ τὴν αὐξῆσιν ὁ παρακειμένος φυλάττει ἐν πάσαις ταῖς ἐγκλίσεσι καὶ ἐν τῇ μετοχῇ, οἶον, γέγραφα· γέγραφε-γεγράφοιμι-γεγράφω-γεγραφέναι-γεγραφώς.

§. μα. Χρονικαὶ καταλήξεις.

305. Αἱ προσθετόμεναι εἰς τὴν ρίζαν καταλήξεις πρὸς σχηματισμὸν τῶν χρόνων εἶνε αὗται.

	Ἐνεργ.	Παθητ.	Μέσ.
Ἐνεστ.	ω.	ομαι.	ομαι
Παρατ.	ον.	ομην.	ομην.
Παρακ.	α.	μαι.	μαι.
Ὑπερσ.	ειν.	μην.	μην.
Μέλ. ἀ.	σω.	θήσομαι.	σομαι
Μέλ. β'.	έω-ῶ.	ήσομαι	έομαι-οὔμαι.
Ἀόρ. ἀ.	σα.	θην.	σαμην.
Ἀόρ. β'.	ον.	ην.	ομην.

306. Οἱ δεῦτεροι λεγόμενοι χρόνοι ἔχουσι πάντοτε τὸν πρωτόθετον χαρακτῆρα τοῦ ἐνεστῶτος (290—291. Σημ.).

307. Οἱ β'. μέλλοντες καὶ ἀόριστοι, ὅσκις εἶνε ἐν χρήσει, σχηματίζονται πάντοτε ἀπὸ τῆς βραχείας ρίζης (96—99).

308. Ὅσας ἄλλας ιδιότητας ἔχει ἡ γλῶσσα ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν χρόνων κατὰ πᾶς πρὸς τάξεις τῶν ῥημάτων (292), σημειώνονται ἐν τοῖς ἐξῆς τρισὶ παραγράφοις.

§. μβ'. Ῥήματα ἀφωλόληκτα.

309. Ὅσαι μεταβολαὶ γίνονται, ὅταν συμπέσῃ ἀφωνον πρὸς, μ, θ, κτλ. ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς §. ή—ι, ιβ'.

310. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος ἔχει χαρακτῆρα

1) φ, ὅταν ὁ τοῦ ἐνεστῶτος ᾖ χειλεσπρόφερτον, οἶον, τ ρ ί β ω τ έ τ ρ ι φ α, π έ μ π ω-π έ π ο μ φ α, γ ρ ά φ-ω-γ έ γ ρ α φ α.

2) χ, ὅταν ὁ ἐνεστῶς ἔχῃ οὐρανισκοπρόφερτον, οἶον, λ έ γ ω-λ έ λ ε χ α, π λ έ κ ω-π έ π λ ε χ α, β ρ έ χ ω-β έ β ρ ε χ α.

3) κ ὅταν ὁ ἐνεστῶς ἔχῃ ὀδοντοτροφερτον, οἶον, ἄ δ ῶ-ῆ κ α, π ε ῖ θ ω-π έ π ε ι κ α, ἀ ν ύ τ τ ω-ῆ ν υ κ α.

311. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος τὸ ρίζικόν ε πολλὰκις τρέπει εἰς ο· οἶον λ έ γ ω-λ έ λ ο γ α, π έ μ π ω-π έ π ο μ φ α. Ὁ τοιοῦτος παρακείμενος λέγεται Ἀττικὸς.

312. Ὁ β'. παρακείμενος τὸ ρίζικόν ε καὶ εἰ τρέπει εἰς ο καὶ οἱ· οἶον, λ ε ῖ π ω-λ ε λ ο ι π α, λ έ γ ω-λ έ λ ο γ α.

313. Ὁ παθητικὸς παρακείμενος τὸ ρίζικόν ε υ συστέλλει εἰς υ· οἶον, τ ε ύ χ ω-τ έ τ υ γ μ α ι.

314. Τῶν ἐχόντων ρίζαν κ λ ε, π λ ε, π ε ρ, β ρ ε οἱ β'. μέλλοντες καὶ ἀόριστοι τρέπουσι τὸ εἰς α· οἶον, π λ έ κ ω-έ π λ ά κ η ν, κ λ ε-π τ ω-έ κ λ ά π η ν, π έ ρ θ ω-έ π α ρ θ ο ν, β ρ έ χ ω-έ β ρ ά χ η ν.

315. Τὸ ε τῆς ρίζης τ ρ ε, θ ρ ε, σ τ ρ ε ὁ παθητικὸς παρακείμενος

καὶ οἱ β'. μέλλοντες καὶ ἄβρ. τρέπουσιν εἰς α' οἶον, σ τ ρ έ φ ο μ α ι
ξ σ τ ρ α μ μ α ι-ε σ τ ρ ά φ η ν-σ τ ρ α φ ή σ ο μ α ι, κτλ,

316. Αἱ εἰς ιζ=ιδ δισύλλαβοι ρίζαι ἐν τῷ ἐνεργητικῷ καὶ μέσῳ μέλλοντι δευτέρῳ ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτῆρα τοῦτον¹ κατὰ τοὺς Ἀτ-
τικοὺς καὶ σχηματίζουσι μέλλοντα β'. (283. Σημ.) κατὰ τὰ περι-
σπώμενα, οἶον, κ ο μ ί ζ ω (ρίζα κομίδ-κομίδ έ ω) κομι έω-ῶ, βα-
δίζ ω-βαδι έομαι-οῦμαι (287).

§. μγ'. Ῥήματα καθαρὰ ἢ φωνηεντόληκτα.

317. Τὰ τοιαῦτα ῤήματα δευτέρους μέλλοντας καὶ ἀορίστους συ-
νήθως δὲν ἔχουσι, καὶ ἐν τῷ ἐνεργητικῷ παρακειμένῳ χαρακτῆρα
ἔχουσι κ.

318. Ὅταν εἰς τὴν ρίζαν προστεθῇ κατὰληξις ἀπὸ συμφώνου ἀρ-
χίζουσα τότε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς ρίζης διπλασιάζεται, καὶ οὕ-
τως ἐκτείνεται¹

Τὸ μὲν εἰς η ποιέ ω-ποιή σω-πεποίη κα-πεποίη μαι-ποιη θήσο-
μαι-ἐποιή θην-ποιή σομαι-ἐποιη σάμην.

Τὸ δὲ α εἰς η νικά ω-νική σω-ἐνίκη σα-νενίκη κα-ἐνενική κειν-
νική σομαι-ἐνικη σάμην-νενίκη μαι-ἐνενική μην-
ἐνική θην-νικη θήσομαι.

Τὸ δὲ ο εἰς ω χρυσό ω-χρυσό σω-ἐχρύσω σα-κεχρύσω κα-ἐκεχρυ-
σώ-κειν-κεχρύσω μαι-ἐκεχρυσώ μην-χρυσω-θησο-
μαι-ἐχρυσώ θην.

319. Πολλὰ τῶν καθαρῶν πρὸ τοῦ συμφώνου τῶν προσαρτωμένων
κατὰλήξεων φυλάττουσιν ἄτρεπτον τὸ ληκτικὸν τῆς ρίζης φωνῆεν.
Ταῦτα δὲ εἶνε τα ἑξῆς.

α.) Ἐκ τῶν εἰς αω φυλάττουσιν τὸ α βραχύ.

1) Ὅσα ἔχουσι ρίζαν μονοσύλλαβον ἢ δισύλλαβον καὶ λ πρὸ τοῦ
α' οἶον, γελάω, ἰλάω, κλάω, θλάω.

2) Ὅσα ἔχουσι σύστοιχον εἰς α ν ν υ μ ι ἤ α ζ ω, οἶον, κρεμάν-
νυμι-κρεμάω, σκεδάννυμι-σκεδάω. Σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ σπάω
καὶ τὸ δαμάζω-δαμάω.

β.) Ἐκ τῶν εἰς αω φυλάττουσιν τὸ ριζικὸν α, ἀλλὰ τὸ ἐκτείνου-
σιν, ὅσα πρὸ τοῦ αω ἔχουσι ρ, ι, ε, ο' οἶον, φωράω-φωράσω,
ἐάω-ἐάσω, ἀνιάω-ἀνιάσω, ἀκροάομαι-ἀκροάσομαι. Ἐκ τούτων
ἐξαίρεται τὸ βοάω-βοήσω, γοάω-γοήσομαι, ἀλοάω ἀλοήσω.

γ.) Ἐκ τῶν εἰς εω τὰ αἰδέομαι, ἀκέομαι, ἀρχέω, ζέω, ἐμέω, κα-
λέω, ξέω, τελέω καὶ ὅσα ἔχουσιν σύστοιχον εἰς ἐ ν ν υ μ ι οἶον,
ἀμφιέννυμι-ἀμφιέω-ἀμφιέσω, σθέννυμι-σθέω-σθέσω, στορέννυμι
-στορέω-στορέσω.

δ.) Ἐκ τῶν εἰς ο ω τὸ ἀρόω, βρόω, ἐρόω, ἐνώω.

ξ.) Ἐκ τῶν εἰς υ ω τὸ ἀνύω, ἀρύω, βύω, ἐρύω, ἐλκύω, μεθύω, πτύω, τανύω, κτλ.

320. Πολλὰ τῶν τοιούτων ῥημάτων ἐν ἄλλοις μὲν χρόνοις ἐκτείνουσι τὸ ῥιζικόν, ἐν ἄλλοις δὲ μὴ τὸ ἔχουσι βραχύ· ἡγουν,

α.) Ἐκ τῶν εἰς ε ω ταῦτα,
αἰνέω-αἰνέσω-ἤνεσα-ἤνημαι-ἤνέθην-αἰνεθήσομαι.
αἰρέω-αἰρήσω-ἤρηναι-ἤρέθην-αἰρεθήσομαι.
δέω-δήσω-ἔδησα-δέδεκα-δέδεμαι-δεθήσομαι-ἐδέθην.
ποθέω-ποθήσομαι καὶ ποθήσω-ἐποθέσθην-ἐπόθησα-πεπόθημαι.

β.) Ἐκ τῶν εἰς υ ω ταῦτα.
δύω-δύσω-ἔδυσα-ἐδύθην.
θύω-θύσω-ἔθυσα-ἐτύθην.
λύω-λύσω-ἔλυσα-ἐλύθην.

γ.) Ἐκ τῶν εἰς ο ω ταῦτα·
δίδωμι (δῶω)-δώσω-ἔδωκα-δέδωκα-δέδομαι-δοθήσομαι-ἐδόθην.
πίνω (πόω)-πέπωκα-πέπομαι ἐπόθην.

321. Ὅσαι ρίζαι τὸ φωνῆεν φυλάττουσι βραχύ, αὐταὶ πρὸ τοῦ συμφώνου τῶν παθητικῶν καταλήξουσιν προσλαμβάνουσι σ, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω (320, α. β. γ.), οἷον, τελέω-τετέλεσμαι-ετελέσθην, γελάω-γεγέλασμαι-ἐγελάσθην.—Προσλαμβάνουσι δὲ σ καὶ ὅσα ἔχουσι χαρκτηῖρα ο υ καὶ τινὰ τῶν ἐχόντων χαρακτηῖρα ε υ· οἷον, ἀκούω-ἀκουσθήσομαι-ἤκουσμαι, κελεύω-κεκέλευσμαι.

322. Τῶν εἰς α ω, ε ω καὶ ο ω ῥημάτων, ὅσα φυλάττουσι τὸν χαρακτηῖρα βραχύν, ὁ α. μέλλων ἀποβάλλει τὸ σ καὶ σχηματίζεται ὁμόφωνος τῷ ἐνεστώτι, οἷον, κρεμάσω-κρεμάω-ῶ, τελέσω-τελέω-ῶ, τελέσομαι-τελέομαι-οῦμαι, ὁμόσομαι-ὁμόσομαι-ὁμοῦμαι. Ὁ τοιοῦτος μέλλων ὀνομάζεται Ἀ τ τ ι κ ὅ ς.

323. Ὅταν ἡ ρίζα τῶν καθαρολήκτων συστέλληται, τότε ἀπαντῶνται ἐνίοτε καὶ β'. μέλλοντες ἢ ἀόριστοι, οἷον, δαίω, β'. ἀόρ. ἐδάην.

§. μδ'. ῥήματα ὑγρά ἢ ὑγρόληκτα.

324. Τὰ ὑγρόληκτα σχηματίζουνσι τοὺς χρόνους πάντας, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, ἀπὸ τῆς βραχείας ρίζης.

325. Ὁ β'. παρακείμενος τῶν ὑγρόληκτων τρέπει τῆς ρίζης τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ο, καὶ τὸ ἰ εἰς ἰ· οἷον, κτείνω (κτεν)-ἔκτονα, φαίνω (φαν)-πέφνηα, τίλλω (τῖλ)-τέτιλα.

326. Τὰ ὑγρόληκτα τὸν μέλλοντα β'. ἔχουσι περισπώμενον μετὰ τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος βραχέος, καὶ τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἀ ἀόρ. σχηματίζουνσι δίχως σ, καὶ ἐκτείνουσι τὸ φωνῆεν τῆς ρίζης, ἡγουν τὸ ε εἰς ει, τὸ α εἰς η, τὸ ἰ καὶ ὕ εἰς ἰ καὶ ὕ· οἷον, φαίνω-φανῶ-ἔφνηα

-ἐφηνάμην· τείνω-τενῶ-ἔτεινα-ἐτεινάμην· κρίνω-κρίνῶ-ἔκρινα-ἐκρίνάμην· πλύνω-πλύνῶ-ἔπλυνα-ἐπλυνάμην.

327. Τῶν εἰς ι α ἰ ν ω καὶ ρ α ἰ ν ω ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἄ. ἄοριστος δὲν τρέπουσι τὸ ρίζικόν α εἰς η, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐκτείνουσι, οἶον, μιαίνω-ἐμιάνα, μαραίνω-ἐμαράνα.—Ταῦτα ἠκολούθησε καὶ τὸ α ἰ ρ ω, τοῦ ὁποῦ οὗ ὁ ἄοριστος τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως τρέπει τὸ α εἰς η διὰ τὴν αὔξησιν· ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσει τὸ ἔχει μακρόν, οἶον, ἦ ρ α, προστακτικὴ ἄ ρ ο ν, ἀπαρέμφατος ἄ ρ α ι.

328. Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ παθητικὸς παρακείμενος, ὁ παθητικὸς ἄ. καὶ ἑ'. μέλλων καὶ ἄοριστος τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα λ, ν, ρ, τῆς μὲν μονοσυλλάβου ρίζης τὸ ε καὶ εἰ τρέπουσιν εἰς α, τῆς δὲ δισυλλάβου εἰς ε· οἶον, στέλλω-ἔσταλκα-ἐστάλκειν-ἔσταλμαι-σταλθήσομαι-σταλῆσομαι-ἐστάλθην-ἐστάλην, τείνω-τέτακα-τέταμαι-ταθήσομαι-ἐταθην, σπείρω-ἔσπαρκα-ἔσπάρκειν-ἔσπαρμαι-ἐσπάρμην-σπαρθήσομαι-σπαρήσομαι-ἐσπάρθην-ἐσπάρην, ἀγγέλλω-ἤγγέλκα-ἤγγέλκειν-ἤγγελμαι-ἤγγέλμην-ἤγγελθήσομαι-ἤγγέλθην, ἐγείρω-ἤγερκα-ἤγερμαι-ἐγερθήσομαι-ἤγέρθην.

329. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος ἔχει χαρακτῆρα κ· οἶον, στέλλω-ἔσταλκα, σπείρω-ἔσπαρκα, φαίνω-πέφαγκα.

330. Ὁ χαρακτῆρ λ καὶ ρ φυλάττεται πρὸ τῶν συμφώνων τῶν χρονικῶν καταλήξεων, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ν, τὸ ὁποῖον μόνον πρὸ τοῦ κ τρέπεται εἰς γ, καὶ εἰς μ ἢ σ προ τοῦ μ· οἶον, στέλλω-ἔσταλκα-ἔσταλμαι-σταλθήσομαι, σπείρω-ἔσπαρκα-ἔσπαρμαι-σπαρθήσομαι, μολύνω-μερόλυκα-μερόλυμαι καὶ μεμόλυσμαι-μολυνθήσομαι,

ΣΠΜ. Τὰ εἰς ι ν ω, υ ν ω, ε ν ω δισύλλαβα ἐν τῇ ἐνεργητικῇ παρακείμενῃ καὶ τῇ παθητ. παρακείμενῃ, μέλλοντι καὶ ἄοριστῇ ἄ. ἀποβάλλουσι τὸ ν· οἶον, κρίνω-ἐκρίκα-ἐκρίμαι-ἐκρίθην, πλύνω-πέπλυμαι-ἐπλύθην-πλύθυσμαι, κτείνω-ἐκτακα-ἐκταμαι-ἐκτάθην-κταθήσομαι. Ἄλλ' εὐρίσκονται παρὰ ποιητῆς οἱ τοῦτων ἄοριστοι καὶ μέλλοντες μετὰ τοῦ ν· οἶον, ἐκλίνθην-ἐκλινθήσομαι, ἐκτάνθην-εκτανθήσομαι.

§. μέ. Καταλήξεως διορισμοί.

331. Ἀφοῦ κατὰ τοὺς ἀνωτέρω κανόνας σχηματισθῇ τὸ ἐνικὸν ἄ. πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως τοῦ χρόνου, τότε, διὰ νὰ κλιθῇ κατὰ τὰ ἄλλα πρόσωπα καὶ ἀριθμοὺς καὶ ἐγκλίσεις, μεταβάλλομεν μόνον τὴν κατάληξιν.

332. Διακρίνομεν λοιπὸν τὰ κατὰ πρόσωπον καὶ ἐγκλίσιν μεταβαλλόμενα μέρη τῆς καταλήξεως ἐκάστου χρόνου. Καὶ τὸ μὲν καθ' ἕναστον πρόσωπον μεταβαλλόμενον μέρος τῆς χρονικῆς καταλήξεως ὀνομάζεται π ρ ο σ ω π ι κ ῆ κ α τ ᾱ λ η ξ ις, τὸ δὲ κατ' ἐγκλίσιν μεταβαλλόμενον φωνὴν λέγεται ἐ γ κ λ ι τ ι κ ὸ ν φ ω ν ῆ ε ν. Ἐγούν ἐν τῇ λ ε ι φ ὸ ἡ σ ο μ α ι καὶ ἐ λ ε ι ψ ᾱ μ η ν τ ῶ ο μ ε α ι

καὶ α μ η εἶνε χρονικαὶ καταλήξεις, καὶ τούτων πάλιν τὰ μὲν μ α ι καὶ μ η ν εἶνε προσωπικαὶ καταλήξεις, τὰ δὲ ο καὶ α ἐγκλιτικὰ φωνήεντα. Τὸ λ ε ι φ θ η σ καὶ ξ λ ε ι ψ λέγεται χρονικὴ ῥίζα· καθότι ὁ χρόνος ἔχει αὐτὸ ἀμετάβλητον ἐν πᾶσι τοῖς προσώποις καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐγκλίσεσιν.

333. Πολλάκις τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν καὶ ἡ προσωπικὴ καταλήξις εἶνε συγκεχωνευμένα εἰς τὸ αὐτό· ἡγουν τὸ λ ε ι ψ η ς, ἐὰν διαλυθῇ, εἶνε λείψ-η-ις.

ΣΗΜ. Χρειαζέται πολλὴν προσοχὴν ὁ μαθητὴς νὰ διακρίνῃ τὴν ῥηματικὴν ἀπὸ τῆς χρονικῆς ῥίζης. Ἡ ῥηματικὴ ῥίζα εἶνε βάσις πάντων τῶν χρόνων, ἡ δὲ χρονικὴ, σχηματιζομένη ἐξ ἐκείνης κατὰ πρόσληψιν φωνηέντων καὶ συμφώνων, χρησιμεύει ὡς βάσις μόνον τῶν εἰς χρόνον τινὰ ἀνηκόντων σχηματισμῶν. Ὅταν δὲ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος καὶ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως δὲν μένῃ οὔτε φωνῆεν οὔτε σύμφωνον ὑπόλοιπον ἐν τῇ χρονικῇ ῥίζῃ, τότε αὕτη ταυτίζεται μετὰ τῆς ῥηματικῆς, καθὼς συμβαίνει ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῷ καὶ παθητικῷ παρακειμένῳ. Ἀνάγκη πᾶσα λοιπὸν νὰ διακρίνῃ τις ἐν παντὶ σχηματισμῷ τὰ τέσσαρα ταῦτα· 1) τὴν ῥηματικὴν ῥίζαν, ἥτις εἶνε βάσις καὶ πηγὴ πάντων τῶν σχηματισμῶν τῶν χρόνων· 2) τὴν χρονικὴν ῥίζαν, ἥτις δεικνύει τὸν χρόνον· 3) τὴν προσωπικὴν καταλήξιν, ἥτις φανερῶναι τὸ πρόσωπον· 4) τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν, τοῦ οποίου δηλοῖ τὴν ἐγκλίσιν.

§. μς'. Περὶ ἐγκλιτικῶν φωνηέντων.

334. Ἑγκλιτικὸν φωνῆεν τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς ἐὰν γείνωσιν τινες ἐξαιρέσεις, ἐν τῇ ὀριστικῇ τὰ μὲν ἄ, πρόσωπα καὶ τὸ πληθυντικὸν γ'. ἔχουσι τὸ ο, τὰ λοιπὰ δὲ τὸ ε· ἐν δὲ τῇ ὑποτακτικῇ ἔχουσι τὰ αὐτὰ διπλασιασμένα, ἡγουν ω καὶ η· ἐν δὲ τῇ εὐκτικῇ πάντα ἔχουσιν οἰ· ἐν τῇ προσакτικῇ καὶ ἀπαρεμφάτῳ ἔχουσιν ε, καὶ ἐν τῇ μετοχῇ ο.

335. Τὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα συνοφίζονται ἐν τῷ ἐπομένῳ πίνακι.

		Ὅριστ.	Ὑποτ.	Εὐκτ.	Ἀπαρέμφ.	Μετοχ.
Ἑνικ.	1.	ο	ω	οι	ε	ο
	2.	ε	η	οι		
	3.	ε	η	οι		
Πληθ.	1.	ο	ω	οι		
	2.	ε	η	οι		
	3.	ο	ω	οι		
Αὐτκ.	1.	ο	ω	οι		
	2.	ε	η	οι		
	3.	ε	η	οι		

§. μζ'. Περὶ προσωπικῶν καταλήξεων τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς.

336. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις ἐπισυνάπτονται εἰς τὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα, καὶ ἐκτός τινων ἐξαιρέσεων, εἶνε τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως αὗται.

Ἀρχικοὶ χρόνοι.

	1.	2.	3.
Ἑνικ.	ο,	ις,	ι.
Πληθ.	μεν,	τε,	ντσι.
Δυϊκ.	μεν,	τον,	τον.

Παραγόμενοι χρόνοι.

	1.	2.	3.
Ἑνικ.	ν	ς,	—
Πληθ.	μεν	τε,	ν.
Δυϊκ.	μεν,	τον,	την.

337. Οἱ χρόνοι τῆς ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως ἔχουσι τὰς προσωπικὰς καταλήξεις τῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς.

338. Οἱ τῆς εὐκτικῆς χρόνοι ἔχουσι τὰς προσωπικὰς καταλήξεις τῶν παραγομένων χρόνων τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως.

339. Τῆς προστακτικῆς προσωπικαὶ καταλήξεις εἶνε αὗται

	2.	3.
Ἑνικ.	θι,	τω.
Πληθ.	τε,	τωσαν.
Δυϊκ.	τον,	των.

ΣΗΜ. Ἐπίπαντός ἀριθμοῦ ἡ προστακτικὴ ἔχει μόνον β', καὶ γ'. πρόσωπον. Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἑαυτὸν προστάζων θεωρεῖται ὡς β'. πρόσωπον.

340. Τῆς ἀπαρεμφάτου κατάληξις εἶνε ι ν ἐπὶ πάντων τῶν προσώπων καὶ ἀριθμῶν.

341. Τῆς μετοχῆς κατάληξις εἶνε ο ν, ν τ σ α, ν.

§. μη. Σχηματισμός τῆς ὀριστικῆς.

342. Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι ἔχουσιν ἐγκλιτικὰ φωνήεντα καὶ προσωπικὰς καταλήξεις τὰ ἑξῆς.

	διηρημένως				συνημένως.		
	1.	2.	3.		1.	2.	3.
Ἑνικ.	ο-ο,	ε-ις,	ε-ι		ω,	εις,	ει,
Πληθ.	ο-μεν,	ε-τε,	ο-ντσι.		ομεν,	ε-τε,	ουσι,
Δυϊκ.	ο-μεν,	ε-τον,	ε-τον		ομεν,	ε-τον,	ε-τον.

343. Οἱ παραγόμενοι χρόνοι ἔχουσιν ἐγκλιτικὰ φωνήεντα καὶ προσωπικὰ καταλήξεις τὰ ἑξῆς.

διηρημένως.

συνημμένως.

	1.	2.	3.		1.	2.	3.
Ἑνικ.	ο-ν,	ε-ς,	ε.		ον,	ες,	ε.
Πληθ.	ο-μεν,	ε-τε,	ο-ν.		ομεν,	ετε,	ον.
Δυϊκ.	ο-μεν,	ε-τον,	ε-την.		ομεν,	ετον,	ετην.

344. Παραδείγματα τῆς ὁμαλῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως εἶναι τὰ ἑπὶ φερόμενα.

1) Ἀρχικοὶ χρόνοι.

Ἐνεστ.	λείπ	ω,	εις,	ει.
Μέλ. ἄ.	λείψ	ομεν,	ετε,	ουσι.
Μέλ. β'.	λιπέ	ομεν,	ετον,	ετον.

2. Παραγόμενοι χρόνοι.

Παρατ.	ἔλειπ	ον,	ες,	ε.
Ἀόρ. β'.	ἔλιπ	ομεν,	ετε,	ον.
		ομεν,	ετον,	έτην.

345. Αἱ ἐν τῷ 334 ἑδαφίῳ μνημονευθεῖσαι ἐξαιρέσεις εἶνε αὗται· ἐκ τῶν ἀρχικῶν χρόνων ὁ παρακείμενος, καὶ ἐκ τῶν παραγομένων ὁ ἄ. ἄοριστος ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ἔχουσιν α' ὁ δὲ ὑπερσυντελικὸς ἔχει φωνῆεν ἐγκλιτικὸν ει, καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ γ'. προσώπῳ κατάληξιν προσωπικὴν σαν, πρὸ τῆς ὁποίας ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ἀττικῶς εἶνε ε.

346. Παραδείγματα.

Παρακ.	λέλοιπ	α,	ας.	ε.
		αμεν,	ατε,	ασι.
		αμεν,	ατον,	ατον.
Ἀόρ. ἄ.	ἔλειψ	α,	ας.	ε.
		αμεν,	ατε,	αν,
		αμεν,	ατον,	άτην.
Ὑπερσ.	ἐλελοίπ	ειν,	εις,	ει.
		ειμεν,	ειτε,	εισαν καὶ εσαν.
		ειμεν,	ειτον,	είτην.

δ. μθ'. Σχηματισμός τῶν λοιπῶν ἐγκλίσεων.

347. Ὑποτακτικὴ ἐγκλίσις.

1) Ἐγκλιτικὸν φωνῆεν καὶ προσωπικὴ κατάληξις.

διηρημένως.

συνημμένως.

	1.	2.	3.		1.	2.	3.
Ἑνικ.	ω-ο,	η-ις,	η-ι.		ω,	ης,	η.
Πληθ.	ω-μεν,	η-τε,	ω-σι.		ωμεν,	ητε,	ωσι.
Δυϊκ.	ω-μεν,	η-τον.	η-τον.		ωμεν,	ητον,	ητον.

Παραδείγματα.

Ἐνεστ.	λείπ	}	ω,	ης,	η.
Παρακ.	λελοίπ		ωμεν,	ητε,	ωσι.
Ἀόρ. ἄ.	λείψ		ωμεν,	ητον,	ητον.
Ἀόρ. β'.	λίπ				

348. Εὐκτικὴ ἔγκλισις. Ταύτης τὸ ἐνικὸν ἄ. πρόσωπον κατὰλήγει εἰς μ ι, τὸ πληθυντικὸν γ'. εἰς ε ν. Κατὰ δὲ τὰ ἄλλα ἀκολουθεῖ τοὺς παραγομένους τῆς ὀριστικῆς. Ὁ ἀόριστος ἄ. ἔχει ἐγκλιτικὸν φωνῆεν αι.

Ἐγκλιτικὸν φωνῆεν καὶ προσωπικὴ κατὰληξις.
διηρημένως. συνημμένως.

	1.	2.	3.		1.	2.	3.
Ἐνικ.	οι-μι,	οι-ς,	οι.	}	οιμι,	οις,	οι.
Πληθ.	οι-μεν,	οι-τε,	οι-εν.		οιμεν.	οιτε,	οιεν.
Δυϊκ.	οι-μεν,	οι-τον,	οί-την		οιμεν,	οιτον,	οίτην.
Ἐνεστ.	λείπ					Ἀόριστ. ἄ.	
Παρακ.	λελοίπ	{	οιμι, οις, οι.	}	αιμι, αις, αι		
Μέλ. ἄ.	λείψ		οιμεν, οιτε, οιεν.		αιμεν, αιτε, αιεν.		
Μέλ. β'.	λιπέ		οιμεν, οιτον, οίτην.		αιμεν, αιτον, αίτην.		
Ἀόρ. β'.	λίπ						

ΣΗΜ. Οἱ Ἀττικοὶ ἔχουσι καὶ ἄλλον σχηματισμὸν τοῦ ἄ. ἀορίστου, Αἰο-λ ι κ ὸ ν ὀνομαζόμενον, τοῦ ὁποίου εὐχρηστα εἶνε μόνον τὸ ἐνικὸν β'. καὶ γ'. πρόσωπον καὶ τὸ πληθ. γ'. οἶον, ἐνικ. β'. λείψαις, γ'. λείψει. πληθ. γ'. λείψειαν.

349. Προστακτικὴ. Ἡ κατὰληξις τοῦ ἐνικοῦ β'. προσώπου (339) συνηθῶς ἀποκόπτεται. Ὁ ἀόριστος ἄ. καὶ ταύτης ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ἔχει α, τὸ δὲ ἐνικὸν β'. πρόσωπον αὐτοῦ εἶνε ον.

Ἐγκλιτικὸν φωνῆεν καὶ προσωπικὴ κατὰληξις.
διηρημένως. συνημμένως.

	2.	3.		2.	3.
Ἐνικ.	ε,	έ-τω,	}	ε,	έτω.
Πληθ.	ε-τε.	έ-τωσαν.		ετε,	έτωσαν.
Δυϊκ.	ε-τον	έ-των.		ετον,	έτων.
Ἐνεστ.	λείπ	{	ε, έτω		
Παρακ.	λέλοιπ		ετε, έτωσαν.	}	Ἀόρ. ἄ. λείψ ατε, άτωσαν.
Ἀόρ. β'.	λίπ		ετον έτων,		
					ατον, άτων.

ΣΗΜ. ἄ. Τὸ πληθ. γ'. πρόσωπον σχηματίζεται καὶ ὁμοιόσημον τῇ γενι-
κῇ πληθ. τῆς ἰδίας μετοχῆς, εἶον, λειπόντων-λιπόντων. λείψάντων.

ΣΗΜ. Β'. Τοῦ ἀορίστου β'. τὸ ἐνικὸν β'. πρόσωπον τονίζεται ἐπὶ τῆς ρίζης· ἐπὶ δὲ τῆς καταλήξεως τονίζονται τὰ τρία ταῦτα, ἐλθέ, εὔρε, εἰπέ, καὶ διφοροῦνται δύο μόνον· οἶον, λάβε καὶ λαβέ, ἴδε καὶ ἰδέ.

350. Ἡ ἀπαρέμφρατος ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ἔχει ε καὶ κατὰληξιν ι ν, συνημμένως δὲ ἀμρότερα ε ι ν· οἶον. ἐνεστ. λείπε ι ν, μέλ. β'. λιπεῖ ν. Ἐξαίρεται ὁ παρακείμενος, ὅστις ἔχει ε-ναι, καὶ ὁ ἀόρ. ὅστις ἔχει α-ι· οἶον, λελοιπέ ν α ι, λείψ α ι.

351. Ἡ μετοχὴ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν καὶ προσωπικὴν κατὰληξιν ἔχει τοῦ μὲν ἀρσενικοῦ ο ο ν, τοῦ δὲ θηλυκοῦ ο ν τ σ α, τοῦ δὲ οὐδετέρου α ν, καὶ συνημμένως ω ν, ο υ σ α, ο ν· οἶον.

ἐνεστ.	λείπ	}	ων,	ουσα,	ον.
μελ. ἀ.	λείψ				
μέλ. β'.	λιπέ				
ἀόρ. β'.	λιπ				

Ἐξαίρουνται

1) ὁ παρὰ κ. ὡς-υῖα-ῶς, λελοιπ ὡς, υῖα, ὶς.

2) ὁ ἀόρ. ἀ. ᾶς-ᾶσα-ᾶν. λείψ ας, ασα, αν.

ΣΗΜ. Ὁ β'. ἀόρ. τῆς μετοχῆς τονίζεται ἐπὶ τῆς καταλήξεως οἶον· λιπών-όντος. λιποῦσα-ούσης, λιπόν-όντος.

§. V. Ὁλόκληρον παράδειγμα

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ.			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.		ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.	
ἀόρ. β'. ἢ ἀόρ. α'. μέλ. β'. ἢ μέλ. α' ὑπερ. α'. ἢ π. β'. ἢ παρ. α'. ἐνεστ.	λεῖπ ω, εἰς, εἰ. ομεν, ετε, ουσι. ομεν, ετον, ετον.			λεῖπ ω, ης, η. ωμεν, ητε, ωσι. ωμεν, ητον, ητον.		λεῖπ ε, έτω. ετε έτωσαν. και όντων. ετον, έτων.	
	ἐλείπ ον, ες, ε. ομεν, ετε, ον, ομεν, ετον, ετην.						
	λελειφ α, ας, ε αμεν, ατε, ασι αμεν, ατον, ατον.			λελειφ ω, ης, η ωμεν, ητε, ωσι. ωμεν, ητον, ητον.		λελειφ ε, έτω. ετε, έτωσαν. ετον, έτων.	
	λέλοιπ α, ας, ε. κτλ. ως ό α.			λελοίπ ω, ης, η. κτλ.		λέλοιπ ε, έτω. κτλ.	
	ἐλελείφ ειν, εἰς, εἰ. ειμεν, ειτε, είσαν και εσαν, ειμεν, ειτον, είτην						
	ἐλελοίπ ειν, εἰς, εἰ. κλπ. ως ό α.						
ἀόρ. β'. ἢ ἀόρ. α'. μέλ. β'. ἢ μέλ. α' ὑπερ. α'. ἢ π. β'. ἢ παρ. α'. ἐν. α.	λείψ ω, εἰς, εἰ. ομεν, ετε, ουσι. ομεν, ετον, ετον.						
	λίπ ω, εἰς, εἰ. οὔμεν, είτε, οὔσι. οὔμεν, είτον, είτον.						
	ἐλειψ α, ας, ε. αμεν, ατε, αν. αμεν, ατον, άτην.			λειψί ω, ης, η. ωμεν, ητε, ωσι. ωμεν, ητον, ητον.		λειψ ον, άτω. ατε, άτωσαν. και άντων. ατον, άτων.	
	ἐλίπ ον, ες, ε. ομεν, ετε, ον. ομεν, ετον, έτην.			λίπ ω, ης, η. ωμεν, ητε, ωσι. ωμεν, ητον, ητον.		λίπ ε, έτω, ετε, έτωσαν. και όντων. ετον, έτων.	

τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς.

	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤ.	ΜΕΤΟΧΗ.
	οίμι, οίς, οί.	λείπ ειν.	άρσ. ων, -οντος,
λείπ	οίμεν, οίτε, οίεν.		θηλ. ούσα, -ούσης.
	οίμεν, οίτον, οίτην,		οὐδ. ον, -οντος.

λελειφ	οιμι. οis, οι.	λελειφ είναι	άρσ. ώς, -ότος θηλ. λελειφ υτα, -υι ας, οὐδ. ός, -ότος,
λελοιπ	οιμι. οis, οι. κτλ.	λελοιπ είναι	λελοιπ ώς, -ότος κτλ.

λείψ	οἱμι, οἱς, οἱ. οἰμεν, οἴτε, οἰεν. οἰμεν, οἴτον, οἴτην	λείψ	εἶν.	ἀρσ. θηλ. οὐδ.	λείψ	ων, -οντος. ουσα-ούσης. ον, -οντος.
λίπ	οἶμι, οἷς, οἷ. οἷμεν, οἷτε, οἷεν. οἷμεν, οἷτον, οἷτην	λίπ	εἶν.	ἀρσ. θηλ. οὐδ.	λίπ	ῶν, -οὔντος. οὔσα, -οὔσης. οὔν, -οὔντος.
λείψ	αἰμι, αἰς, αἰ. αἰμεν, αἶτε, αἰεν. αἰμεν, αἶτον, αἶτην	λείψ	αἰ.	ἀρσ. θηλ. οὐδ.	λείψ	ας, -αντος. ασα, -άσης. αν, -αντος.
λίπ	οἱμι, οἱς, οἱ. οἰμεν, οἴτε, οἰεν. οἰμεν, οἴτον, οἴτην	λίπ	εἶν	ἀρσ. θηλ. οὐδ.	λίπ	ῶν, -όντος. οὔσα, -ούσης. όν, -όντος.

§. νά. Περὶ τῆς παθητικῆς φωνῆς προαναμνήσεις.

353. Ὁ α. καὶ β'. ὁρίστος τῆς παθητικῆς φωνῆς εἶνε ὁμόφωνοι ἐν μὲν τῇ ὁριστικῇ τῷ ἐνεργητικῷ παρατατικῷ, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσι τῷ ἐνεργητ. ἐνεστῶτι τῶν εἰς μ. ι, καὶ δι' αὐτὸ ἐκεῖ γίνεται λόγος περὶ τῆς παραγωγῆς τούτων. Ἐν τῷ παραδείγματι ὁμως τῆς παθητικῆς φωνῆς συνεκθέτεται καὶ ὁ σχηματισμὸς αὐτῶν.

354. Οἱ μέσοι μέλλοντες καὶ ὁρίστοι ἔχουσιν ἐντελῆ παθητικὸν σχηματισμὸν τῶν προσωπικῶν καταλήξεων, καὶ διὰ τοῦτο συμπεριλαμβάνονται ἐν τῷ παραδείγματι τῆς παθητικῆς φωνῆς.

355. Ἐγκλιτικὰ φωνήεντα ἔχει πανταχοῦ τὰ αὐτὰ ἢ παθητικὴ φωνὴ καὶ ἢ ἐνεργητικὴ ὁ δὲ μέσ. ὁρ. καὶ ταύτης ἔχει ἐγκλιτικὸν φωνῆν τὸ α πανταχοῦ, ἐκτὸς τῆς ὑποτακτικῆς, ὅπου ἔχει τὰ ἐγκλιτικὰ τοῦ ἐνεστῶτος.

356. Ὁ παρακ. καὶ ὑπερσ. ἐπισυνάπτουσι τὰς προσωπικὰς καταλήξεις εἰς τὴν χρονικὴν ρίζαν ἀμέσως, δίχως νὰ μεσολαβῇ φωνῆν ἐγκλιτικόν.

ΣΗΜ. α. Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ ἀπαντᾷται καὶ ἄλλος τις σχηματισμὸς, ὅστις ἔχει τὴν χρονικὴν ρίζαν τοῦ παρακειμένου καὶ τὴν κατάληξιν τοῦ μέσου μέλλοντος. Ὁ σχηματισμὸς οὗτος ἐκφράζει ἐκεῖνο, τὸ ὅποτον ὅσον οὐπω θά ᾔναι τετελεσμένον, καὶ λέγεται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γραμματικῶν μετ' ὀλίγον μέλλων, ὑπὸ δὲ τῶν Ἑλληνιστῶν τρίτος ἡσυντετελεσμένος μέλλων.

ΣΗΜ. β'. Ὁ μετ' ὀλίγον μέλλων μονολεκτικῶς ἀπαντᾷται συνήθως μόνον, ὅταν ὁ παρακ. ἐπιδέχεται ἀναδιπλασιασμόν· οἶον, λείψαιμι-λελείψομαι, λείψομαι-λελείξομαι. Ἄλλως σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τοῦ παρακειμένου τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ μέλλ. τοῦ συνδετικοῦ ἢ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος· οἶον, (ἀπύλλαγμαί) ἀπύλλαγμένος ἔσομαι. Περιφραστικῶς σχηματίζεται μετ' ὀλίγον μέλλων καὶ τῆς ἐνεργητ. φωνῆς διὰ τοῦ ἐνεργ. παρακ. τῆς μετοχ. καὶ τοῦ ἰδίου μέλλ. ἔσομαι· οἶον, γεγραφώς ἔσομαι.

§. νβ'. Προσωπικαὶ καταλήξεις τῆς παθητικῆς φωνῆς.

357. Προσωπικὰς καταλήξεις ἔχουσιν

1) Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι τῆς ὁριστικῆς καὶ πάντες τῆς ὑποτακτικῆς.

	2.	2.	3.
ἐνικ.	μαι,	σαι,	ται.
πληθ.	μεθα,	σθε,	νται.
δουκ.	μεθον,	σθον,	σθον.

2) Οἱ παραγόμενοι τῆς ὁριστικῆς καὶ πάντες τῆς εὐκτικῆς.

	1.	2.	3.
ἐνικ.	μην,	σο,	το.
πληθ.	μεθα,	σθε,	ντο.
δουκ.	μεθον,	σθον	σθον.

3) Ἡ προστακτική·

	2.	3.
ἐνικ.	σο,	σθω.
πληθ.	σθε,	σθωσαν.
δυϊκ.	σθον,	σθων.

4) Τὸ ἀπαρέμφατον σθαί.

5) Ἡ μετοχή μενός, μένῃ, μένῳ.

358. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τῶν ἀρχικῶν χρόνων καὶ τῆς ἐνεργητικῆς καὶ τῆς παθητικῆς φωνῆς διαφέρουσι τῶν καταλήξεων τῶν παραγομένων κατὰ τοῦτο.

1) Ὅτι τὰ δυϊκὰ γ'. πρόσωπα ἐκείνων μὲν βραχυκαταληκτοῦσι (τ ο ν, σ θ ο ν), τούτων δὲ μακροκαταληκτοῦσι (τ η ν, σ θ η ν).

2) Ὅτι τὰ πληθυντικὰ γ'. πρόσωπα ἐκείνων μὲν καταλήγουσιν εἰς ν τ σ ι, ν τ α ι, τούτων δὲ εἰς ν, ν τ ο.

359. Τὰ πληθυντικὰ γ'. πρόσωπα τῆς προστακτικῆς ἀπαντῶνται συχνότερα μετὰ καταλήξεως συγκεκομμένης, καὶ ἐπομένως ὁμόφωνα τοῖς δυϊκοῖς τρίτοις.

§. νγ'. Σχηματισμός τῆς ὀριστικῆς.

360. 1) Τῶν ἀρχικῶν χρόνων ἐγκλιτικὸν φωνῆεν καὶ προσωπικὴ κατάληξις εἶνε τὰ ἑξῆς·

	διήρημένως.			συνημμένως.		
	1.	2.	3.	1.	2.	3.
ἐνικ.	ο-μαι,	ε-σαι,	ε-ται.	ομαι,	εσαι(σαι-η)	εται.
πληθ.	ο-μεθα,	ε-σθε,	ο-νται.	ομεθα,	εσθε,	ονται.
δυϊκ.	ο-μεθον,	ε-σθον,	ε-σθον.	ομεθον,	εσθον,	εσθον.

2) Τῶν παραγομένων χρόνων ἐγκλιτικὸν φωνῆεν καὶ προσωπικὴ κατάληξις εἶνε ταῦτα·

	διήρημένως			συνημμένως.		
	1.	2.	3.	1.	2.	3.
ἐνικ.	ο-μην,	εσο,	ε-το.	ὀμην, εσο (εο-ου),	ετο.	
πληθ.	ο-μεθα,	ε-σθε,	ο-ντο.	ὀμεθα, εσθε,	οντο.	
δυϊκ.	ο-μεθον,	ε-σθον,	ε-σθην.	ὀμεθον, εσθον,	έσθην.	

361. Τῆς προσωπικῆς καταλήξεως τοῦ ἐνικοῦ εἴ. προσώπου τῆς παθητικῆς φωνῆς πανταχοῦ ἀποβάλλεται τὸ σ, ὅταν ἔχη πρὸ αὐτοῦ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν ε, η, α, καὶ τότε τὰ μένοντα διεστῶτα ληκτικά φωνήεντα συναίρουσιν, ἥγουν τὸ μὲν ε α ι καὶ η α ι εἰς η, τὸ δὲ ε ο εἰς ο υ, τὸ δὲ α ο εἰς ω.

ΣΗΜ. Τό ε α ι οἱ ἀρχαῖοι Ἀπτικοὶ συναίρουσιν εἰς ε ι. Τὴν δὲ τοιαύτην συναίρεσιν ἔχουσι μόνον τέσσαρα τῆς κοινῆς διπλέκτου· ὀφμαι, ὀφσαι-σαι-ει· βούλομαι, βούλ εσαι-σαι-ει· ὄψομαι, ὄψ εσαι-σαι-ει· εἶμι (ἔμαι), ἔσαι-ἔσαι-εἶ.

332. Ἐάν εἰς τὴν χρονικὴν ρίζαν ἐπισυναφθῇ τὰ ἐγκλιτικὸν φωνῆν συνημμένον μετὰ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως, σχηματίζονται οἱ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως πάντες ἐκτὸς τοῦ παρακ. καὶ ὑπερσυντελικοῦ.

Παραδείγματα.

Ἀρχικοὶ χρόνοι.

ἐνεστ.	λείπ	}	ομαι, (εσαι-εαι) ἡ, εται.
μέσ. μέλ. ἄ.	λείψ		
μετ' ὀλ. μέλ.	λελείψ		
μέσ. μέλ. β'.	λιπέ		
παθ. μέλ. ἄ.	λειφθήσ		
παθ. μέλ. β'.	λιπήσ	}	όμεθα, εσθε, ονται όμεθον, εσθον, εσθον.

Παραγόμενοι χρόνοι

παρατ.	ἐλειπ	}	όμεν. (εσο-εο) ου, ετο όμεθα, εσθε, ουτο. όμεθον, εσθον, εσθην.
μέσ. ὀρό. β'.	ἐλιπ		
μέσ. ὀρό. ἄ.	ἐλειψ		
		}	όμεν (ασο-αο) ω, ατο. όμεθα, ασθε, αντο. όμεθον, ασθον, ασθην.

Σχηματισμός τοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ.

363. Διὰ τὴν ἀνάγκην σχηματισθῇ ὁ παθητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντελικὸς, ἐπισυνάπτεται ἡ προσωπικὴ κατάληξις ἀμέσως εἰς τὸν χαρακτῆρα.

364. Ἐάν ὁ χαρακτήρ ᾗνε φωνῆν, λαμβάνει τὰς κανονισθείσας (348.—321) μεταβολάς. Ἐάν ὅμως ὁ χαρακτήρ ᾗνε ἄφωνον ἢ ὑγρόν, τότε, ἐπισυναπτομένων τῶν προσωπικῶν καταλήξεων, συνεπισφραγίζονται σύμφωνα, τὰ ὅποια τρέπονται ἢ ἀποβάλλονται κατὰ τοὺς κανόνας (63—87).

Παραδείγματα.

Α.) ῥήματα καθαρὸλληκτα.

Παρακείμενος.

ἐνικ.	πεφίλη μαι,	σαι,	ται.
πληθ.	πεφιλῆ μεθα,	σθε,	νται,
δύικ.	πεφιλῆ μεθον,	σθον,	σθην.

Ὑπερσυντελικός.

ἐνικ.	ἐπεφιλῆ μην,	σο,	το.
πληθ.	ἐπεφιλῆ μεθα,	σθε,	ντο.
δύικ.	ἐπεφιλῆ μεθον,	σθον,	σθην.

Β.) Ἀφωνόληκτα.

α.) Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα χειλοσφύρτον.

Παρακείμενος.

ἐνικ. λέλει πμμαι=μμαι, -πσαι=ψαι, -πται.

πληθ. λελεί πμεθα=μμεθα, -πσθε=πθε=φθε, -πνται=πται (*).

δουκ. λελείπμεθον=μμεθον, -πσθον=πθον=φθον, -πσθον=πθον=φθον.

Ὑπερσυντελικός.

ἐνικ. ἐλελεί πμην=μμην, -πσο=ψο, -πτο,

πληθ. ἐλελεί πμεθα=μμεθα, πσθε=πθε=φθε, -πντο=πτο (*).

δουκ. ἐλελείπμεθον=μμεθον, -πσθον=πθον=φθον, -πσθην=πθην=φθην

β'.) Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα οὐρανισκοπρόφερτον.

Παρακείμενος (ἀπὸ τοῦ βρέχω).

ἐνικ. βέβρε χμμαι=γμαι, -χσαι=ξαι, -χται=κται.

πληθ. βεβρέ χμεθα=γμεθα, -χσθε=χθε, -χνται=χται=κται. (*).

δουκ. βεβρέ χμεθον=γμεθον, -χσθον=χθον, -χσθον=χθον).

Ὑπερσυντελικός (ἀπὸ τοῦ λέγω).

ἐνικ. ἐλελέ γμην, -γσο=ξο, γτο=κτο.

πληθ. ἐλελέ γμεθα, -γσθε=γθε=χθε, -γντο=γτο=κτο (*).

δουκ. ἐλελέ γμεθον, γσθον=γθον=χθον, -γσθην=γθην=χθην.

γ'.) Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα γλωσσοπρόφερτον.

Παρακείμενος (ἀπὸ τοῦ ἀνύττω).

ἐνικ. ἤνυ τμαι=τμαι, -τσαι=σαι, -τται=σται.

πληθ. ἤνυ τμεθα=σμεθα=τθε=τθε=σθε, -τνται=τται=σται (*).

δουκ. ἤνυ τμεθον=σμεθον, -τσθον=τθον=σθον, -τσθον=τθον=σθον.

Ὑπερσυντελικός (ἀπὸ τοῦ ἐρείδω).

ἐνικ. ἤρεϊ δμην=σμην, -δσο=σο, -δτο=στο.

πληθ. ἤρεϊ δμεθα=σμμεθα, δσθε=δθε=σθε, -δντο=δτο=στο (*).

δουκ. ἤρεϊ δμεθον=σμμεθον, -δσθον=δθον=σθον, -δσθην=δθην=σθην.

Γ'.) ῥήματα ὑγρόληκτα.

Παρακείμενος (ἀπὸ τοῦ ψάλλω).

ἐνικ. ἔψα λμαι, -λσαι=λται.

πληθ. ἔψα λμεθα=λσθε=λθε, -λνται=λται (*).

δουκ. ἔψα λμεθον, -λσθον=λθον, -λσθον=λθον.

Ὑπερσυντελικός (ἀπὸ τοῦ μολύνω).

ἐνικ. ἐμεμολύ νμην=μμην ἢ -σμην, -νσο, -ντο.

πληθ. ἐμεμολύ νμεθα=μμεθα ἢ -σμεθα, νσθε=νθε, -νντο=ντο (*).

δουκ. ἐμεμολύνμεθον=μμεθον ἢ -σμεθον, -νσθον=νθον, -νσθην=νθην.

ΣΗΜ. α. Τὰ μετὰ ἀστερίσκον σεσημειωμένα πληθ. γ'. πρόσωπα, καθαρζόμενα ἀπὸ τῶν ἐπισεωρευμένων δυσπροφέρτων συμφώνων, γίνονται ὁμόφωνα τοῖς ἐνικοῖς τρίτοις προσώποις. Ἀποφεύγοντες λοιπὸν τὴν ἀμφιβολίαν οἱ Ἕλληνες, σχηματίζουν ἄλλο πληθ. γ'. πρόσωπον τῶν τοιούτων πολυσυμφώνων παρακειμένων καὶ ὑπερσυντελικῶν, τρέποντες μὲν τὸ ν τῆς προσωπικῆς καταλήξεως εἰς α, δασύνοντες δὲ τοὺς χειροσφραγιστοὺς καὶ οὐρανισκοπροφέρτους χαρακτῆρας, φυλάττοντες δὲ τοὺς

γλωσσοπροφέρτους· οἶον, τὺ πτω-τε τυ πνται-τετύφαται, λέγω
-λέλεγενται-λέλεχαται, πεῖθω-πέπειθνται-πέπει-
θ α τ α ι. Ὁ τοιοῦτος σχηματισμός εἶνε Ἰωνικός, εὐχρηστος δὲ καὶ τοῖς
Ἀττικοῖς.

ΣΗΜ. β'. Πολλάκις ὁμοῦς ἀντὶ τοῦ Ἰωνικοῦ σχηματισμοῦ τοῦ πληθ. γ'. προ-
σώπου τοῦ παθ. παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ, σχηματίζουσιν αὐτὸ πε-
φραστικῶς διὰ τῆς πληθ. μετοχῆς καὶ τοῦ πληθ. γ'. προσώπου τοῦ ὑπαρκτι-
κοῦ ῥήματος. οἶον, τετύφαται καὶ τετυμμένο-αι-α εἰσίν,
ἐλέλεχατο καὶ ἐλεγεμένο-αι-α ἦσαν.

δ. νδ'. Σχηματισμός τῶν λοιπῶν ἐγκλίσεων.

365. Ὑποτακτικὴ.

Ἐγκλιτικὸν φωνῆεν καὶ προσωπικὴ κατὰ ληξίς·

διηρημένως.

συνημμένως.

1.

2.

3.

1.

2.

3.

ἔνικ.	ω-μαι,	η-σαι,	ηται	ωμαι, (ησαι-ηαι)	η,	ηται.
πληθ.	ώ-μεθα,	η-σθε,	ω-νται.	ώμεθα,	ησθε,	ωνται.
δυϊκ.	ώ-μεθον,	η-σθον,	η-σθον.	ώμεθον,	ησθον,	ησθον.

Παράδειγμα.

ἐνεστ	λείπ	ωμαι,	η,	ηται.
μέσ. ἄορ. ἄ.	λείψ	ώμεθα,	ησθε,	ωνται.
μέσ. ἄορ. β'.	λείπ	ώμεθον,	ησθον,	ησθον.

366. Εὐκτικὴ.

Ἐγκλιτικὸν φωνῆεν καὶ προσωπικὴ κατὰ ληξίς·

διηρημένως

συνημμένως.

1.

2.

3.

1-

2,

3.

ἔνικ.	οι-μην,	οι-σο	οι-το	οἴμην (οἰσο]	οιο.	οιτο.
πληθ.	οι-μεθα,	οι-σθε	οι-ντο.	οἴμεθα	οι-σθε,	οιντο.
δυϊκ.	οι-μεθον.	οι-σθον	οι-σθην.	οἴμεθον,	οισθον,	οίσθην.

Παράδειγμα.

ἐνεστ.	λείπ	οἴμην,	οιο,	οιτο.
μέσ. μέλ. ἄ.	λείψ	οἴμεθα,	οισθε,	οιντο.
μετ' ὄλ. μέλ.	λελείψ	οἴμεθον,	οισθον,	οίσθην.
μέσ. μέλ. β'.	λιπέ	αἴμην. (αἰσο)	αιο,	αιτο.
μέσ. ἄορ. β'.	λίπ	αἴμεθα,	αισθε,	αἴντο.
μέλ. ἄ. παθ.	λειφθήσ	αἴμεθον,	αισθον,	αίσθην.
μέλ. β'. λιπήσ	λιπήσ			
μέσ. ἄορ. ἄ.	λείψ			

367. Προστακτικῇ.

Ἐγκλιτικὸν φωνῆεν καὶ προσωπικὴ κατάληξις
συνημμένως.

	1.	2.		1,	2.
ἐνικ.	ε-σο,	ε-σθω.		(εσο-εσ) ου,	έσθω.
πληθ.	ε-σθε,	ε-σθωσαν.		εσθε,	έσθωσαν,
δυσκ.	ε-σθον,	ε-σθων		εσθον,	έσθων.

Παράδειγμα.

ἐνεστ.	λείπ	ου,	εσθω.
μέσ. ἄορ. 6'.	λίπ	εσθε,	έσθωσαν καὶ έσθων (359).
		εσθον,	έσθων.
		αι,	άσθω.
μέσ. ἄορ. ά.	λείψ	ασθε,	άσθωσαν καὶ άσθων (359).
		ασθον,	άσθων.

ΣΗΜ. ά. Τοῦ μέσ. ἄορ. ά. τὸ ἐνικ. 6'. πρόσ. καταλήγει εἰς αι, καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς ρίζης· οἶον, φύλαξαι, ποιῆσαι. Ἐκ τούτου δὲ διακρίνεται ἀπὸ τοῦ γ'. προσώπου τῆς εὐκτικῆς ἑγκλίσεως τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς φύλαξαι, ποιῆσαι, καὶ τοῦ ἐνεργ. ἀορίστου τῆς ἀπαρεμφάτου· οἶον, φύλαξαι, ποιῆσαι.

ΣΗΜ. 6'. Τὸ ἐνικ. 6'. πρόσωπον τοῦ μέσ. ἄορ. 6'. τονίζεται ἐπὶ τῆς καταλήξεως· οἶον, γένου, τυπού, πλὴν τοῦ τράπου. Τὰ ἄλλα ὅμως αὐτοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ρίζης, ὅταν δὲν ἐμποδίσῃ μακρὰ λήγουσα· οἶον, τύπεσθον-τυπέσθων. Ὁ σύνθετος ἀναβιβάζει, ὅσων ἐνδέχεται, τὸν τόνον· οἶον, παράσχου, ἀφίχου, ἐπιλάθου.

368. Τὸ ἀπαρέμφατον ἔχει ἑγκλιτικὸν φωνῆεν ε καὶ προσωπικὴν κατάληξιν σθαί, συνημμένως εσθαί, καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς ρίζης πλὴν τοῦ μέσου ἀορίστου δευτέρου, ὅστις τονίζεται ἐπὶ τοῦ ἑγκλιτικοῦ φωνήεντος.

Παράδειγμα.

ἐνεστώ,	λείπ	εσθαί.
μέσ. μέλ. ά.	λείψ	εσθαί.
μετ' ὄλ, μέλ.	λελείψ	εσθαί
μέσ. μέλ, 6'.	λιπέ	εσθαί=λιπ εἴσθαί
μέσ. ἄορ. 6'.	λιπ	έσθαι.
μέλ. ά, παθ.	λειφθῆσ	εσθαί.
μέλ. 6'. παθ.	λιπῆσ	εσθαί.
μέσ. ἄορ. ά.	λείψ	ασθαί.

369. Ἡ μετοχὴ ἔχει ἑγκλιτικὸν φωνῆεν ο καὶ προσωπικὴν κατάληξιν μέγος, μέγη, μέγον, καὶ συνημμένως ὁ μένος, ὁ μέντι,

όμενον. Ὁ δὲ μέσος ἀόριστος ἄ. ἔχει ἐγκλιτικὸν φωνῆεν α καὶ κατάληξιν μενός, μένη, μενον, καὶ συνημμένως ἀμενός, αμένη, ἀμενον. (355).

ἐνεστώς	λειπ	όμενος, ομένη, όμενον.
μέσ. μέλ. ἄ.	λειψ	όμενος, ομένη, όμενον.
μετ' ὄλ. μέλ.	λελειψ	όμενος, ομένη, όμενον.
γέσ. μέλ. ὅ.	λιπε	όμενος, ομένη. όμενον=οόμενος, ουμένη
μέσ. ἀόρ. ὅ.	λιπ	όμενος. ομένη, όμενον οόμενον,
παθ. μέλ. ἄ.	λειφθησ	όμενος, ομένη, όμενον.
παθ. μέλ. ὅ.	λιπησ	όμενος, ομένη, όμενον.
μέσ. ἀόρ. ἄ.	λειψ	όμενος, αμένη. άμενον.

370. Ὁ παρακείμενος σχηματίζεται οὕτως·

ἄ.) Ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ ὄχι μονολεκτικῶς διὰ τὴν συσσωρεύσιν τῶν συμφώνων, ἀλλὰ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος.

Παραδείγματα

Ὑποτακτική.

		ᾧ.	ῆς,	ῆ.
		ᾧμεν	ῆτε	ᾧσι
ἐνικ.		ος, η, ον	ᾧμεν,	ῆτον.
πληθ.	λελειμμέν	οι, αι, α	Εὐκτική.	
δυτικ.		ω, α, ω	εἶην,	εἶης,
			εἶημεν,	εἶητε.
			εἶημεν,	εἶητον,
				εἶήτην.

Β.) Ἐν δὲ τῇ προστακτικῇ, ἀπαρεμφάτῳ καὶ μετοχῇ, καθὼς ἐν τῇ ὀριστικῇ, δι' ἀποβολῆς καὶ μεταβολῆς συμφώνων (364. Β').

Παράδειγμα.

Προστακτική.

ἐνικ. λέλει πσο=ψο, λελείπσθω-πθω=φθω.

πληθ. λέλει πσθε-πθε=φθε, λελείπσθωσαν-πθωσαν=φθωσαν.

δυτικ. λέλει πσθον-πθον=φθον, λελείπσθων-πθων=φθων.

Ἀπαρέμφατος

λελεῖ πσθαι=πθαι=φθαι.

Μετοχή.

λελεῖ πμένος-πμένη-πμένος=μμένος-μμένη-μμένος.

ΣΗΜ. Ὁ παρακείμενος τοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς τονίζεται πᾶν-τοτε ἐπὶ τῆς παραληγοῦσης.—Ὁ παθητικὸς παρακείμενος τῶν συνηρημένων συνηθέστατα σχηματίζεται ἐν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ ἐγκλίσει, καθὼς καὶ τῶν βαρυτόνων, διὰ τῆς συστοίχου μετοχῆς καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος.

Ὑποτακτικὴ.

Εὐκτικὴ.

τετιμημέν	ος-η-ον	ῶ,	ῆς,	ῆ.	εἶην	εἶης	εἶη.
δεδηλωμέν	οι-αι-α	ῶμεν,	ῆτε,	ῶσι.	εἵμεν,	εἵτε,	εἶεν.
ποποιημέν	ω-α-ω	ῶμεν,	ῆτον,	ῆτον.	εἵμεν	εἵτον,	εἴτην!

Ἄλλα καὶ μονολεκτικῶς σχηματίζεται, ὅταν τὸ ληκτικὸν τῆς ρίζης φωνῇεν δύνηται νὰ μεταβληθῇ εἰς τὰ τῆς ὑποτακτικῆς ἐγκλιτικά (η, ω), καὶ νὰ συναيرهθῇ μετὰ τοῦ τῆς εὐκτικῆς ἐγκλιτικοῦ οἱ, ὑπογράφον τὸ ι· οῖον,

μέμν	ωμαι,	-η,	-ηται.
	ώμεθα,	-ησθε,	-ωνται.
	ώμεθον.	-ησθον,	-ησθον.
μεμν	ήμην,	-ῆο,	-ῆτο.
	ήμεθα,	-ῆσθε.	-ῆντο.
	ήμεθον,	-ῆσθον,	-ῆσθην.

καὶ

μεμν	ώμην,	-ῶο,	-ῶτο· ὡς συναιρούμενον ἀπὸ τοῦ αοίμην-ώμην κτλ.
------	-------	------	---

Ἐκ τούτων ὁμοῦς τῶν σχηματισμῶν ὀλιγάριθμοι ἀπαντῶντι ἐν χρήσει, καὶ αὐτοὶ μόνον ὅταν ὁ παρακείμενος ἔχῃ σημασίαν ἐνεστώτος.

§. νέ. Παράδειγμα δλόκληρον

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ.	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.	ΕΥΚ
παρατ. ένεστ.	λείπ ομαι, η, εται όμεθα, εσθε, ονται. όμεθον εσθον εσθον όμεν, ου, ετο. έλειπόμεθα, εσθε, ονστ. όμεθον εσθον, έσθην	λείπ ωμαι, η, ηται. όμεθα, ησθε, ωνται. όμεθον, ησθον, ησθον.	λείπ οίμην, οίμεθα, οίμεθον,
μέλ. ά.	λειφθήσ ομαι, η, εται. κτλ. ως ό ένεστώς.		λειφθης οίμην, κτλ. ως
μέλ. β'.	λιπήσ ομαι, η, εται, κτλ. ως ένεστώς.		λιπησ οίμην, κτλ. ως
άορ. ά.	έλείφ θην, θης, θη. θημεν, θητε, θησαν. θημεν, θητον, θήτην.	λείφ θω, θης, θη. θώμεν, θήτε, θώσι. θώμεν, θήτον, θήτον.	λείφ θείην, θείημεν, θείημεν
άορ. β'.	έλίπ ην, ης, η, κτλ. ως ό ά.	λίπ ω, ης. η. κτλ. ως ό ά.	λίπ είην, κτλ.
παρ. έπερ.	λέλει μμαι, φαι, πται. μμεθα, φθε, φαται. μμεθον, φθον, φθον. μμην, φο, πτο. έλελειμμεθα, φθε, φατο. μμεθον, φθον, φθην.	λελει μμένος, ω, ης, η. μμένοι, ωμεν, ήτε, ωσι. μμένω, ωμεν, ήτον ήτον	λελει μμένος, μμένοι, μμένω,
μ.ρ. ά.	λείψ ομαι, η, εται. κτλ. ως ό ένεστώς.		λείψ οίμην, κτλ. ως
μ.ρ. β'.	λελειψ ομαι, η, εται κτλ. ως ό ένεστώς		λελειψ οίμην, κτλ. ως
μ.ρ. γ.	λίπ οῦμαι, η, εἴται. οὔμεθα, εἴσθε, οὔνται. οὔμεθον, εἴσθον, εἴσθον		λίπ οίμην, οίμεθα, οίμεθον
μ.ρ. δ.	έλειψ άμην, ω ατο. άμεθα, ασθε, αντο. άμεθον, ασθον, άσθην.	λείψ ωμαι, η, ηται. κτλ. ως ό ένεστώς.	λείψ αίμην, αίμεθα αίμεθον.
μ.ρ. ε'.	έλιπ όμεν, ου, ετο. κτλ. ως ό παρατ.	λίπ ωμαι, η, ηται. κτλ. ως ό ένεστώς.	λίπ οίμην, κτλ. ως

της παθητικῆς φωνῆς.

ΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
οιο, οιοτο. οισθε, οιντο. οισθον, οίσθην.	οο, έσθω. λείπ εσθε, έσθωσαν εσθον, έσθων	λείπ εσθαι.	λείπ όμενος ομένη, όμενον.
οιο, οιοτο. κλ. ως ό ένεστ.		λειφθήσ εσθαι.	λειφθής όμενος ομένη, όμενον.
οιο, οιοτο. κλ. ως ό ένεστ.		λιπήσ εσθαι.	λιπησ όμενος κτλ.
θείης, θείη. θειητε, θείησαν. θειητον, θειήτην.	θητι, θήτω. λείφ θητε, θήτωσαν θητον, θήτων.	λείφ θηναι	λείφ θείς, ι θετσα θέν.
είης, είη.	λίπ ηθι, ήτω	λιπ ηναι.	λιπ είς. είσα έν.
είην, είης, είη. είημενεΐητεείησαν είημενεΐητονείητη	ψο, φθω. λέλει φθε, φθωσαν. φθον, φθων.	λελειφθαι.	μμένος. μμένη. μμένον.
οιο, οιοτο κλ. ως ό ένεστ.		λείψ εσθαι.	λειψ όμενος. κτλ.
οιο, οιοτο. κλ. ως ό ένεστ.		εσθαι. λελειψ	λελειψ όματος. κτλ.
οίτο, οίτο. οίσθε, οίντο. οίσθον, οίσθην		λιπ εσθαι	λιπ οόμενος. οομένη. οόμενον.
αιο, αιτο. αισθε, αιντο. αισθον, αίσθην.	αι, άσθω. λείψ ασθε, άσθωσαν, ασθον, άσθων.	λείψ ασθαι.	άμενος. αμένη. άμενον.
οιο, οιοτο. κλ. ως ό ένεστ.	λιπ οϋ έσθω. κτλ. ως ό ένεστ.	λιπ έσθαι.	όμενος. κτλ.

57

§. νς'. Συνηρημένα ῥήματα.

372. Συναιροῦνται τὰ ῥήματα, ὅταν μετὰ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν τῆς ρίζης ἀκολουθῇ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν διακεκριμένον ἢ καὶ συγχεωνευμένον μετὰ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως.

373. Συναιροῦνται δὲ συνήθως ἐκ μὲν τῶν καθαρολήκτων ὅσα ἔχουσιν ἰσχυρὰ α, ε, ο· τῶν δὲ λοιπῶν ῥημάτων μόνον οἱ ἐνεργητικοὶ καὶ μέτσοι μέλλοντες δεύτερος.

374. Τῶν καθαρολήκτων συναιρεῖται ὁ ἐνεστώς καὶ παρατατικὸς μόνον· διότι αὐτοὶ μόνον εὐθὺς μετὰ τὴν ρίζαν ἔχουσιν ἐγκλιτικὸν φωνῆεν, οἱ δὲ λοιποὶ σύμφωνον.

375. Οἱ χαρακτῆρες α, ε, ο τῶν εἰς αω, εω, οω, ῥημάτων συμπίπτουσιν ἐν μὲν τῇ ὀριστικῇ ἐγκλίσει μετὰ τῶν ἐγκλιτικῶν φωνηέντων ο, ε (τὰ ὅποια, προσλαβόντα τὰς προσωπικὰς καταλήξεις, ἔγιναν. ἐπὶ μὲν τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς ω, εἰ, ου· ἐπὶ δὲ τῆς παθητικῆς η). Ἐν δὲ τῇ ὑποτακτικῇ μετὰ τῶν ω, η, η' ἐν δὲ τῇ εὐκτικῇ μετὰ τοῦ οἰ' ἐν τῇ προστακτικῇ μετὰ τῶν ε, ο, ου' ἐν δὲ τῇ ἀπαρεμφάτῳ μετὰ ε, εἰ' καὶ ἐν τῇ μετοχῇ μετὰ τῶν ω, ου, ο. Πάντα λοιπὸν τὰ ἐγκλιτικά φωνήεντα, μετὰ τῶν ὁποίων συμπίπτουσιν οἱ χαρακτῆρες α, ε, ο, εἶνε ταῦτα· ω, εἰ, ο, ε, ου, ω, η, η, ε, εἰ, ου, ω, ου, ο, η, ου.

376. Τῆς εἰ καὶ ἡ τὸ ι δὲν προξενεῖ σύγχυσιν ἐν τῇ συναίρεσει, ἀλλὰ μόνον ὑπὸ τὸ ἐκ συναίρεσεως προκύπταν α, η, ω, υπογράφεται.

377. Λοιπὸν ἂν μὲν ἀφαιρέσωσιν τὸ εἰ καὶ ἡ καὶ τὰ ἐπανερχόμενα φωνήεντα, θέσωμεν δὲ τὰ λοιπὰ κατὰ τὴν ἀνήκουσαν τάξιν, τότε ἔχομεν τὰ ἑξῆς ε, ο, η, ω, οἰ, ου, μετὰ τῶν ὁποίων συμπίπτοντες οἱ χαρακτῆρες α, ε, ο, συναιροῦνται, καὶ οὕτω συγχροτοῦνται αἱ τρεῖς συζυγίαι τῶν ῥημάτων, τὰ ὅποια ὀνομάζονται σ υ ν η ρ η μέ ν α μέν, διότι συναιροῦνται, π ε ρ ι σ π ῶ μ ε ν α δὲ, διότι δέχονται περισπώμενην ἐπὶ τοῦ ἐκ συναίρεσεως προκύπτοντος φωνήεντος, ἂν δὲν ἐμποδίζῃ ἡ θέσις του.

378. Τὰ συναιρετέα φωνήεντα εἶνε ταῦτα ἐν συνόψει.

τῆς α'. συζυγίας αε, αο, αη, αω, αοι, αου.

τῆς β'. συζυγίας εε, εο, εη, εω, εοι, εου.

τῆς γ'. συζυγίας οε, οο, οη, οω, οοι, οου.

379. Τὸ α μετὰ τῆς τελείας φωνῆς. Α (ε, η) συναιρεῖται εἰς α, καὶ μετὰ τῆς Ο (ο, ω, οἰ, ου) συναιρεῖται εἰς ω· οἶον, τίμ. αε-α, τίμ. ἀης-ᾶς, τίμ. ᾠμαι-ᾠμαι, τίμ. ᾠω-ᾠ, τίμ. ᾠοι-ᾠ, τίμ. ᾠουσι-ᾠσι.

380. Τὸ ε μετὰ τοῦ ε συναιρεῖται εἰς εἰ, μετὰ δὲ τοῦ ο συναιρεῖται εἰς ου· ὅταν δὲ συμπέσῃ πρὸ τῶν μακρῶν φωνηέντων καὶ τῶν διφθόγων τότε ἀποβάλλεται ἢ καταπίνεται· οἶον, φιλέετε-εἴτε, φιλέομεν-οῦμεν, φιλέετε-ῆτε, φιλέω-ᾠ, φιλέοιντο-οῖντο, φιλέουσι-οῦσι.

381. Τὸ ο μετὰ τῶν βραχέων ε καὶ ο συναιρεῖται εἰς ου, μετὰ δὲ τῶν μακρῶν η καὶ ω εἰς ω, καὶ πρὸ τῶν διφθόγγων οι καὶ ου ἀποβάλλεται ἢ καταπίνεται· οἶον, χρυσόεσθε-οὔσθε, χρυσόομεν-οὔμεν, χρυσόητε-χρυσῶτε, χρυσόω-ῶ, χρυσόοιμεν-οὔιμεν, χρυσόουσι-οὔσι.

ΣΗΜ. α'. Ἡ εὐκτεκὴ παρὰ τὰς συνήθεις προσωπικὰς καταλήξεις ἔχει καὶ τὰς Ἀττικὰς ταύτας ἐνικ. η ν, η ε, η· πληθ. η με ν, η τε, η σα ν· δὐϊκ. η με ν, η τ ο ν, η τ η ν. Αὗται δὲ εἶνε αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τῶν παραγομένων χρόνων, ἔχουσαι πρὸ ἑαυτῶν τὸ η· οἶον, τιμᾶοι μῦμι καὶ φη ν, κτλ. Οἱ Ἀττικοὶ δὲ οὗτοι σχηματισμοὶ εἶνε εὐχρηστοὶ μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ἀριθμῷ. Ἐν δὲ τῇ πρώτῃ συζυγίᾳ εἶνε καὶ τὰ πληθυντικὰ εὐχρηστοὶ κατὰ τὸν Ἀττικὸν ταῦτον σχηματισμόν. Τὸ πληθ. γ'. ὅμως ἔχει εὐχρηστον τὸν κοινὸν σχηματισμόν τιμῶμεν, φιλοῦμεν, χρυσοῦμεν, καὶ ὅχι τὸν Ἀττικόν τιμῶ-ησαν, φιλοῦησαν, χρυσοῦησαν.

ΣΗΜ. β'. Τὸ α ε συναιροῦσιν εἰς ἡ τὰ ῥήματα ζάω, πεινάω, διψᾶω, καὶ χράομαι. Ἐτι δὲ παρὰ τοῖς ἀκριβεστέροις Ἀττικοῖς. καὶ τὸ κνάω, σμάω, ψάω· οἶον, ζάειν-ζῆν, πεινάειν-πεινᾶν, διψᾷν, χράεσθαι-χρησθαι. Τὸ δὲ χράεσθαι-χρασθαι σημαίνει λαμβάνειν χρησμόν.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ μονοσύλλαβον ῥίζαν ἔχοντα καὶ λήγοντα εἰς εω συναιροῦσι τὸν χαρακτῆρα μόνον, ὅταν ἀκολουθῇ ε ἢ ει· οἶον, πλέω, πλέεις-πλείς, πλείει-πλεί. —Τὸ δὲ ω ὅμως, τὸ ὅποτον σημαίνει, δένω, δεσμεύω, συναιρεῖ τὸ ε καὶ μετὰ τοῦ ο καὶ ου καὶ ω· οἶον ὁ ἀναδέων-ων, ἀναδέομαι-ἀναδέομαι, ἀναδέουσι-ἀναδέουσι. Τοῦ ἀπροσώπου δετ ἡ μετοχὴ δέο ο συναιρεῖ τὸ ε ο εἰς ει ἐν τῇ φράσει ταύτῃ «μικροβδετν» (ὀλίγον ἔλειψε).

ΣΗΜ. δ'. Ἐκ τῶν εἰς οω τὸ ριγώω καὶ ἰδρώω ἀντὶ τοῦ ου καὶ οι συναιροῦμενα, ἔχουσιν αὐ καὶ φ· οἶον, ριγῶν καὶ ριγῶν ἀντὶ ριγῶν καὶ ριγῶν.

ΣΗΜ. ε'. Κατὰ τὰ περισπώμενα σχηματίζονται καὶ οἱ λεγόμενοι Ἀττικοὶ καὶ δευτεροὶ μέλλοντες, ἔτι δὲ καὶ οἱ μέλλοντες τῶν ὑγρολήκτων ῥημάτων. Ἦγουν οἱ Ἀττικοὶ μέλλοντες τῶν μὲν εἰς αω κατὰ τὴν πρώτην συζυγίαν, τῶν δὲ εἰς εω κατὰ τὴν β'. καὶ τῶν εἰς οω κατὰ τὴν γ'. (322), οἱ δὲ τῶν εἰς ιω=ιδω Ἀττικοὶ μέλλοντες (346), καὶ οἱ τῶν ὑγρολήκτων α. μέλλοντες (326) κατὰ τὴν β'. τῶν περισπωμένων.

382. § νζ'. Παράδειγμα τῶν συνηρημένων

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ			ΕΥΚΤΗ		
	ἄω	-ω,	ἄω	-ῶ,		ἄοιμι	-	
ἐνεστ.	τιμ. αἶς	-ᾶς,	τιμ. ἄης	-ᾶς,	τιμ.	ἄοις	-	
	ἄει	-ᾶ,	ἄη	-ᾶ.		ἄοι	-	
	ἀομεν	-ῶμεν	ἀώμεν	-ῶμεν,		ἀοίμεν	-	
τιμ.	ἄετε	-ᾶτε	τιμ. ἄητε	-ᾶτε.	τιμ.	ἄοιτε	-	
	ἀουσι	-ῶσι	ἀωσι	-ῶσι.		ἀοίεν	-	
	ἀομεν	-ῶμεν	ἀώμεν	-ῶμεν,		ἀοίμεν	-	
τιμ.	ἄετον	-ᾶτον	τιμ. ἄητον	-ᾶτον.	τιμ.	ἄοιτον	-	
	ἄετον	-ᾶτον.	ἄητον	-ᾶτον.		ἀοίτην	-	

παρατ. ἐνιχ. ἐτίμ αον-ων, αες-ας, αε-α.

πληθ. ἐτίμ αομεν-ῶμεν, ἄετε-ᾶτε, αον-ων.

δυν. ἐτίμ ἀομεν-ῶμεν, ἄετον-ᾶτον, αἴτην-ᾶτην.

μέλ.	τιμή σω, σεις, σει.	τιμή	σω, σης, ση.	τιμή	σοίμι,
ἀόρ.	ἐτίμη σα, σας, σε.	τιμή	χω, χης, χη.	τιμή	σάιμι,
παρακ.	τετίμη κα, κας, κε.	τετίμη	χω, χης, χη.	τετίμη	κοίμι,
ὑπερσ.	ἐτετίμη κειν, κεις, κει.				

383

Παθητικὴ φωνή τῆς

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.			ΕΥΚΤΗ		
	ἀομαι	-ῶμαι,	ἄωμαι	-ῶμαι,		ἀοίμην	-	
ἐνεστ.	τιμ. ἄη,	-ᾶ,	τιμ. ἄη	-ᾶ,	τιμ.	ἄοιο	-	
	ἄετε,	-ᾶται.	ἄηται	-ᾶται.		ἄοιτο	-	
	ἀόμεθα	-ῶμεθα,	ἀόμεθα	-ῶμεθα,		ἀοίμεθα	-	
τιμ.	ἄεσθε	-ᾶσθε,	τιμ. ἀήσθε	-ᾶσθε,	τιμ.	ἀοίσθε	-	
	ἄονται	-ῶνται.	ἄωνται	-ῶνται.		ἄοιτο	-	
	ἀόμεθον	-ῶμεθον	ἀώμεθον	-ῶμεθον,		ἀοίμεθον	-	
τιμ.	ἄεσθον	-ᾶσθον.	τιμ. ἀήσθον	-ᾶσθον,	τιμ.	ἀοίσθον	-	
	ἄεσθον	-ᾶσθον.	ἀήσθον	-ᾶσθον.		ἀοίσθην	-	

παρατ. ἐνιχ. ἐτίμ ἀοίμην-ῶμην, ἄου-ῶ, ἄετο-ᾶτο.

πληθ. ἐτίμ ἀόμεθα-ῶμεθα, ἄεσθε-ᾶσθε, ἄοντο-ῶντο.

δυν. ἐτίμ ἀόμεθον-ῶμεθον, ἄεσθον-ᾶσθον, ἀέσθην-ᾶσθην.

μέλ.	τιμή θήσομαι, θήσῃ,	τιμή	θήσοίμην,
	θήσεται.		
ἀόρ.	ἐτίμη θην, θης, θη.	τιμή	θήην,
παρακ.	τετίμη μαι, σαι, ται.	τιμή	θῶ, [θῆς, θῇ.
ὑπερ.	ἐτετίμη μην, σο, το.		
μέσ. μέλ.	τιμή σομαι, σῃ, σεται	τιμή	σοίμην,
μετ' ὅλ.	τετίμη σομαι, σῃ, σεται	τετίμη	σοίμην,
μέσ. ἀόρ.	ἐτίμη σάμην, σω, σατο	τιμή	σάίμην,
	τιμή σωμαι, σῃ, σῃται.		

Τοῦ Παρακειμένου τὸν ὑποτακτικὸν καὶ εὐκτικὸν

ῥημάτων. Ἑνεργητικὴ φωνὴ τῆς ἀ. συζυγίας.

ΚΗ.	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ.
φι-,	αε -α,		
φς,	τιμ αέτω -ατω,	τιμ αειν -φν.	άων -ων.
φ.			τιμ άουσα-ώσα
φμεν,	άετε, -άτε,		άον -ων.
φτε,	τιμ αέτωσαν-άτωσαν		
φεν.	καὶ -ώντων.		
φμεν,			
φτον,	τιμ άετον -άτον,		
φτην.	αέτων -άτων		

σοις. σοι.	τιμή σον. σάτω.	τιμή σειν.	τιμή σων.
σαις, σαι.	τιμή σον. σάτω.	τιμή σαι.	τιμή σας.
κοις, κοι.	τετίμη κε, κέτω.	τετιμη κέναι.	τετιμη κώς.

ἀ. συζυγίας.

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ.
φμην,	άου -ω		αόμενος
φο,	τιμ αέσθω -άσθω.		τιμ -ώμενος,
φτο.		τιμ άεσθαι -άσθαι.	
φμεθα,	άεσθε -άσθε,		αομένη
φσθε,	τιμ αέσθωσαν.άσθωσαν		τιμ -ωμένη
φντο.	καὶ -άσθων.		
φμεθον,	άεσθον -άσθον,		αόμενον
φσθον,	άέσθων -άσθων.		τιμ -ώμενον.
φσθην;			

θήσοιο,		τιμή θήσεσθαι.	τιμή θησόμε
θήσοιτο			νος.
θείης, θείη,	τιμή θητι, θήτω.	τιμή θήναι.	τιμή θείς.
	τετίμη σο, σθω.	τετιμη σθαι.	τετιμη μένος.
σοιο; σοιτο.		τιμή σεσθαι.	τιμή σόμενος
σοιο, σοιτο,		τετιμή σεσθαι.	τετιμη σόμενος
σαιο, σαιτο.	τιμή σαι, άσθω.	τιμή σασθαι.	τιμή σάμενος

σχηματισμόν ιδε 370 Σημ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.			ΕΥΚΤΙ		
	έω	-ῶ,	έω	-ῶ		έοιμι	-	
ἐνεστ.	ποι	έεις	-εις,	ποι	έης	-ης,	ποι	έοις
		έει	-ει,		έη	-η.		έοι
		έομεν	-οῦμεν		έομεν	-ῶμεν		έοιμεν
	ποι	έετε	-εἴτε,	ποι	έητε	-ήτε,	ποι	έοιτε
		έουσι	-οῦσι		έωσι	-ῶσι		έοισιν
		έομεν	-οῦμεν		έωμεν	-ῶμεν,		έοιμεν
	ποι	έετον	-εἴτον	ποι	έητον	-ήτον,	ποι	έοιτον
		έετον	-εἴτον		έητον	-ήτον.		έοίτην

παρ.τ. ἐνικ. ἐποί εον-ουν, εες-εις, εε-ει.

πληθ. ἐποί έομεν-οῦμεν, έετε-εἴτε, εον-ουν.

δυϊκ. ἐποί έομεν-οῦμεν, έετον-εἴτον, εἴτην-εἴτην.

μέλ. ποιή σω, σεις, σει.

ἀόρ. έποίη σα, σας, σε.

παρ.κ. πεποίη κα, κας, κε.

ὑπερσ. έπεποίη κειν. κεις, κει.

ποιή σω, σης, πη.

πέποιή κω, κης, κη.

ποιή σοιμι, σαιμι, κοιμι,

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.			ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.			ΕΥΚΤΙ		
ἐνεστ.	ποι	έομαι	-οῦμαι,	ποι	έωμαι	-ῶμαι,	ποι	εοίμην
		έη	-ῇ,		έη	-ῇ,		έοιο
		έεται	-εἴται.		έηται	-ῇται.		έοιτο
	ποι	εόμεθα	-οὔμεθα,	ποι	εόμεθα	-ῶμεθα	ποι	εοίμεθα
		έεσθε	-εἴσθε,		έησθε	-ῇσθε,		έοίσθε
		έονται	-οῦνται.		έωνται	-ῶνται.		έοιντο
	ποι	εόμεθον	-οὔμεθον,	ποι	εόμεθον	-ῶμεθον	ποι	εοίμεθον
		έεσθον	-εἴσθον,		έησθον	-ῇσθον,		έοίσθον
		έεσθον	-εἴσθον		έησθον	-ῇσθον.		εοίσθην

παρ.τ. ἐνικ. ἐποί εομένην-οὔμην, έου-οῦ, έετο-εἴτο.

πληθ. ἐποί εόμεθα-οὔμεθα, έεσθε-εἴσθε, έοντο-οῦντο.

δυϊκ. ἐποί εόμεθον-οὔμεθον, έεσθον-εἴσθον, εἴσθην-εἴσθην.

μέλ. ποιηθήσομαι,θήσῃ, θήσεται.

ἀόρ. έποιήθην, θης,θη.

παρ.κ. πεποίημαι,σαι,ται.

ὑπερσ. έπεποίημην,σο,το.

μέσ.μ. ποιήσομαι,ση,σεται.

μετ'ἀλ. πεποιήσομαι,ση,σεται.

μέσ.ἀόρ. έποισάμην,σω,σατο.

ποιηθῶ, θῇς,θῇ.

ποιηθείην,

ποιηθείην,

ποιηθείην,

πεποιηθείην,

ποιηθείην.

Τοῦ παθ. παρ.κ. τὸν ὑποτακτ. καὶ εὐκτ.

τῆς β'. συζυγίας.

ΚΗ.	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
οἶμι, οἶς. οἶ. οἶμεν οἶτε, οἶεν. οἶμεν, οἶπον, οἶτην.	εἰ, -εἰ, εἴτω, -εἴτω. ἔτε, -εἴτε, εἴτωσαν -εἴτωσαν καὶ -οὔντων. εἴτω, -εἴτων. εἴτω, -εἴτων.	ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν.	ἔων -ων, ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν. ποι εἶν -εἴν.

σοις, σοι. σαις, σαι, κοις, κοι.	ποιή σον, σάτω. πεποιή κε, κέτω. ποιή σον, σάτω. πεποιή κε, κέτω.	ποιή σειν. ποιή σαι, πεποιή κέναι, πεποιή κέναι,	ποιή σων, ποιή σας. πεποιή κέναι, πεποιή κέναι.
--	--	---	--

τῆς β'. συζυγίας.

ΚΗ.	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ.
οἶμην, οἶο, οἶτο. οἶμεθα, οἶσθε, οἶντο. οἶμεθον, οἶσθον, οἶσθην.	ποι εἶν -οὔ, εἴσθω -εἴσθω, ποι εἴσθε -εἴσθε, εἴσθωσαν -εἴσθωσαν καὶ -εἴσθων. ποι εἴσθον -εἴσθον, εἴσθων -εἴσθων.	ποι εἴσθαι. -εἴσθαι ποι εἴσθαι. -εἴσθαι ποι εἴσθαι. -εἴσθαι ποι εἴσθαι. -εἴσθαι ποι εἴσθαι.	ποι εἴσθαι. -εἴσθαι ποι εἴσθαι. -εἴσθαι ποι εἴσθαι. -εἴσθαι ποι εἴσθαι. -εἴσθαι ποι εἴσθαι.

θήσοιο, θήσοιτο.	ποιή θήτι, θήτω. πεποιή σο, σθω, ποιή θήτι, θήτω. πεποιή σο, σθω.	ποιή θήσθαι. ποιή θήναι. πεποιή θήσθαι. πεποιή θήναι.	ποιή θήσθαι. ποιή θήναι. πεποιή θήσθαι. πεποιή θήναι.
θείης, θείη. σοιο, σοιτο. σοιο, σοιτο. σαιο, σαιτο.	ποιή θήτι, θήτω. πεποιή σο, σθω, ποιή θήτι, θήτω. πεποιή σο, σθω.	ποιή θήσθαι. ποιή θήναι. πεποιή θήσθαι. πεποιή θήναι.	ποιή θήσθαι. ποιή θήναι. πεποιή θήσθαι. πεποιή θήναι.

σχηματισμὸν ἰδὲ 370 Σημ.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.			ΥΠΟΤΑΚΤΙΣΗ.			ΕΥΚ		
ἐνεστ.	δὴλ ὦ	+ῶ,	δὴλ ὦ	-ῶ,	δὴλ	δοίμι	-	
	οἶς	-οἶς,	οἶς	-οἶς,		δοίς	-	
	οἶ	-οἶ.	οἶ	-οἶ.		δοί	-	
	δὴλ ὄμεν	-οὔμεν,	δὴλ ὄμεν	-ῶμεν,	δὴλ	δοίμεν	-	
	όετε	-οὔτε,	όετε	-ῶτε,		δοίτε	-	
	όουσι	-οὔσι.	όουσι	-ῶσι,		δοίεν	-	
	δὴλ ὄμεν	-οὔμεν,	δὴλ ὄμεν	-ῶμεν,	δὴλ	δοίμεν	-	
	όετον,	-οὔτον,	όετον	-ῶτον,		δοίτον	-	
	όετον,	-οὔτον.	όετον	-ῶτον.		οίτην	-	

παρὰ ἐνικ. ἐδὴλ σον-ουν, οεσ-ους, οε-ου,
 πληθ. ἐδὴλ ὄμεν-οὔμεν, όετε-οὔτε, σον-ουν.
 δυϊκ. ἐδὴλ ὄμεν-οὔμεν, όετον-οὔτον, οέτην-ούτην.

μέλ.	δὴλῶ	σω, σεις, σει.	δὴλῶ	σαιμι,
ἄρ.	ἐδὴλῶ	σα, σας, σε.	δὴλῶ	σας, ση. δὴλῶ
παρὰ.	δεδὴλῶ	κx, κας, κε.	δεδὴλῶ	κω, κης, κη. δεδὴλῶ
ὑπερσ.	ἐδεδὴλῶ	κειν, κεις, κει.		κοιμι,

387

Παθητικὰ φωνή

ΟΡΙΣΤΙΚΗ,			ΥΠΩΤΑΞΤΙΚΗ.			ΕΥΚ		
ἐνεστ.	δὴλ ὀμαι	-οὔμαι,	δὴλ ὀμαι	-ῶμαι,	δὴλ	οίμην	-	
	οἶ	-οἶ,	οἶ	-οἶ,		οἶο	-	
	όεται	-οὔται,	όεται	-ῶται.		οἶτο	-	
	δὴλ ὀμεθα	-οὔμεθα,	δὴλ ὀμεθα	-ῶμεθα,	δὴλ	οἶμεθα	-	
	όεσθε	-οὔσθε,	όεσθε	-ῶσθε,		οἶσθε	-	
	όνται	-οὔνται.	όνται	-ῶνται.		οἶντο	-	
	δὴλ ὀμεθον	-οὔμεθον	δὴλ ὀμεθον	-ῶμεθον,	δὴλ	οἶμεθον	-	
	όεσθον	-οὔσθον,	όεσθον	-ῶσθον,		οἶσθον	-	
	όεσθον	-οὔσθον.	όεσθον	-ῶσθον.		οἶσθην	-	

παρὰ τ. ἐνικ ἐδὴλ ὀμην-οὔμην, ὀοῦ-οῦ, όετο-οὔτο
 πληθ. ἐδὴλ ὀμεθα-οὔμεθα. όεσθε-οὔσθε, όοντο οὔντο.
 δυϊκ. ἐδὴλ ὀμεθον-οὔμεθον. όεσθον-οὔσθον, οέσθην-οὔσθην.

μήλ.	δὴλῶ	θήσομαι, θήση,	δὴλῶ	θήσοι-
		[θήσεται.		[μην.
ἄρ.	ἐδὴλῶ	θην, θης, θη.	δὴλῶ	θῶ, θῆς, θῆ.
παρ.	δεδὴλῶ	μαι, σαι, ται.		θείην,
ὑπερ.	ἐδεδὴλῶ	μην, σο, το.		
μέσ. μέλ.	δὴλῶ	σομαι ση, σεται,	δὴλῶ	σοίμην,
μετὰ δλ. μ.	δεδὴλῶ	σομαι, σησεται		δεδὴλῶ σοίμην
μέσ. ἄρ.	ἐδὴλῶ	σάμην, σω, σατο.	δὴλῶ	σώμαι, ση, σηται.
			δὴλῶ	σαίμην,

ΤΙΚΗ.	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤ.	ΜΕΤΟΧΗ.
οἶμι,			δηλ ὄων -ὄν
οἷς,	δηλ σε -ου,	δηλ ὄειν-οῦν.	όουσα-οὔσα,
οἷ.	οέτω -ούτω.		όν -οῦν.
οἶμεν,			
οἶτε,	δηλ ὄετε -οὔτε,		
οἶεν.	οέτωσαν -ούτωσαν		
οἶμεν,	καὶ -οὔντων.		
οἶτον,	δηλ ὄετον -οὔτον,		
οἶτην.	οέτων -ούτων.		

σοις, σοι.		δηλῶ σεις.	δηλῶ σων.
σαις, σαι.	δήλω σον σάτω.	δηλῶ σαι.	δηλῶ σας.
κοις κοι.	δεδήλω κέ, κέτω.	δεδηλω κέναι.	δεδηλω κώς

τῆς τρίτης συζυγίας.

ΤΙΚΗ.	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ.	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤ.	ΜΕΤΟΧΗ.
οἶμην,			δηλ ὀόμενος
οἶο,	δηλ ὀου -οῦ,	δηλ ὀεσθαι	-οὔμενος,
οἶτο.	οέσθω -οὔσθω	-οὔσθαι.	δηλ ὀομένη
οἶμεθα,			-οομένη,
οἶσθε,	δηλ ὀεσθε -οὔσθε		δηλ ὀόμενον
οἶντο.	δηλ οέσθωσαν-οὔσθωσαν		-οὔμενον,
οἶμεθον,	καὶ -οὔσθων.		
οἶσθον,	δηλ ὀεσθον -οὔσθον,		
οἶσθην.	οέσθων -οὔσθων.		

θήσοιο, θή- σοιτο.		δηλω θήσε- σθαι.	δηλω θησόμενος
θείης, θείη.	δηλῶ θητι, θήτω	δηλω θήναι.	δηλω θείς
	δεδηλω σο, σθω	δεδηλῶ σθαι.	δεδηλω μένος.
σοιο, σοιτο.		δηλῶ σεσθαι.	δηλω σόμενος.
σοιο, σοιτο.		δεδηλῶ σεσθαι.	δεδηλωσόμενος.
σαιο, σαιτο.	δήλω σαι, σάσθω.	δηλῶ σασθαι.	δηλω σάμενος.

κτικὸν σχηματισμὸν ἰδὲ 375 Σημ.

§. νή. Περί τῶν εἰς μι ῥημάτων.

388. Παρά τὰ βαρύτονα καὶ τὰ συνηρημένα ῥήματα εἶναι καὶ τὰ εἰς μι, τὰ ὅποια συνάπτουσι τὰς προσωπικὰς καταλήξεις εἰς τὰς ρίζας, μὴ μεσολαβούντος ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος.

389. Τῶν τοιούτων ἡ ρίζα εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μονοσύλλαβος, καταλήγουσα εἰς α, ε, ο, ἢ εἰς σύμφωνον ὑγρὸν ἢ ἄφωνον, εἰς τὸ ὅποτον ἐπισυνάπτεται ἡ συλλαβὴ νυ. Καὶ εἰς φωνηεντόληκτον δὲ ρίζαν συνάπτεται ἡ συλλαβὴ αὐτή, πλὴν τότε διπλασιάζεται τὸ ν, καὶ τὸ χαρακτηριστικὸν ο ἐκτείνεται εἰς ὦ οῖον, κορέω-κορέννυμι, χό ω-χώ-ννυμι, χροῶ-χρώννυμι. Διὸ τέσσαρες εἶνε τῶν εἰς μι αἱ συζυγίαι κατὰ τοὺς τέσσαρας χαρακτηῖρας τῶν ἐξ ὧν παράγονται ρίζων.

390. Τὰ εἰς μι ἔχουσι μόνον ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῆς ἐνεργ. καὶ παθ. καὶ μέσης φωνῆς, καὶ β'. ἄορ. τῆς ἐνεργ. καὶ μέσης· τοὺς δὲ ἄλλους χρόνους σχηματίζουν ἐκ τῆς ἀπλουστεράς ρίζης κατὰ τὰ βαρύτονα καὶ τὰ συνηρημένα.

391. Πολλὰ τῶν εἰς μι αὐξάνουσι τὴν ρίζαν, προτάσσοντα αὐτῆς ε μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου. Ἐν ὅμως ἡ ρίζα ἀρχίζει ἀπὸ φωνήεντος ἢ στ ἢ πτ, προτάσσεται μόνον ι δασύ· οῖον, δ ὦ-δ ἰ δ ὦ μ ι, ἔω-ῖ η μ ι, σ τ ἄ ω-ῖ σ τ η μ ι, π τ ἄ ω-ῖ π τ α μ α ι. Τὸ πλῶν δὲ καὶ πρῶν παρενθέτουσι μετὰ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ τῆς ρίζης, μ, τὸ ὅποτον ἀποβάλλεται, ὡς αἰς πρὸ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ εὐρίσκεται μ' οῖον, π ἰ μ π λ η μ ι-ἐ μ π ἰ π λ η μ ι-ἐ ν ε π ἰ μ π λ η ν, π ἰ μ π ρ η μ ι-ἐ μ π ἰ π ρ η μ ι-ἐ ν ε π ἰ μ π ρ η ν.

392. Τὰ χαρακτηριστικὰ φωνήεντα, μετὰ τὴν πρόσληψιν τῶν προσωπ. καταλήξεων, ἐκτείνονται ἐν τοῖς ἐνικοῖς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς· προσωπικὰς δὲ καταλήξεις τὰ εἰς μι ἔχουσι τὰς αὐτὰς τῶν ἄλλων δύο θεμάτων, ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν ἐξαιρέσεων. Ἐν δὲ τῇ ὑποτακτικῇ ἔχουσι τὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα η καὶ ω, ἐν τῇ εὐκτικῇ τὸ ε μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος συνηρημένον εἰς δίφθογγον.

§. νθ'. Ἐνεργητικὴ φωνὴ τῶν εἰς μι.

Σχηματισμὸς τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως.

393. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος εἶνε αὗται.

1. 2. 3.

ἐν.	μι,	ς,	σι.	} οῖον, {	δίδωμι,	δίδως,	δίδωσι.
πλ.	μεν,	τε	ντσι.		δίδομεν,	δίδοτε,	(διδόντσι) διδοῦσι
δύκ.	μεν,	τον,	τον.		δίδομεν,	δίδοτον,	δίδοτον.

394. Τοιουτοτρόπως σχηματίζονται καὶ τὸ φῶν-φημί, θέω-τίθηναι, στάω-ἵστημι, ἔω-ἵημι, δείκω-δεικνύω-δείκνυμι, ζεύγω-ζευγνύω-ζεύγνυμι, σκεδῶ-σκεδαννύω-σκεδάννυμι, κτλ. Τούτων τὸ πλῆθος γ'. προσ. εἶνε φανταί, τιθέντσι, ἱσθάντσι, ἰέντσι, δεικνύντσι, ζευγνύντσι, σκεδα-

νῦντσι. Ταῦτα δὲ κατὰ τοὺς περὶ εὐφωνίας κανόνας, (88) γίνονται φασί, τιθεῖσι, ἰσθᾶσι, ἰῆσι, δεικνῦσι, ζευγνῦσι, σκεδαννῦσι, τὰ ὅποια σπανίως ἀπαντῶνται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, οὔτινες μεταχειρίζονται ἐξαιρέτως τὰ γινόμενα κατὰ τροπὴν τοῦ ν εἰς ᾱ καὶ ἀποβολὴν τοῦ τ· διδᾶσι, τιθεᾶσι, δεικνῦᾶσι, καὶ ἀντὶ τοῦ ἰᾶσι λέγουσιν ἰᾶσι.

395. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ καὶ β'. ἀόριστου εἶνε αὗται.

παρατατ.

ἐνικ	ν,	ς,	—	} οἶον,	{	ἐδίδων,	ως,	ω.
πληθ.	μεν,	τε,	σαν			ἐδίδομεν,	οτε,	οσαν.
δυσκ.	μεν,	τον,	την			ἐδίδομεν.	οτον.	ότην.

Ἄορ. β'.

ἐνικ	ν.	ς,	—.	} οἶον,	{	ἔδων,	ως,	ω.
πληθ.	μεν,	τε,	σαν.			ἔδομεν,	οτε,	οσαν.
δυσκ.	μεν,	τον,	την.			ἔδομεν,	οτον,	ότην.

ΣΗΜ. α'. Ὁ β'. ἀορ. διαφέρει τοῦ παρατατικοῦ μόνον κατὰ τοῦτο, ὅτι δὲν ἐπιδέχεται τὸν ἀναδιπλασιασμόν, οὐδὲ τὸ προτασσόμενον· διὸ τότε μόνον εἶνε τοῦ αὐτοῦ ῥήματος εὐχρηστοὶ ἀμφότεροι· οἱ χρόνοι οὗτοι, ὅταν δύνῃται νὰ ὑπάρξῃ ἡ διαφορὰ αὕτη, ὅτον, παρατ. ἐτίθην, ἔστην, ἐδίδων, ἔην. ἐνικ. ἀορ. β'. ἔστην, ἔθην ἔδων, ἔην. Τὸ δὲ ἔφην εἶναι μόνον παρατατ. διότι τὸ φημι δὲν ἀναδιπλασιάζεται· ὁμοίως καὶ ἐδίσκων καὶ ἐξεύγνων καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀλλὰ πολλὰ τῶν εἰς υμι δὲν ἔχουσιν εὐχρηστον εἰρή τὸν παρατατικόν, ὅμως ἐπὶ σημασίας ἀόριστου.

ΣΗΜ. β'. Τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἐνεργ. β'. ἀορ. ἔθην ἔχει καὶ ὁ παθ. α'. καὶ β'. ἀορ. τῶν ἄλλων δύο θεμάτων (353). διαφέρουσι δὲ μόνον κατὰ τοῦτο, ὅτι τὸ η τῆς προσωπικῆς καταλήξεως φυλάττουσιν ἔν τε τῇ ὀριστικῇ καὶ τῇ προστακτικῇ καὶ τῇ ἀπαρεμφάτῃ· ὁ δὲ παθ. β'. ἀορ. καὶ τὸ θ τῆς προσ. καταλήξεως δὲν ἔχει (306).

§. ξ'. Σχηματισμὸς τῶν λοιπῶν ἐγκλίσεων.

396. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις παρατατικὸν δὲν ἔχουσιν, ἀλλὰ μόνον ἐμεστώτα, καὶ β'. ἀόριστον, οὔτινες διαφέρουσιν ἀλλήλων μόνον κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν (395. Σημ. α').

397. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει τὰ ἴδιά της ἐγκλιτικὰ φωνήεντα (392), συναρροῦσα τὸ μὲν χαρακτηριστικὸν ε καὶ α μετὰ τοῦ καταληκτικοῦ η εἰς η, τὸ δὲ ο μετὰ τοῦ η εἰς ω καὶ ὅχι εἰς οι, οἶον, ἰστᾶω-ῶ, ἀήσ-ῃς. στᾶω-ῶ, στᾶήσ-ῃς· διδῶ-ῶ, διδῶήσ-ῃς· δῶω-ῶ, δῶήσ-ῃς.

Παράδειγμα.

ἐν.	διδῶ,	διδῶς,	διδῶ.	ἰς ῶ,	ἰς ῃς,	ἰς ῆ.
πλ.	διδῶμεν,	διδῶτε,	διδῶσι.	ἰς ῶμεν,	ἰς ῆτε,	ἰς ῶσι.
δ.	διδῶμεν,	διδῶτον,	διδῶτον.	ἰς ῶμεν,	ἰς ῆτον,	ἰς ῆτον.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς υμι δανεῖζονται τὴν ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν ἐνεργ. καὶ παθητ. ἀπὸ τῶν βαρυτόνων εἰς υω, οἶον, δεικνύω, ης, η· δεικνύοιμι, οἰς, οἰ.

398. Ἡ εὐκτικὴ ἔχει τὰς προσωπικὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ καὶ πρὸ αὐτῶν η, οἶον, ἐν. ην, ης, η. πλ. ημε, ητε, ησαν. δυσκ.

ἡμεν, ἦτον, ἦτην. Ταύτας ἐπισυνάπτει εἰς τὴν χρονικὴν ρίζαν, καὶ μεταξὺ παρενθέτει τὸ ι τὸ ὁποῖον καὶ συναίρεται εἰς δίφθογγον μετὰ τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος ἐκείνης, οἷον, ἰς α-ι-ην=ἰσταίνην, τιθε-ι-ην=τιθεῖν, διδο-ι-ην=διδόειν.

Παράδειγμα.

Ἔνεστ.

ἐνικ.	διδ οἶην,	διδ οἶης,	διδ οἶη.
πληθ.	διδ οἶμεν,	διδ οἶητε,	διδ οἶσαν.
δυϊκ.	διδ οἶμεν,	διδ οἶητον,	διδ οἶήτην.

Ἄόρ. Ὺ'.

ἐνικ.	θ εἶην.	θ εἶης,	θ εἶη.
πληθ.	θ εἶμεν,	θ εἶητε,	θ εἶσαν.
δυϊκ.	θ εἶμεν,	θ εἶητον,	θ εἶήτην.

ΣΗΜ. α. Ἐν τοῖς δυϊκ. καὶ πληθ. τὸ προτασσόμενον τῶν προσωπικῶν καταλήξεων ἡ πολλὰκις συγκόπτεται· τότε δὲ καὶ τὸ πληθ. γ'. καταλήγει εἰς ἐν· οἷον, δυϊκ. τιθεῖμεν, τιθεῖτον, τιθεῖτην· πληθ. τιθεῖμεν, τιθεῖτε, τιθεῖτεν. Τὴν τοιαύτην δὲ συγκοπὴν πάσχει καὶ ὁ ὁμοιοσχημάτιστος παθ. δ. καὶ Ὺ'. ἄόρ. (395 Σημ. Ὺ'.) οἷον, πληθ. λειφθ εἶμεν, λειφθ εἶτε, λειφθ εἶτεν· δυϊκ. λειφθ εἶμεν, λειφθ εἶτον, λειφθ εἶτην.

ΣΗΜ. Ὺ'. Τοις τῆς εὐκτ. τῆς γ'. συζυγίας οἱ μεταγενέστεροι τρέπουσιν εἰς φ, λέγοντες διδῶην καὶ δῶην. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη χρῆσις εἶνε ἀδόκιμος.

399. Ἡ προστακτικὴ ἔχει τὰς συνήθεις προσωπικὰς καταλήξεις, καὶ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν βραχύ· ἀλλὰ τὴν θι κατάληξιν τοῦ Ὺ'. ἐνικ. προσώπου ἔχει μόνον ὁ Ὺ'. ἄόρ. τοῦ ἴστημι, οἷον, στῆθι· τὰ δὲ λοιπὰ καταλήγουσιν οὕτω.

Ἔνεστ. ἴστη, τίθει, δίδου, δεικνυ.

Ἄόρ. Ὺ'. στῆθι· θές, δός.

ΣΗΜ. Τὴν θι κατάληξιν τοῦ Ὺ'. προσ. τῆς προστακτικῆς ἔχουσι καὶ τινες ἄλλοι Ὺ'. ἀόριστοι, τῶν ὁποίων ὁ ἐνεστώς εἶνε βαρύτερος ἢ περισπώμενος· οἷον, βαλνω-έβην-έβηθι· γινώσκω-έγνων-γνώθι· ἐτι δὲ καὶ τινες ἐνεργ. παρακείμενοι· οἷον, ἔσταθι-δέδραθι-δέδωθι.—Ἀντὶ τοῦ βῆθι καὶ στῆθι ἀπαντᾷται βᾶ, στᾶ, ἀλλ' ἐν συνθέσει μόνον· οἷον. παράστα-κατάδα.

Παράδειγμα.

ἐν.	ἴς η,	ἴς ἄτω	εῖθι,	εῖτω.	τίθ ει,	τιθ ἔτω.
πλ.	ἴς ατε,	ἴς ἄτωσαν,	εῖτε,	εῖτωσαν.	τίθ ετε,	τιθ ἔτωσαν,
						καὶ τιθέντων.
δυϊκ.	ἴς ατον,	ἴς ἄτων.	εῖτογ,	εῖτων.	τίθ ετον,	τιθ ἔτων.

400. Ἡ ἀπαρέμφατος καταλήγει εἰς ναι, καὶ πρὸ αὐτοῦ ἔχει τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν βραχὺ ἐν τῷ ἐνεστώτι· ἐν τῷ Ὺ'. ἀόριστῳ Ὺ'-μῶς ἐκτείνει τὸ α εἰς η, τὸ ε εἰς ει, τὸ ο εἰς ου, τὸ ὤ εἰς ὠ, οἷον, ἰσά-ναι, τιθέναι, δίδόναι, δεικνύναι· ἄόρ. Ὺ'. εῖναι, θεῖναι, δοῦναι, φῦναι.

ΣΗΜ. Τρεῖς Ὺ'. ἄόρ. ἐκτείνουσι τὸ ο εἰς ω καὶ ὄχι εἰς ου· ἔγνων-γνώναι, ἐβίων-βιῶναι, ἐάλων-ἀλῶναι.

401. Ἡ μετοχὴν κατάληξιν τῆς ὀνομαστικῆς ἔχει ντες, ντσα, ντῆ

ἤτις πάσχει τὰς ἐν τῷ 88 ἐδαφίῳ δηλωθείσας μεταβολάς· αἶον.

	(ἵσταντες)	(ἵσταντσα)	(ἵσταντ)
ὄνομ.	ἵστας,	ἵσᾱσα,	ἵσᾱν.
γεν.	ἵσᾱντος.	ἵσᾱσης,	ἵσᾱντος.
	(τιθεντες)	(τιθεντσα)	(τιθεντ)
ὄνομ.	τιθείς.	τιθείσα.	τιθέν.
γεν.	τιθέντος.	τιθείσης,	τιθέντος.
	(διδοντες)	(διδοντσα)	(διδοντ)
ὄνομ.	διδούς,	διδούσα,	διδόν.
γεν.	διδόντος.	διδούσης,	διδόντος.
	(δεικνυντες)	(δεικνυντσα)	(δεικνυντ)
ὄνομ.	δεικνύς,	δεικνύσα,	δεικνύν.
γεν.	δεικνύντος,	δεικνύσης,	δεικνύντος.

ΣΗΜ. Οἱ χρόνοι, ὅσοι δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ θέμα τῶν εἰς μι, ἐν μὲν τῇ ἐνεργητικῇ καὶ μέσῃ φωνῇ ἐκτείνουσι τὸ ἴδιον αὐτῶν χαρακτηριστικὸν φωνῆεν, ἐν τῇ παθητικῇ ὅμως φυλάττουσι βραχύ· οἷον, δίδωμι, μέλ. (ἀπὸ τοῦ δῶ) δώσω. ἀόρ. ἐδόκα. παρὰ. δέδωκα. μέσ. μέλ. δώσομαι, παθ. μέλ' δοθήσομαι, ἀόρ. ἐδόθην παρὰ. δέδομαι. πλὴν τοῦ τέθειμαι, ἐτεθείμην, καὶ εἶμαι, εἶμην.

§. ξά. Σχηματισμός τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῶν εἰς μι.

402. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις τῆς παθητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῶν εἰς μι εἶνε αὗται ἐκείναι τῶν ἄλλων θεμάτων, καὶ εἰς τὴν ῥίζαν ἐπισυνάπτονται, δίχως νὰ ἐκταθῇ τὸ χαρακτηριστικὸν φωνῆεν· οἷον, τίθει μαι, -σαι, -ται· στάω, ἵστα μαι, -σαι, -ται· δῶω, δίδω μαι, -σαι, -ται.

403. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει πρὸ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων τὰ ἴδια τῆς ἐγκλιτικῆς φωνήεντα (392), καὶ ἐπ' αὐτῶν τονίζεται, ὡς συναϊρουμένων μετὰ τοῦ βραχείος χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος· οἷον, ἵστ ὦμαι, -ῃ, -ῆται· τιθ ὦμαι, -ῃ, -ῆται· διδ ὦμαι, -ῶ, -ῶται.

404. Ἡ εὐκτικὴ ἔχει πρὸ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων πάντοτε ι, συνηρημένον μετὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ φωνήεντος εἰς δίφθογγον, καὶ δι' αὐτὸ ἐπ' αὐτοῦ καὶ τονίζεται· οἷον ἵς-α ι-μην=ἵςαίμην, ἵς-α ιο=ἵςατο.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς υμὶ δανείζονται καὶ ἐν τῇ παθητ. καὶ μέσῃ φωνῇ τοὺς εὐκτικούς καὶ ὑποτακτικούς σχηματισμούς ἀπὸ τῶν βαρυτόνων (397 Σημ.).

405. Ἡ προστακτικὴ, ἡ ἀπαρέμφατος καὶ ἡ μετοχὴ ἔχουσι τὸ χαρακτηριστικὸν βραχὺ πρὸ τῶν καταλήξεων· οἷον, τίθ εσο-έσθω, τίθ θεσθαι, τιθ έμενος· ἵς ασο-άσθω, ἵς ασθαι, ἵς άμενος.

ΣΗΜ. Τῆς τοῦ ἐνικού β'. προσώπου καταλήξεως σαι τὸ σ ποτὲ δὲν ἐκθλίβεται. τῆς σο ὅμως πολλάκις, καὶ τότε συμβαίνει συναίρεσις (361)· οἷον, Παράτατ. ἵσᾱμην. ἵστ-ασο-ω. Ἡρόστ. ἵστα-σο καὶ ἵστ ω. Εὐκτ. ἵστ αἴμην, ἵστ αἶο. Ηαράτ. ἐτίθ εσο-ου. Εὐκτ. τιθ εἴμην, τιθ ετο.

§. ξβ'. Ἰδιαιτέραι παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν εἰς μι.

406. Τὰ εἰς υμὶ σχηματίζουσι πάντα σχεδὸν τὰ πρόσωπα καὶ πάντας τοὺς ἀριθμούς καὶ βαρυτόνως.

407. Τῶν εἰς μι ῥημάτων τὸ β'. καὶ γ'. πρόσ. τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς, καὶ τὰ τρία ἐνικά πρόσωπα τοῦ παρατ. καὶ τὰ δεύτερα ἐνικά τοῦ ἐνεστ. τῆς προσπακτικῆς πολλάκις σχηματίζονται καὶ πα-

ρισπωμένως· οἶον, ἴσθ ημι, ἴσθ ᾱς, -ᾱ· τίθ ημι τίθ εἰς-εἴ· δίδωμι, δίδ οἷς, -οἷ· παρατ. ἴσθων, ας, α· ἐτίθουν, εἰς, εἰ· ἐδίδουν, ους, οὐ· προστ. ἴσθ η, τίθ ει, δίδ ου.

408. Καὶ ἡ ποτ. καὶ εὐκτ. τῆς παθ. καὶ μέσ. φωνῆς τῆς β'. καὶ γ'. συζυγίας ἔχει σχηματισμούς τινας ἐκ τῶν εἰς ω βαρυτόνων· οἶον, τίθωμαι, τίθ οίμην· δίδωμαι, δίδ οίμην. Ἡ α'. συζυγία δὲν ἔχει μὲν τοιοῦτον σχηματισμὸν, ἀλλὰ τονίζεται ὡς βαρυτόνος· οἶον, δύνωμαι. δύν η, δύν ησι· δυν αίμην, δύναιο, δύναιτο· ὄν αίμην, ὄναιο. ὄναιτο.

409. Πολλὰ ῥήματα σχηματίζουνσι μόνον β'. ἄορ. κατὰ τὰ εἰς μι· οἶον. βαίνω, ἔβην ἀπὸ τοῦ βάω· γινώσκω, ἔγων ἀπὸ τοῦ γνῶω· δύνω, ἔδυν. Οἱ τοιοῦτοι β'. ἄορ. φυλάττουσι τὴν ἑκτασιν τοῦ χαρακτῆρος ἔγων, ἔγωνες, ἔγων· ἔγνωμεν, ἔγνωτε. ἔγνωσαν· ἔγνωμεν, ἔγνωτον, ἔγνώτην· γνώθι, γνώτω· γνῶναι.

410. Πολλοὶ β'. ἄορ. ἔχουσι μέσην σημασίαν· οἶον, ἔστην (ἐστάθην), ἔδυν (ἐβούτσα).

411. Ὁ ἐνεργ. καὶ μέσος ἄορις. α'. τοῦ τίθημι, ἴημι, δίδωμι ἔχουσι χαρακτῆρα καὶ ὅχι σ, καὶ δὲν εἶνε εὐχρηστοί· ἐκτὸς τῆς ὀριστικῆς, οἶον, ἔθηκα, ἔθηκάμην· ἦκα, ἦκάμην· ἔδωκα, ἔδωκάμην.

412. Ὁ ἔστηκα, παρακείμενος τοῦ ἴστημι, δασύνει τὴν συλλαβικὴν αὐξήσειν ε, καὶ ἔχει σημασίαν μέσην. Ὡς ἐνεργητικὸς δὲ παρακ. τοῦ ἴστημι εὐρίσκεται ἐν τῷ παρακμάζοντι ἑλληνισμῷ τὸ ἔσ α κ α.

413. Τὰ δυϊκ. καὶ πληθ. τοῦ ἔσ τη κα καὶ ἔσ τη κ ει ν συγκόπτονται ἀπὸ τοῦ Ἰωνικοῦ καθαροκαταλήκτου καὶ βραχυπαραλήκτου σχηματισμοῦ ἔστ α κ, ἔστ αειν. καὶ οὕτω γίνονται ὁμοιοσχημάτιστα μετὰ τοῦ σαστοίχου των ἐνεστώτος καὶ παρατατικού.

Παρακ.	πληθ.	ἔς αμεν, ἔς ατε, ἔς ἄσι.
	δυϊκ.	ἔς αμεν, ἔς ατον. ἔς ατον.
Ὑποτ.	ἐνικ.	ἔς ὦ, ἔς ῆς, ἔς ῆ.
Εὐκτ.	ἐνικ.	ἔς αἶην, ἔς αἶης, ἔς αἶη, κατῆ.
Προστ.	ἐνικ.	ἔς αθι, ἔς ἄτω. κατῆ.
Ἀπαρέμφ.	ἐνικ.	ἔς ἀναι.
Μετοχ.	ἄρσ.	ἔς αὼς=ῶς, γεν.-ῶτος.
	θηλ.	ἔς ῶσα-ῶσης.
	οὐδ.	ἔς αὼς=ῶς, γεν.-ῶτος.
Ὑπερσ.	πληθ.	ἔς αμεν, ἔς ατε, ἔς ασαν.
	δυϊκ.	ἔς αμεν, ἔς ατον, ἔς ἄτην.

ΣΗΜ. Τὴν ταιαύτην συγκοπὴν πάσχουσι καὶ ἄλλοι τινὲς εἰς η καὶ κατὰ σφιστολήν εἰς α α παρακείμενοι, οἵτινες τότε κλίνονται, καθὼς ὁ ἔστηκα. Τοιοῦτος εἶνε μάλιστα ὁ τέθηκα· οἶον, Ὀριστ. τέθν αμεν, -ατε, -άσιν, τέθν αμεν, -ατον, -ατον. Εἰκτ. τέθν αἶην, -αἶης, -αἶη. Προστ. τέθν αθι, -ἄτω. Ἀπαρέμφ. τεθνάναι. Μετοχὴ τεθνεώς, -εῶσα, -εῶτ.

414. Ὁ ἐνεργ. καὶ πκθητ. παρακ. τοῦ τίθημι καὶ ἴημι, ἐκτείνει τὸ χαρακτηριστικὸν σ εἰς εἰ· οἶον, τέθεικα, τέθεικα· εἶκα, εἶμαι,

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.
Ἑνεστ.	ἴσθ ημι,-ης,-ησι. αμεν,-ατε,-ᾶσι. αμεν,-ατον,-ατον.	ἴσθ ὦ, ἧς,-ῆ. ὤμεν,-ῆτε,-ᾧτι. ὤμεν,-ῆτον,-ῆτον.
Παρατ.	ἴσθ ην,-ης,-η. αμεν,ατε,-ασαν. αμεν,-ατον,-άτην.	
Ἀόρ. β'.	ἔσθ ην,-ης,-η. ἡμεν,-ῆτε,-ῆσαν. ἡμεν,-ῆτον,-ῆτην.	στ ὦ,-ῆς,-ῆ. ὤμεν,-ῆτε,-ᾧσι. ὤμεν,-ῆτον,-ῆτον.
Μάλ. α.	στή σω,-εις,-σι.	λείπει.
Ἀόρ. α.	ἔσθ σα,-σας,-σε.	στή σω,-σης,-ση.
Παρακ.	ἔσθ κα,-κας,-κε.	} περί τοῦ πληθ. καὶ δυτκ. καὶ τῶν ἄλ
Ὑπερσ.	ἔ(ι)σθ κειν,-κεις,-κει.	

ΠΑΘΗ

Ἑνεστ.	ἴσθ αμαι,-σαι,-ται. άμεθα,-ασθε,-ανται. άμεθον,-ασθον,-ασθον.	ἴσθ ὦμαι,-ῆ,-ῆται. ὤμεθα,-ῆσθε,-ᾧνται. ὤμεθον,-ῆσθον,-ῆσθον.
Παρατ.	ἴσθ άμην,-ασο,-χτο. άμεθα,-ασθε,-αντο. άμεθον,-ασθον,-άσθην.	

Παθ. μέλ.	στα θήσομαι,-ση,-σεται κτλ.
Παθ. άόρ.	ἔστα θην,-θης, θη κτλ.
Παρακ.	ἔστα μαι,-σαι,-ται κτλ.
Ὑπερσ.	ἔστά μην,-σο,-το κτλ.
Μέσ. μέλ.	στή σομαι,-ση,-σεται κτλ.
Μέσ. άόρ. α.	ἔσθ σάμην,-σω,-σατο κτλ.

συζυγίας τῶν εἰς μι.

TIKA

ΕΥΚΤΙΚΗ.	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ
ἴς αἶνν,-αῖνς,-αῖν. αἶνμεν,-αἶντε,-αἶνσαν καὶ αἶμεν,-αἶτε,-αἶεν, αἶνμεν,-αἶντον,-αἶντην καὶ αἶμεν,-αἶτον,-αἶτην.	ἴς (αθι) η.-άτω. ἴς ατε,-άτωσαν καὶ ἀντων. ατον,-άτων.	ἴς ἀναι.	ἴς ἀς-άντος, ἄσα-άσης, ἀν-άντος.
ς αἶνν,-αῖνς,-αῖν. αἶνμεν,-αἶντε,-αἶνσαν καὶ αἶμεν,-αἶτε,-αἶεν. αἶνμεν,-αἶντον,-αἶντην καὶ αἶμεν,-αἶτον,-αἶτην.	ς ἦθι,-ήτω. ἦτε,-ήτωσαν καὶ ἀντων. ἦτον,-ήτων.	ς ἦναι.	ς ἄς-άντος, ς ἄσα-άσης, ς ἀν-άντος.
ς ἴ σοιμι,-σοις,-σοι.	λείπει.	ς ἴ σειν.	ς ἴ σων,-σουσα,-σον.
ς ἴ σαιμι,-σαις,-σαι.	ς ἴ σον,-σάτω.	ς ἴ σαι.	ς ἴ σας,-σασα,-σαν.

λων ἐγκλίσεων καὶ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακ. καὶ ὑπερσ. ἰδὲ τὸ 413 ἐδᾶφ.

TIKA.

ἴς αἶμην,-αῖτο,-αῖτο. αἶμεθα,-αἶσθε,-αἶντο. αἶμεθον,-αἶσθον,-αἶσθην.	ἴς ασο (καὶ ω), -άσθω. ασθε, άσθωσαν καὶ ἄσθων. ασθον,-άσθων.	ἴς ασθαι.	ἴς ἀμενος, αμένη, ἀμεναν
--	---	-----------	--------------------------------

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.
Ἐνεστ.	τίθ ημι,-ης,-ησι. εμενι-ετε,-εῖσι καὶ-έασι. εμεν,-ετον,-ετον.	τιθ ὦ,-ῆς,-ῇ ὦμεν,-ῆτε,-ῶσι. ὦμεν,-ῆτον,-ῆτον.
Παρατ.	ἐτίθ ην,-ης,-η. εμεν,-ετε,-εσαν. εμεν,-ετον,-έτην.	
Ἀόρ. β'.	ἔθ ην,-ης,-η. εμεν,-ετε,-έσαν. εμεν,-ετον,-έτην.	θ ὦ,-ῆς,-ῇ. ὦμεν,-ῆτε,-ῶσι. ὦμεν,-ῆτον,-ῆτον.

Μέλ. α. θήσω.

Ἀόρ. α. ἔθηκα.

Παρακ. τεθεὶκα.

Ὑπερσ. ἐτεθείκειν.

Π. Θ. Π.

Ἐνεστ.	τίθ εμαι,-εσαι,-εσαι. έμεθα,-εσθε,-ενται. έμεθον,-εσθον,-εσθον	τιθ ὦμαι,-ῆ,-ῆται, ὦμεθα,-ῆσθε,-ῶνται. ὦμεθον.-ῆσθον,-ῆσθον
Παρατ.	ἐτίθ έμην,-εσο,-ετο έμεθα,-εσθε,-εντο, έμεθον,-εσθον,-έσθην.	
Ἀόρ. β'.	έθ έμην,-(εσο)ου,-ετο. έμεθα,-εσθε,-εντο. έμεθον,-εσθον,-έσθην.	θ ὦμαι,-ῆ,-ῆται. ὦμεθα,-ῆσθε,-ῶνται. ὦμεθον,-ῆσθον,-ῆσθον

Παθ. μέλ. τε θήσομαι.

Ἀόρ. α. έτέθην.

Παρακ. τέθειμαι.

Ὑπερσ. έτεθείμην.

Μέσ. μέλ. θήσομαι.

Μέσ. άόρ. α. έθηκάμην.

συζυγίας τῶν εἰς μι
ΤΙΚΑ.

ΕΥΚΤΙΚΗ.	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ.
πιθ εἶην, -εἶης, -εἶη. εἶημεν, -εἶητε, -εἶησαν. εἶημεν, -εἶητον, -εἶήτην. καὶ συγκοπῇ εἶμεν, -εἶτε, -εἶεν. εἶμεν, -εἶτον, -εἶτην.	τίθ(ετι)ει, -έτω. έτε-έτωσαν καὶ έντων. ετον, -έτων.	τιθ έναί.	τιθεις-εἶσα-έν
θ εἶην, -εἶης, -εἶη. κλπ. ὥς ὁ ένεστῶς.	θ (έτι) ές, -έτω. κτλ. ὥς ὁ ένες.	θ εἶναι.	θ εἶς, -εἶσα, -έν.

ΤΙΚΑ.

πιθ εἶμην, -εἶο, -εἶτο. εἶμεθα, -εἶσθε, -εἶντο. εἶμεθον, -εἶσθον, -εἶσθην	τίθ εσο, -έσθω. έσθε, -έσθωσαν καὶ έσθων. έσθον, -έσθων.	τί θεσθαι	τιθ έμενος, εμένη, έμενον.
θ εἶμην, -εἶο, εἶτο. εἶμεθα, -εἶσθε, -εἶντο. εἶμεθον, -εἶσθον, -εἶσθην.	θ (έσο) οὔ, -έσθω έσθε, -έσθωσαν καὶ-έσθων. έσθον, -έσθων.	θ έσθαι.	θ έμενος, εμένη, έμενον.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.		ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.
Ἐνεστ.	δίδωμι, -ως, -ωσι. ομεν, -οτε, -οῦσι καὶ -όασι. ομεν, -οτον, -οτον.	διδῶ, -ῶς, -ῶ. ῶμεν, -ῶτε, -ῶσι. ῶμεν, -ῶτον, -ῶτον.
Παρχ.	ἐδίδω, -ως, -ω.. ομεν, -οτε, -οσαν. ομεν, -οτον, ὅτην.	
Ἀόρ. β'.	ἔδω, -ως, -ω. ομεν, -οτε, οσαν. ομεν, -οτον, -ότην.	δῶ, -ῶς, -ῶ. ῶμεν, -ῶτε, -ῶτι. ῶμεν, -ῶτον, -ῶτον.

Μέλ. δῶ σω.

Ἀόρ. α'. ἔδω κα.

Παρχ. δέδω κα,

Ὑπερσ. ἐδεδώκειν.

ΠΑΘΗΤΙΚΑ

Ἐνεστ.	δίδωμαι, -ομαι, -οται. όμεθα, -οσθε, -ονται. όμεθον, -οσθον, -όσθον.	διδῶμαι, -ῶ, -ῶται. ῶμεθα, -ῶσθε, -ῶνται. ῶμεθον, -ῶσθον, -ῶσθον.
Παρχ.	ἐδίδωμην, -οσο(ου), -οτο. όμεθα, -οσθε, -οντο. όμεθον, -οσθον, -όσθην.	
Μεσ. Ἀόρ. β'.	ἔδωμην, -(οσο)ου, -οτο. όμεθα, -οσθε, -οντο. όμεθον, -οσθον, -όσθην.	δῶμαι, -ῶ, -ῶται. ῶμεθα, -ῶσθε, -ῶνται. ῶμεθον, -ῶσθον, -ῶσθον.

Παθ. μέλ. δοθήσομαι.

Παθ. Ἀόρ. α'. ἐδόθην.

Παρχ. δεδομαι.

Ὑπερσ. ἐδεδόμην.

συζυγίας τῶν εἰς με-
ΤΙΚΑ.

ΕΥΚΤΙΚΗ.	ΠΡΟΣΤΑΓΓ.	ΑΠΑΡΕΜ.	ΜΕΤΟΧΗ.
διδ οίμην, -οίης, -οίη. οίημεν, -οίητε, -οίησαν. οίημεν, -οίητον, -οιήτην. καὶ οἶμεν, -οἶτε, -οἶεν. οἶμεν, -οἶτον, -οἶτην.	δίδ(οθι)ου, -ότω οτε, -ότωσαν καὶ ὄντων. στον, -ότων.	διδ ὄναι,	διδούς, ούσα, ὄν
δ οίην, -οίης, -οίη οίημεν, -οίητε, -οίησαν. οίημεν, -οίητον, -οιήτην καὶ οἶμεν, -οἶτε, -οἶεν. οἶμεν, -οἶτον, οἶτην.	δ (όθι)ός, -ότω. ότε, -ότωσαν. καὶ ὄντων. όντων, -όντων.	δ οὔναι.	δ ούς, οὔσα, ὄν.

ΚΑΙ ΜΕΣΑ.

διδ οίμην, -οῖο, -οῖτο. οἶμεθα, -οῖσθε, -οῖντο. οἶμεθον, -οῖσθον, -οῖσθην.	δίδοσο(ου)όσθω οσθε, -όσθωσαν καὶ -όσθων. οσθον, -όσθων.	διδ ὀσθαι.	διδ ὀμενος, ομένη, ὀμενον.
δ οίμην, -οῖο, -οῖτο. οἶμεθα, -οῖσθε, -οῖντο. οἶμεθον, -οῖσθον, -οῖσθην.	δ(όσο)οῦ, -όσθω όσθε, -όσθωσαν καὶ -όσθων. όσθον, -όσθων.	δ ὀσθαι.	δ ὀμενος, ομένη, ὀμενον.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ.	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ.
Ένεστ. δείκν υμι,-υς,-ῦσι. ὑμεν,-ῦτε. ὅσι καὶ ὅασι. ὑμεν,-ῦτον,-ῦτον.	δεικνύ ω,-ης,-η. κτλ. κατὰ τὰ βαρύντονα.
Παρατ. ἐδείκν ὦν,-υς,-ῦ. ὑμεν,-ῦτε,-ῦσαν. ὑμεν,-ῦτον,-ῦτην.	

Μέλ. δέξω,-εις,-ει.

Ἄδρ. ἔδει ξα,-ας,-ε.

Παρακ. δέδει χα,-ας,-ε.

Ὑπερσ. ἐδεδεί χειν,-εις,-ει. κτλ κατὰ τὰ βαρύντονα.

ΠΑΘΗΤΙΚΑ

ένεστ. δείκν υμαι,-υσαι,-υται. ὑμεθα,υσθε,-υνται. ὑμεθον,-υσθον,-υσθον.	δεικνύ ωμαι, η,-ηται. ὠμεθα,-ησθε,-ωνται. ὠμεθον,-ησθον,ησθον
Παρατ. ἐδείκν ὠμην,-υσο,-υτο. ὠμεθα,-υσθε,-υντο. ὠμεθον,-υσθον,ὠσθην.	

Παθ. μέλ. δειχθ ἤσομαι,-ήση,-ήσεται.

Παθ. ἄδρ. ἐδείχθ ην,-ης,-η,

Παρακ. δέδει γμαι,-ξαι,-κται.

Ὑπερσ. ἐδεδεί γμην,-ξο,-κτο.

Μέσ. μέλ. δείξομαι,-ξη-ξεται.

Μέσ, ἄδρ. ἐδειξ ἄμην,-ω,-ατο. κτλ. κατὰ τὰ βαρύντονα.

συζυγίας τῶν εἰς μέ-

ΤΙΚΑ.

ΕΥΚΤΙΚΗ.	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ.
δεικνύοιμι.-οις,-οι.. κτλ.	δείκν(υθ.)ῦ,-ύτω. υτε,-ύτωσαν καὶ-ύντων. υτον-ύτων.	δεικνύγαι	δεικνύς, ῦσα, ύν.

ΚΑΙ ΜΕΣΑ.

δεικνύοιμην,-οιο,-οιτο. οίμεθα,-οισθε,-οιντο. οίμεθον,-οισθον,-οίσσθην	δείκνυσθαι,-ύσθω. υσθε,-ύσθωσαν. καὶ υσθων. υσθον,-ύσθων.	δεικνυσθαι	δεικνύμενος, υμένη, ύμενον.
--	--	------------	-----------------------------------

§. ξξ'. Ἑλλειπῆ τινα ῥήματα εἰς μι.

419. Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀνωμάτων εἰς μι ῥημάτων εἶνε καὶ τινα πολύχρηστα, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἀνωμαλωτάτους σχηματισμούς. Τοιαῦτα δὲ εἶνε.

Α'. εἰ μι (εἶμαι). Β'. εἶμι (πορεύομαι). Γ'. ἔημι (πέμπω, ῥίπτω), Δ'. φημι (λέγω). Ε'. κεῖμαι (κοίτομαι).

420. Α'. Τὸ εἰμι ἐν πάσαις μὲν ταῖς γλώσσαις εἶνε ἀρχαιότατον πολυχρηστότατον καὶ δι' αὐτὸ ἀνωμαλώτατον· ἀλλ' ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἔμεινεν ἑλλειπέστατον, καὶ διότι δὲν μεταχειρίζοντο αὐτὸ οἱ Ἕλληνες πρὸς σχηματισμὸν πολλῶν χρόνων τῶν ἰδίων ῥημάτων, καθὼς ἄλλα ἔθνη, καὶ διότι ἀντ' αὐτοῦ ἐδύναντο νὰ μεταχειρίζονται πολλάκις ἄλλα ῥήματα, καθὼς τὸ γίγνομαι, μέλλω, τυγχάνω.

παράδειγμα.

Ἑνεστῶς.

Ὅριστ.	ἐνικ.	εἶμι.	(εἰς) εἶ,	ἐστί.
	πληθ.	ἐσμέν,	ἐστέ.	εἰσί.
	δύτκ.	ἐσμέν,	ἐστόν,	ἐστόν.
ὑποτακτ.	ἐνικ.	ᾧ,	ῆς,	ῆ.
	πληθ.	ᾧμεν,	ῆτε,	ᾧσι.
	δύτκ.	ᾧμεν,	ῆτον,	ῆτον.
Εὐκτικ.	ἐνικ.	εἴην,	εἴης,	εἴη.
	πληθ.	εἴημεν,	εἴητε,	εἴησαν ἢ εἶεν.
	δύτκ.	εἴημεν.	εἴητον,	εἴητην.
Προστ.	ἐνικ.	ἔσθι ἢ	ἔσο,	ἔστω ἢ ἔτω.
			ἔστον,	ἔστων,
			ἔσπε,	ἔστωσαν. Ἀπαρέμ. εἶναι.
Μετοχή. ὦν, οὖσα, ὄν.				

Παρατ. ῆν, ῆς, ῆ, ἢ ῆν· πληθ. ῆμεν, ῆτε ἢ ῆστε, ῆσαν· δύτκ. ῆμεν, ῆτον ἢ ῆστον, ῆτην ἢ ῆστην.

Μέλ. ἔσομαι, ἔση, ἔσεται ἢ ἔσται κτλ. Εὐκτ. ἐσοίμην, ἔσοιο, ἔσιτοιο κτλ. Ἀπαρέμφ. ἔσεσθαι. Μετοχ. ἐσόμενος.

ΣΗΜ. α'. Τὸ εἶ γίνεται ἀπὸ τοῦ ἀρρήτου εἶμαι (364 σημ.), τοῦ ὁποῦ σχηματισμοὶ εὐχρηστοὶ εἶνε 1) τοῦ ἐνεστώτος τὸ ἐστόν, ἐστόν, ἐστὲ καὶ πάντες οἱ τῆς προστ. πλην τοῦ ἔσθι καὶ ἔτω 2) τοῦ παρατ. τὸ ὀλίγον εὐχρηστοῦ ῆμην, καὶ τὸ δύτκ. β'. καὶ γ'. καὶ τὸ πληθ. γ'. πρόσωπον. 3) ὁ μέλλων ὄλος.

ΣΗΜ. β'. Τῶν προσωπικῶν καταλήξεων τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατακτικοῦ εἶμαι, ἢ μὴ ν μόνῃ ἀνωμαλίᾳ ἀπαντάται τὸ τ ἀντὶ τοῦ θ.

ΣΗΜ. γ'. Τὸ ἔσθι εἶναι ἀπὸ τοῦ ἀρρήτου εἶθι μετὰ τοῦ ἐπιτακτικοῦ σ, καθὼς τὸ ἔσχω ἀπὸ τοῦ ἔχω.

ΣΗΜ. δ'. Τὸ ἐνικ. β'. πρόσ. τοῦ παρατ, ῆς ἀπαντάται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ ῆσθα κατὰ πρόσληψιν τοῦ θα, ἥτις γίνεται καὶ ἐν τῷ ἔσθθα, ῆισθα, (οἰσθα καὶ κατὰ συνηγορίαν) οἰσθα ῥεῖσθα.

ΣΗΜ. ε. Τοὺς ἄλλους χρόνους τὸ ὑπαρκτικόν δανείζεται ἀπὸ τοῦ γίνομαι.
π. χ. Παρακ. γ ἐ γ ο ν α, Ὑπερσ. ἐ γ ε γ ό ν ε ι ν. Ἀόρ. ἐ γ ε ν ό μ η ν.

ΣΗΜ. ς'. Τὸ εἰμί ἐγκλίνεται (54) μόνον, ὅταν συνδέῃ κατηγορούμενον μετὰ ὑποκειμένου· οἷον, οἱ ἀγαθοὶ ἀεὶ ἀγαθοὶ εἰσιν. Ὅταν ὅμως σημαίνῃ ὑπαρξιν, τότε ὀρθοτονεῖται· οἷον, ἀεὶ εἰμί.—Τὸ ἐστὶ παροξύγεται, ὅταν σημαίνῃ ὑπαρξιν, ἢ ᾗναι συνώνυμον τοῦ ἐξεστίν, ἢ ᾗναι προτάσεως ἀρκτικόν, ἢ ἔχῃ πρὸ ἑαυτοῦ τὸ οὐ, μή, εἰ, ἀλλ' ἢ, ὡς, καὶ.—Τὸ εἰμί, συνθετόμενον, ἀναδιβάλλει τὸν τόνον ἐπὶ τῆς προθέσεως· φυλάττει δὲ τὸν τόνον, ὅπου τὸν ἔχει καὶ τὸ ἀπλοῦν, 1) ὁ παρατατικός· οἷον, παρῆν. 2) τὰ ὑποτακτικά, καὶ τὸ γ'. πλῆθ. πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς· οἷον, παρῶ, παρεῖεν. 3) τὸ ἐνικ. γ'. πρόσ. τοῦ μέλλοντος· οἷον, παρῆσται. 4) τὸ ἀπαρέμφ. καὶ ἡ μετοχή· οἷον, παρεῖται, παρῶν—παροῦσα—παρόν.

424. Β'. Τὸ εἶμι (πόμενον) γίνεται ἀπὸ τοῦ ἴω, καὶ ἐν τοῖς ἐνικ. τοῦ ἐνεστ. ἐκτείνει τὸ ι εἰς ει, ἀλλοῦ δὲ τὸ συστέλλει πάλιν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ εἰς μι ῥήματα.

Ὀριστική.

Ἐνεστ.	ἐνικ.	εἶμι,	(εἷς) εἶ,	εἶσι.
	πληθ.	ἴμεν,	ἴτε,	ἴασι.
	δυϊκ.	ἴμεν,	ἴτον,	ἴτον.
Ὑποτ.		ἴω,	ἴης,	ἴη, κτλ.
Εὐκτ.		ἴοιμι,	ἴοις,	ἴοι, κτλ.
		καὶ		
		ἴοιην,	ἴοίης,	ἴοίη, κτλ.
Προστ.		ἴθι,	ἴτω.	
		ἴτε,	ἴτωσαν καὶ ἴόντων.	
		ἴτον,	ἴτων.	
Ἀπαρ.		ἴεσθαι.	Μετοχ.	ἴών.
Παρατ. ἐνικ.		ἴειν	ἢ ἴειν ἢ ἴα.	
		ἴεις	ἢ ἴεισθαι.	
		ἴει	ἢ ἴειν.	
Πληθ.		ἴειμεν	ἢ ἴμεν.	
		ἴειτε	ἢ ἴτε.	
		ἴεισαν	ἢ ἴσαν	
δυϊκ.		ἴειμεν	ἢ ἴμεν.	
		ἴειτον	ἢ ἴτον.	
		ἴείτην	ἢ ἴτην.	

ΣΗΜ. Τοῦτου ὁ μῆς. ἐνεστ. ἴεμαι καὶ παρατατ. ἴέμεν (ἐπειγόμεναι σπεύδω) ἔχει τὸ ε κατ' ἐπένθεσιν, καθὼς καὶ τὸ ἀπαρέμφατον ἴεσθαι.—Ἡ μετοχὴ ἴών τονίζεται ὡς β'. ἀόρ. καθὼς τὸ κ ἰ ὦ ν καὶ ἑ ὦ ν, μετοχαὶ τοῦ κ ἰ ὦ καὶ εἰ μ ἰ.—Τὸ ἴν α λέγουσι παρακείμενον, καὶ τὸ ἴε ι ν ὑπερσυνε. ὅμως ἀμφότεροι εἶνε παρατακτικοῦ ἀνώμαλοι σχηματισμοί.—Περὶ τοῦ ἴεισθαι ἰδὲ τὴν δ'. σημ. τοῦ 420 ἐδαφίου.

425. Γ'. Τὸ ἴημι (πέμπω, ῥίπτω) κλίνεται καθὼς τὸ τίθημι καὶ ὁπανιώτατα μὲν ἀπκντᾶται ἀπλοῦν, συχνότατα δὲ σύνθετον· οἷον, ἀ-

φίημι, ἐφίημι, μεθίημι, ξυνίημι, προίημι κτλ. Τούτου ἐκθέτομεν τοὺς σχηματισμοὺς, ὅσοι διαφέρουσιν ὁπωσοῦν τῶν τοῦ τίθημι.

Ἑνεργητικὴ φωνή.

- Ενεστ. Ὅριστ. ἴημι, ἴης κτλ. πλ. γ'. ἴασι ἢ ἰεῖσι.
 Ἄποτ. ἰῶ. Εὐκτ. ἰεῖην. Προσ. ἰέθι καὶ συνηθέστερον ἰεῖ.
 Ἀπαρ. ἰέναι, Μετοχ. ἰεῖς.
 Παρατ. ἴην ἢ ἴουν (συνθ. ἀφίουν ἢ ἠφίουν) ἢ ἰεῖν (συνθ. προίειν, ἀφίειν) πληθ. γ'. ἀ(ἡ)φίεσαν.
 Παρακ. εἶκα Ὑπερσ. εἶκειν. Μέλ. ἤσω. Ἀόρ. ἀ. ἦκα.
 Ἀόρ. β'. (ἐνικ. ἄχρηστα).
 πληθ. ἔμην, ἔτε, ἔσαν.
 δυϊκ. ἔμεν, ἔτον, ἔτην.
 καὶ συνήθως μετ' αὐξήσεως.
 εἶμεν, εἶτον, εἶτην.
 εἶμεν, εἶτε, εἶσαν.
 Ὑποτ. ῖ, ῖς, ῖ, κτλ.
 Εὐκτ. εἶην, εἶης εἶη, κτλ.
 Προστ. ἔς, ἔτω, Ἀπαρ. εἶναι. Μετοχ. εἶς εἶσα ἔν.

Παθητικὴ φωνή.

- Ἑνεστ. ἴεμαι. Παρατ. ἰέμην. Παρακ. εἶμαι, (τούτου πληθ. γ'. πρόσ. τῆς ὑποτακτικῆς εἶναι τὸ ἀφένταί, πάντῃ ἄγνωστος σχηματισμὸς παρὰ τοῖς δοκίμοις). Ὑπερ. εἶμην.
 Μέλ. ἐθήσομαι, Ἀόρ. ἔθην καὶ συνήθως μετ' αὐξήσ.) εἶθην.
 Μέση φωνή.

- Μέλ. ἥσομαι. Ἀόρ. ἀ. ἠκάμην.
 Ἀόρ. ἔμην (καὶ μετ' αὐξήσ.) εἶμην. Ὑποτ. ῖμαι. Εὐκτ. εἶμην.
 Προστ. οὐ, Ἀπαρέμ. ἔσθαι, Μετοχ. ἔμενος,

423. Τοῦ ἴημι ὁ παθ. παρακείμενος ἔχει καὶ τὸν σχηματισμὸν ἦμαι, ὅστις σημαίνει ἔστειλα ἢ ἔβαλα ἐμαυτὸν κάτω, ἤγουν κάθημαι,
 Παρακ. ἦμαι, ἦσαι, ἦσται, κτλ. πληθ. γ'. ἦνται.
 Ὑπερσ. ἦμην, ἦτο, ἦστο. κτλ. πληθ. γ'. ἦντο.
 ἦσο. ἦσθω, κτλ. Ἀπαρέμ. ἦσθαι. Μετ. ἦμενος.

424. Ὁ σχηματισμὸς οὗτος εὐχρηστότερος εἶναι σύνθετος, καὶ τότε οὐδὲ τὸ γ'. πρόσωπον προσλαμβάνει τὸ σ' τὸ τοῦ Ὑπερσυντ. ὅμως τὸ προσλαμβάνει, ἐὰν προσφέρηται ἀναυξήτως οἶον,
 κάθημαι, κάθησαι. κάθηται.
 ἐκαθήμην, ἐκάθησο, ἐκάθητο.
 καὶ
 καθήμην, καθῆσο, καθῆτο (καὶ καθῆστο).

*Υποτακ. κάθωμαι, καὶ ὀρθότερον καθῶμαι. Εὐκτ. καθήμεν καὶ ὀρθότερον καθοίμην. Προσ. κάθησο, καθήσθω. Ἀπαρέμ. καθῆσθαι. Μετοχ. καθήμενος.—Μεταγενέστεροι συγγραφεῖς μεταχειρίζονται τὸν σχηματισμὸν κάθη καὶ προστ. κάθου.—Οἱ λοιποὶ χρόνοι ἀναπληροῦνται ἀπὸ τοῦ καοέξομαι.

425. Δ'. Τὸ φημι γίνεται ἀπὸ τῆς ῥίζης φα (φάω), κλίνεται κατὰ τὸ ἴστημι καὶ ἔχει εὐχρήστους τοὺς ἑξῆς σχηματισμούς.

Ἔνεστ.

Ὅριστ.	ἐνικ.	φημί,	φῆς.	φησί.
	πληθ.	φαμέν,	φατέ,	φασί.
	δυϊκ.	φαμέν,	φατόν,	φατόν.
*Υποτ.		φῶ,	φῆς.	φῆ. κτλ.
Εὐκτ.		φαίην,	φαίνης,	φαίῃ, κτλ.
Προστ.		φάθι,	φάτω,	κτλ.
*Απαρέμφ.		φάναι.		
Μετοχ.		φάς,	φᾶσα,	φάν.

Παρατ. καὶ ἀόρ. Ἑ'.

	ἐνικ.	ἔφην,	ἔφης ἢ ἔφησθαι, ἔφη.
	πληθ.	ἔφαμεν,	ἔφατε. ἔφασαν.
	δυϊκ.	ἔφαμεν,	ἔφατον, ἔφάτην.
Μέλ.		φήσω.	Ἄόρ. ἔφησα.

Μέσον

*Ἔνεστ. Ἀπαρ. φάσθαι Μετοχ. φάμενος.

Παρατ. Ἐφάμην, ἔφασο, ἔφατο.

Παθητ.

Παρακ' Προστ. πεφάσθω. Μετ. πεφασμένος.

ΣΗΜ. Περί τοῦ ἔφησθαι ἰδὲ 420 Σημ. δ'. Ἄλλ' εὐρίσκονται σχηματισμοὶ τοῦ τοῦ δίχως τοῦ ἀρκτικοῦ φ. 1) ἡμι (λέγω ἐγώ), τὸ ὅποτον μεταχειρίζονται παρενθετικῶς, ἐπαναλαμβάνοντες ζωηρῶς λόγον. 2) ἦν καὶ ἦ, διαλογικῶς μόνον εἰς ταύτας τὰς φράσεις « ἦν δ' ἐγώ, ἦ δ' ὅς, » Τὸ φῆς (τὸ ὅποτον ἀπαντᾷται καὶ φῆς, κακῶς ὁμῶς) δὲν ἐγκλίνεται (51), οὐδ' ἐν τῇ συνθέσει ἀναδιβάλλει τὸν τόνον τοῦ εἶναι, ἀντίφημι-ἀντιφῆς, σύμφημι-συμφῆς.

426. Ε'. Τὸ κεῖμαι γίνεται ἀπὸ τοῦ ἀρρήτου κείομαι κατὰ συκοπὴν τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος, κλίνεται κατὰ τὸ τίθεμαι, καὶ ἔχει εὐχρήστους τοὺς ἑξῆς σχηματισμούς· ἐν δὲ τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ κῆ ἐγκλίσει ἔχει μόνον τὸ ἐνικὸν καὶ πληθ. γ'. πρόσωπον.

Ὅριστ. Κεῖμαι, κείσαι, κείται. κτλ.

*Υποτ. κέηται.

κέωνται.

Εὐκτ. κέαιτο.

κέωντο.

Προστ. κείσο, κείσθω, κτλ.

Ἀπαρέμ.	κεῖσθαι.
Ματοχ.	κεῖμενός, κειμένη, κείμενον.
Παρατ.	ἐκείμην, ἔκεισο, ἔκειτο, κτλ.
Μέλ.	κεῖσομαι, κείσῃ, κείσεται, κτλ.
Σύνθ.	κατάκειμαι, κατάκεισαι, ἀλλ' Ἀπαρ. κατακεῖσθαι

§. ξή. Περὶ τῆς τῶν ῥημάτων ἀνωμαλίας.

427 Τὸ ῥήμα γίνεταί ἀνώμαλον, ὅταν ἡ ῥίζα τοῦ μετασχηματίζεται προσλαμβάνουσα νέα γράμματα, ἢ μεταβάλλουσα τὰ ἀρχῆθεν οἰκεία της.

428. Τὰ προσλαμβανόμενα δὲ γράμματα εἶναι φωνήεντα ἢ σύμφωνα, καὶ ἢ ἐν ἢ καὶ περισσώτερα. Ταῦτα δὲ ἐκτείνουσι τὴν ῥίζαν ἢ κατὰ χρόνον ἢ κατὰ τὸ ποσὸν τῶν συλλαβῶν.

ΣΗΜ. Ὁ τοιοῦτότροπος μετασχηματισμὸς τῶν ῥημάτων κατ' ἀρχὰς μετέβαλλε καὶ τὴν σημασίαν αὐτῶν, καθὼς τοῦτο φαίνεται καὶ ἐξ ἄλλων γλωσσῶν, μάλιστα δὲ ἀνατολικῶν, καὶ ἐξ ὀλίγων τινων παραδειγμάτων αὐτῆς τῆς Ἑλληνικῆς, καθὼς πολεμέω (κάμνω ἢ ἔχω πόλεμον), πολεμίζω (καταπολεμῶ), πολεμόω (κάμνω τινὰ πολέμιον). πλουτῶ (εἶμαι ἢ γίνουμι πλοῦσιος), πλουτίζω (κάμνω τινὰ πλούσιον). χρυσῶ (χρυσῶν). χρυσίζω (φαίνομαι ὡς χρυσός). Ἄλλ' οἱ περισσότεροι τῶν τοιούτων μετὰπλασμῶν δὲν ἔχουσι πλεον τὴν διαφορὸν ἐκείνην σημασίαν, ἀλλὰ συνεχωνεύθησαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἔγεναν διάφοροι τύποι πρὸς δήλωσιν τῆς αὐτῆς ἰδέας· οἷον ἐρύκω καὶ ἐρυκάνω, φεύγω καὶ φυγάνω, φλέγω καὶ φλεγέθω, δάρθω καὶ δαρθίω καὶ δαρθάνω, καὶ ἄλλα πάμπολλα.

§. ξθ'. Περὶ τοῦ α καὶ τῶν εἰς αὐτὸ προσθετομένων γραμμάτων.

429. Τὸ α ἐκτείνεται εἰς αἰ· οἷον, κ λ ἄ ω-κ λ α ἰ ω, κ ἄ ω-κ α ἰ ω, ν ἄ ω-ἀ π ο ν α ἰ ω (ἀποικίζω).

430. εἰς τὸ αἰ τοῦτο προσθίσεται καὶ ν, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς. δ ρ α-δ ρ α ἰ ν ω, γ ρ α-γ ρ α ἰ ν ω, β α-β α ἰ ν ω, φ α-φ α ἰ ν ω· μέλ. δ ρ ἄ σ ω, γ ρ ἄ σ ω, φ ἦ σ ω, β ἦ σ ο μ α ἰ.

431 Ν. δίχως ι. προσλαμβάνει τὸ φ θ ἄ-φ θ ἄ ν ω.

432. Ἐνίοτε ὁλόκληρος ἡ συλλαβὴ αἰ ν ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν ῥίζαν· οἷον ἄζω καὶ ἄ ζ α ἰ ν ω ἄ λ φ ω καὶ ἄ λ φ α ἰ ν ω, (ἐχθρός) ἐ χ θ-ἐ χ θ α ἰ ν ω, τέρσω καὶ τερ σα ἰ ν ω, (κέρδος) κερ δ-κερ δ α ἰ ν ω.

433. Ἀπὸ τοιοῦτοσχημῶν τύπων σχηματίζονται τινες χρόνοι π.χ. μέλ. β'. κερ δ α ν ῶ, ἄορ. ἄ. ἐ τέρ σ η ν α.

434 Ἐνίοτε ἡ συλλαβὴ α ν δίχως ι ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν ῥίζαν· οἷον, κ ἰ σ θ-α ἰ σ θ ἄ ν ο μ α ἰ, ἄ μ α ρ τ-ἄ μ α ρ τ ἄ ν ω, α ὕ ξ-α ὕ ξ ἄ ν ω, β λ ἄ σ-β λ α σ τ ἄ ν ω, δ α ρ θ-δ α ρ θ ἄ ν ω, ἐ ρ υ κ-ἐ ρ υ κ ἄ ν ω, ἀ π ε χ θ-ἀ π ε χ θ ἄ ν ο μ α ἰ, ἰ κ-ἰ κ ἄ ν ω, κ ι χ-κ ι χ ἄ ν ω. Αἱ ἀρχαὶ αἰ ῥίζαι ἀνασφαίνονται ἐν τοῖς β'. ἀορίστοις· ἡσθόμην, ἡμαρτον, ἡῖξον, ἔβλαστον, ἀπηχθόμην, ἔδαρθον, ἔκον, ἔκικον.

435. Τὸ ὁ λ ι σ θ ἔχει ἀμφοτέρους τοὺς τύπους· οἷον, ὁ λ ι σ θ ἄ ν ω καὶ ὁ λ ι σ θ α ἰ ν ω, ἄορ. β'. ὁ λ ι σ θ ο ν.

436. Εἰς πολλὰς βραχεῖας ἀφωγολήκτους ῥίζας προσθίσεται τὸ α

καὶ δύο ν, ἐξ ὧν τὸ μὲν προτάσσεται τοῦ χαρακτηρηστικοῦ ἀφώνου, τὸ δὲ ἐπιτάσσεται τοῦ α' π.χ.

βραχεία ρίζα	πυθ	ἀδ	λιπ	τυχ
ἐπιτεταμένη	πυθάν	ἀνδάν	λινμπάν	τυγχάν
	πυνθάνομαι,	ἀνδάνω	λιμπάνω.	τυγχάνω.
μακρά ρίζα	πεύθω.	ἥδω.	λείπω.	τεύχω

ΣΗΘ.α. Τὸ ν ἐπισυνάπτεται ὅχι μόνον εἰς τὸ α, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ε, ι, σ, ὅσον, κτα-(ἐ-κταμαι), κταν-ἐκτανον, κτε-(κτέ-ω(, κτεν-κτείνω· τὰ(καὶ τε) τέ-τα-μαι, τεν-τείνω, τίω-τίνω, μέλ. τίσω· πι-πίνω, ὁρ. β'. ἐπιον· πλύ-πλύω, μέλ. (πλύσω) πλυνῶ.

ΣΗΜ. β'. Τὸ υ ἐναλλάσσεται εἰς τὸ ου· ὅσον, λῦμα-λούω, κωλύω καὶ κο-λούω, σπυδ-σπεύδω σπουδῇ,

437. Τὸ α ἐνίοτε προσλαμβάνει υ' ὅσον, λα-λαύω-ἀπολαύω. Τοῦτο δὲ εἶνε ἀρχαῖον αἰολικὸν δίγαμμα F. ὅσον, ἀπολάFω.

448. Τὸ υ τοῦτο ἐνίοτε δὲν φαίνεται πλέον ἐν τῷ ἐνεστώτι, ἀλλ' ἐν τοῖς ἄλλοις χρονικοῖς σχηματισμοῖς, ὡς ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἀορίστω α. ὅσον, κᾶω (ὕστερότερα καίω), καύσω-ἐκαυσα· κλάω, κλαίω, κλαύσω-ἐκλαυσα· χράω, χραύσω.

439 Τὸ προσθετὸν τοῦτο υ προσλαμβάνει καὶ ν ἐν τῷ ἐλάω-ἐλαύνω, μέλ. ἐλάσω, ὁρ. ἤλασα.

440. Τὸ προσθετὸν α προσλαμβάνει καὶ θ ἐν τούτοις· ἀμύνω-ἀμυνάθω, διώκω-διωκάθω· εἰκω-εἰκάθω, κίω-κιάθω.

441. Τὸ α προσθέτεται καὶ εἰς ρίζας ἀφωνολήκτους καὶ ὑγρόληκτους· ἀλλὰ τούτων τὸ ε τότε τρέπεται εἰς ω' ὅσον, μύκω-μυκάω, βρέμω-βρωμάω, τρέχω-τρωχάω, στρέφω-στρωφάω,—Τὸ ε μένει ἄτρεπτον ἐν τῷ πετ-πέτα-πέταμαι κτλ.

§. ο. Περὶ τοῦ Ε καὶ τῶν εἰς αὐτὸ προσθετομένων γραμμάτων.

442. Τὸ ε ἐκτείνεται εἰς εἰ ἐν τῷ κε-κεῖμαι, μέλ. κείσομαι. Ὑποτ. κέωμαι· τέθεικα καὶ τέθειμαι, εἶκα καὶ εἶμαι ἀπὸ τῆς ρίζης θε καὶ ῥ (τίθημι, ἔημι). Ἡ τοιαύτη δὲ ἑκτασις εἶνε συχνοτάτη παρὰ ποιηταῖς· ὅσον, πνέω-πνείω, φιλέης-φιλείης, θέης-θείης. κτλ.

443. Τὸ ε προσλαμβάνει υ, τὸ ὁποῖον ἀρχῇθεν ἦτον δίγαμμα· ὅσον, κῆδε (κῆδος-κῆδεος)-κηδεύω, χατέω-χατεύω, στιβέω-στιβεύω, ζηλέω-ζηλεύω, ζητέω-ζητεύω, μισέω-μισεύω.

444. Τὸ υ τοῦτο προσθέτεται ὅχι μόνον εἰς τὸν ἐνεστώτα, ἀλλ' εἰς τὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον ἐν τοῖς ἐξῆς· πλέω-πλεύσομαι-ἐπλευσα, ῥέω-ρεύσω-ῥέρευσα, θέω-θεύσομαι, χέω-χεύσω, πνέω-πνεύσω-ἐπνευσα.

445. Μένει δὲ καὶ μόνον αὐτὸ μετὰ τὴν συστολὴν τῆς ρίζικῆς συλλαβῆς· ὅσον, κέχυμαι, ἐχύθην· οὕτω δὲ κλέω (φημίζω) ἐκλύθην, κλυτὸς (περίφημος, ἐξακουστός). κτλ.

446. Τὸ ε προσθέτεται εἰς ἀφωνόληκτον καὶ ὑγρόληκτον ρίζαν

ρήμάτων· ἀλλὰ τούτων τότε τὸ ρίζικόν εἰς οἶον, φέρω-φορέω. τρέμω-τρομέω. Τὰ δὲ τοιοῦτόςχημα ῥήματα εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὀμαλά· μέλ. φορήσω ἄορ. ἐφόρησα.

447. Τὸ ε καὶ τὸ α (440), προσθετόμενον εἰς τὴν ρίζαν, ἔχει ἐπιφερόμενον θ· οἶον. φλέγω-φλεγέθω, ἀγείρω-ἀγειρέθω.

448, Τὸ ε προσλαμβάνει πολλάκις πολλῶν ῥημάτων ἢ ρίζα πρὸς εὐχερέστερον σχηματισμὸν τῶν ἰδίων χρόνων· οἶον. εὖρ-εὔρε-εὔρήσω, θέλ-ω-θέλε-θελήσω. τύπτ-ω-τυπτε-τυπτήσω, μάχ-ομαι-μαχε-μαχήσομαι, ὀφέλ-ω-ὀφέλε-ὀφελήσω, ὄζ-ω-ὄζε-ὄζήσω, οἶλ-ομαι-οἶχε-οἰχήσω, τεύχ-ω-τυχε-τετύχηκα, γράφ-ω-γραφε-γεγραφήκω, χαίρ-ω-χαιρε-χαιρήσω, ἀναίν-ομαι-ἀνανέ-ἀνήνηνται. Ἡ τοιαύτη δὲ πρόσληψις γίνεται μάλιστα ἐν τοῖς ὑγρολήκτοις ῥήμασιν· οἶον, μέν-ω-μενε-μεμένηκα, νέμω-νεμε-νενέμηκα, βρέμ-ω-βρεμε-βεβρέμηκα. κτλ.

449. Τὸ ε πολλάκις τρέπεται εἰς ἄλλα φωνήεντα· ἡγουν εἰς α· οἶον βελ (βέλος) βαλ (ἐβαλον), κτεν καὶ κταν (ἐκτεῖνα καὶ ἐκτανον), κεντέ-ω καὶ κεντά-ω, ἐμπολέ-ω καὶ ἐμπολά-ω, πατέ-ω καὶ ἀπατά-ω.

ΣΗΜ. Ἡ τοιαύτη τροπὴ εἶναι συνηθεστάτη ἐν τῇ Αἰολοδωρικῇ γλώσσῃ· οἶον, ἀδικέω-ἀδικάω, χρεωστέω-χρεωστάω (χρεωστάω), ἀρρώστῶ-ἀρρώσταω καὶ κατὰ προσληψιν τοῦ ν, ἐγκαλέω-ἐγκαλανάω, χαλνέω-χαλνανάω.

450. Τὸ ε τρέπεται εἰς ο· οἶον. ῥιγέω καὶ ῥιγώ, ἀσθενέω καὶ ἄσθενώ, πολεμέω καὶ πολεμώ.

ΣΗΜ. Σημειωτέον ἐνταῦθα τὴν ἐκθλιψιν ρίζικῶν τινων φωνηέντων· οἶον, ἡλυθον-ἡλθον, πέπταμαι-ἐπτάμην. κεράω-κέκραμαι, κτλ.

§. οά· Πρόσληψις συμφώνων εἰς τὴν ρίζαν τῶν ῥημάτων. Προαναμνήσεις.

451. Τὸ ε πολλάκις τρέπεται εἰς ι, ὅταν προσλαμβάνηται σύμφωνον· οἶον, ἔδος ἔσδω-ἔζω, ἔχω, ἔσχ-ω, στερέω-στερίσκω, τέκν τίττω.

452. Πολλάκις εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ρίζης προσλαμβάνεται ι μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου αὐτῆς, καὶ ἐκτείνεται τὸ ρίζικόν φωνήεν· οἶον, τρο-τιτρω-τιτρώσκω. γνο-γίγνω-γιγνώσκω.

453. Πολλάκις ἐπαναλαμβάνεται ἡ ρίζικὴ συλλαβὴ μετὰ ἢ δίχως ἐκτάσεως· οἶον, μαρ-μαιρ-μαρμαίρω, μα-μαι-μαιμάω.

454. Πολλάκις ἡ ἐπανάληψις τῆς ρίζικῆς συλλαβῆς ὁμοιάζει τὸν τοῦ παρακειμένου ἀναδιπλασιασμόν, ἀλλὰ τότε, ἐὰν ᾖνε δύο ε, τὸ πρῶτον τρέπεται εἰς ι, καὶ τὸ δεῦτερον ἐκθλίβεται· γεν-γεγεν-γίγνωμαι, πετ-πεπετ-πίπτω, με-μεμεν-μῖνω· τὸ ι τοῦτο εἴμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς προτασσόμενον εἰς τὴν ρίζαν μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ αὐτῆς συμφώνου, καθὼς ἐν τῷ δίδωμι, τίθημι, διδάσκω. Τὸν τοῦ παρακειμένου ἀναδιπλασιασμόν ὁμοιάζει μᾶλλον τὸ τραιν-τετραίνω.

455. Ἐὰν τὸ ληκτικὸν σύμφωνον τῆς ρίζης δὲν συνδυάζεται μετὰ τῶν προσλαμβανομένων, ἀποβάλλεται οἶον, διδάχ-διδάσχ-διδάσκω, πρᾶγ-πρᾶγσ-πράσσω.

δ. οβ', Προσλαμβανόμενα σύμφωνα.

456. Τὸ σ πολλάκις προσλαμβάνεται πρὸ τοῦ ληκτικοῦ συμφώνου τῆς ῥίζης· οἷον φράδ-φράζω, κλαδ·ὸ κλύδων)-κλυζω, σχιδ(πολυσχιδής)-σχίζω, ἔδ(ἔδος)-ἔζω.

457. Πρόσληψις τοῦ σ πρὸ τοῦ ληκτικοῦ δ εἶνε ἐν μυρίοις ῥήμασι· καταλήγουσιν εἰς ἰζω· οἷον, ἀγνίζω,, ἀγίζω, ἀγωνίζω, ἀθροίζω, αἰμκτιζω, κτλ, μέλ. ἀγνίσω, αἰμακτίσω, κτλ.

458. Τὸ σ ἀπαντᾷται καὶ ἐν ἄλλων ἀφωνολήκτων σχηματισμοῖς τισιν· οἷον, μιγ-μίσγω, ἐχ-ἐσχ, ἐπ-ἐσπ.

459. Τὸ ζ προσλαμβάνει μετὰ τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς φωνῆς ἢ φωνηεντόληκτος ῥίζα ῥημάτων· τινῶν· οἷον, σπάω-ἀσπάζομαι, βιάω-βιάζω, στερέω-στερίζω, ἀνθέω-ἀνθίζω, ἀρμόω-ἀρμόζω, βρι-βρίζω, κνυ-κνύζω, μέλ. κνύσω, βρίσω, κτλ.

460. Τὸ ζ προσθέτεται καὶ εἰς τὰς ῥίζας τὰς ἐχούσας ληκτικὸν γ ἢ χ, τὰ ὅποια τότε ἀποβάλλονται· οἷον, ἀκαγ(ἀκαγῆ)-ἀκάζω, κράγ-(κραυγῆ)-κράζω, ἀρπαγ(ἀρπαγῆ)-ἀρπάζω. στεναχ(στοναχῆ)-στενάζω, κραγ(κέκραγα)-κράζω. μέλ. κράξω, ἀρπάξω, κτλ.

461. Τὸ τ προσλαμβάνουσιν αἱ χειλοπροφ. ληκτικὸν ἔχουσιν ῥίζαι·

1) π. κλέπ(κλέπτης=κλοπῇ) κλέπτω.

κάπ(κάπη=φάτνη) κάπτω(χάπτω).

τύπ(τύπος) τύπτω.

2) β. καλύβ(καλύβη) καλύπτω.

βλαβ(βλάβη) βλάπτω.

κρύβ(κρυβῆ) κρύπτω.

3) φ. ἀφ.(ἀφῆ) ἄπτω.

θάφ(τάφος) θάπτω.

ράφ(ράφῆ) ράπτω.

462. Οἱ τῶν τοιούτων ῥημάτων χρόνοι σχηματίζονται κατὰ τὸ ἀρχέτυπον θέμα· οἷον, μέλ. κλέψω, καλύψω, ἄψω, ἄφρ, β'. ἐβλάβην, ἐτάφην, κτλ.

463. Τὸ διπλοῦν τ ἢ σ προσλαμβάνουσιν ἐξαιρέτως αἱ οὐρανισκοπροφ. ληκτικὸν ἔχουσιν ῥίζαι, τὸ ὅποιον τότε ἀποβάλλεται· οἷον,

4) κ. ἐλιχ(ἐλιξ-ἐλικος) ἐλίσσω καὶ ἐλίττω.

κηρυκ(κήρυξ-κήρυκος) κηρύσσω καὶ κηρύττω.

φρικ(φρίκη) φρίσσω καὶ φρίττω.

2) γ. πραγ(πράγος) πράσσω καὶ πράττω.

ἀλλαγ(ἀλλαγῆ) ἀλλάσσω καὶ ἀλλάττω.

πληγ(πληγῆ) πλήσσω καὶ πλήττω.

3) χ. μείλιχ(μείλιχος) μειλίσσω καὶ μειλίττω.

ταραχ(ταραχῆ) ταρασσω καὶ ταραττω.

ὄρυχ(διώρυξ-χρος) ὀρύσσω καὶ ὀρύττω.

(ΓΡΑΜ. ΜΙΚΡ. ΓΕΝΝΑΣΙΟΥ)

δ.

464. Καὶ τῶν τοιούτων ῥημάτων οἱ χρόνοι σχηματίζονται κατὰ τὸ πρωτόθετον θέμα· οἶον, ἐλίξω, ἔφριξα, ἐπράχθην, πέφρικα, ἡλλάγην.

465. Καὶ εἰς τὰς ῥίζας προσέτι, ὅσαι χαρακτηριστικὸν ἔχουσιν ὀδοντοπρόφερτον, προσθέτεται τὸ διπλοῦν σ ἀντ' ἐκείνου· οἶον, λιτ (λιτῇ) λίσσομαι, κόρυθ (κόρυς-υθος) κορύσσω, ἐρετ (ἐρετμός)-ἐρέσσω. —εἰς τινὰς δέ, ἐχούσας ἄλλο ἄφωνον ληκτικόν, προσθέτεται μόνον τὸ σ· οἶον, ἀλέκ-ἀλέξω, αὐγ-αὔξω, ἐπ-ἔψω.

466. Ἔτι δὲ καὶ εἰς καθαρολήκτους ῥίζας προσθέτεται διπλοῦν σ· οἶον, θέομαι-θίσσομαι, λε-λεύσσω, ἀφύ-ἀφύσσω. Καὶ μόνον τ εἰς τὸ κ ἐν τῷ τεκ-τίκτω.

467. Τὸ σκ ἐπισυνάπτεται εἰς πολλὰς ῥίζας, καὶ μάλιστα καθαρολήκτους· οἶον, γηράω-γηράσκω, ἱλα-ἱλάσκομαι, ἀλύω-ἀλύσκω, δι-δαχ-διδάσκω, στερέω-στερίσκω, εὐ-εὔρε-εὐρίσκω.

468. Ὅταν προσλαμβάνηται τὸ σκ, τότε τρέπεται τὸ ληκτικὸν τῆς ῥίζης ο εἰς ω, καὶ τὸ α εἰς η· οἶον, βλο-βλώσκω, γνο-γιγνώσκω, θνα-θνήσκω· ἔτι δὲ καὶ τὸ κ δασύνεται εἰς τὸ παθ-(πάθω)-πάσχω.

469. Τὸ ν προσθέτεται ἔχι μόνον εἰς φωνηεντολήκτους ῥίζας, καθὼς ἀνωτέρω ἔγεινε λόγος (430, 344), ἀλλὰ καὶ εἰς ὑγρολήκτους· οἶον τέμ-τέμνω, κάμ-κάμνω. καὶ εἰς ἀφωνολήκτους· οἶον, δάκ-δάκνω, λαβ-λανθ-λάμβω Ἰωνικ. ἀντὶ τοῦ λαμβάνω. Ἔτι δὲ καὶ μετὰ τοῦ ε συνδέεται ἐν τῷ ἰκ-ἰκνέομαι, μέλ. ἕξομαι.

ΣΗΜ. Ἡ Αἰολοδοωρικὴ εἰς τὰ ὑγρολήκτα πάντα προσθέτι ν, ἀντὶ νὰ ἐκτείνῃ τὸ ῥιζικὸν φωνήεν· οἶον, στέλλω-στέλνω, σπαίρω-σπέρνω καὶ σπέρρω, φέρω-φέρνω (ἐξ οὗ φερνῆ=προίξ), ψάλλω-ψάλλω, κτλ.

470. Ὁ διπλασιασμός τοῦ λ· οἶον, βάλ-βάλλω, ἀγγελ-ἀγγέλλω· ἔτι ἡ ἑκτασις τῶν φωνηέντων· οἶον, λαβ-ληβ. δακ-δηκ, καὶ ἡ τούτων εἰς διφθόγγους μεταβολὴ (427, 429, 431, 442), εἶνε ὕστερον-τέρον ἐκτροπὴ ἀπὸ τῶν ἀρχικῶν καὶ πρωτοθέτων ῥιζῶν.

471. Τὸ ν μετὰ τοῦ υ ἐπισυνάπτεται εἰς τὰς ῥίζας τῶν ῥημάτων, μόνον μὲν εἰς τὰς συμφωνολήκτους, διπλοῦν δὲ εἰς τὰς φωνηεντολήκτους. Οἱ δὲ τοιοῦτότροποι τύποι ὑπάρχοντες εἰς τὴν δ'. τῶν εἰς μι. οἶον, ἀγ-ἄγνυμι, οἶγ-οἴγνυμι, ὀρέγ-ὀρέγνυμι, δείκ-δείκνυμι, ὄμ-ὄμνυμι, ἄρ-ω-ἄρνυμι, πταίρω (πταρ)-πτάρνυμι, σκεδάω-σκεδάννυμι, κτε-κτίννυμι, σθε-σθέννυμι, ζο-ζώννυμι (ὅπου τὸ ο τρέπεται εἰς ω κατὰ τὸ 468). — Τὸ ὄλλυμι ἀπὸ τὸ ὀλ προσλαμβάνει λυ ἀντὶ νυ.

§. ογ'. μετὰθεσις τῶν ῥιζικῶν γραμμάτων καὶ σύμμιξις τῶν θεμάτων.

472. Δευτέρα πηγὴ τῆς τῶν ῥημάτων ἀνωμαλίας εἶνε ἡ ἐν ταῖς ῥίζαις μετὰθεσις τῶν γραμμάτων· οἶον, βαλ (ἔβαλον), βλα (βέβληκα)· ῥεδ (ρέζω), ἔρδ-ἔρδω· θαν (ἔθانون), θνά (τέθνηκα)· δερθ (δέρ. θω), δραθ (ἔδραθε)· περθ (πέρθω), παρθ (ἔπαρθον)· δερκ (δέρκω), δρα (ἔδρακον).

473. Ὡς δευτερεύουσα πηγή τῆς ἀνωμαλίας εἰσπορεῖ νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ ἑλλειψὶς ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος· οἶον. δύναιμαι, κείμαι, οἶμαι. ὤμνηκτλ.

474. Καὶ ὁ σχηματισμὸς δὲ ἀορίστου β'. δίχως ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος ἀνωμαλίας εἶναι· οἶον. βίδω-ἐβίδων, γινώσκω-ἔγγων, φῶ-ἔφυν, βαίνω-ἔβην.

§. οδ'. Ἑλλειπῇ ῥήματα.

475. Παντάπασι διάφορα τῶν ἀνωμάτων εἶναι τὰ ἑλλειπῇ ῥήματα, καὶ μόνον κατὰ τύχην συγκατετάχθησαν μετ' ἐκείνων. Οἱ τῶν τοιούτων σχηματισμοὶ δὲν ἔχουσι τι ἐναντίον τῶν τῆς γλώσσης κανόνων, ἀλλ' ὁ ἐνεστώς αὐτῶν μόνον ἀπηρχαιώθη καὶ ἐπομένως ὑπάγονται εἰς ἄλλον ταυτοσήμαντον εὐχρηστον ἐνεστώτα· π. χ. ἔρχομαι ἔχει μέλλοντα ἐλεύσομαι ἐκ τοῦ ἀπηρχαιωμένου ἐλεύθω· αἰρέω ἀόριστος β'. εἶλον ἐκ τοῦ ἔλω κτλ. Καὶ ἐν τούτοις λοιπὸν τοῖς ῥήμασι συμβαίνει αὐτῇ ἐκείνῃ ἡ ἑλλειψὶς, ἥτις παρατηρήθη ἐν τοῖς παραθετικοῖς ἐπιθέτοις καὶ ταῖς προσωπικαῖς ἀντωνυμίαις.

ΣΗΜ. Σημειωτέον δὲ, ὅτι δὲν ἀκολουθεῖ νὰ ἔχη πάντοτε ἕκαστος τύπος τῇ ἀνήκουσαν σημασίαν, ἀλλὰ πολλάκις ἐνεργητικὸς ἔχει, παθητικὴν σημασίαν, καὶ ἀνάπαλιν, καθὼς θὰ σημειωθῇ ἐν τῇ ἐπομένῃ τῶν ἀνωμάτων καὶ ἑλλειπῶν ῥημάτων συλλάβῃ.

476. Ὅταν ῥῆμά τι ᾖ ἀνώμαλον μόνον κατὰ ἓνα ἐκ τῶν σημειωθέντων τρόπων, τότε μένει εἰς τὴν κρίσιν ἐνὸς ἑκάστου νὰ τὸ ἀναλύσῃ, καὶ νὰ τὸ σχηματίσῃ κατὰ τὰς ἐκτεθείσας παρατηρήσεις.

477. Ὅσα ὅμως πάσχουσι περισσοτέρας ἀνωμαλίας, τὰς ὁποίας δὲν εἶναι τόσον εὐκόλον νὰ ἐξιχνιάσῃ τις ἀφ' ἑαυτοῦ, τούτων ἐκθέτεται ἐνταῦθα σύλλαβος, ἐν ᾗ συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ ἑλλειπῇ. Οἱ δὲ ἐν τοῖς σχηματισμοῖς παρασημειούμενοι ἀραβικοὶ ἀριθμοὶ παρέμπουσιν εἰς τὰ ἐδάφια τῶν §. ξή.—οδ'. ὅπου ἐμπεριέχονται οἱ εἰς τοῦτο ἀναγκαῖοι κανόνες.

§. οε'. Σύλλαβος τῶν ἀνωμάτων καὶ ἑλλειπῶν ῥημάτων.

478. Ἀγνυμι (συντρίβω), ἀγ-ἄγνυ (471).

Ἐνεστ. ἄγνυμι μέλ. ἄζω, ἀόρ. ἔαζα, (καὶ παρ' Ὀμ. ἤξα), παρακκ. β'. με παθ. σημ. ἔαγα, ἀόρ. παθ. ἐάγην.

479. Ἀγω (φέρω). αγ-ἄγε (446), ἀγαγ (453).

Ἐνεστ. Ἀγω, παρακκ. (ἤχα) καὶ δωρικ. ἀγήοχα (ἀγε-ἤγεκα-ἀγήγεκα); ἀόρ. ἤγαγον, μέσ. ἤγαγόμην,

480. Αἰρέω, (λαμβάνω). αἰρ. ἔλ. (475).

Ἐνεστ. Αἰρέω, παρακκ. ἤρηκα, ἀόρ. παθ. ἤρέβην, μέλ. ἔλω, ἀόρ. β'. εἶλον, εἰλόμην.

481. Αἰσθάνομαι. αἰσθ-αἰσθάν (434); αἰσθε (448)

Ἐνεστ. Αἰσθάνομαι, μέλ. αἰσθήσομαι, παρακκ. ᾔσθημαι, ἀόρ. β'. ᾔσθόμην.

482. Ἀλέξω, (ἀποκρούω). ἀλεχ-ἀλεξ (465) ἀλεξε (448).

Ἔνεστ. Ἀλέξω, μέλ. ἀλεξήσω, ἀόρ. ἀλέξασθε.

483. Ἀλίσκομαι, (πιάνομαι). ἀλ-ἀλε (448), ἀλο (450), ἀλίσκω (451. 467).

Ἔνεστ. Ἀλίσκομαι, μέλ. ἀλώσομαι, παρκκ. ἐάλωκα, ἀόρ. β'. ἐάλων ἢ ἤλων. Ὑποτ. ἀλῶ. Εὐκτ. ἀλοίην. Ἀπαρέμ. ἀλώναι. Μετοχ. ἀλούς.—Πάντες τοῦτου οἱ χρονικοὶ σχηματισμοὶ ἔχουσι παθ. σημασίαν.

484. Ἀμαρτάνω, ἀμαρτ-ἀμαρταν (434), ἀμαρτε (448).

Ἔνεστ. Ἀμαρτάνω, μέλ. ἀμαρτήσομαι, παρκα. ἡμάρτηκα, ἀόρ. ἡμαρτον.

485. Αὐξάνω. ἀεγ-ἀεξ (465) | ἀεγ κατὰ συναίρεσιν ἄγ, ἀγ-αὐγ (437). αὐγ-αὐξ (465), αὐξ-αὐξε (448) αὐξαν (434).

Ἔνεστ. Αὐξω, αὐξάνω, μέλ. αὐξήσω, αὐξήσομαι, παρκα. κῦξημαι, ἀόρ. κῦξήθην, (Ὅμ. ἀέξω, ἄεξε, ἀέξατο).

486. Βαίνω, (πηγαίνω). βα-βαιν (432).

Ἔνεστ. Βαίνω, μέλ. βήσομαι, παρκα. βέβηκα. ἀόριστ. ἔβην.—Οἱ χρονικοὶ οὗτοι σχηματισμοὶ ἔχουσιν ἀμετάβατον σημασίαν· μεταβατικὴν δὲ παρ' Ὅμ. ἔχει ὁ μέλ. βήσω καὶ ὁ ἀόρ. ἔβησα.—Ἀπὸ τῆς βα γίνεται ἡ βιβάζ (434. 459), τῆς ὁποίας πάντες οἱ χρονικοὶ σχηματισμοὶ εἶναι μεταβατικοί.

487. Βάλλω (ρίπτω). βελ-βαλ (449), βλε-βλα (472), βελ-βολε (446), βαλ-βαλλ (470), βάλλε (448).

Ἔνεστ. Βάλλω, μέλ. βελῶ, βαλλήτω, ἀόρ. ἔβαλον, παρκα. βέβληκα, (παθ. παρκα. παρ' Ὅμ. βεβόλημαι, μέσ. ἀόρ. β'. Εὐκτ. βλείμην, βλεῖο, κτλ.).

488. Βιβρώσκω (τρώγω). βρο-βιβρο (454). βιβρώσκω (467. 468).

Ἔνεστ. Βιβρώσκω, μέλ. βρώσω, ἀόρ. β'. ἔβρων.

489. Βλαστάνω. βλαστ-βλάστε (448)-βλασταν (434).

Ἔνεστ. Βλαστάνω, μέλ. βλαστήσω, ἀόρ. β'. ἔβλαστον.

490. Γίγνομαι. γε-γα (449). γε-γεν (436, Σημ. α.), γε-γίγνω (454). γεν-γενε (448).

Ἔνεστ. Γίγνομαι (γίνομαι παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις), παρκα. γέγονα, γεγένημαι (καὶ παρὰ ποιηταῖς γέγαα), μέλ. γενήσομαι, γενηθήσομαι, ἀόρ. ἐγενόμην, ἐγενήθην.

491. Γιγνώσκω (εἰδεύρω), γνο-γιγνο (454)-γιγνώσκω (497. 468).

Ἔνεστ. Γιγνώσκω (γινώσκω παρὰ τοῖς νεωτέροις), παρκα. ἔγνωκα, ἔγνωμαι, μέλ. γνώσομαι, ἀόρ. ἔγνω-ἔγνω-ἔγνωσαν. Ὑποτ. γνῶ, γνῶς, κτλ. Εὐκτ. γνοίην. Προστ. γνῶθι. Ἀπαρέμφ. γνῶναι. Μετοχ. γνούς.

492. Δάκνω (δακνάνω). δακ-δην (470), δακ-δαν (469).

Ἔνεστ. Δάκνω, παρκα. δέδνηκα, μέλ. δήξω, ἀόρ. ἔδακον.

493. Δαμάω (δαμάζω), δαμ-δαμν (468), δαμ-δαμα καὶ δαμν-δαμνα (441), δαμ-δμα (472).

Ἔνεστ. Δαμάω, δαμνάω, δάμνημι, παρ. δέδμηκα, δέδμημαι ἄορ. ἐδμήθην, ἐδάμην.

494. Δαρθάνω (κοιμῶμαι-) δαρθ-δραθ (472) δαρθε (448), δαρθαν (434).

Ἔνεστ. Δαρθάνω, παρκ. δεδάρθηκα, μέλ. δαρθήσομαι, ἄορ. ἐδάρθον καὶ ποιητ. ἐδραθον, ἄορ. παθ. ἐδάρθην, δαρθεῖς.

495. Δέμω (κτίζω). δεμ-δεῖμ (442), δεμ-δμε (472).

Ἔνεστ. Δέμω, δείμω, παρακ. δέδμηκα, ἄορ. ἐδαμα, ἐδειμμάμην

496. Διδάσκω, δάχ-διδάχ (452), διδαχσκ-διδάσκ (467, 455) διδασκε (448).

Ἔνεστ. Διδάσκω, παρακ. δεδίδαχα, μέλ. διδάξω, διδάξομαι. ἄορ. ἐδίδαξα (παρ' Ὑσιδῶ ἐδιδάσκησε).

497. Διδράσκω, (φύγω), δρα-διδρα (452)-διδράσκ (467).

Ἔνεστ. Διδράσκω, παρακ. δέδρηκα, μέλ. δράσομαι, ἄορ. ἐδρων. Προστ. δρᾶθι, Ἀπαρέμφ. δρᾶναι, Μετοχ. δράς.

498. Ἐγείρω (σηκώνω, ἐξυπνῶ), ἐγερ-ἐγειρ (442), ἐγερ-ἐγρ (450 Σημ.) ἐγερ-ἐγρε (472).

Ἔνεστ. ἐγείρω, παρακ. ἐγρήγορα, ἐγήγερκα ἄορ. ἐγρόμην.

499. Ἐδω (τρώγω), ἐδ-ἐδ (448), ἐσθι (475).

Ἐδω (Ἐσθίω), παρακ. (ἐδήδεκα), ἐδήδοκα, ἐδήδεσμαι, ἄορ. ἐδέσθην.

500. Ἐπω (ἐνασχολοῦμαι), ἔπομαι (ἀκολουθῶ), ἐπ-ἐσπ (458).

Ἔνεστ. ἔπω, ἔπομαι, ἄορ. ἔσπον (συνθέτως δὲ λέγεται δι᾿ ἔσπον) Ἀπαρέμφ. σπῆν Μετοχ. σπών.—Ὁ ἄορ. εἶνε πικρὰ ποιηταῖς εὐχρηστος, καὶ τὸ ε θεωρεῖται ὡς αὐξησις διὸ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσιν ἀποβάλλεται. Μέσ. ἐσπόμην, Προστ. σποῦ, Ἀπαρέμφ. σπέσθαι. Μετοχ. σπόμενος.

501. Ἐρχομαι, ἐρχ καὶ ἐλευθ (475), ἐλευθ-ἐλυθ, ἐλθ (45. 450, Σημ.) ἐλυθ-ἐλουθ (436. Σημ. ε').

Ἔνεστ. ἔρχομαι, παρακ. ἐλήλυθα, (παρ' Ὀμ. δὲ καὶ ἐλήλουθα,) μέλ. ἐλεύσομαι, ἄορ. ἤλυθον καὶ ἤλθον.

502. Εὕρισκω, εὕρ-εὔρε (448)-εὕρισκ (467. 451).

Ἔνεστ. εὕρισκω, παρακ. εὔρηκα, εὔρημαι, μέλ. εὔρήσω, ἄορ. εὔρον, εὔρόμην, εὔράμην (παρὰ τοῖς ὑστερωτέροις), εὔρέθην,

503. Ἐχω, ἐχ-ἐσχ (456)-ισχ (451), ἐσχ-ἐσχε (448), ἐσχ-σχε (472).

Ἔνεστ. ἔχω, ἴσχω, παρακ. εἶχον, παρακ. ἔσχηκα, μέλ. ἔξω καὶ σχήσω, ἄορ. ἔσχον, Ὑποκ. σχῶ, Εὐκτ. σχοῖην, Προστ. (σχεθί) σχῆς (καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν σχε' αἶον, πάρασχε, κάτασχε), μέσ. ἄορ. ἐσχόμην, παθ. ἄορ. ἐσχέθην.

504. Ἐψω (ψήνω, βράζω), ἐπ-ἐψ (465), ἐψ-ἐψε (448).

Ἔνεστ. ἔψω, μέλ. ἐψήσω. καὶ ἐπίθ. ἐψόθς, ἐψητός, ἐψητέος.

505. Θνήσκω (ἱποθνήσκω), θαν-θνα (472)-θνησκ (467. 468).

Ἔνεστ. θνήσκω, παρακ. τέθνηκα. τούτου τοὺς ἄλλους σχηματισμοὺς ζήτει (413. Σημ.), μέλ. θανοῦμαι, ἀόρ. ἔθανον. μετ' ὀλίγον μέλ. τεθνήξομαι.

506. Ἰζω (καθίζω). ἐδ-ἐζ (456), ἰζ (451), ἰζε (448), ἰζ-ἰζαν (434)

Ἔνεστ. ἔζω (κάθηναι), ἰζω (καθίζω), ἰζάνω (κάθηναι καὶ καθίζω), μέλ. ἰζήσω. συνθέτως δὲ μετὰ τῆς κατὰ, καθίζω, μέλ. καθιῶ ἀόρ. ἐκάθηναι. ἐκαθησάμην.

507. Ἰκάνω (ἐρχομαι) ἰκ-ἰκαν (434), ἰκν-ἰκνε (469. 448).

Ἔνεστ. ἰκάνω, ἰκνέομαι, παρακ. ἰγμαι, μέλ. ἰξομαι, ἀόρ. ἰκόμην.

548. Καίω, κχ-και (429)-καυ (437).

Ἔνεστ. κάω, καίω, παρακ. κέκαυμαι, μέλ. καύσω, καύσομαι, ἀόρ. ἔκηα, ἐκάνη, ἐκαύθην.

509. Καλέω (καλῶ, κράζω). καλ-καλε (448), καλ-κλα (572).

Ἔνεστ. καλέω, παρακ. κέκληκα, μέλ. καλέσω, ἀττ. καλοῦμαι, ἀόρ. ἐκάλεσα, ἐκλήθην.

510. Κάμνω (κουράζω). καμ-κμα (472), κάμν (469).

Ἔνεστ. κάμνω, παρακ. κέκμηκα. μέλ. καμοῦμαι, ἀόρ. ἔκαμον.

511. Κεράω (σιμίγω). κερ-κερα (441) κερν-κιρν (469. 451). κερα, κεραννυ (471), κερα κρα (450. Σημ.)

Ἔνεστ. κεράω, κεράννυμι καὶ κιρνάω, παρακ. κέκρακα, κέκραμαι, κεκέρασμαι, μέλ. κεράσω, ἀόρ. ἐκέρασα, ἐκεράσθην, ἐκερασάμην, ἐκράθην, καὶ παρ' Ὅμ. ἐκερόμην. Ὑποτ. κέρωνται.

512. Κρεμάννυμι (κρεμῶ). κρεμ-κρεμα (441) κρεμάννυ (471).

Ἔνεστ. κρεμάννυμι, κρεμάννυμαι (μέσως καὶ παθητ.) κρέμαμαι, (κρέμομαι). μέλ. κρεμάσω, κρεμῶ, κρεμασθήσομαι (παθ. καὶ μέσ). κρεμήσομαι (θὰ κρέμωμαι), ἀόρ. ἐκρεμάσθην, μέσ. ἀόρ. β'. ὑποτ. κρέμωμαι.

513. Κυνέω (φιλῶ). κυ-κυν (436) Σημ. α.)-κυνε (448).

Ἔνεστ. κυνέω. μέλ. κύσω, κυνήσομαι. ἀόρ. ἔκυσα.

514. Λαγχάνω (μοῦ πίπτει ὁ λαχνός). λεχ-λαχ (449), λαχ-ληχ (470), λεχ-λεγχ (469), λαχ-λαγχαν (436).

Ἔνεστ. λαγχάνω, παρακ. εἴληχα, εἴληγμαι, λέλογχα. μέλ. λήξομαι. ἀόρ. ἔλαχον.

515. Λαμβάνω. λαβ-ληβ (470), λαβ-λαβε (448), λαμβ (469), λαμ-λαμβαν (436).

Ἔνεστ. λαμβάνω. παρακ. λέληφα, εἴληφα, μέλ. λήψομαι. ἀόρ. ἔλαβον. (Ἰωνικοὶ τύποι ἀπὸ τῆς λ α μ β ῥίζης εἶνε λέλαμμαι, λάμψομαι, ἐλάμβην, καὶ λελάβην ἀπὸ τῆς λ α β ε.—Ἀπὸ τῆς λ α β ε σώζεται ἐν τῇ αἰολοδωρικῇ ἡ μετοχὴ λ α β η μένος).

516. Ἀνθάνω (εἶμαι ἄγνωστος). λαθ-ληθ (470) λανθαν (439).

Ἔνεστ. λανθάνω, λήθω, μέσ. λανθάνομαι (λησμονῶ), παρκ. λέ-
ληθα, λέλησμαι, ἀόρ. ἔλαθον, ἐλαθόμην.

547. Λούω, λο-λοε (448) καὶ συνηρημένως λου.

Ἔνεστ. λοέω-λούω. Ἀπαρέμ. λούεσθαι.-λούσθαι. μετοχ. λού-
μενος-λούμενος κτλ. μέλ. λοέσω λούσω, ἀόρ. ἑλόεσα-ἔλουσα.

518. Μανθάνω, μαθ-μηθ (470), μαθ-μάθε (448) μαθ-μανθαν (436).

Ἔνεστ. Μανθάνω παρκ. μεμάθηκα, μέλ. μαθήσομαι, ἀόρ. ἔμαθον.

519. Μείρομαι (λαμβάνω μερίδιον). μορ-μαρ (449),-μορ (420),
μερ-μειρ (442).

Ἔνεστ. μέιρομαι. παρκ. (ποιητ. ἔμμορα) εἵμαρμαι, εἵμαρται
(εἶνε ὑπὸ τῆς μοίρας διωρισμένον), (ἀόρ. ἔμμορον παρ' Ὀμήρῳ).

520. Μίγνυμι (σμίγω). μιγ-μισγ (458) μίγνυ (471).

Ἔνεστ. μίγνυμι, μίσγω, παρκ. μέμιγμαι. μέλ. μίζω. ἀόρ. ἔμι-
ξα, ἐμίγην, ἐμίχθην.

521. Μιμνήσκω (ἐνθυμίζω), μνα-μνησκ (467, 468),-μιμνησκ (454).

Ἔνεστ. μιμνήσκω, μιμνήσκομαι, μνῶμαι. παρκ. μέμνημαι (ἐν-
θυμοῦμαι). μέλ. μνήσω, μνησθήσομαι, μεμνήσομαι.

522. Ὄζω (μυρίζω). ὀδ-ὀζ (456)-ὀζε (448).

Ἔνεστ. ὀζω. παρκ. ὀδῶδα. μέλ. ὀζέσω, ὀζήσω.

523. Οἶδα (εἰξεύρω), εἶδ-εἶδε (448).

Παρκ. ἀντὶ ἐνεσ. ἐνικ. οἶδα, οἶσθα (420 σημ. δ'). οἶδε. πληθ. ἴσμεν,
ἴστε, ἴσασιν. δυϊκ. ἴσμεν, ἴσον, ἴσον. Ὑποτ. εἰδῶ, εἰδῆς κτλ. Εὐκτ.
εἰδείην. εἰδείης κτλ. Προστ. ἐνικ. ἴσθι, ἴστω. πληθ. ἴστε, ἴτωσαν, καὶ
ἴστων. δυϊκ. ἴσον, ἴστων. Ἀπαρ. εἰδέναι, Μετοχ. εἰδώς, εἰδυῖα, εἰδός.

Ὑπερσ. ἀντὶ παρκατ. ἥδαιν καὶ ἄττ. ἥδη, ἥδεις καὶ ἥδειςθα, καὶ
ἄττ. ἥδησθα, ἥδει καὶ ἄττ. ἥδαιν καὶ ἥδη· πληθ. ἥδαιμεν, καὶ ἥσμεν,
ἥδαιτε καὶ ἥστε, ἥδειςαν καὶ ἥσαν· δυϊκ. ἥδαιμεν καὶ ἥσμεν, ἥδειτον,
καὶ ἥστον, ἥδειτην καὶ ἥστην. Μέλ. εἴσομαι καὶ εἰδήσω.

524. Οἶομαι (νομίζω) οἷ καὶ συναίρεσει οἷ, οἷε (448).

Ἔνεστ. οἶω, οἶομαι, οἶμαι (473), παρκατ. ὥομην, ὥμην, μελ.
οἰήσομαι, ἀόρ. ὥήτην.

525. Οἶχομαι (πηγαίνω, ἀναχωρῶ), οἶχ-οἶχε (448)-οἶχο (450).

Ἔνεστ. οἶχομαι. παρκατ. ὥχημαι, καὶ οἶχωκα, μέλ. οἰχήσομαι.

526. Ὀλισθαίνω (γλιστρῶ). ὀλισθ-ὀλισθε (448)-ὀλισθαν καὶ ὀλι-
σθαι (434. 432).

Ἔνεστ. Ὀλισθαίνω, ὀλισθάνω. παρκατ. ὠλίσθηκα, μέλ. ὀλισθή-
σω, ἀόρ. ὠλίσθησα, ὠλισθον.

527. Ὀλλυμι (ἀφανίζω, χάνω). ὀλ-ὀλε (448). ὀλλυ (471).

Ἔνεστ. ὀλλυμι, παρκατ. ὀλώλεκα, ὀλωλα (εἶμαι χαμένος). μέλ.
ὀλέσω, ὀλῶ. ὀλοῦμαι, ἀόρ. ὤλεσα, ὤλόμην, ὤλέσθην.

528. Ὀμνυμι (ὀμνύω) ὀμ-όμε (448), ὀμε-όμε (450), ὀμ-ὀμνυ (471)†

Ἔνεστ. ὀμνυμι. παρακ. ὀμώμοκα, ὀμώμοσμαι, μέλ. ὀμόσω. ὀμ-οῦμαι, ὀόρ. ὤμοσα.

529. Ὀνίνημι (ὠφελῶ). ὀν-όνα (441). καὶ (κατὰ παρένθεσιν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ νι) ὄνινα.

Ἔνεστ. ὀνίνημι, ὀνημαι. παραπ. ὠνήμην, μέλ. ὀνήσω, ὀόρ. ὠνήσα, μέσ. ὀόρ. ἄ. ὠνάμην. Εὐκτι. ὀναίμην, Ἀπαρ. ὄνασθαι.

530 Ὀράω (βλέπω). ὄρα καὶ (ὀψ-ὀπός) ὀπ. (475).

Ἔνεστ. ὄράω. παρατ. ὠρων, ἑώρων, παρακ. ἑώρακα, ἑώραμαι, ἔπωπα, ὦμμαι. μέλ. ὤφομαι. ὀόρ. ὤφθην.

531. Ὀσφραίνομαι (μυρίζω) ὀσφρ, ὀσφρε (448), ὀσφρα (449), ὀσφρ-ὀσφραιν (432).

Ἔνεστ. ὀσφραίνομαι, ὀσφράομαι, μέλ. ὀσφρήσομαι, ὀόρ. ὠσφράμην, ὠσφρόμην, ὠσφρησάμην.

532 Ὀφείλω (ἔχω χρέος). ὀφελ-ὀφείλ (442), ὀφείλε (448).

Ἔνεστ. ὀφείλω μέλ. ὀφειλήσω. ὀόρ. ὠφείλον. Εἰς τοῦτο ἀνήκει τὸ

533. Ὀφλῶ (χρεωστῶ) ὀφελ-ὀφλ (450, Σημ.) ὀφλ (448) ὀφλισκ. (467, 451)-ὀφλισκων, (434).

Ἔνεστ. ὀφλισκάνω, μέλ. ὀφλήσω.

534. Παίζω παιγ. παιδ (475), παιδ-παιζ (456).

Ἔνεστ. παίζω, παρακ. πέπαισμαι, μέλ. παίζομαι, ὀόρ. ἔπαισα.

535. Πάσχω πεθ-παθ (449), -πενθ (469), παθ-πηθ (470), παθ-παθσκ-πασχ (467, 455, 468).

Ἔνεστ. Πάσχω. παρακ. πέπονθα (καὶ παρ' Ὀμ., πέποσμαι ἀπὸ τοῦ πέπονθ μαι· πληθ. β'. πέποσθε ἀπὸ τοῦ πέπονθ σθε, καὶ πέπηθα). μέλ. πείσομαι (πένθοσμαι), πήσομαι, ὀόρ. ἔπησα καὶ συνηθέστατα ἔπαθον.

536. Πέτομαι (πετῶ)· πετ πετα (441)-πτα (450, Σημ.), πετ-ἐπτ (472).

Ἔνεστ. πέτομαι, πέταμαι, πετάομαι, ἵπταμαι· μέλ. πτήσομαι, ὀόρ. ἔπτην. εὐκτ. πταίησ, ἀπαρέμφ. πτήναι, μετοχή, πτάς, ἐπτάμην, πτάσθαι, πτάμενος· ἐπτόμην πτέσθαι, πτόμενος (κατὰ τὸν ἐσπόμην, σπέσθαι (500).

537. Πέρσω (πορθῶ) περθ-παρθ (449), παρθ. (472), περθ. πορθε, (446).

Ἔνεστ. πορθέω, μέλ. πορθήσω, πέρσω (Ὁ.) ὀόρ. ἐπόρθην ἔπερσα, ἔπραθον (Ὀμ.).

538. Πήγνυμι (πήγω, ἐμπήγω). πηγ-πηγ (470), πηγνυ (471).

Ἔνεστ. πήγνυμι. παρακ. πέπηγα (ἀμεταβ.) μέλ. πήξω, ὀόρ. β'. παθ. ἐπάγην.

539. Πίνω. πι-πιν (436, Σημ. ἄ.), πο (475).

Ἔνεστ. πίνω, παρακ. πέπωκα, πέπομαι. μέλ. πίομαι. ὀόρ. ἔπιον, ἐπόθην.

540 Πιπράσκω (πωλῶ), πρα-πιπρα (454)-πιπράσκ. (467).

Ἔνεστ. πιπράσκω, παρακ. πέπρακα, ἄορ. ἐπράθην.

541. Πίπτω πετ, πεσ (475), πετ-πεπετ-πιπτ (453. 454), πετ-
πτε-πτο (472 450).

Ἔνεστ. πίπτω. παρακ. πέπτωκα, μέλ. πεσοῦμαι. ἄορ. ἔπεσον.

542. Πλήσω (κτυπῶ). πλαγ-πληγ (470)-πλησσ (463).

Ἔνεστ. πλήσσω. παρακ. πέπληγα, ἄορ. ἐπλήγην καὶ ἐπλάγην
(ἐξυπάσθην).

542. Πυνθάνομαι (μανθάνω. ἀκούω, ἐρωτῶ). πυνθ-πευθ (470),
πυνθαν (436).

Ἔνεστ. Πυνθάνομαι, πεύθομαι (Ὅμ.) παρακ. πέψυμαι, μέλ.
πεύσομαι, ἄορ. ἐπυθόμην.

544. Ῥέζω (κάμνω παρὰ ποιηταῖς). ρεδ καὶ ρέγ (475) ἐρδ καὶ
ἐργ (472), ρεδ-ρεζ (456).

Ἔνεστ. ρέζω, ἔρδω. παρακ. ἔοργα, ἔργμαι. μέλ. ρέξω, ἔρξω,
ἄορ. ἔρξα, (ἔρξον), ἔρεξα ἐρέχθην.

545. Ῥέω (τρέχω, ἐπὶ ὑγρῶν) ρε-ρευ (443)-ρυ (445) ρυθ (448).

Ἔνεστ. Ῥέω, παρακ. ἐρρύηκα, μέλ. ρεύσομαι, ρυήσομαι, ἄορ.
ἔρρευσα, ἐρρύην.

546. Ῥήγνυμι (σχιζῶ). ραγ-ρήγ (470), ρηγνυ (471), ραγ-ρωγ (475).

Ἔνεστ. Ῥήγνυμι, παρακ. ἔρρωγα (εἶμαι σχισμένος), μέλ. ρήξω,
ἄορ. ἔρρηξα. ἐρράγην.

547. Σθέννυμι (σθύνω), σθε-σθεννυ (471).

Ἔνεστ. σθέννυμι, παρακ. ἔσθηκα, ἔσθεσμαι, μέλ. σθέσω, ἄορ.
ἔσθην-ἔσθησαν-σθῆναι. παθ. ἄορ. ἐσθέσθην.

548. Σμάω (σφουγγίζω). σμα-σμη (470)-σμηχ (475).

Ἔνεστ. σμάω. σμάεις, σμηξ. μέλ. σμήσω, ἄορ. ἐσμήχθην.

549. Στορέννυμι (στρώνω), στορ-στορε (448), στορ-στρο (472),
στορ-στόρνυ, στόρε-στόρεννυ, στρο-στρωννυ (471).

Ἔνεστ. στόρνυμι, στορέννυμι, στρώννυμι, παρακ. ἔστρωμαι, μέλ.
στορέσω, στρώσω. ἄορ. ἐστόρεσα, ἔστρωσα, ἐστορέσθην.

550. Τέμνω (κόπτω). τέμ-ταμ (449) τεμ-τάμν (469). τεμ-τιμε (472).

Ἔνεστ. τέμνω. παρακ. τετμηκα, τέτμημαι, μέλ. τεμῶ, ταμῶ,
ἄορ. ἔτεμον, ἔταμον, ἐτμήθην.

551. Τίκτω (γεννῶ). τεκ τεκτ-τίκτ (466. 451).

Ἔνεστ. τίκτω, παρακ. τέτοκα, μέλ. τέξω, τέξομαι, τεκοῦμαι,
ἄορ. ἔτεκον, ἐτεκόμην.

552. Τιτράω (τρυπῶ). τρα-τιτρα (454), τρα-τραν (431), τραιν-
τετραίν (429 454).

Ἔνεστ. τιτράω, τετραίνω, παρακ. τέτορηκα, τέτορημαι, μέλ. τρή-
σω, ἄορ. ἐτετρηνα.

553. Τρέχω, θρέχ, δρεμ (475), δρεμ-δραμ (449), δραμε (448).

Ἔνεστ. τρέχω, παρὰκ. δεδράμηνκα, δέδρομα, μελ. θρέξομαι, δραμοῦμαι ἄορ. ἔτρεξα, ἔδραμον.

554. Τρώγω. τρωγ. (τραγ. 475).

Ἔνεστ. τρώγω, μελ. τρώξομαι, ἄορ. ἔτραγον, ἔφαγον.

555. Τυχάνω (τυχαίω). τυχ τυχε (448), τυχ-τυχαν (439), τυχ-τευχ (470).

Ἔνεστ. τυγχάνω, παρὰκ. τετύχηκα, μελ. τεύξομαι, ἄορ. ἔτυχον.

556. Τύπτω (κτυπῶ, δέρνω). τύπ-τύπτ (461). τυπτε (448).

Ἔνεστ. τύπτω, μελ. τυπτήσω, τυπτήσομαι ἄορ. ἔτυψα, ἐτύπην.

557. Φαίνω, (κάμνω νὰ φαίνηται). φα-φην (431) φαιν (429).

Ἔνεστ. φαίνω, παρὰκ. πέφηνκα, πέφασμι. μελ. φανήσομαι. ἄορ. ἔφηνον.

558. Φέρω. φερ, οἶ, ἐνεκ (475), ἐνεκ-ἐνεγκ (469).

Ἔνεστ. φέρω. παρὰκ. ἐνήνοχα, ἐνήνεγκμαι. μελ. οἶσω, ἐνεχθήσομαι, οἶσθήσομαι, ἄορ. ἤνεγκα, (ὡς ὁ τῶν ὑγρολήκτων σχηματισθεῖς,) ἤνεγκον, ἤνεχθην.

559. Φθάνω (προφθάνω)-φθκ-φθκν (431).

Ἔνεστ. φθάνω. παρὰκ. ἔφθακα, μελ. φθάσω, φθάσομαι, ἄορ. ἔφθασα, ἔφθην, Εὐκτ. φθαίνν, Ἀπαρ. φθῆναι, μετοχ. φθάς.

560. Χαίρω. χαρ-χαίρ (429) χαρε, χαίρε (448).

Ἔνεστ. χαίρω. παρὰκ. κεχάρηκα, κεχάρημαι. κέχαρμαι, μελ. χαιρήσω, ἄορ. ἐχάρην.

561. Χέω (χύνω), χε, χευ, χυ (444. 445).

Ἔνεστ. χέω. παρὰκ. κέχυκα, κέχυμαι. μελ. χεύσω, ἄορ. ἔχευα ἢ ἔχεα, ἐχύθην.

§. οδ'. Περὶ τῶν Μορίων.

562. Ὅσαι ἄλλαι παρὰ τὰ πτωτικά καὶ ῥήματα (130) λέξεις ὑπάρχουσιν ἐν τῇ γλώσσῃ χρησιμεύουσαι εἰς συντομίαν, ἀκριβείαν καὶ συνάφειαν τοῦ λόγου, ἐνομάζονται μόρια, καὶ δὲν ἀπαντῶνται εἰμὴ κατὰ ἓνα μόνον σχηματισμόν, οὐδὲ μεταβολὴν οὐδεμίαν ἐπιδέχονται, καθὼς ἐκεῖνα. Διὸ λέγονται ἄ κ λ ι τ α μ έ ρ η τ ο ῦ λό γ ο υ (129), καὶ εἶναι π ρ ό θ ε σ ι ς (121), ἐ π ί ρ ῥ η μ α (122), σ ύ ν δ ε σ μ ο ς (123), ἐπιφώνημα.

563. Ἡ χρῆσις καὶ σημασία τούτων δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ ἀκριβῶς ἐν τῷ συντακτικῷ· ἐνταῦθα δὲ μόνον οἱ κυριώτατοι σχηματισμοὶ αὐτῶν ἀριθμοῦνται, καὶ μικραὶ τινες παρατηρήσεις περὶ τῆς παραγωγῆς αὐτῶν γίνονται.

§. οε'. Περὶ προθέσεων.

564. Προθέσεις οἱ Ἕλληνες γραμματικοὶ ἔχουσι μόνον τὰς δεκαοκτὼ ταύτας, διαιροῦντες αὐτὰς εἰς μονοσυλλάβους καὶ δισυλλάβους· ὅλον, ἐ ν, εἰ ς καὶ ἐ ς, ἐ κ καὶ ἐ ξ, σ ύ ν καὶ ξ ύ ν, π ρ ό ς, π ρ ό, ἀ ν ά.

κατά, διά, μετά, παρά, ἀντί, ἐπί, περί, ἀμφί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ. Διότι αὗται μόνον εὐκολώτατα καὶ συνθέτονται μετὰ ῥημάτων καὶ ὀνομάτων, καὶ πρὸ τῶν πλαγίων πτώσεων τάσσονται πρὸς δῆλωσιν τῆς σχέσεως, τὴν ὁποίαν ἔχει τι πρὸς ἄλλο.

565. Οἱ νεώτεροι Ἑλληνισταὶ συγκαταλέγουσι μετὰ τῶν προθέσεων καὶ τὰ μόρια ταῦτα.

1) Ἄτερ, ἄνευ, ἔνεκα, ἄχρι, μέχρι, πλήν, χωρίς, τῆλε, ὥς, νή, μά. Ταῦτα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, τὸ δὲ ὥς, νή, μά, μετὰ αἰτιατικῆς. Δὲν συνθέτονται ὅμως μετ' ἄλλων λέξεων, ἐξαιρουμένου τοῦ ἐξαιρετικοῦ πλήν, τὸ ὁποῖον συνθέτεται μετὰ τοῦ μέλος, καὶ οὕτω παράγει τὸ πλημμελής, πλημμέλεια, πλημμελῶ.

2) Ὅσα παράγονται ἀπὸ προθέσεων, σημαίνουσι τόπον ἢ χρόνον, καὶ οἱ Ἕλληνες γραμματικοὶ συγκαταλέγουσι μετὰ τῶν ἐπιρρήματων οἶον, ἐν-ἐνδον-ἐνδοθεν-ἐντος, ἐξ-ἐξω-ἐξωθεν-ἐκτός, ἐς-ἐσω-ἐσωθεν, εἰς-εἴσω, πρὸς-πρόσω-πρόσθεν, πρὸ-πρόρω-πρόρῳθεν, ἀνά-ἄνω-ἄνωθεν, κατὰ-κάτω-κάτωθεν, μετὰ-μεταξύ, παρά-πάρεξ-παρεκτός, ἀντί-ἀντικρύ, ἐπὶ-ὀπίσω-ὀπισθεν, περί-περίξ, ἀμφί-ἄμφις, ἀπό-ἀποθεν, ὑπό-ὑπαιχθα, ὑπέρ-ὑπερθεν.

3) Τὰ λεγόμενα ἀχώριστα μόρια, τὰ ὁποῖα δὲν εὐρίσκονται ποτὲ κατὰ σύνταξιν, ἀλλὰ πάντοτε κατὰ σύνθεσιν μετὰ ῥημάτων ἢ ἐπιθέτων, καὶ διαθέτουσιν αὐτά· οἶον, ἄδικος-ἄδικῶ, δυσ-δυστυχῆς, δυστυχῶ, νη-νῆνεμος-νηνεμῶ, ἀρι-ἀρίδης, ἔρι-ἐρίγδουπος, βου-βούλιμος-βουλιμῶ, δα-δαφινός, ζα-ζάπλουτος.

§ ος'. Περὶ ἐπιρρήματος.

566. Αἱ σχέσεις ἢ περιστάσεις, τὰς ὁποίας σημαίνουσι τὰ ἐπιρρήματα, προσθετόμενα εἰς ῥήματα ἢ ἐπίθετα, ὀνομαζόνται τρόποι, καὶ εἶνε·
 α.) Καιρός, οἶον, σήμερον, αὔριον, ἐχθὲς ἢ χθές, νῦν, τότε, πρῶτ', ὀψέ, πάλχι, ἄρτι, αἰί, πρίν, τέως, εἴτα, νεωστί, κτλ.

β.) Τόπος· οἶον, χαμαί, ἐκεῖ, δεῦρο, ἐνταῦθα, πανταχοῦ, πανταχόθεν, πανταχόσε, πανταχοῖ, κτλ.

γ.) Ποιότης, τρόπος, ἔθος, οἶον, καλῶς, κυνηδόν, πανδημαί, ἐλληνιστί, ἐδάξ, ἐξῆς, ἥσυχῃ, κρύβδην, κτλ.

δ.) Ποσότης, οἶον, ἅπαξ, δῖς, πολλάκις, ἅλις, κτλ.

ε.) Ἐρώτησις· οἶον, ἦ, ἄρα, μῶν, κτλ.

ς.) Βεβαίωσις· οἶον, ναί, δῆ, ῥά, τοί, γέ.

ζ.) Ἀρνησις, ἀπαγόρευσις· οἶον, οὐ, οὐκ, οὐχί, οὐδαμῶς, μή, μή-δαμῶς.

ή.) Δισταγμός, εἰκασμός· οἶον, ἴσως, τάχα, τυχόν, ποῦ, δῆθεν, κτλ.

θ.) Σύγκρισις. οἶον, μᾶλλον, ἥττον, κτλ.

ι.) Ἐπίτασις· οἶον. λίαν, ἄγαν, πάνυ, μάλιστα, ἥκιστα, σφόδρα.

ιά.) Ἀθροισις· οἶον, συλλήβδην, ἅμα, ἀθρόως.

§. οὔ'. Παρατηρήσεις εἰς τὰ ἐπιρρήματα.

567. Τῶν ἐπιρρημάτων πολλὰ ἔχουσι ῥίζαν ἰδίαν, καὶ ὀνομάζονται πρωτότυπα· οἷον, οὐ, μή, ἔτι, ποτέ, ἄγχι, ἄλιν.

568. Πολλὰ παράγονται ἐκ τῆς γεν. πληθ. τῶν ἐπιθέτων κατὰ τροπὴν τοῦ καταληκτικοῦ ν εἰς ς· οἷον, σοφός-σοφῶν-σοφῶς. χαρίεις-χαριέντων-χαριέντως, ἡδύς-ἡδέων-ἡδέως. Τὰ τοιαῦτα πάντα ποιότητος σημαντικά ἐπιρρήματα ὀνομάζονται καὶ μεσότητος, ὡς παραγόμενα ἐκ τῆς γεν. πληθ. ἥτις διὰ τὴν κατάληξιν τῆς λέγεται μέση.

569. Ὡς ποιότητος ἐπιρρήμα λαμβάνεται καὶ ἡ αἰτιατικὴ τῶν οὐδετέρων ἐπιθέτων, τῶν μὲν θετικῶν ἡ ἐνικὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ ποιηταῖς, παρὰ δὲ πεζογράφοις ἡ ἐνικὴ τῶν συγκριτικῶν καὶ ἡ πληθ. τῶν ὑπερθετικῶν.

570. Καὶ ἡ γεν. καὶ δοτ. καὶ αἰτ. οὐσιαστικῶν, ἔτι δὲ καὶ ἐπιθέτων κατ' ἔλλειψιν οὐσιαστικοῦ, λαμβάνεται ὡς ἐπιρρήμα πολλάκις, τὸ ὁποῖον διὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ὀνομάζεται γενικοφανές, δοτικοφανές, αἰτιατικοφανές· οἷον, οὐδαμοῦ, πανταχοῦ, ἰδίᾳ, κομιδῇ, ἀκμήν, ἀρχήν, μακράν. κτλ.

571. Τὰ ἐπιρρήματα, ὅσα εἶνε ἐπιδεκτικὰ τοῦ περισσώτερον ἢ ὀλιγώτερον, καθὼς τὰ ἐπίθετα ἔχουσι κατάληξιν θετικὴν, συγκριτικὴν καὶ ὑπερθετικὴν· οἷον,

θετ.	συγκριτ.	ὑπερθ.	θετ.	συγκριτ.	ὑπερθ.
ἔγγυς	—ἔγγυτέρω	—ἔγγυτάτω	ταχὺ	—θᾶπτον	—τάχιστα.
	ἔγγιον	—ἔγγιστα	μᾶλα	—μᾶλλον	—μάλιστα.
ἄνω	—ἄνωτέρω	—ἄνωτάτω.	μικρὸν (ἡ κυς)	—ῥῆσον	—ῥκισα.
ἄγχι	—ἄσσον	—ἄγγιστα.			

572. Καὶ πτώσεις δὲ τινῶν πτωτικῶν διὰ προθέσεων ὑφ' ἑν γραφόμεναι, λαμβάνονται ἐπιρρηματικῶς· οἷον, παρὰ χρῆμα=παρὰ χρῆμα, καθά=καθ' ἃ, καθάπερ=καθ' ἃπερ, διδ=δίῃ, προὔργου=πρὸ ἔργου, ἐξείφνης=ἐξ αἴφνης, ἐκποδῶν=ἐκ ποδῶν, ἐμποδῶν=ἐν ποδῶν.

573. Καὶ ῥηματικοὶ τινες σχηματισμοὶ μετέπεσαν εἰς ἐπιρρηματικὴν χρῆσιν. Τοιοῦτοι δὲ εἶνε τὰ λεγόμενα ἐπιρρήματα.

1) παρὰκελευσματικά· οἷον, ἄγε, φέρε, ἴθι, δεῦτε.

2) δεικτικά· οἷον, ἰδοῦ, ἴδε, ἰνίδε, ἰνί.

3) συγκαταθετικόν· οἷον, εἰεν.

5) εὐκτικόν· οἷον, ὦφελον.

574. Αἱ συλλαβαὶ θεν, σε, δε, θι, σι, προσαρτῶμεναι εἰς τὴν ῥίζαν ἢ τὴν κατάληξιν ἀντωνυμιῶν, ὀνομάτων καὶ τοπικῶν ἐπιρρημάτων, σχηματίζουσιν ἐπιρρήματα τοπικά. Σημαίνουσι δέ.

1) τὰ μὲν εἰς θεν κίνησιν ἀπὸ τόπον· οἷον, αὐτόθεν, ἄλλοθεν, πανταχόθεν, ἐντεῦθεν, οὐρανόθεν.

2) τὰ δὲ εἰς δε ἢ σε κίνησιν εἰς τόπον· οἷον, αὐτόσε, ἄλλοσε,

ἔκεισε, οὐρανόνδε, οἴκαδε, Ἀθήναζε = Ἀθήνας δε, Θήβαζε = Θήβας δέ.

3) τὰ δὲ εἰς θι ἢ σι στάσιν ἐν τόπῳ· οἶον, ἄλλοθι, αὐτόθι, ἀγρόθι, Ἀθήνησι, πλαταιᾷσι, δλυμπιάσι, θύρασι.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς σι παραλήγουσιν εἰς α, ἐάν προηγῆται φωνῆεν ἢ ρ· καὶ εἰς η, ἐάν σύμφωνον.—Τὸ η τοῦτο ὑπογράφουσι τινες, νομίζοντες, ὅτι εἶνε δοτικὴ πληθυντικὴ Ἰωνικὴ. Τὰ εἰς ασιν ὁμως ἐξελέγχουσι τὴν ἀπάτην αὐτῶν.

§. σή. Περὶ συνδέσμου.

575. Οἱ σύνδεσμοι εἶνε πολυειδεῖς κατὰ τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ση-
μασίαν, ἀλλ' ἐνταῦθα μόνον οἱ κυριώτεροι ἀναφέρονται· ἥγουν,

1) συμπλεκτικοί· οἶον, μέν, δέ, τέ, καί.

2) διαζευκτικοί· οἶον, ἥτοι, ἢ.

3) ὑποθετικοί· οἶον, εἰ, ἄν, ἐάν, ἥν.

4) αἰτιολογικοί· οἶον, ἵνα, ὥπως, ὅθρα, γάρ, ὥς, ὅτι, ἕπει, ἕπειδῃ.

5) συλλογιστικοί· οἶον, ἄρα, οὖν, τοίνυν, τοιγαροῦν, ἀλλὰ μὴν.

6) ἐναντιωματικοί· οἶον, ἀλλά, καίτοι, καίπερ, ὁμως, καὶ μὴν, εἰ καί.

7) ἀπορηματικοί· οἶον, ἄρα, ἴτα, μῶν, μή.

8) ἐλαττωτικοί· οἶον, γοῦν, γέ.

9) δυνητικός· οἶον ἄν.

10) παρὰ πληρωματικὸς, καταχρηστικῶς οὕτω λεγόμε-
νος· οἶον, δὴ, πέρ, τοί, μὴν.

§. σθ'. Περὶ ἐπιφωνήματος.

576. Τὰ ἐπιφωνήματα εἶνε·

1) κλητικὸν· οἶον ὦ.

2) Σχετλιαστικά· οἶον, ἰού, ἰαῦ, οὐαί, αἶ, οἶ, οἶμοι, ἰῶ,
ἰάβαλε, ἰατταταί, ἰατταταιάζ.

3) θαυμαστικά· οἶον, ὦ, βαβαί, παπαί, φεῦ.

4) ἐκπληκτικόν· οἶον, ἄ.

5) Θειαστικά· οἶον, εὐοῖ, αὐάν, εὖγε.

6) γελαστικά· οἶον, ἄ, ἀά.

§. π'. Περὶ παραγωγῆς λέξεων.

577. Ἡ ἀπ' ἀρχῆς τεθεῖσα λέξις πρὸς δήλωσιν ἰδέας τινὸς λέγε-
ται πρωτότυπος, θεματικὴ, ριζικὴ. Ἡ δὲ σχηματισθεῖσα
ἐξ ἄλλης ὀνομάζεται παράγωγος. Ἡ δὲ πρὸς ἀνίχνευσιν τῆς
ἀρχῆς τῶν λέξεων λέγεται ἐτυμολογία.

578. Αἱ πρωτότυποι λέξεις εἶναι μονοσύλλαβοι, ἔχουσι φωνῆεν
βραχύ, καὶ τὸ μετ' αὐτὸ σύμφωνον, ἐάν ᾗνε, ἀπλοῦν· οἶον, δε, δο,
λιπ, φα, στα, κτλ.

579. Πολλῶν πολυσυλλάβων ριζῶν καὶ τῶρα δύνανται νὰ γνωρι-
σθῶσιν αἱ πρωτότυποι καὶ ἀπλὰί ρίζαι· ἕπειδῃ τὸ ἀλίσκω, φο-

ρέω, στήρίζω, πράγεται από τὸ ἄλ, φερ, στερ. Πολλῶν ὅμως ἡ πρωτότυπος σώζεται ἐν ἄλλῃ τινὶ γλώσσῃ συγγενεῖ τῆς Ἑλληνικῆς· οἷον, τὸ ἀγγέλλω ἔχει ρίζαν τὸ γελ, ἡ ὁποία σώζεται ἐν τῷ τῆς γερμανικῆς gellen, τὸ ὁποῖον σημαίνει βομβεῖν. ἤγειν· καὶ τὸ διδάσκω ἔχει σύστοιχον τὸ διδάχί, τοῦ ὁποῖου ἡ ρίζα δαχ, δοχ κατὰ τὸ βάλλω βολή), δοκ εἶνε ἐν τῷ τῆς ῥωματικῆς doceo.

580. Ἀπὸ ριζῶν θεματικῶν, ἡ ἐπιτεταμένων ἤδη κατὰ πρόσληψιν καταληκτικῶν φωνηέντων, σχηματίζονται οὐσιαστικά, ἐξ ὧν παράγονται ῥήματα, καὶ ἐκ τούτων πάλιν οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα. Ἡ γουν ἀπὸ τοῦ ἄγ, ρίζης τοῦ ἄγω, σχηματίζεται τὸ ἀγάς, καὶ ἀπὸ τῆς ἐπιτεταμένης ἄγω σχηματίζεται τὸ ἀγωγός, καὶ ἀγωγή, καὶ ἀπὸ ταύτης τὸ ἀγώγιμος. Ἐτι ἀπὸ τῆς α γ, ἐπιτεταμένης διὰ τοῦ ἀθροιστικοῦ α. γίνεται ἡ ἄγε καὶ κατὰ συναίρεσιν ἡ γε, ρίζα τοῦ ἡγεομαι. Ἐκ τούτου παράγεται τὸ ἡγεμών, ἡγεμονικός, ἡγεμονία, ἡγεμονεύω, ἡγεμονεία.

581. Ὅσα σχηματίζονται ἀπὸ θεματικῶν ριζῶν, δίχως νὰ διέλθωσι πρότερον δι' ἄλλων προεσχηματισμένων λέξεων, λέγονται πρωτότυπα (577), καὶ ταῦτα εἶνε ὀλιγάριθμα. Τοιαῦτα δὲ εἶνε μάλιστα πολλὰ ὀνόματα μελῶν τοῦ σώματος, ἥγουν ποῦς, ἀπὸ τοῦ ποδ, χεῖρ ἀπὸ τῆς χερ, ρίς, κάρ (κεφαλή) καὶ ἐπιτεταμένως κέρας. Τὸ οὖς ὅμως ἀπὸ τῆς οὔατ, καὶ ὀφθαλμός, κατ' ἐπέκτασιν τῆς θ α λ, ὑπερφαίνουσι τὴν ἐκ ῥημάτων παραγωγὴν των. Πρωτότυποι ὡσαύτως εἶνε καὶ ἄλλαι πολλαὶ λέξεις, αἵτινες σημαίνουσιν ἀπλῆν τινα καὶ ἄμεσον αἴσθησιν καὶ ἀντίληψιν· ἥγουν, κρύος, θέρος. Ἐτι δὲ καὶ πολλὰ ὀνόματα ζώων, καρπῶν, ποτῶν καὶ τῶν τοιοῦτων· ἥγουν, οἶς, κρεῖ καὶ ἔπειτα κριθή, γάλα, μέλι.

582. Πάντα τὰ ἄλλα ὀνόματα, ὅσα σημαίνουσι πράξιν ἢ κατάστασιν, ἢ τὸν πράττοντα ἢ τὸν ἔχοντα αὐτήν, παρήχθησαν ἀπὸ ῥημάτων· οἷον, βοῦς ἀπὸ τοῦ βόω=βόσκω, πρόβατον ἀπὸ τοῦ προβαίνω, τέγος ἀπὸ τοῦ ἀρρέητου τέγω=τέγω—στεγάζω, λόγος ἀπὸ τοῦ λέγω, πόνος ἀπὸ τοῦ πένω. Ἐκ τούτων πορίζεται ἡ ἀναλογία, καθ' ἣν καὶ τὸ σοφός, φθόνος παράγονται ἀπὸ τῶν θεμάτων σώω-σάφω, φθέω-φθένω.

583. Ἐκ τῶν ῥημάτων ἄλλα μὲν γίνονται ἀμέσως ἀπὸ τῆς ρίζης· οἷον, λέγ-λέγω, βόα-βοάω. ἄλλα δὲ λαμβάνουσι τὰς προεκτεθείσας μεταβολὰς καὶ ἐπεκτάσεις (429—474)· ἥγουν, μαθ-μανθάνω, τρε-τιτρώσκω, κτλ.

584. Ἐκ τῶν ῥημάτων, ἐάνεις τὴν ρίζαν αὐτῶν προσαφθῇ ἡ κατάληξις εὐς, τῆς, τῆρ, τωρ, γίνονται οὐσιαστικά σημαίνοντα τὸν ἐργαζόμενον ἢ μετερχόμενον τὴν ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημειομένην ιδέαν, οἷον, γράφω-γραφεὺς, δικάζω (δικαδ)-δικαστής, μυνθάνω (μάθη)-

μικθι τής, ἐλκύνω (ἐλά) ἐλα τήρ, σῶζω (σαςο-σας)-σας τήρ, ῥέω (λέγω)-ῥή τωρ.

ΣΗΜ. Πρὸ τῶν καταλήξεων τῆς, τῆρ καὶ τωρ γίνονται τοῦ φωνήεντος τῆς ῥίζης καὶ τοῦ χαρακτήρος αἱ τροπαί, ὅσαι καὶ ἐν τῷ παθητ. παρακ. πρὸς τοῦ ὁποίου τὸ ἐνικ. γ'. πρὸς. ἔχουσιν ἀναλογίαν.

585. Τὰ τοιαῦτα διγενῆ προσηγορικὰ σχηματίζουσι καὶ θηλυκόν, τρεπομένου τοῦ μὲν εὐς εἰς εἰα, ις ἢ ισσαι, τοῦ δὲ τῆς εἰς τις -τρεις-τρια, τοῦ δὲ τῆρ εἰς τειρα' οἶον, ἱερ εὖς-ἱέρεια, βασιλεύς-βασίλισσα καὶ βασιλῆς, ποιη τῆς-ποιήτρια, προφή τῆς-προφῆτις, αὐλη τῆς-αὐλητρίς, σω τήρ-σώτειρα.

586. Ἐκ ῥημάτων γίνονται οὐσιαστικὰ πραγματος σημαντικά, ἐὰν εἰς τὴν ῥίζαν ἐκείνων προσαφθῇ ἡ κατάληξις η, ος, μη, τος, μος' οἶον, φεύγω (φυγ)-φυγή, διατρέψω-διατριβή, ἐλέγχω-ἐλεγχος, τύπτω (τυπ)-τύπος, γινώσκω (γνο)-γνώμη, δύω-δυομαί, πλεονάζω (πλεοναδ)-πλεονασμός, δέω-δεσμός, λύζω (λυγ)-λυγμός, ὀδύρομαι-ὀδυρμός, πίνω (πο)-πότος.

ΣΗΜ. Τὰ τοιαῦτα ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ ἐνικ. ἀ. καὶ γ'. πρὸς. τοῦ παθ. παρακειμένου, καὶ διὰ τοῦτο πρὸ τῆς καταλήξεως αὐτῶν τὸ ῥιζικόν φωνῆεν καὶ ὁ χαρακτήρ ἐπιδέχονται τὰς μεταβολὰς, ὅσας καὶ ἐκεῖνα.

587. Ἐνίστα τοῦ ῥήματος ἡ ῥίζα, προσλαμβάνουσα τὴν κατάληξιν υἱα, γίνεται οὐσιαστικὸν πρᾶγματος σημαντικόν' οἶον, ἄρπω-ἄρπυια, ἄγω-ἄγυιά, αἶθω-αἶθυια, ὀρέγω(δργ)-ὀργυιά.

588. Ἐν τούτοις τὸ ῥιζικόν εὐτρέπεται εἰς ο, τὸ ὁποῖον ἐμφαίνει τὴν πρὸς τὸν β'. παρακ. συγγένειαν αὐτῶν' οἶον, λέγω-λέλογα-λογος, τέμνω-τέτομα-τομή, ῥέω-ρόος, φθείρω(φθερ)-φθορά.

589. Τὰ εἰς σις καὶ σια εἶνε πολυάριθμα, ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ ἐν. β'. πρὸς. τοῦ παθ. παρακειμένου, σημαίνουσι τὴν ἐνέργειαν ἢ τὴν πρᾶξιν, καὶ παράγονται ἐκ τῶν τριῶν εἰδῶν (292) τῶν ῥημάτων.

ἀ) Ἐκ τῶν καθαρολήκτων τριχῶς. 1) τὰ ἐκ μονοσυλλάβων φυλάττουσι τὸ ῥιζικόν φωνῆεν βραχύ' οἶον, θέω-θέσις, στάω-στάσις, φάω-φάσις, δόω-δόσις, 2) τὰ ἐκ μονοσυλλάβων μὲν, συνθέτων δὲ ἐκ προθέσεων, καταλήγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς σις καὶ εἰς σια' οἶον, συνθέω-σύνθεσις καὶ συνθεσία, ἐπιστάω-ἐπιστάσις καὶ ἐπιστασία, ἐπιβάω-ἐπίβασις καὶ ἐπιβασία. 3) Τὰ ἐκ πολυσυλλάβων ἔχουσι τὸ ῥιζικόν φωνῆεν μακρόν, ἐὰν δὲν τὸ συστέλλῃ ὁ παθ. μέλ. ἀ., καὶ βραχύ, ἐὰν τὸ συστέλλῃ οἶον. ποιέω-ποιηθήσομαι-ποίησις, ῥέω-ῥηθήσομαι-ῥήσις, εὔρεω-εὔρεθήσομαι-εὔρεσις, αἶρέω-αἶρεθήσομαι-αἶρεσις.

ΣΗΜ. Τὰ ἐκ τῶν εἰσευω σχηματίζονται εἰς εἰα κατ' ἀποβολὴν τοῦ υ καὶ συναίρεσιν τοῦ καταληκτικοῦ μετὰ τοῦ ῥιζικοῦ ε' οἶον, βασιλέω-βασιλε-ί-α-βασιλεία, κολακεῦω-κολακε-ί-α-κολακεία.

β.) Ἐκ τῶν ἀφωολήκτων' οἶον, λέγω-λέξις, μίγω-μίξις, ὄπω-ῶμις, εἰκάζω-εἰκάσις, ἐργάζομαι-ἐργασίς, γυμνάζω-γύμνασις καὶ γυμνασίς.

γ.) Ἐκ τῶν ὑγρολήκτων ὀλίγα μόνον παράγονται, καὶ τὰ εἰς
σια ἀποβάλλουσι τὸ ν' οἶον, ἄλλ' ομαι-ἄλ' σις, αἶρ ω(ἄρ)-ἄρ σις, θερ-
μαίν ω-θέρμαν σις-θερμα σία, ξηραίν ω-ξήραν σις-ξηρα σία.

590. Τὰ εἰς μα οὐδέτερα παράγονται, καθὼς τὰ εἰς σ ι ς, ἐκ τῶν
τριῶν εἰδῶν τῶν ῥηματικῶν, ἀναλογοῦσι πρὸς τὸ α. πρῶσ. τοῦ παθ. πα-
ρακ. καὶ σημαίνουσι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας, τὴν ὁποίαν ἐκφρά-
ζουσι τὰ εἰς σ ι ς' οἶον, μιμέ ομαι-μίμη μα, γεννά ομαι-γέννημα, δέ.
δομαι-δό μα, πράσσομαι (πράγ)-πρᾶγ μα, βλέπωμαι-βλέμ μα.

δ. πᾶ. Οὐσιαστικά ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα.

591. Τὰ οὐσιαστικά, τὰ σημαίνοντα ποιότητα ἢ ἰδιότητα ἀφρη-
μένως παράγονται ἐξ ἐπιθέτων, καὶ λήγουσι.

1) εἰς ι α, ἐὰν παροξύνωνται· οἶον, σοφός-σοφ ία, κακός-κακ ία,
ἀμαθ ής-ἀμαθ ία, πέν ης-πεν ία.

2) εἰς ε ι α, ἐὰν παράγωνται ἀπὸ τῶν εἰς ης καὶ προπαροξύνωνται,
οἶον, ἀληθ ής-ἀλήθ εια, εὐγεν ής-εὐγέν εια.

3) εἰς ο ι α, ἐὰν παράγωνται ἀπὸ τῶν εἰς ο υ ς' οἶον, εὖν ους-εὐ
νοια, εὐπλ ους-εὐπλ οια.

4) εἰς της γεν. τητος· οἶον. ἴσο ς-ἴσό της γεν. ἴσό τητος. κακό ς-
κακ ότης-κακ ότητος. Τινὰ τούτων ὀξύνονται· οἶον, ταχύ ς-ταχυ τής-
ταχυ τήτος, δῆλο ς-δηλο τής-δηλο τήτος.

5) εἰς σ ύ ν η, καὶ τὸν φθόγγον Ο ἔχουσι 1) βραχὺν μὲν, ἐὰν προη-
γῇται αὐτοῦ συλλαβὴ μακρὰ κατὰ φύσιν ἢ κατὰ θέσιν· οἶον, ἄρρω ν-
αρρῶσυνη, δίκαιο ς-δικαιο σύνη. 2) μακρὸν δέ, ἐὰν προηγῇται αὐτοῦ
συλλαβὴ βραχεῖα· οἶον, ἅγιο ς-ἁγίωσύνη.

592. Ἐκ τῶν εἰς τος συνθέτων ῥηματικῶν παράγονται ἀφρημένα
οὐσιαστικά εἰς ι α, ἀλλ' ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ τ τρέπεται εἰς σ' οἶον,
ἄκρατ ος-ἄκρατ ία καὶ ἀκρασία, ἀκίνητ ος-ἀκίνησ ία, ἄθρυπτ ος-ἄθρυ-
ψ ία, δύσπεπτ ος-δυτπεψ ία, ἀνεπίμικτ ος-ἀνεπιμιξ ία. Τὸ τ τῶν εἰς
τος καὶ τοῦ ἀναίσχυντ ος μένει ἄτρεπτον· οἶον, ἄγευστ ος-ἀγευστ ία,
ἀνάίσχυντ ος-ἀναισχυντ ία.

ΣΗΜ. Πολλάκις ἀφρημένα οὐσιαστικά παράγονται παραλλήλως ἐξ ἐπιθέ-
των καὶ ἐκ ῥηματικῶν· οἶον, δυσοργ ος-δυσοργ ία καὶ δυσόργητ ος-δυσοργη-
σία, ἀνάριστ ος, ἀναριστ ία καὶ ἀναρίστητ ος, ἀναρίστησία. Πολλάκις δὲ καὶ ἐξ
ἀρρήτων ἢ ἀκρήσων παράγονται σχηματισμῶν· οἶον, εὐδοκ ος (ἄρρ)-εὐδοκία
καὶ εὐδόκητ ος-εὐδόκησ ία, ἀμελ ής-ἡμέλ εια, καὶ ἀμέλητος (ἄρρ)-ἀμελήσ ία.

δ. πᾶ. Ῥηματ. ἐξ οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων.

593. Τὰ ἐξ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων παραγόμενα ῥήματα σημαί-
νουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον εἶνε, ἔχει ἢ κάμνει τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος
σημαινόμενον, ἥγουν,

1) Τὰ σημαίνοντα, ὅτι τὸ ὑποκείμενον εἶνε, ἢ ἔχει τὸ ὑπὸ τοῦ ὀ-
νόματος σημανόμενον, λήγουσιν ἰδίως εἰς αω, εω, ευω· οἶον, κόμ η-
κου αω, λίπ ος-λιπ αω, πομπ ός-πομπ εύω, παρθέν ος-παρθεν-εύω,

κοίραυν ος-κοιραυν εύω, φον εύς-φον εύω, θάλαττ α-θαλαττ εύω (εἶμαι ἐν θαλάσση), δοῦλ ος-δουλ εύω.

2) τὰ σημαίνοντα, ὅτι τὸ ὑποκείμενον κáμνει τὸ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαίνόμενον, λήγουσιν ἰδίως εἰς ἰζω, ὡς οἶον, αἶμ α-αἶματ ἰζω, ἄγν ὅς-ἄγν ἰζω, πτερ ὀν-πτερόω, χρυσ ὅς-χρυσ ὦω, δοῦλ ος-δουλ ὦω.

594. Τὰ εἰς ὡσσω ἢ ὡττω ἐπαμφοτερίζουσιν, οἶον, νέ ος-νε ὡσσω, ὕγρ ὅς-ὕγρ ὡσσω (κáμνω νέαν ὕγρὸν), τυφλ ὅς-τυφλ ὡττω (εἶμαι τυφλός); λιμ ὅς-λιμ ὡττω, ὕπν ος-ὕπν ὡττω (ἔχον λιμὸν ὕπνον).

§. πρ'. παραγωγή ἐπιθέτων.

595. Τὰ περισσότερα τῶν παραγῶγων ἐπιθέτων λήγουσιν εἰς ος, πρὸς τοῦ ὁποίου ἔχουσι διάφορα γράμματα. Ὅθεν προκύπτουσιν αἱ ἐξῆς ἐπιθετικαὶ καταλήξεις.

1) ι ο ς. Αὕτη προσαρτᾶται εἰς ῥίζην ὀνόματος ἢ ἄλλου ἐπιθέτου, καὶ σημαίνει τὸ ἀνῆκον ἢ ἀρμόζον εἰς τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· οἶον, οὐραν ὅς-οὐράνιος, ἐσπέρ α-ἐσπέριος, ἐλεύθερος-ἐλευθέριος, ἐνιαυτ ὅς-ἐνιαύσιος, (ἐκὼν γεν.) ἐκόντ ος-ἐκόςος, (πατὴρ γεν.) πατρ ὅς-πάτριος.

Τὸ ι τῆς κτητικῆς ταύτης καταλήξεως πολλάκις συναιρεῖται μετὰ τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος τῆς ῥίζης ἢ τῆς καταλήξεως, τοῦ ἐξ οὗ παράγονται τὰ τοιαῦτα ἐπίθετα, καὶ οὕτω προκύπτουσιν αἱ ἰδιαιτέρας καταλήξεις· α ι ο ς, ο ι ο ς, φ ο ς, ε ι ο ς· οἶον, ἄγορ α-ἄγορ α-ι-ος-ἀγοραίος, Ἀθῆν αι-Ἀθην-ά-ι-ος-Ἀθηνάιος, Ῥώμ α (δωρ) Ῥωμ-ά-ι-ος-Ῥωμαῖος, αἰδῶ ς γεν. αἰδῶ ος-αἰδ ὀ-ι-ος-αἰδόςος, σπονδ ή-σπονδ ή-ι-ος-σπονδ εῖος, ἄλλο ς-ἄλλ ὀ-ι-ος-ἄλλόςος, (πατὴρ γεν.) πατρός-πατρ ὀ-ι-ος-πατρῶος, ἢ ὡς-γεν. ἡ ὅ ος-ἡ ὀ-ι-ος-ἡ ῶος.

ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις φ ο ς γίνεται κατ' ἑκτασιν ἀπὸ τῆς ο ι ο ς· ἦγουν, πατρ ὀος-πατρῶος, ἢ ὀιος-ἢ ῶος.—Ἡ εἰς προσαρτᾶται καὶ εἰς λήγοντα εἰς ο ς ὀνόματα, σημαίνοντα ὠρισμένον εἶδος ζώου, ἢ εἰς κύρια ὀνόματα ἀνθρώπων· ἦγουν ἄνθρωπ ος-ἀνθρώπιος, λύκ ος-λύκειος, γυναῖκ ὅς-γυναικεῖος, Ὀμηρ ος-Ὀμήρειος, Πυθαγόρ ας-Πυθαγόρειος, Εὐριπίδ ης-Εὐριπίδειος.

2) ε ο ς. Αὕτη σημαίνει μάλιστα τὴν ὕλην ἐξ ἧς ἐγείνεται τι· οἶον, χρυσ ὅς-χρυσέος, χαλκ ὅς-χαλκέος. Τὰ τοιαῦτα συναιροῦνται (165).

3) ι κ ο ς. Καὶ αὕτη προσαρτᾶται εἰς τὴν ῥίζην τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, καὶ σημαίνει τὸ ἀνῆκον ἢ τὸ ἐπιτήδειον εἰς τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης σημαίνόμενον· οἶον, κύκλ ος-κυκλικός, βασιλ εύς-βασιλικός, Ὀμηρ ος-Ὀμηρικός, γράφ ω-γραφικός, ἀρχ ω-ἀρχικός.

ΣΗΜ. Τὰ τοιαῦτα κτητικά καταλήγουσιν εἰς υ κ ο ς μὲν, ἐάν τὸ ἐξ οὗ παράγονται λήγῃ εἰς υ ς, εἰς ι κ ο ς δὲ ἐάν ἐκείνο πρὸ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως τοῦ ἔχῃ ι· οἶον, θῆλ υς θηλυκός. Ἰλ ιον-Ἰλιακός, κύριος-κυριακός, σπονδ εῖος-σπονδ ειακός. Πολλάκις ἡ ιακος προτιμᾶται τῆς ι κ ο ς ὡς εὐφωνότερα, ἀλλὰ τότε κυρίως γίνεται διπλῇ παραγωγῇ, οἶον, Κόρινθ ος-Κορίνθιος-Κορινθιακός, Ὀλυμπ ος-Ὀλυμπιακός.—Εάν τὸ πρωτότυπον καταλήγῃ εἰς α ι ο ς, τὸ κτητικὸν καταλήγει εἰς α ι κ ο ς, οἶον τροχάος-τροχαικός, Ῥωμ αῖος-Ῥωμαῖκός, ἀρχ αῖος-ἀρχαῖκός.

4) ι ν ο ς. Αὕτη προπαροξυτονουμένη μέν, σημαίνει τὴν ὕλην ἐξ ἧς ἐργινέ τι· ὀξυτονουμένη δέ, τὸν καιρόν, καθ' ὃν ἐργινέ τι· οἶον, ξύλον-ξύλινος, λίθος-λίθινος, χθές-χθές-χθονός, ἡμέρα-ἡμερινός.—Ἐπεὶ δὲ σημαίνει καὶ τὸν ἔχοντα διαψίλειαν τοῦ ὑπὸ τῆς ρίζης σημαυνομένου· οἶον, πεδῖον-πεδῖνός, δέος-(δε-ινός)-δεινός, ὄρος (γεν.) ὄρεος-(ὄρε-ινός) ὄρεινός.

5) η λ ο ς, ω λ ο ς. Αὗται σημαίνουσι τὸν ἔχοντα κλίσιν ἢ ἐξιν εἰς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἶον, ἀπατᾶ-ἀπατᾶ-ηλός, ἄμαρτᾶ-ἀμαρτᾶ-ὠλός.

6) ι μ ο ς. Αὕτη προσαρτᾶται εἰς ῥηματικά, καὶ σημαίνει τὸν ἐπιτήδειον νὰ ἐνεργήσῃ ἢ νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἶον, χράσμαι-χρᾶσις-χρήσιμος, τρέφω-τροφή-τρόφιμος, θάνω-θάνατος-θανάσιμος, πῶω-ποτὸν-πότιμος, πῶς-πῶσιμος.

7) ι μ α ι ο ς. Αὕτη προσαρτᾶται ὡσαύτως εἰς ῥηματικά, καὶ σημαίνει τὸν ἀνήκοντα εἰς τὴν ὑπὸ τῆς ρίζης δηλουμένην πράξιν· οἶον, κλέπτω-κλοπή-κλοπιμαχίος, κλέπτω-κλέψω-κλεψιμαχίος, ὑποβάλλω-ὑποβολή-ὑποβολιμαχίος, θνήσκω-θνήτη-θνήσιμαχίος.

8) ε ρ ο ς, η ρ ο ς, ρ ο ς. Αὗται σημαίνουσι τὸν εἰς ἑαυτὸν ἢ εἰς ἄλλον ἐργαζόμενον τὴν διάθεσιν τὴν σημαυνομένην ὑπὸ τῆς ρίζης, εἰς τὴν ὁποίαν προσαρτῶνται· οἶον νόσος-νοσήρ, πόνος-πονήρ, οἶκος-οἰκήρ, βδέλυγμα-βδελυρήρ.

9) α λ ε ο ς. Αὕτη σημαίνει τὸν γέμοντα ἐκ τοῦ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενου οἶον, ψώρα-ψωράλεις, ῥῶμη-ῥωμήαλεις, θάρρος-θαρόραλεις.

10) τ ο ς. τ ε ο ς. Αἱ καταλήξεις αὗται προσαρτῶνται εἰς ρίζας ῥηματιῶν, τῶν ὁποίων ὁ μὲν χαρακτήρ τρέπεται κατὰ τοὺς γενικοὺς κανόνας (63.64), τὸ δὲ ριζικὸν φωνὴν ἐπιδέχεται ὅσας μεταβολὰς πάσχει καὶ πρὸ τῆς καταλήξεως τοῦ παθ. ἀορ. ἀ. Σημαίνει δὲ ἡ μὲν τ ο ς τὸν παθόντα, ἡ δὲ τ ε ο ς τὸν χρεωστοῦντα νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἶον, λέγω-λεχτός-λεκτέος, στέλλω-(ἐστᾶλ-θην) σταλτός-σταλτέος, ποιέω (ἐποίη-θην)-ποιητός-ποιητέος, εὐρέω (εὐρέθην)-εὔρετός-εὔρετέος.

596. Παρὰ τὰς ἐπιθετικὰς καταλήξεις ταύτας εἶνε καὶ αἱ ἐξῆς.

1) εἰς γεν. εν τ ο ς. Αὕτη ἔχει προηγούμενον ι, η, ο, καὶ σημαίνει τὸν ἔχοντα πλησμονὴν τοῦ δηλουμένου ὑπὸ τῆς ρίζης· οἶον, χάρις-χαριέεις, ὕλη-ὕληεις, (πῦρ)-πυρός-πυρόεις. Περὶ τῆς συναίρεσως τῶν εἰς ὅεις καὶ ῥεις ἰδὲ 183. ε. 5'.

2) ὠδης. Αὕτη γίνεται κατὰ συναίρεσιν καὶ τόνου ἀναβιβασμὸν ἐκ τῆς οεῖ δ ἡς, ἥτις εἶναι κατάληξις ἐπιθέτων συνθέτων ἐκ τοῦ εἶδ ο ς, καὶ σημαυνομένων τὸν ἔχοντα τὸ εἶδος τοῦ ὑπὸ τῆς ρίζης σημαυνομένου. Διὸ καὶ τὰ εἰς ὠδης εἶνε ταυτοσημαντὰ ἐκείνων· οἶον, (σφήξ γεν.)-σφηκός-σφηκ οειδής-σφηκ ὠδης, (γύναιξ γεν.)-γυναῖκός-γυναῖκ οειδής-γυναῖκ ὠδης.—Πολλάκις ὁμῶς ἡ ὠδ η ς σημαίνει τὸν ἔχοντα

πλησμονήν τοῦ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλουμένου· οἶον, (αἷμα γεν.) αἷματ-ος· αἷματ-ώδης. ψάμμ-ος-ψαμμ-ώδης.

2) μ. ω ν. Αὕτη προσαρτᾶται εἰς ρίζας ῥήματος, ἀναλογεῖ πρὸς τὰ εἰς μα, καὶ σημαίνει τὸν πρᾶττοντα ἢ ἐνεργοῦντα τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον· οἶον, νοέ-ω-νόη-μα-νόη-μων. πρᾶσ-ω-πρᾶγ-μα-πολυπραγ-μων, ἐπιλανθάν-ομαι-ἐπιλέλησ-μαι-ἐπιλήσ-μων.

3. πδ', Παραγωγή επιρρημάτων.

597. Παρὰ τὰς ἀνωτέρω (568—574) σημειωθείσας παραγῶγων επιρρημάτων καταλήξεις εἶνε καὶ αὗται δ η ν, α δ η ν, ν δ α, δ ο ν, ι ἢ ε ι, ξ.

598. Ἡ κατάληξις δ η ν προσκολλᾶται εἰς ρίζαν ῥήματος καὶ τότε τὸ χρακτηριστικόν, ἐάν ᾔνε σύμφωνον, συμπνευματίζεται μετὰ τοῦ δ (63), ἐάν δὲ φωνῆεν, πάσχει τὴν καὶ ἐν τῷ παθ. παρακ. ἢ ἀόρ. ἀ. μεταβολὴν· οἶον, γράφ-ω-γράφ-δην, κρύπτω-(κρύβ-ω)-κρύβ-δην, πλέ-κ-ω-πλέγ-δην, βέ-ω (εἴρη-μαι)-ῥή-δην, στά-ω-ἔστα-μαι-στά-δην, ἀνέ-ω-ἀνέ-εται, ἡνέ-θην)-ἀνέ-δην.

599. Ἡ κατάληξις α δ η ν σημαίνει τρόπον, καὶ προσκαλλᾶται εἰς ρίζαν ὀνόματος, οἶον, λόγ-ος-λογ-άδην, σπορ-ά-σπορ-άδην.

600. Ἡ κατάληξις ι ν δ η ν ὡσαύτως εἰς ὀνομαστικὴν ρίζαν προσκολλᾶται, καὶ σημαίνει τράπον· οἶον, πλοῦτ-ος-πλουτίνδην, ἀρι-στ-ος-ἀριστ-ίνδην.

601. Ἡ κατάληξις ι ν δ α προσκολλᾶται εἰς ὀνομάτων, ῥημάτων καὶ ῥηματικῶν ἐπιθέτων ρίζαν, καὶ σημαίνει παιγνιδίου εἶδος· οἶον, ὄστρακ-ον-ὄστρακ-ίνδα, ραίν-ω-φαιν-ίνδα, διελκυστ-ές-διελκυνστ-ίνδα.

602. Ἡ κατάληξις δ ο ν ἢ η δ ο ν προσκολλᾶται εἰς ρίζαν ὀνομάτων, καὶ σημαίνει ὁμοιότητα ἢ τρόπον· οἶον, σπεῖρ-α-σπειρ-ηδόν, ἀγέλ-η-ἀγελ-ηδόν, (κύν-ω γεν.) κυνός-κυν-ηδόν, (τετράπους γεν.) τετράποδ-ος-τετράποδ-ηδόν, (βότρυς γεν.) βότρυ-ος-βοτρυ-δόν.—Ἐνίοτε ἡ κατάληξις δ ο ν προσκολλᾶται εἰς ῥήματος ρίζαν, καὶ τότε συμφωνεῖ μετὰ τῆς δ η ν οἶον ἀναφανίω (φαι-ν-ω)-ἀναφανδ-όν, διέ-σταμαι-(διαστά-ω)-διαστα-δόν.

603. Ἡ κατάληξις ι ἢ ε ι προσαρτᾶται εἰς ῥημάτων ἢ ὀνομάτων ρίζαν· 1) Καὶ τὰ μὲν ῥηματικά, ὅσα μὲν καταλήγουσιν εἰς τι ἢ τει συμφωνοῦσι μετὰ τῶν εἰς τοὺς ῥηματικῶν ἐπιθέτων· οἶον, ὀνομάζω-ὀνομαστ-ος-ὀνομαστ-ί, ἐγρήγορα-(ἄρ-ῃ ἐγρηγόρω-ἐγρηγορ-ός) ἐγρηγορ-ί, γελάω-ἀγέλαστ-ος-ἀγελαστ-ί, μαχέ-ομαι-ἀμάχητ-ος-ἀμαχη-τεί, κερύσσω-ἀκήρυκτ-ος-ἀκηρυκεῖ καὶ—τί. Ὅσα δὲ καταλήγουσιν εἰς ισι, παράγονται ἀπὸ τῶν εἰς ι ζ ω ῥημάτων, καὶ σημαίνουσι μίμησιν τρόπου ἢ ἥθους τοῦ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλουμένου ἀνθρώπου, ἔθνους ἢ ζώου· οἶον, φίλιππ-ος-φιλιππ-ίζω-φιλιππιστί, Ἑλλήν-ω-ἐλλήν-ίζω-ἐλλήνιστί, (βοῦς γεν.) βο-ός-βο-ίζω-βο-ιστί.—2) Τὰ δὲ παρόνυμα προσαρτῶσι τὴν τοιαύτην κατάληξιν εἰς τὴν ρίζαν, τὴν ὁποῖαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ

συνθέτουσιν· οἶον, (ἐκὼν γεν.) ἐκόντ ος-έκοντ ἰ, (ἔτη) ἄναντ ος-άναντ τεί, πάνδημ ος-πανδημί, (αὐτὸς καὶ νύξ-νυχθ) αὐτωνυχ ἰ, ἄμαχος-ἀμαχεῖ.

604. Ἡ κατάληξις ἰξ καὶ αξ εἶνε δλίγων τινῶν παραγομένων ἐκ τοῦ ἐνεργ. μέλ. ἀ. καὶ σημάζειν τρόπον· οἶον· ἀναμ ἰξω-ἀναμ ἰξ, παραλλ ἄξω-παραλλ λῖξ, ὀκλ ἄξω-ὀκλ ἄξ, ὀδ ἄξω-ὀδ ἄξ.

§. πέ. Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα.

505 Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα εἶνε τὰ υποκοριστικά, μεγεθυντικά, ἐθνικά, πατρωνυμικά, περιεκτικά, τεμενικά, ἥγουν σημάζοντα τόπον καθιερωμένον εἰς θεὸν ἢ ἥρωα, καὶ ὅσα σημάζουσιν ἄνθρωπον ἀνέκοντα εἰς τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον, ἔτι δὲ γονεωνυμικά.

606. Τὰ ὑποκοριστικά σημάζουσιν ἐλάττωσιν ἢ μίκρυνσιν τοῦ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλουμένου, καὶ καταλήγουσι.

1) Τὰ μὲν ἀρσενικά εἰς ἰσ κ ο ς· οἶον. ἄνθρωπ ἰς-ἄνθρωπ ἰσ κ ο ς·

2) Τὰ δὲ θηλυκά εἰς ὑ λ λ ἰ ς, ἰ ς, ἰ σ κ η, ἰ χ ν η· οἶον ἄκνηθα-ἄκνηθυλλίς, θεράπαιν α-θηραπαινίς, (παῖς γεν.) παιδ ὅς-παιδ ἰσ κ η. πόλις-πολ ἰ χ ν η.

3). Τὰ δὲ οὐδέτερα εἰς ἰ σ ν, δ ἰ ο ν, ἰ δ ἰ ο ν, α ρ ἰ ο ν, α σ ἰ ο ν, α φ ἰ ο ν, υ δ ρ ἰ ο ν, υ λ λ ἰ ο ν, υ φ ἰ ο ν, ἰ χ ν ἰ ο ν· οἶον, παις παιδ ὅς-παιδ ἰ ο ν, ἰ χ θ ὅς-ἰ χ θ ὅς-ἰ χ θ ἰ δ ἰ ο ν, νῆσ ος-νῆσ ἰ δ ἰ ο ν, ἱππ ος-ἱππ ἄ ρ ἰ ο ν, κ ὁ ρ η-κ ὁ ρ ἰ σ ἰ ο ν, ἑλ ἰ ὄν-ἑλ ἰ ὄ ρ ἰ ο ν, νῆσ ος-νῆσ ὕ δ ἰ ο ν, εἶδ ος, εἶδ ὕ λ λ ἰ ο ν ἑ ὶ ο ν, ἑ ὶ ο ὕ ρ ἰ ο ν, πόλις, πολ ἰ χ ν ἰ ο ν.

ΣΗΜ. ἀ. Κυρίως τῶν οὐδετέρων υποκοριστικῶν μία εἶναι ἡ κατάληξις ἰ ο ν, ἐξ ἧς κατ' ἐπὶνθεσιν τῆς μιᾶς συλλαβῆς γίνονται αἱ λοιπαί.

Τῇ ἰ δ ἰ ο ν τὸ ἐ συναίρεται πολλάκις μετὰ τοῦ λεκτικοῦ τῆς ῥίζης φωνῆ-εντος· οἶον. γῆδ ἰ ο ν, λαγῶδ ἰ ο ν, προσκεφαλᾶδ ἰ ο ν, ἐλᾶδ ἰ ο ν, (τὰ ὅποια καὶ δι-χως τοῦ ὑπογεγραμμένου ἰ ἀπαντῶνται), (ὅς) ὕδ ἰ ο ν, ἱματῖδ ἰ ο ν.—Τὰ ἀπὸ τῶν εἰς ἰ ς γεν. ε ὡ ς παραγόμενα υποκοριστικά καταλήγουσιν εἰς εἰδ ἰ ο ν, ὡς συναισθημένου τοῦ ἰ μετὰ τοῦ ε ἢ ἰ τῆς γενικῆς· οἶον, ῥῆξις-ῥήξε-ωις-ῥῆξ εἰδ ἰ ο ν, λέξις-λέξις ος (ἰων.) λεξ ἰ δ ἰ ο ν.—Ἡ κατάληξις α σ ἰ ο ν εἶνε μοναδική, καὶ τῆς κοινῆς γλώσσης· οἶον, κοράσιον.—Τὸ γυναιον γίνεταί κατὰ συναίρεσιν ἀπὸ τοῦ γυνή (ὀμρ. γυνά).

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν εἰς ἰ ο ν ἀπίδχλον ἤδη τὴν υποκοριστικὴν των δύναμιν καθὼς π. χ. τὸ βεῖδ ἰ ο ν καὶ ὀ η ρ ἰ ο ν ἰσδυναμοῦσι πρὸς τὸ βεῖδ ο ς καὶ ὀ η ρ ο ς.

607. Τὰ μεγεθυντικά ἢ αὐξήτικα εἶνε μόνον ἀρσενικά, σημάζουσι σλωτικῶς τὸν ἔχοντα εἰς ἀνώτατον βαθμὸν τὸ ὑπὸ τῆς ῥίζης δηλούμενον καὶ καταλήγουσιν εἰς ὦ ν, ἰ α ς· οἶον, (γαστήρ γεν.) γαστρός-γαστρων, χεῖλος-χείλων, κεφαλὴ-κεφάλων, (οὐ-νηκ γεν.) οὐήμηκτος-οὐήμηκτός, μέτωπον-μετωπίας, κωρός--κωρίας.

608. Τὰ ἐθνικά σημάζουσιν τὸ πόθεν εἰνέ τις, εἶνε ἀρσενικά καὶ θηλυκά, καὶ ἔχουσι διὰφόρους καταλήξεις.

1) Τὰ ἀρσενικά καταλήγουσιν εἰς

ἀ.) ο ς ἢ, καὶ ἐκ πρώτης αἰτίας παραγόμενα εἰς α ἰ ο ς· οἶον, Κό-

ρινθος-Κορίνθιος, (Τροϊζήν. γεν.) Τροϊζήνος-Τροϊζήνιος, Λάρισσα-Λα-
ρισσαῖος. —Τινὰ τούτων τρέπουσι καὶ τὸ ληκτικὸν τῆς ῥίζης τ εἰς
σ. οἶον, Μίλητος,-Μιλήσιος, —'Οσα παράγονται ἀπὸ τῶν εἰς ο υ ς
γεν. οὔντος, καταλήγουσιν ὅχι μόνον εἰς ούντιος, ἀλλὰ καὶ εἰς ού-
σιος, ἔτι δὲ καὶ εἰς α σ ι ο ς, ἐὰν ληκτικὸν τῆς ῥίζης ᾗνε φωνῇεν ἢ
ρ' οἶον, ('Οποῦς, γεν.) 'Οπ οὔντος-'Οπ ούντιος, ('Αμαθοῦς γεν.) 'Αμα-
θ οὔντος-'Αμαθούσιος. (Φλιοῦς γεν.) Φλι οὔντος-Φλι άσιος. ('Αναρ-
γυροῦς γεν.) 'Αναργυρ οὔντος-'Αναργυρ άσιος.

β'.) ἦ ν ο ς, ἄ ν ο ς, ἱ ν ο ς. ἐὰν σημαίνωσι καταγόμενον ἐκ πό-
λεων καὶ χωρῶν ἐκτὸς τῆς 'Ελλάδος' οἶον, Κύζικ ος-Κυζικ ἡνός,
Σάρδι ς ('Ιωνικῶς ἀντὶ τοῦ Σάρδεις) Σαρδιανός, 'Ασία-'Ασιανός, Τά-
ραντ α, Ταραντ ἴνος.

γ'.) ι τ η ς. η τ η ς, ά τ η ς, ι ώ τ η ς' οἶον, 'Αβδηρα-'Αβδη-
ρ ἰτης, Αἴγιν α-Αἴγιν ἡτης, Σπάρτ η-Σπарт ἰάτης, Σικελί α-Σικε-
λι ώτης.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς α τ η ς ἔθνικα, ἐὰν δὲν ἔχωσι τὸ ἐξ οὗ παράγονται, βρα-
χυκαταληκτοῦσιν' οἶον, Σαρμάτης.

δ'.) ε υ ς' οἶον, Μέγαρ α-Μεγαρ εὺς, Πλαται αί-Πλαται εὺς, Φώ-
και α Φωκ εὺς καὶ Φωκα εὺς, Φωκ ἴς-Φωκ εὺς.

2) Τὰ θηλυκὰ 1) πρέπουσι τοῦ ἄρσ. τὸ ς εἰς α ἢ η, καὶ τὸ ης εἰς
ις' οἶον, Κορίνθ ιος-Κορινθ ἰά, 'Ασιαν ός-'Ασιαν ἡ, Σπарт ἰάτης-Σπαρ-
τ ἰάτις. 2) προσκολλῶσι τὴν κατάληξιν ι ς ἢ α ς εἰς αὐτὴν τὴν ῥίζαν
ἀντὶ τῆς ἀρσενικῆς, οἶον, Μέγαρ α-Μεγαρ ἴς, Φώκαι α-Φωκα ἴς, Δῆ-
λ ος-Δήλιος-Δηλι άς.

ΣΗΜ. Πάντα ταῦτα σημαίνουσιν ὀνομασίαν χώρας ἢ γυναικὸς κατὰ τὸ
ἐξυπακουόμενον γῆ, χώ ρ α, γυν ἡ.

609. Τὰ πα τ ρ ω ν υ μ ι κ ἄ παράγονται ἐκ κυρίων ὀνομάτων
πατρός ἢ προγόνου ἢ μητρός, καὶ σημαίνουσι υἱόν, θυγατέρα, ἢ ἀπό-
γονον. Διὸ εἶνε καὶ ταῦτα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ.

1) Τὰ ἀρσενικὰ ἔχουσι κκατλήξεις τέσσαρας.

α.) αδ η ς, ἥτις προσαρτᾶται εἰς τὴν ῥίζαν τῶν εἰς α ς ἢ ης πρω-
τοκλίτων' οἶον' Αἰνεί ας-Αἰνεί ἄδης, 'Ιππότ ης-'Ιπποτ ἄδης,

β'.) ἰδ η ς, ἥτις προσαρτᾶται εἰς τὴν ῥίζαν τῶν μὴ καθαροκαταλη-
κτούντων δευτεροκλίτων καὶ εἰς τὴν τῶν τριτοκλίτων' οἶον, Κρόν ος-
Κρον ἰδης, (κέκροψ γεν.) Κέκροπ ος-Κεκροπ ἰδης.

γ'.) ιαδ η ς, ἥτις προσαρτᾶται εἰς τὴν μακρόληκτον ῥίζαν τῶν τρι-
τοκλίτων, καὶ εἰς τὴν τῶν εἰς ιος δευτεροκλίτων' οἶον, Φέρης γεν.
Φερητ ος-Φερητ ἰάδης, (Τελαμών γεν.) Τελαμῶν ος-Τελαμων ἰάδης,
('Αβας γεν.) 'Αβανт ος-'Αβανт ἰάδης, Μενόιτ ιος-Μενοιτ ἰάδης.

δ'.) ι ω ν γεν. ι ω ν ο ς (σπανίως ι ο ν ο ς), ἥτις εἶνε χρήσιμος
παρὰ ποιηταῖς μάλιστα, καὶ ἰδίᾳ τῶν εἰς ἰ δ η ς σχηματιζομένων'
οἶον, Κρόν ος-Κρον ἰδης-Κρον ἰων.

ΣΗΜ. Τὰ ἀπὸ τῶν εἰς εὐς ἢ κλῆς ληγόντων παραγόμενα σχηματίζονται εἰς εἰδῆς καὶ κατὰ συναίρεσιν εἰδῆς, οἶον, Πηλ εὖς-Πηλ εἰως-Πηλ εἰ-
 ἰδης-Πηλ εἰδης, Ἡρακλῆς-Ἡρακλῆους-Ἡρακλῆιδης-Ἡρακλῆιδης. — Τὴν
 αὐτὴν συναίρεσιν πάσχουσι καὶ ὅσα πρὸ τῆς ιω ν ἔχουσιν εἰ οἶον, Πηλ εὖς-
 Πηλ εἰως-Πηλ εἰων-Πηλ εἰων. Τὰ ἀπὸ τῶν εἰς α ος, ο ος παραγόμενα σχη-
 ματίζονται εἰς ιδῆς, καὶ συναίρουσι τὸ ι μετὰ τοῦ ο εἰς ου᾽ οἶον, Δαναός-
 Δαναίδης, Πάνθος-Πανθίδης (Λητώ γεν.) Λητώος-Λητοίδης-Λητοίδης.

2) Τὰ θηλυκὰ ἔχουσι καταλήξεις ας, ις, ῆς, ινη, ωνη.

α. Τὰ εἰς ας καὶ ις γίνονται κατ' ἀποβολὴν τῆς δ η ἀπὸ τῶν εἰς
 ι α δ ης, ι δ ης᾽ οἶον, Δημητρὶ αἰδης-Δημητρίας, Ἀτλαντὶ δης-Ἀ-
 τλαντίας. — Τοῦ Λητοῦδης τὸ θηλ. ἀπαντάται Λητωϊάς καὶ Λητωϊάς.

β.) Τὰ εἰς ῆς γίνονται ἀπὸ τῶν εἰς εἰ δ ης παραγομένων ἀπὸ τῶν
 εἰς εὐς᾽ οἶον, (Βρισεὺς γεν.) Βρισ εἰως-Βρισ εἰδης-Βρισ ῆς, Θησεὺς
 γεν.) Θησ εἰως-Θησ εἰδης-Θησ ῆς. — Οἱ Ἀττικοὶ ἐν ταῖς πλαγίαις
 πτώσεσι τὸ η ἢ συναίρουσιν εἰς η᾽ Θησ ῆδων, Νηρ ῆδων.

γ.) Τὰ εἰς ω ν η καὶ ι ν η εἶνε σπανιότερα καὶ παρὰ ποιηταῖς
 μάλιστα εὐχρηστα. Γίνονται δὲ τὰ μὲν εἰς ω ν η ἀπὸ κυρίων κατα-
 ληγόντων εἰς ι ος, υ ω ν, τὰ δὲ εἰς ι ν η, ἀπὸ μὴ καθαροκαταλη-
 κτούντων οἶον, Ἀκρίσιος-Ἀκρίσιων, Ἀμφιτρύωνι-ἀμφιτρυώνη, Ἀ-
 δράστος-Ἀδράστινη, Ὀκεανός-Ὀκεανίνη.

640. Περιεκτικὰ λέγονται ὅσα σημαίνουσι τόπον περιέχοντα πολ-
 λὰ τῶν πραγμάτων ἢ προσώπων τῶν ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενων, καὶ
 καταλήγουσιν εἰς ω ν γεν.ω ν ος, ἢ ω ν ι α᾽ οἶον, (ἄνθρω γεν.) ἀν-
 δρός-ἀνδρῶν, (γυνή γεν.) γυναικός-γυναικῶν, δάφν η-δάφν ῶν,
 ῥόδ ον-ῥόδ ῶνια.

ΣΗΜ. Τὰ νδρῶν καὶ γυναικῶν λέγεται καὶ ἀ νδ ρ ω ν τ ις, γυναικωντίς.

641. Τὰ σημαίνοντα τόπον καθιερωμένον εἰς θεὸν ἢ ἥρωα, καὶ διὰ
 τοῦτο δυνάμενα ἵσως νὰ ὀνομασθῶσι τε μενικ α, καταλήγουσιν εἰς
 ι ο ν. Ἡ κατάληξις αὕτη προσαρτᾶται εἰς τὴν δηλοῦσαν τὸν θεὸν ἢ ἥ-
 ρωα ρίζαν, καὶ ταύτης τὸ μὲν τ καὶ δ πρὸ τοῦ ι τρέπεται εἰς σ. τὸ δὲ
 α, ε, ω συναίρεται μετὰ τοῦ ι εἰς δίφθογγον οἶον, Ἀφροδίτ η-Ἀφρο-
 δίσιον, (Ἀρτεμις γεν.) Ἀρτέμιδος-Ἀρτεμισίον, Ἡρ α-Ἡρ αῖον. (Ἡ-
 ρακλῆς γεν.) Ἡρακλῆους-Ἡράκλειον. (Θησεὺς γεν.) Θησ εἰως-Θησ εἰον,
 Λητώ-Λητῶν, ἥρως-ἥρῶν. Κατὰ ταῦτα ἔγεινε καὶ τὸ μούσα-μουσεῖον.

642 Τὰ σημαίνοντα τὸν ἀνέκοντα εἰς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμε-
 νον, ἢ τὸν φερόντα αὐτό, προσαρτῶσιν εἰς τὴν ρίζαν τὴν ἀρσ. κατὰ-
 λήξιν τ ης καὶ τὴν θηλ. τ ις᾽ οἶον, πόλις-πολὶ της-πολὶ τις, ἵπ-
 πος-ἵππ ο της, γενεάς-γενεά της καὶ γενεή της, φυλή-φυλή της,
 στρατι α-στρατι ὄτης.

643 Τὰ σημαίνοντα ζώων πέπλα, καὶ διὰ τοῦτο ἵσως δυνάμενα νὰ
 ὀνομασθῶσιν γ ο ν ε ω ν υ μ ι κ α, προσαρτῶσι τὴν ι δ εὐς εἰς τὴν
 ρίζαν τοῦ δηλοῦντος τὸν γονέα ὀνόματός οἶον, λύαος-λυκιδεὺς (ἀν-
 γίων γεν.) ἀλδός-ἀλδωνιδεὺς, (λέων γεν.) λέωνος-λεωντιδεὺς.

§. πς'. Περὶ συνθέσεως λέξεων.

614. Οἱ Ἕλληνες, θέλοντες νὰ χανερώσωσι συνημμένως δύο τινὰς ἰδέας, ἐξ ὧν ἡ μία προσδιορίζει τὴν ἄλλην, συνθέτουσι τὴν σημαντικὴν τῆς προσδιοριστέας ἰδέας λέξιν μετὰ τῆς σημαίνουσας τὴν προσδιοριστικὴν ἰδέαν.

615. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν ἐπιδέχεται μεταβολὴν τινα, τότε κυρίως εἶνε σύνθεσις· οἶον, ναῦς μάχομαι=ναύμαχος. Ὅταν ὅμως δὲν πάσχη μεταβολὴν οὐδεμίαν, τότε τοῦτο λέγεται παράθεσις, οἶον, μή τις=μήτις, ἢ τοι=ἤτοι. Ὅταν δὲ ἀπὸ συνθέτων παράγεται ἄλλη λέξις, τότε ἡ τοιαύτη λέγεται παρὰ σύνθετος, οἶον, ἵπποστρέφω-ἵπποτρός-ἵπποτροφία-ἵπποτροφῶ, φιλῶ-ἵππος-φίλιππος-φιλιππίω-φιλιππιστής-φιλιππισμός.

616. Ὅταν συνθέτου λέξεις τὸ ἕτερον τῶν συνθετικῶν μερῶν ᾗν ῥῆμα, τότε τοῦ ῥήματος ἡ ἰδέα εἶνε ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ προσδιοριζομένη, εἴτε προτάσσεται, εἴτε ἐπιτάσσεται τὸ ῥῆμα· οἶον, θυμὸς δάκνω-θυμοδακνῆς καὶ δακνέθυμος.

§. πς'. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος.

617. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος ᾗν ὄνομα, τότε ἡ πτωτικὴ καταλήξις τῆς γενικῆς αὐτοῦ ἔχει ο, ἢ τρέπεται εἰς ο, τὸ ὁποῖον καὶ ἐκθλιβεται, εἰς τὸ μετ' αὐτὸ συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνήεντος· οἶον, (λόγος) λόγου-ποιῶ=λογοποιός, (παῖς) παιδός-τρέβω=παιδοτρέβης, (δίκη) δίκης-γράφω=δικογράφος, (νομός) νομοῦ-ἄρχω=νομάρχης, (παῖς, παιδός-ἀγωγός=παιδαγωγός, (κακὴ) κακῆς-ἐξίς=καχεξία.

618. Ὅταν τοῦ ὀνόματος τοῦ πρώτου συνθετικοῦ μέρος ἡ ὀνομαστικὴ καταλήξις εἰς αὐς, ις, ους, υς, υ, καὶ ν, τότε ἀντὶ τῆς γενικ. (617) λαμβάνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἡ ὀνομαστικὴ κατ' ἀποβολὴν τοῦ ς· οἶον. ναῦς-μάχομαι=ναύμαχος (ἀλλὰ καὶ νη ο βάρης), πόλις-πέροθω=πολίπορθος, βοῦς-φέρβω=βουφορβός· (ἀλλὰ καὶ βο-ο κλόπος), εὐθύς-δίκη=εὐθύδικος, δόρυ-πήγνυμι=δορυπαγής· (ἀλλὰ καὶ δορ ο δόκη), μέλαν-χολή=μελαγχολία, πᾶν-καλός=πάγκαλος· (ἀλλὰ καὶ ποντ ο πόρος), πᾶν-φάγω=παμφάγος.

619. Τὸ ο τοῦ πρώτου συνθετικοῦ μέρος πολλάκις μένει καὶ πρὸ φωνήεντος· οἶον, (μῆν) μηνός-εἶδος=μηνσείδης, (χαθόν) χαθαῦ ἔργον=χαθοεργός. Ἄλλ' ὅμως τὰ ἀπὸ τοῦ ἔργον σύνθετα συναίρουσι τὸ ε μετὰ τοῦ προηγουμένου ο εἰς ου· οἶον, (δήμιος) δημίου ἔργον=δημιουργός, (κακός) κακοῦ ἔργον=κακοῦργος, λείτος ἔργον=λειτουργός.

620. Πολλάκις τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγει εἰς ω, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἐξ Ἀττικῆς ἢ συνηρημένης κλίσεως· οἶον, νεωκόρος, ὀρεωκόμος, κρεωφάγος ἀπὸ τοῦ νεός, ὀρεός, κρέας γεν. κρέατος καὶ κρέως. Τὸ γέω ἐν τῇ συνθέσει γίνεται γέω· οἶον γεωγράφος, γεωπόνος.

621. Τινὰ ἐκ τῶν εἰς μ. α. γεν. μ. α. τ. ο. συνθετόμενα ἢ τρέπουσι

τῆς ὀνομαστικῆς τὸ α εἰς ο, ἢ πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλουσιν αὐτό· οἶον, αἰμοσταγῆς, αἰμοσταγία.

622. Εἰς σύνθεσιν τινων καὶ μάλιστα ποιητικῶν, λαμβάνεται ἡ ἐνικ. ἢ πληθ. δοτικ. οἶον, πυρίπνοος, νυχτιπόρος, γαστρίμαργος, ὄρει- νόμος, ναυσίπορος, ἐγγεσίμωρος.—Τῶν εἰς ος γεν. εος τὸ ι τῆς δοτ. πληθ. συγκόπεται πλειστάκις ἐν τῇ συνθέσει· οἶον, τελεσφόρος· σα- κέσπαλος (τέλος σάκος).

623. Ἄλλαι τινὲς ἰδιοτροπίαι τῶν συνθέτων ἀφίνονται εἰς τὴν πα- ρατήρησιν τοῦ σπουδαστοῦ· οἶον, μεσαιπόλιος (μέσος-πολιός), ὀδοι- πόρος (ὀδός-πόρος), ἀργίπους (ἀργός-πούς), ἐλαφιβόλος (ἐλαφος-βά- λω), λαμπαδηφόρος (λαμπάς-φέρω), θεόδοτος (θεός-δοτός), λαοσσός (λῶς-σώζω), στομακάκη, στομαλίμνη στόμα-κάκη, στόμα-λίμνη, ὑ- περηφάνος ὑπερηφερῆς (ὑπερραῖνω-φέρω).

624. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν ᾖ ἀριθμητικὸν ἐπίθετον, καὶ τὸ δεῦτερον οὐσιαστικόν, τότε ἀντὶ τοῦ εἰς, ὃ ὅο, τρεῖς καὶ τέσσα- ρες λαμβάνονται ἐν τῇ συνθέσει τὸ μονο-(μόνος) δι-(δύς), τρι-(τρίς) καὶ τετρα-(τετράκις)· οἶον, μονόκερως, δίκερως, δισσύλλαθος, διετής, διώβολον, τρίπους, τετράγωνος. Τὰ ἐπίλοιπα δὲ ἀριθμητικά ἢ συνθέ- τονται δίχως ἄλλης μεταβολῆς παρὰ τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τῆς εὐ- φωνίας, ἢ σχηματίζονται εἰς α καὶ ο· οἶον, πεντακάκη, ἑκατόμυλος, ἑκπηχys, πεντάμετρος, ἐξάγωνος, εἰκοσάεδρον, πεντηκοντόγυιος, ἑκα- τονταμναῖος, χίλιοτάλαντος. Ἐν ταῖς τοιαύταις συνθέσει τὸ α πρὸ φωνήεντος ἢ μένει, ἢ ἐκθλίβεται, ἢ τρεπόμενον εἰς ο συναίρεται· οἶον, ἑπταέτης καὶ ἑπτέτης, τριακονταέτης καὶ τριακοντούτης (ἀπὸ τρια- κονταέτης).

ΣΗΜ. Τὸ δίς καὶ τρίς φυλάττει τὸ σ ἐν τῇ συνθέσει, ὅταν ἔχη σημα- σίαν ἐπιρρήματικὴν, καὶ ὅχι ἐπιθετικὴν, ἥγουν σημαίνει δύο φορές, τρεῖς φορές· οἶον, δισθανής, δισμύριοι, δισεφθός, τρισάθλιος.

625. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν ᾖ ῥῆμα, τότε λαμβάνεται ἡ ῥίζα τοῦ ἐνεστώτος, καὶ τρέπεται τὸ ω εἰς ε, ἢ τοῦ μέλλοντος, καὶ τρέπε- ται τὸ ω εἰς ι· οἶον, ἀρχω-κακόν=ἀρχέκακος, φέρω-πόνον=φερέπονος, λύσω-πόνος=λυσίπονος, τέρψω-χορός=τερψίχορος.—Καὶ τῶν τοιού- των δὲ ἐκθλίβεται τὸ φωνήεν πρὸ φωνήεντος· οἶον, φέρω-ἀσπίς=φέ- ρασπις, βίβω-ἀσπίς=βίψασπις· πλὴν τοῦ φέρω οἶον=φερέοικος.

ΣΗΜ. Σπάντως τοῦ ἐνεστ. τὸ ω τρέπεται εἰς ι ἢ ο· οἶον, ἀρχιθέωρος, φαι- νομητής. Τὸ λείπω ὅμως πάντοτε σχεδὸν τρέπει τὸ ω εἰς ο· οἶον, λειποτά- ξιον, λιπόνεως, λιπόσαρκος. Ἀξιοσημεῖωτα εἶναι τὸ α μ ε σ ι γ ρ ω ς (τέμ- νω, ἀτομον), λ ι π ε σ ῆ ν ω ρ (λείπω), φ ε ρ ε σ θ ι ο ς.

626. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν ᾖ μόριον, ἥγουν πρόθεσις ἢ ἐπιρρήμα, τότε δὲν ἐπιδέχεται ἄλλας μεταβολὰς παρὰ τὰς ἀπαιτου- μένας ὑπὸ τῶν γενικῶν κανόνων τῆς γλώσσης διὰ τὴν εὐφωνίαν· οἶον, ἄγχι-άλος (ἄλας)=ἄγγιᾶλος, πάλαι-γένος=παλαιγενής, ἀνά-ἐρχο- μαι=ἄνερχομαι, συν-βρίγαι=συμβρίγει, ἐν-χωρεῖ=ἐγγχωρεῖ, πρὸ-

ἔχω=προέχω καὶ προὔχω, πρό-όπτως=πρόσποτος καὶ προὔπτος.

ΣΗΜ. Τῆς πρὸ καὶ περὶ καὶ ἀμφὶ δὲν ἐκθλίβεται τὸ ληκτικὸν φωνήεν πρὸ φωνήεντος, καὶ τῆς ἐπὶ ἐν τῷ ἐπὶ ο ρ κ ο ς καὶ ἐπὶ ε ι κ ῆ ς.

627. Πρῶτα συνθετικὰ μέρη εἶναι προσέτ' καὶ ἀτάχως αὐτοῖα.

α.) δυσ, τὸ ὁποῖον σημαίνει δυσκαλίαν ἢ κακότητά· οἶον, δύσβατος, δυσμενής.

β.) χ, τὸ ὁποῖον γίνεται κατ' ἀποκοπὴν ἀπὸ τοῦ στερητικοῦ ἄνευ, ἀπὸ τοῦ ἐπιτατικοῦ ἄγαν καὶ ἀπὸ τοῦ ἀθροιστικοῦ ἅμα, καὶ ἐπομένως εἶνε·

1) στερητικόν, καὶ πρὸ φωνήεντος ἔχει τὸ εὐφωνικὸν ν' οἶον, ἅπαις, ἅβατος, ἀνάξιος, ἀνόμοιος, ἀνεπίληπτος, ἀνήλιος, ἀνύποπτος.

2) ἐπιτατικόν· οἶον, ἀτενής, ἀσκελής (κατάξηρος), ἄξιλος (πολύξιλος).

3) ἀθροιστικόν· οἶον, ἀγάστωρ (δμογάστριος), ἄκοιτις (δμόκοιτος), ἀτάλαντος (ἰσοβαρής).

ΣΗΜ. α. Πολλάκις καὶ πρὸ φωνήεντος τὸ στερητικὸν α δὲν προσλαμβάνει τὸ εὐφωνικὸν ν' οἶον, ἀήτητος, ἄεργος, ἄοπλος (89).

ΣΗΜ. β'. Ἐν τῷ ἀπλοῦς, ἀπαξ καὶ ἅπας τὸ α εἶνε κατ' ἀποκοπὴν ἀπὸ τῶν Ταραντίων τοῦ ἄς=Ις. Ἐν δὲ τῷ ἀάσχετος, ἀβλήχρος, ἄβιος καὶ ἐν ἄλλοις τισὶν εἶνε πλεοναστικὸν ἢ ἀμφιβάλου σημασίας.

γ'.) νη, στερητικόν, σπανιώτερον τοῦ α' οἶον, νήπιονος, νηνεμία, νηπενθής.—Τοῦτο συνχρῆται μετὰ τῆς ἐπομένης φωνῆς Ο εἰς ω' οἶον, νή-δδύνη=ἰώδυνος, νή-δδύς—ἰωδός, νή-θω—ἰωθής καὶ νωθρός.

δ'.) ἄρι, ἐρι, ζα ἐπιτατικά, καὶ γίνεται τὸ μὲν ἄρι κατ' ἀποκοπὴν ἀπὸ τοῦ ἄριστος, τὸ δὲ ἐρι ἀπὸ τοῦ ἄρι κατὰ τροπὴν τοῦ α εἰς ε (καθὼς ἔρσην ἀπὸ τοῦ ἄρσην) τὸ δὲ ζα ἀπὸ τῆς διὰ (καθὼς καὶ τὴν σήμερον πολλοὶ τῶν Αἰγαιοπελαγιτῶν προφέρουσιν αὐτήν, λέγοντες ζιάκον τὸν διάκον)· οἶον, ἀριπρεπής, ἐρίγδουπος, ζάπλουτος.

ΣΗΜ. Τὸ ἐπιτατικὸν ζα εὐρίσκεται καὶ ἐν τῷ κατ' ἐπιτασιν αὐξητικῷ ζα-χεῖλας τῆς αἰολοδωρικῆς, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸν παχύχειλον.

§. πῆ. Τὸ ἔσχατον συνθετικὸν μέρος.

628. Ὁ σχηματισμὸς τοῦ ἐσχάτου συνθετικοῦ μέρους τῆς λέξεως κάμνει τὴν ὅλην λέξιν νά ᾔηται ἢ ῥῆμα ἢ ὄνομα, ἢ ἐπίρρημα.

629. Τὰ ῥήματα, συνθετόμενα μετὰ τῶν δεκαοκτὼ κυρίων προθέσεων, φυλάττουσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν κατὰληξιν καὶ κλίσιν. Διὸ ἡ τοιαυτὴ σύνθεσις εἶνε πκράσεις. Τὸ ἐπίρρημα δὲ ἢ ἄλλο μέρος λόγου, προτασσόμενον τοῦ ῥήματος δίχως τινὸς μεταβολῆς αὐτοῦ, γράφεται ἐν δικαστάσει· οἶον, εὖ πράτειν, κακῶς ποιεῖν.

ΣΗΜ. Μόνον ἐν τῇ ποιήσει συνειθίζουσι τοὺς προτασσομένους τοῦ ῥήματος καὶ μάλιστα τῆς μετοχῆς προσδιορισμούς, καὶ αὐτὴν τὴν συντακτικὴν πτώσιν, νά γράφωσιν ὑφ' ἐν· οἶον, αὐέρουσαν ἀντὶ τοῦ αὐέρουσαν, παλιμπλαγθέντας ἀντὶ τοῦ παλινπλαγθέντας, δακρυχέων ἀντὶ τοῦ δακρυχέων, πασιμέλουσα ἀντὶ πασιμέλουσα.

630. Τὰ κυρίως σύνθετα ῥήματα μεταβάλλουσι τὴν κατὰληξιν των εἰς εω, ἥτις προῦποθέτει ὡς πρωτότυπον αὐτῶν ὄνομα σύνθετον· οἶον, ἔργον-λαμβάνω-ἐργολάβος-ἐργολάβω, εὖ ἐργάζεμαι (ἐργω ἔργ.)-εὐερ-

γέτης-εὐεργετώ, δυσ-ἀρέσχω-δυσάρετος-δυσαρετώ, ἃ (σερητ) ψεῖδο-
μαι-ἀφειδής-ἀφειδέω. Τοιούτοτρόπως κατὰ σύνθεσιν παραγωγή ἢ πα-
ρασύνθεσις γίνεται καὶ ἐκ τῶν κυρίων προθέσεων· οἷον, ἀντι-βάλλω-
ἀντιβολή-ἀντιβολέω, ὑπερ-μάχομαι-ὑπέρμαχος-ὑπερμαχέω.

ΣΗΜ. Πολλάκις ἐν τῇ τοιαύτῃ συνθέσει τὸ ῥῆμα, ἔσχατον συνθετικὸν μέ-
ρος ὂν, φαίνεται ἀμετάβλητον· ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἐκ τυχηρᾶς ὁμοιότη-
τος τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως πρὸς τὴν τοῦ ῥιζικοῦ ῥήματος· οἷον, μέ-
λος-ποιέω-μελοποιός-μελοποιέω· μῦρον-πωλέω-μυροπώλης-μυροπωλέω, ἃ.
(στερητ.) φρονέω-ἄφρον γεν. ἄφρονος-ἄφρονέω.

631. Τὰ ὀνόματα ἐπιδέχονται τὴν κυρίαν σύνθεσιν, καὶ τὸ ἔσχα-
τον συνθετικὸν εἶνε πολλάκις αὐτὸ τὸ ἀπλοῦν ἀμετάβλητον οὐσια-
στικὸν ἢ ἐπίθετον προσδιοριζόμενον ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ὑπὸ προτασ-
σομένης προθέσεως· οἷον, σύν-οδός-σύνοδος, ὁμοῦ-δούλος-ὁμόδουλος,
πρό-ξένος-πρόξενος, ὑπέρ-φιλος-ὑπέρφιλος.—Τὰ εἰς υς ἐπίθετα, συν-
θετόμενα, μεταποιοῦνται εἰς ης· οἷον, ἡδύς-ἀηδής, βαρὺς-οἰνοβαρής.

632. Τὸ οὐσιαστικόν, ὅταν ἦνε ἔσχατον συνθετικόν, δὲν σημαίνει
πάντοτε τὴν κυρίαν ἰδέαν, προσδιοριζομένην ὑπὸ τοῦ προτασσομένου,
ἀλλὰ μεταπίπτει, εἰς ἐπίθετον, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸν ἔχοντα σχέ-
σιν τινα πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ δηλουμένην ἰδέαν· οἷον, ἃ πο ι-
κ ος ὅχι ὁ ἀπο οἴκος, ἀλλ' ὁ ἀπὸ οἴκου· ἔνθ ος ὅχι ὁ ἐνδον θεός,
ἀλλ' ὁ ἐν αὐτῷ ἔχων θεόν· μακ ρό χει ρ ὅχι ἡ μακρὰ χεῖρ, ἀλλ'
ὁ ἔχων μακρὰν τὴν χεῖρα· δεισιδαίμων ὅχι ὁ δείσας δαίμων,
ἀλλ' ὁ δεδιττόμενος δαίμονας· ἅ πα ις ὅχι ὁ οὐ παῖς, ἀλλ' ὁ οὐκ ἔ-
χων παῖδας· ἐπι χ αι ρ έ κ α κ ος ὅχι ὁ ἐπιχαίρων κακός, ἀλλ' ὁ
ἐπιχαίρων κακοῦς.

633. Ὅταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον ἔχη
κατάληξιν ἐπιθετικὴν, ἢ ἀρμοδίαν εἰς ἐκφρασιν γένους ἀρσενικοῦ ἢ
θηλυκοῦ, τότε τὸ σύνθετον φυλάττει τὴν τοῦ ἐσχάτου συνθετικοῦ ἀ-
μεταποίητον· οἷον, δεισιδαίμων, μακροχειρ, ἅπας· ἀλλέως λαμβάνει
τὴν συγγενετέραν κλιτικὴν κατάληξιν· ἡγουν, ς, ος, ως, γεν. ω, καὶ
ους· ις γεν. δ ος· ων, ω ρ· οἷον, δάκρυ-πολύδακρυς, δειπνον-τρεχέ-
δειπνος, τιμή-ἄτιμος, χρήμα γεν. χρήματος-φιλοχρήματος, ἥθος-κα-
κοῆθης, ἀλήθεια-ἀναλυσ, φρήν-σώφρων, μήτηρ-ἀμήτωρ, γέα-εὐγεως.

634. Ὅταν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν ἦνε ῥῆμα, τότε τὸ προτασσό-
μενον ὄνομα εἶνε τὸ ἀντικείμενον ἢ τὸ συμπλήρωμα τοῦ ῥήματος,
αὐτὸ δὲ τὸ ῥῆμα λαμβάνει ὀνομαστικὴν κατάληξιν.

1) ος, δευτερόκλιτον προσηγορικὴν· οἷον, ἔργον-λαμβάνω-ἐργολά-
βος ἵππον-τρέφω-ἵπποτρέφος.

2) ης, ας, πρωτόκλιτον προσηγορικὴν· οἷον, ἔρως-θηρεύω-ὀρνιθο-
θήρως, μῦρον-πωλῶ-μυροπώλης, νόμον-τίθημι-νομοθέτης.

3) ης, τριτόκλιτον ἐπιθετικὴν· οἷον, εὖ-μυθάνω-εὐμάθης.

635. Ἀπὸ τῶν πρώτων τούτων συνθέτων παράγονται ἄλλαι παρὰ
σύνθετοι λέξεις· οἷον, ἄτιμος-ἀτιμία, δυστυχής-δυστυχία, δεισιδαίμων-

δαισιδαίμονια, ἵπποτρόφος-ἵπποτροφῶ, εὐπαθής-εὐπαθῶ.

636. Ἐκ τῶν μεταβολῶν, ὅσας τὸ ἔσχατον συνθετικὸν πάσχει, σημειώσεως ἄξιον εἶνε μάλιστα τοῦτο, ὅτι αἱ ἀπὸ βραχέος, ε, ο ἀρχίζουσαι λέξεις μεταβάλλουσιν αὐτὸ εἰς η, ω. Τοῦτο δὲ κάμνουσιν ὅχι τὰ μετὰ προθέσεων συνθετόμενα ῥήματα, ἀλλὰ μόνον τὰ ἐκ τούτων παρασύνθετα ἐπίθετα ἢ ῥήματα· ἤγουν, ὑπακούω-ὑπήκοος, στρατός-ἄγω-στρατηγός-στρατηγῶ, κατα-ἀγορεύω-κατήγορος-κατηγορῶ, εὖ-ἄνεμος-εὐάνεμος, δὺς-ἐλατὸς-δυσήλατος, ἀ-ὁμῶ-ἀνώμοτος.

ΣΗΜ. Τὰ ἀπὸ τοῦ ὀνομα συνθετόμενα τρέπουνσι τὸ μὲν πρῶτον ο εἰς ω, τὸ δὲ ἄλλο εἰς υ· οἶον, ἀ-ὄνομα-ἀνώνομος.—Τὸ ὁ θ ο λ ό ε, ὁ δ Ὑ η, ὁ λ λ ω, ὁ λ ε θ ρ ο ε, ὁ μ α λ ό ε, ὁ μ ό ω, ὁ ν ο ξ, ὁ ρ ο ε, ὁ ρ ο φ ο ε, ὁ ρ Ὑ σ σ ω, ὁ φ ε λ ο ε, τρέπουνσι τὸ ο εἰς ω, ὅταν γίνωνται ἔσχατον συνθετικόν· οἶον, διώδολον, ἀνώδυνος, ἐξώλης, ἀνώλεθρος, ἀνώμαλος, ἀντωμοσία, πολυῶναξ, ὑπέρεια, διώροφος, διώρυξ, βιωφελής.

§. πθ'. Τονισμός τῶν συνθέτων ὀνομάτων.

637. Τὰ εἰς ἡ, ἄ, ἡς, ἦρ, εὖς, καὶ τὰ εἰς ἑός ῥηματικά, ὅσα ὀξύνονται ἀπλᾶ, ὀξύνονται καὶ συνθετόμενα· οἶον, τιμὴ-ἐπιτομή, φορά-συμφορά, δικαστής-συνδικαστής, γραφεύς-συγγραφεύς, τιμητέος-ἐπιτιμητέος. Ὁμοίως καὶ τὰ εἰς μ ο ε ῥηματικά· οἶον συρμός-διασυρμός, πλὴν τοῦ δεσμός-σύνδεσμος.

638. Τὰ εἰς ο ε σύνθετα, ἐπίθετα ὅταν ἔχωσι τὸ ἔσχατον συνθετικὸν ὄνομα, ἀκολουθοῦσι τὸν γενικὸν κανόνα (50, ἄ)· οἶον, ἔνοπλος, παγχάλεπος, πολύδωρος.

639. Τὰ εἰς ο ε σύνθετα ἐπίθετα ὅσα τὸ ἔσχατον συνθετικὸν ἔχουσι ῥηματικόν, ὀξύνονται, ἐὰν μακροκαταληκτῶσιν· οἶον, λοχαγός, ὀδηγός, παιδαγωγός, σιτοποιός. Ὡσαύτως καὶ ὅσα καταλήγουσιν εἰς β ο σ κ ό ε-φορβίς, πηγός, αοιδός-ωδός, (ἀπὸ τοῦ βόσχω, φέρβω, πῆγνυμι, αἰείδω)· οἶον χοιροβοσκός, ἵπποβοσκός, ναυπηγός, ἐπκοιδός, ὕμνωδός.

ΣΗΜ. Τὰ ἀπὸ τοῦ ἔργω σύνθετα ὀξύνονται μὲν, ἐὰν σημαίνωσιν ἀπλῶς τὸν ἐργαζόμενον ἢ πράττοντα τὸ ὑπὸ τοῦ πρώτου συνθετικοῦ σημαίνόμενον, προπαροξύνονται δὲ, ἢ συναιρούμενα περισπῶνται, ἐὰν σημαίνωσι τὸν ἡθικὴν διάθεσιν ἔχοντα εἰς ἐκεῖνο, οἶον, ἀμπελουργός, λίθουργός, γεωργός. (ὁ ἐργαζόμενος ἀμπελον, λίθους, γῆν), κακοῦργος, περίεργος, (ὁ κλίνων εἰς ἔργα κακὰ, πολλά).

640. Τὰ βραχυπαρχληκτοῦντα τῶν τοιούτων συνθέτων ἐπιθέτων, εἰ μὲν εἶναι ἐνεργητικά, παροξύνονται, εἰ δὲ παθητικά ἢ ἀμετάβητα, προπαροξύνονται· οἶον, πατροκτόνος, θεοτόκος, θεολόγος (ὁ φονεύσας πατέρα, ἢ γεννήσας θεόν, ὁ περὶ θεοῦ λέγων)· πατρόκτονος, θηρότροπος (ὁ φονευθεὶς ὑπὸ πατρός, ὁ ὑπὸ θηρῶν τραφεὶς).

ΣΗΜ. Τοῦ κανόνα τούτου ἐξαιροῦνται τὰ σύνθετα ἐκ προθέσεων, ἐκ τοῦ στερητικοῦ ἢ ἐπιτατικοῦ α, ἐκ τοῦ δ υ ε, εὖ, ἀ εἰ. ἄ γ α ν, ἄ ρ ι, ἄ ρ τ ι, ἔ ρ ι, ἡ μί, ζ α. π ἄ ν, π ο λ Ὑ. Τὸν κανόνα τούτον ἀκολουθοῦσι καὶ πολλὰ ἄλλα, τὰ ὅποια εἶνε ἐνεργητικά, ὅμως δὲν ἔχουσιν εὐχρηστον τὸ παθητικὸν σημαίνόμενον· ἑαυτῶν. Ἐπεὶ δὲ τὰ ταῦτα εἶνε πολυπληθῆ, διὰ τοῦτο ὁ ὀρθὸς τονισμὸς αὐτῶν ἀφίναται εἰς τὴν προαίρεσιν ἐκάστου.

641. Τὰ ὡς σύνθετα ἐπίθετα, εἰ μὲν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν αὐτῶν εἶνε ὀνομαστικὸν καὶ βραχυπαράληκτον, προπαροξύνονται· οἶον, λεπτόγῃως, ἀξιώχρως, μονόκερως, φιλόγελως (τὸ ἀγῆρως παροξύνεται)· εἰ δὲ ῥηματικὸν καταλήγον εἰς βρώς, -γνώς, -χρῶς, ὀξύνονται.

642. Τὰ εἰς ἡς πρωτόκλιτα, ἐὰν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν αὐτῶν ᾔη ἀμετάβλητον οὐσιαστικόν, φυλάττουσι τὸν τόνον τοῦ ἀπλοῦ. οἶον, ἀγωνιστῆς-πρωταγωνιστῆς· (ἔλλα ὀνειροκρίτης).

643. Τὰ εἰς ἡς τριτόκλιτα ἐπίθετα, τῶν ὁποίων τὸ ἔσχατον συνθετικὸν εἶνε ῥηματικόν, παροξύνονται μὲν, ἐὰν μακροπαράληκτῳσι, καὶ προπαροξύνονται, ὅπου ἐγγωρῇ· οἶον, αὐτάρκης-αὐταρκες-αὐθάδης-αὐθαδές, ὀξύνονται δὲ, ἐὰν βραχυπαράληκτῳσιν, οἶον, ἰοθαφής, ἐπιφανής, δοξομανής.

ΣΗΜ. Ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος τούτου εἶνε αὗται· 1) Ὅσα εἶνε ἐπίθετα σύνθετα ἐκ τῶν μορίων τῶν ἐν τῇ σημειώσει τοῦ 640 ἑδαφίου, πάντα ὀξύνονται· οἶον, εὐπειθής, ἡμιπληγής· 2) Τὰ καταλήγοντα εἰς -ήρης, -ώλης, -ώρης, τονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῆς παραληγοῦσης, οἶον, ποδῆρης-ποδῆρες, ἐξώλης-ἐξώλες, νεώρης-νεώρες.

644. Τα εἰς ἡς τριτόκλιτα τῶν ὁποίων τὸ ἔσχατον συνθετικὸν εἶνε ὀνομαστικόν, ὀξύνονται. Τοιαῦτα δὲ εἶνε τὰ καταλήγοντα εἰς αλγής, -αχθής, -ειδής, -πληθής, οἶον, ἀναλγής, ἀπεχθής, πολυειδής, πολυπληθής.

ΣΗΜ. Ἐξαιρέσεις. 1) Τὰ καταλήγοντα εἰς -ήτης, -μεγέθης, -μήκης τονίζονται ὅσον ἐνδέχεται ἀνωτέρω τῆς ληγοῦσης· οἶον, συνήτης-σύνητες, ὑπερμεγέθης-ὑπερμέγεθες, εὐμήκης-εὐμηκες. 2) Τὰ εἰς ὠδης τονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῆς παραληγοῦσης· οἶον, γεώδης-γεῶδες. 3) Τὰ εἰς ἑτης. ἐκ τοῦ ἔτος σύνθετα, παροξύνονται πάντοτε ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ γλώσσῃ· ἐν τῇ ὑστερωτέρᾳ ὁμῶς διαφοροῦνται, ποτὲ μὲν ὀξυτονούμενα, ποτὲ δὲ παροξυτονούμενα.

645. Τὰ εἰς βλής, -δμής, -θνής, -κμής, -πλής καταλήγοντα σύνθετα ἐπίθετα, ἔχοντα εἰς ἧτος τὴν γενικὴν, ὀξύνονται· οἶον, προβλής-προβλήτος, ἀδμής-ἀδμῆτος, ἡμιθνής-ἡμιθνήτος κτλ.

646. Τὰ τριτόκλιτα σύνθετα ἐπίθετα, τῶν ὁποίων ἡ κατάληξις δὲν συμπεριλαμβάναται ἐν τοῖς προσεθετοῖσι κανόνισιν, εἶνε τὰ περισσότερα μονοκατάληκτα, καὶ τὸ ἔσχατον συνθετικὸν ἔχουσι μονοσύλλαβον. Ταῦτα, ἐὰν τὸ ἔσχατον συνθετικὸν ᾔη ῥηματικόν, ὀξύνονται· καὶ τοιαῦτα εἶλε πάντα τὰ καταλήγοντα εἰς πλήξ, -ῥώξ, -τρώξ, -σφάξ. Ἐὰν δὲ τὸ ἔσχατον συνθετικὸν ἔχωσιν ὀνομαστικόν, τονίζονται ἐν τῇ παραληγοῦσῃ, καὶ ὅταν βραχυπαράληκτῳσιν· οἶον, μακρόχειρ, παράφρων-παράφρον.—Τὰ ἔχοντα ἔσχατον συνθετικὸν τὸ μέγας προπαροξύνονται. τὸ δὲ μέλῳς καὶ τάλας παροξύνονται.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ.

